ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಿ.ಎಸ್.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ.ಕೆ.ಸಿ.ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಡಾ॥ ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ
ಕುಪ್ಪಳಿ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

೨೦೨೦

ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ಎಂಬ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಡಾ॥ ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ.ಕೆ.ಸಿ.ಶಿವಾರಡ್ಡಿ ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪದವಿ ಅಥವಾ ಇತರೇ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು

Bhagya B.S

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಿ.ಎಸ್.
ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡಅಧ್ಯಯನಕೇಂದ್ರ
ಕುಪ್ಪಳಿ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು
ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ

ದಿನಾಂಕ: ೨೨/೦೬/೨೦೨೦
ಸ್ಥಳ: ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ : ಒಂದು

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವೈಧಾನಿಕತೆ

೧.೧ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

೧.೨ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

೧.೩ ಅಧ್ಯಯನದ ವೈಧಾನಿಕತೆ

ಅಧ್ಯಾಯ – ಒಂದು

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವೈಧಾನಿಕತೆ

೧.೧ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದು ಎಲ್ಲಕಾಲಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದುದ್ದು. ಇಂದು ಅದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಜನರು ಆಧುನಿಕ, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಂತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಜೊತೆಗಿನ ಒಡನಾಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆಸಿ ಮಾನವನನ್ನು ವಿಶ್ವಮಾನವನನ್ನಾಗಿಸಲುಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬದುಕನ್ನು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ, ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ,ನಾಟಕ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದುದು. ಜನರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ತಟ್ಟುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಮಗ್ಗುಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನಾನುಭವವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಜಗತ್ತು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ನಂಟನ್ನು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು 'ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕರತಲರಂಗಭೂಮಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು, ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನ ಕತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದರಿಂದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಬಹುಬೇಗ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿ ಉಗಮಗೊಂಡಿದ್ದು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ೧೯ ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿನಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವೀರಕೌಶಲ್ಯ, ಧರ್ಮೋದ್ದೇಶ, ನೈತಿಕ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಉಪದೇಶಾತ್ಮಕವಾದ ಸ್ವರೂಪದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿತ್ತು.ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ

ಭೂಯಿಷ್ಠತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಕೇವಲ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯನೆಲೆಯಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸಿ ರಚಿತವಾದುದು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇದರ ನಂತರ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸುವ ಸಾಮರಸ್ಯತೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನುಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಓದುಗರ ಹೊಸಪಡೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು.

೧೯ ಮತ್ತು ೨೦ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.ಅಂತೆಯೇ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಕನ್ನಡ ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕೊಡುಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಕ್ರಾಂತಿ, ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉಗಮ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ, ನಗರೀಕರಣ ಇನ್ನು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಯುರೋಪಿನ ಜನಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು.

ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಆಹಾರಕ್ರಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಲೆಗಳು, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಉಡುಗೆ– ತೊಡುಗೆ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ದೀರ್ಘ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇವು ಜನರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತಲುಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣ,ಭಾಗವತ, ಜೈನಪುರಾಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣಗಳು ಆದರ್ಶ ಪುರುಷನನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ನಾಯಕನ ಪಾತ್ರ ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಿರೂಪಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾದಂಬರಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶ ನಾಯಕ ಅಥವಾ ಪುರುಷನ ನಿರೂಪಣೆ ಇದ್ದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕನ್ನೇ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಇತರ ಪಾತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾಗೇನೂ ನಿರೂಪಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಕಾದಂಬರಿ ಜಗತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ನವೋದಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ Epic, Heroic, Classic, Great Poetry ಎಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು Epic Novel, Greater Novel ಎಂಬ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿ 'ಮಹಾ' ಆಗುವ ಪರಿ ಅದರ ವಿಷಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದ.

ಜೊತೆಗೆ 'ಮಹಾ' ಎಂಬುದು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯದ,ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಗಾತ್ರ ವಿಸ್ತಾರ ಆಂತರಿಕ ಸತ್ವಾತಿಶಯವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಸುದೀರ್ಘ ವಿವರಣೆಯ ಕಥಾಹಂದರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಹಲವಾರು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿ ಜನರ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಸಹೃದಯರು ಅದರ ಮಹತ್ತನ್ನು ಅರಿತು ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು. ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಗಾತ್ರದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಬೃಹತ್ತು ಮತ್ತು ಮಹತ್ತು ಎರಡರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವಂತಹದ್ದು.

ಆಧುನೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ, ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ, ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಭೌತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಹೆಚ್ಚಳ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೈತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕುಸಿತ ಕಂಡಿರುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸದವು. ಆಧುನಿಕ ಸಾರಿಗೆ–ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು ಬಂದುದರಿಂದ ಬದುಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಸಾಂಪ್ರಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಯಂತ್ರನಾಗರೀಕತೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದ ಕೃಷಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಯಾಧಾರಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಲಕಸುಬುಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಲು ಆಧುನಿಕತೆ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಆಗಮನ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರ ವಲಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬಲವಾದ ಹೊಡೆತ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ಸಮುದಾಯ ತಾವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದೊಂದಿಗಿನ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಸಾಹತುಷಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ದುರ್ಬಲವೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಿ, ಮಾನಸಿಕ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಆಯಾಕಾಲದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ, ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಶಂಕರಮೊಕೇಶಿ ಪುಣೇಕರ್ ಅವರ ಗಂಗವ್ವ ಗಂಗಾಮಾಯಿ, ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್ ಅವರ

ಇಜ್ಜೋಡು, ಹೆಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಮಿರ್ಜಿಅಣ್ಣಾರಾಯರ ನಿಸರ್ಗ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಕುಸುಮಬಾಲೆ, ಕುಂ.ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಅರಮನೆ, ಹೆಚ್.ನಾಗವೇಣಿ ಅವರ ಗಾಂಧಿಬಂದ, ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ ಬದುಕು, ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಗೃಹಭಂಗ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಅವರ ಕಾಡು, ಪರಸಂಗದ ಗೆಂಡೆತಿಮ್ಮ, ನಾ. ಮೊಗಸಾಲೆ ಅವರ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಶಿಸಿಹೊಗುತ್ತಿರುವ ದೇಸಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುನುಡಿಗಳನ್ನು, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಅನಾವರಣವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳ ರೂಢಿ–ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಆಹಾರ, ಪಾನೀಯ, ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಆಹಾರ, ವೈದ್ಯ, ಬೇಟೆ ಕರಕುಶಲತೆ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳೀಯರ ಜೀವನ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ದೇಸಿ ಬದುಕಿನ ಒಳಸ್ತರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ, ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕಿನ ವಿಘಟನೆಯ ದುರಂತತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ,ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ, ಪಾತ್ರರಚನೆ, ಸಂಬಂಧಗಳು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಯಾಮಗಳು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈರುಧ್ಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಜನಪದರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದ ಅನಾವರಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು, ದಲಿತಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾನಿಧಿಕತೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿತ್ರಣ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಥನಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕೆಲವೊಂದು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ,ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಯಾಮಗಳ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷಾ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ನಿವಾಸದ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಸಮೂಹದ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಅದು ನಮ್ಮದೇ ನೆಲದ ಜೀವನದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಜನರು ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದ ಒಡನಾಟದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅನುಭವದೊಂದಿಗೆ ಪಡೆದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ನೆಲಮೂಲದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ.

ಜ್ಞಾನ, ಅರಿವು ಅಥವಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿವೆ. ಜನಪದರು, ವಚನಕಾರರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದ ಜ್ಞಾನದ ಮಾದರಿ ಕಾಯಕದೊಂದಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಅರಿವು ಎಂದರು. ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆ ಮೂಲಕ ದೈವವನ್ನು ಕಾಣುವ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನಮೀಮಾಂಸೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ, ಯುರೋಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಆದ ಒಂದು ಬೌದ್ಧಿಕವಲಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳುವಳಿಯಿಂದಾಗಿ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನವು 'ಜ್ಞಾನಪರ್ವ' ಎಂದು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿನಿಮಯದಿಂದಾಗಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಚರ್ಚ್ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ನಡೆಸುವ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಧೋರಣೆ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿದ್ದ ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದುದು ಇಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದವರೆಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಲೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯದ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪಡೆದ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾಬಂದಿದ್ದಾರೆ.ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದ ಅರಿವು ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರು ಪಡೆಯುವ ಜ್ಞಾನ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ, ಆಹಾರ, ಕರಕುಶಲತೆ ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲವು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕೂಡ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ, ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ.ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ವಿವರಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಾದ ಆಧುನಿಕ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಇಲ್ಲಿನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು, ಪರಂಪರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಸಿಯ ನೆಲೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಎದುರು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಕೃಷಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೈತರ ವಿಶೇಷ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹವಾಮಾನ, ಮಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ ಬೀಜಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಬಿತ್ತನೆ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ರೈತರ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗೆ ರೋಗ ಬಂದಾಗ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು. ಬೆಳೆಯ ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಸುರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸುವುದು, ತೆನೆಬಿಟ್ಟ ಪೈರಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬೇಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಪೈರನ್ನು ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಬಣವೆ ಹಾಕುವುದು, ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ, ಕೈಗಾರೀಕರಣ, ಯಂತ್ರ ನಾಗರೀಕತೆಯಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಜ್ಞಾನ ಅವನತಿಯ ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು – ಮಾನವಸಂಪನ್ಮೂಲ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು – ನೈಸರ್ಗಿಕ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರ, ಔಷಧಗಳು, ನಾಟಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು – ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸಿ ನೋಡುವ ಕ್ರಮದ ಜೊತೆಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆಹಾರ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸೊಪ್ಪು, ತರಕಾರಿ, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಹಾರಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿವೆ. ಆಹಾರ ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಲುವುಗಳು, ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಡುಗೆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಆಧುನಿಕ ಧೋರಣೆಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ

ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.ಸ್ಥಳೀಯವಾದದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪರಿಸರದ ಸಮತೋಲನೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಇಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಬಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಾನಕ, ಕಷಾಯಗಳ ಮಹತ್ವ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಆಧುನಿಕ ಪೆಪ್ಸಿ, ಕೋಕೋಕೋಲಾದಂತಹ ರಾಸಾಯನಿಕಯುಕ್ತ ಪಾನೀಯಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಹೀಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮನೆಮದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಯ ಔಷಧ ಗುಣವನ್ನು ಅರಿತು ಕಷಾಯಗಳನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸುವುದು. ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ವೈದ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಬಳಿಸಿ ತಾವು ತಯಾರಿಸಿದ ಔಷಧಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಮಂಕಾಗಿರುವ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ,ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಮೌಢ್ಯ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳ ಕುರಿತ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಗಳು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆಗೆ ಬಳಸುವ ತಂತ್ರ, ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಬೇಟೆಯಾಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳು ಇವು ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ದುರಾಸೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಬದಲಾದ ಬೇಟೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಹಿವಾಟಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತಲುಪಿದವು. ಈ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಬೇಟೆ ವಿಧಾನಗಳ ಶೋಧವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಲಲಿತಕಲೆ, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಜಾನಪದ ಮೊದಲಾದ ಅಂತರಶಿಸ್ತೀಯ ಜ್ಞಾನಗಳು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೇದಾರಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಕಮ್ಮಾರಿಕೆ, ಚಮ್ಮಾರಿಕೆ, ನೇಕಾರಿಕೆ, ಬಣ್ಣತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕಲೆಗಳಾದ ಕರಕುಶಲತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಈ ವೃತ್ತಿಗಳು ಜಾತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಸಮಾಜದ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಈ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು, ಆದರೆ ಸಮುದಾಯದ ಹಕ್ಕಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಕರಕುಶಲಕಲೆಯನ್ನು, ಸಮೂಹದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪಡೆದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿವೆ.ವಸಹಾತುಶಾಹಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು

ಅದನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೇದಾರರು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿಗಳು, ಕುಂಬಾರರು ತಯಾರಿ ಮಡಿಕೆ-ಕುಡಿಕೆಗಳು, ಕಮ್ಮಾರರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳು, ನೇಕಾರರು ತಯಾರಿಸುವ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಜೇನು ತೆಗೆಯುವ, ಜೋನಿ ಬೆಲ್ಲ, ಓಲೆ ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಲೈಲಾನ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿದಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನ ಶೋಧಿಸುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಮಾದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಧಾನದಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾಸಿಸುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲಕವೋ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿಯೋ ಪಡೆಯುವಂತಹದಲ್ಲ, ಇಡೀ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪಡೆಯುವಂತಹದ್ದು, ಈ ಜ್ಞಾನ ಇಂದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಈ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

೧.೨. ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಕನ್ನಡದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಂತಹ ಹಲವು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಬಹುದಾದಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಆಯ್ದ ಲೇಖಕರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಿದ್ದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಅರೇಬಯಲುಸೀಮೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ', ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪನವರ 'ಗೃಹಭಂಗ' ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳು, ಕೃತಿಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೧.೩. ಅಧ್ಯಯನದ ವೈಧಾನಿಕತೆ

"ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ" ಎಂಬ ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನ ಆಧರಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ, ಆಹಾರ, ಕರಕುಶಲತೆ ಎಂಬ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆ, ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸಹಾತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಾದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶ, ಈ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಆದ ಪ್ರಭಾವದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುವುದು, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ಎರಡು

ಇದುವರೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ

೨. ೧ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

೨. ೨ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

೨. ೩ ಲೇಖನಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ಎರಡು

ಇದುವರೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತು, ವಿನ್ಯಾಸ, ಪಾತ್ರಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಪರಂಪರೆ, ಪುರಾಣ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹಿಳೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆ ಸಂವೇದನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಸಂಘರ್ಷಗಳು, ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು, ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ, ಮತೀಯ ವಿವಾಹ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೀಗೆ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುವನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ, ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ನಡೆದಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು "ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ" ಎಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಉದ್ದೇಶ, ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ, ನಿಸರ್ಗ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಕೆಳಕಂಡ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೇ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದರು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನೇರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ', 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ', ರಾವ ಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಎಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರ 'ದೊಡ್ಡಮನಿ', ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ' ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇದುವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

೨.೧ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

೧ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಕುರಿತಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಗಳು ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು – ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', ಕೆ.ಎನ್. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', ಎನ್. ಅಮರೇಶ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ – ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', ಶುಭದಾಸ್ ಅವರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ', ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ 'ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ತತ್ವದ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾದರಿಗಳು', ರೇವಯ್ಯ ಒಡೆಯರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಕರಣದ ನೆಲೆಗಳು', ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ 'ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳು', ಆರ್.ಎಸ್. ದಿಂಡೂರ ಅವರ 'ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ', ಬಾಗೇವಾಡಿ ಶೈಲಜಾ ಅವರ 'ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ', ಬಿ.ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಭಟ್ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ', ಮಂಜುಳಾ ಉಲ್ಲಾಳ್ ಅವರ 'ನವೋದಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ', ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷದ ಸ್ವರೂಪ', ಮಹಾದೇವ ಕಣವಿ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು', ಜಿ.ಎಸ್. ಬಮ್ಮನಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ 'ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಬದುಕು–ಬರಹ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ (ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ ಹಾಗೂ ಮ.ನಿಂ. ಬೆಳಗಲಿ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ), ಕೆ.ಮಾಲತಿ ಅವರ 'ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪನವರ ಪರ್ವ : ಒಂದು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', ಟಿ.ಆರ್. ಮಂಜುನಾಥ ಅವರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಡಂಬನಾ ಸ್ವರೂಪ', ಕೆ.ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ : ಒಂದು ಜೀವನ ಪರಿಸರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ', ಪಿ. ಭೋಗರಾಜು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ', ಬಿ.ಸಿ.ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಅವರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಗಳು', ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಎಸ್. ತಳವಾರ ಅವರ 'ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸ್ತ್ರೀ

ಪ್ರಪಂಚ', ಚಂದ್ರಾವತಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ 'ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಶಿಲ್ಪ – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ', ರಾಜೇಂದ್ರ ಎಸ್. ನಾಯಕ್ ಅವರ 'ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು', ಕರುಣಾಕರ ಸೆಟ್ಟಿ ಅವರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮಚಂದರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', ಜ್ಯೋತಿ ದೇವಾಡಿಗ ಅವರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಳು'.

ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿಯವರು 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ತೆರಪದ್ಧತಿ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ಕೃಷಿ ಬದುಕು ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮೂಲವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಉಪವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಪೌರೋಹಿತ್ಯ, ಕಳ್ಳ ಬಗನಿ ಕಟ್ಟೋದು, ಕೂಲಿ, ಜೀತ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರು, ಸೇರೆಗಾರ, ನಾಟೀವೈದ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಇನ್ನಿತರ ಜಾತಿಯ ಜನರು ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆಹಾರ–ಪಾನೀಯಗಳು, ಶಾಕಾಹಾರ, ಮಾಂಸಹಾರ, ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 'ಕುನ್ನೇರ್ಲುಕುಡಿ ಕಸಾಯ', ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ, ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಜನರು ಟೀ, ಕಾಫಿಗಳಂತೆ ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಎಲೆವಸ್ತ್ರ', 'ಕಂಬಳಿ ಕೊಪ್ಪೆ', 'ಹಾಳೆ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ' ಮತ್ತು ಗೊರಬುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದು ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೇಟೆಗಳಾದ ಪ್ರಾಣಿ, ಹಕ್ಕಿ, ಮೀನು ಮತ್ತು ಇತರ ಬೇಟೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇಟೆಯ ತಂತ್ರ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳು, ಬೇಟೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಹಾರ–ಮಠ–ದೇವಾಲಯಗಳು, ಜಾತ್ರೆ–ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ–ಹಬ್ಬಗಳು, ಅನ್ಯಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇದರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಮಾಟ–ಮಂತ್ರಗಳು, ಹರಕೆ–ಬಲಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿಗಳು, ವೈದ್ಯ ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇಶಿ ವೈದ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನೆಮದ್ದು, ಪ್ರಥಮೋಪಚಾರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯಪದ್ಧತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಇದ್ದು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಕಲೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾಜಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗೇಶ್ ಎಂ.ಡಿ. ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ – ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಬಗೆ, ಮಲೆನಾಡಿನ ನೆಲ, ಜಲ, ವಾಯು, ಕಾಡು, ನದಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಾವಯವ ಬದುಕು ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಪರಿಸರದ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ವಿರೋಧ, ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಿರಕ್ಷರಿಗಳಾದ ದಲಿತರನ್ನು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಕಂಡು ಆಧರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಬದುಕಲು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಸಿ, ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಡಕೆ, ತೆಂಗಿನತೋಟ, ಮಲೆನಾಡಿನ ಗದ್ದೆಗಳು, ತೋಟಗಳು, ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ, ಎತ್ತುಗಳು, ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳು, ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಕಬ್ಬಿನಗದ್ದೆ, ಮೊದಲಾದ ಕೃಷಿಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿ ಗಳೊಡನೆ ಕಾನೂರಿನ ದೆಯ್ಯದ ಹರಕೆ, ಜಮೀನಿನ ಹಿಸ್ಸೆಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪಂಚಾಯತಿ, ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಗ್ರಹಾರ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಕೋಳಿಯಂಕದ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಪಶುಸಾಕಣೆ, ಹೀಗೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಾ.ಎಲ್.ಸಿ. ಸುಮಿತ್ರಾ ಅವರ 'ಕಾಡು..... ಕಡಲು....,' 'ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಲೇಖಕರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಇಬ್ಬರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನಾವರಣ ಅಂದರೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಚುರುಕಾಗಿಸುವ, ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಹೇಗೆ ಸಹಕಾರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಕುವೆಂಪು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಅವರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದ ಕಣವಾಗಿ, ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಬದುಕು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಪರಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಜೀವನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಭಿತ್ತಿ ಅಂದರೆ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಸೌಂದರ್ಯದ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿರುವ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ, ಸೌಂದರ್ಯದೃಷ್ಟಿ, ಜನರ ಜೀವನದ ಹೋರಾಟದ ಕಣವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣ, ಕಾರಂತರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಲಭಿಸಿರುವ ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಕುವೆಂಪು-ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮ್ಯ-ವೈಷಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಲೇಖಕರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿವರಗಳು, ನಿಸರ್ಗ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಬದುಕು, ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಜನಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಮಿಳಿತವಾಗಿರುವ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಡಾ. ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಎಂ. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ' ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯು ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಆ

ಪ್ರದೇಶದ ಅನುಭವ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಾದ ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ–ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿ–ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಪ್ರಕೃತಿ–ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿ–ವೈಚಾರಿಕತೆ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎಸ್. ಬಿ. ಸುಜಾತ ಅವರ "ಕನ್ನಡದ ಮೂರು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಸ್ವರೂಪ" ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನವೋದಯದ ಲೇಖಕರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಕಹಿ ಅನುಭವದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಲೆನಾಡು ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಕರಾವಳಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಾತಿ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜೀವನ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಭಿನ್ನತೆ ಇದೆ. ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸತ್ವವು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ವಿಘಟನೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಗೂಡುವಿಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜಮೀನುದಾರರ ದರ್ಪ, ಜೀತದಾಳುಗಳ ಶೋಷಣೆ, ಮೌಢ್ಯತೆಯ ಪರಮಾವಧಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಉಂಟಾದಹೊಸ ಅರಿವು ಇಲ್ಲಿನ ವೈವಿದ್ಯವಾದ 'ಕೋಳಿ ಅಂಕ' ದೆಯ್ಯದ ಹರಕೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಮಲೆನಾಡಿನ ವೈವಿದ್ಯಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಧಾನ ಮುನ್ನೆಲೆಯಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಹೋರಾಟ, ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ತಲತಲಾಂತರದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ಎಂ.ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು 'ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಥಾಮಸ್ ಹಾರ್ಡಿಯವರ ಆಯ್ದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಸಿ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕತೆ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಈ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೆಸೆಕ್ಸ್‌ನ ಪ್ರದೇಶದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜೀವತಳೆದು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದ ದೇಸಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನೆಲೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ನೀಡುತ್ತಾ, ದೇಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕಬಂದಬಾಹುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿರುವುದನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಲೇಖಕರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ

ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಮಲೆನಾಡಿಗರ ಕೃಷಿ, ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಬೇಟೆ, ಅಲ್ಲಿನ ವೃತ್ತಿಗಳು, ಕುಟುಂಬ – ಹಳ್ಳಿಗಳ ಚಿತ್ರಣ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣ, ಮನೋರಂಜಕವಾದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಆಧುನಿಕ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಜಾತಿ–ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಡಿ–ಮೈಲಿಗೆ, ವಲಸೆ ಬಂದವರ ಭಾಷೆ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಪಡಿನುಡಿಗಳು, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು, ಗಾದೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳು, ರೂಡಿ–ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಮೌಢ್ಯಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಹಾಗೂ ಅನ್ಯಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿದೆ.

ರವೀಂದ್ರ ಎಚ್.ಎಲ್. ಅವರ 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು' ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನುಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಯಲ್ಲಿನ ಜೀವನದ ಗಹನತೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೂರನೆ ತಲೆಮಾರಿನ ರಾಮು ಮಣ್ಣಿನ ನೆಲೆಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವ ಲಪರಿ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗದ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಸಂಬಂಧದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಜೈವಿಕನೆಲೆ, ಅನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆ, ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧದೊಂದಿಗಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು, ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ನೆಲೆಗಳು, ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿರಂತರ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ರೇವಯ್ಯ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ 'ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಕರಣದ ನೆಲೆಗಳು' ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಾನವಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯ, ಔದಾರ್ಯದ ಸ್ನೇಹಶೀಲತೆ, ಪ್ರೀತಿ, ಅನುಕಂಪ ಮೊದಲಾದ ಮಾನವೀಯ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಮಾನವೀಕರಣದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವೀಕರಣವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ಕುಟುಂಬದ, ಸಮಾಜದ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿವೆ, ಜೊತೆಗೆ ಇಹದ ಬದುಕು, ಅಮೂರ್ತವಾಗಿರುವ ಮಾನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮೀಕರಣದ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗುವ ಪರಿ, ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರು ಮಾನವೀಕರಣವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ

ನೆಲೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನೆಲೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಮಾನವೀಕರಣದ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ತೆರದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪರಿಸರದವರೆಗೆ ತಳೆದಿರುವ ಅಮಾನವೀಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಧೋರಣೆಯ ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೨.೨ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಯ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ', 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು', 'ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಚಿತ್ರಗಳು', 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ', 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ – ಒದು ಅಧ್ಯಯನ', 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ತ್ರೀಲೋಕ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ,' 'ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ' ಮುಂತಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೇ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಡ್ಡೇರ ವಿ.ಬಿ. ಅವರ 'ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಮೌಲ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಶ್ರೀ, ನಾಯಿನೆರಳು, ವಂಶವೃಕ್ಷ, ಗ್ರಹಣ, ದಾಟು ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಆಶಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಲ್ಲಿಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ವಿಚಾರಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ ಗೃಹಭಂಗದಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು, ಏರುಪೇರುಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಗಮಿಸಿದಾಗ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರ, ಆವರಣ, ಶೈಲಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಗ್ರಾಮ ಪರಿಸರದ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ವೀರಾಚಾರಿ ಮಾಡುವ ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ಲೇಗು ಬಂದಾಗ ರೋಗಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಮೌಢ್ಯಗಳು, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಬದುಕಿನ ನೈಜ್ಯ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜ ಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ' ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು

ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಐತಾಳರ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದೆಯೆ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಐತಾಳರ ಮದುವೆ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದ ಸಂಭ್ರಮ, ಐತಾಳ ಮತ್ತು ಶೀನಮಯ್ಯರ ನಡುವೆ ಉಂಟಾದ ಪೈಪೋಟಿ ಮತ್ತು ಬಿರುಕು, ಐತಾಳರ ಸಾವಿನಿಂದಾದ ಶೀನಮಯ್ಯರ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಎರಡನೆ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಲಚ್ಚನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಮದುವೆ, ಸ್ವಾರ್ಥತೆ, ಲಂಪಟತನದ ಪರಮಾವಧಿ, ಮೂರನೆ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ರಾಮನು ಕಡಲಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂಬಂಧ, ಕೊಡಿಯ ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದು ಕಂಡಿಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಹೀಗೆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

'ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪುನರ್ ಓದು, ಪುನರ್ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಥಾವಸ್ತು, ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ, ಸನ್ನಿವೇಶ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿತ್ರಣ, ಅದರ ತಂತ್ರ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಬಳಸಿರುವ ಭಾಷಾಶೈಲಿ, ಕಾದಂಬರಿ ಧೋರಣೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳಾದ ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಪೂಜೆ, ಮಾರುತಿ ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಓಕಳಿ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರಾಗತ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಮಠವು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಲೇಖನಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ನಡೆದಿವೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಗೃಹಭಂಗ, ನಿಸರ್ಗ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ವರೂಪ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಸಂಘರ್ಷದ ಸ್ವರೂಪ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರ್ತವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು, ವಸ್ತು ವಿಷಯ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು. ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜಕೇಂದ್ರೀತ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ.

ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಗೃಹಭಂಗ ಕುರಿತಂತೆ ಬಂದಿರುವ ಲೇಖನಗಳು, ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಗಿರಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜರ 'ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು", ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಅವರ "ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು : ಪಾತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ", ಎಂ.ಜಿ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು", ಹೆಚ್.ಜಿ. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡರ "ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು:ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ", ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸ್ಸಾರ್‌ಅಹಮದ್ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ", ಹೆಚ್.ಬಿ.ಯಶೋಧರಾ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ", ಎನ್.ಎಸ್.ತಾರಾನಾಥ್ ಅವರ "ಹೂವಯ್ಯನ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ", ವಿ.ಎಂ.ಇನಾಂದಾರ್ ಅವರು "ಎರಡನ್ನೂ ಒಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ", ಬಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಜೀವನ ಚಿತ್ರ", ಡಿ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣ-ವರ್ಗ-ಸಂಘರ್ಷ", ಸುಜನಾ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕೃತಿ ಪ್ರವೇಶ", ದೇಜಗೌ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಥನ ಶೈಲಿ", ಕೆ.ಎಸ್.ಭಗವಾನ್ ಅವರ "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ", ಟಿ.ಪಿ.ಅಶೋಕ್ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ : ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ", ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸ್ವರೂಪ", ಜಿ.ಎಸ್.ಆಮೂರ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ", ಹೆಚ್.ಎಸ್.ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಸ್ವರೂಪ", ಬಿ.ಎನ್.ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು : ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದು", ರಾಜಾರಾಮ ಹೆಗಡೆ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಅನುಭವದ ಸ್ವರೂಪ", ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪುರವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು", ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ", ರಾಜೇಂದ್ರ ಚನ್ನಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ", ವಿ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ನಂಗಲಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಜಾಲ", ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗೆ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚ", ಜಿ.ಹೆಚ್.ನಾಯಕ್ ಅವರ "ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಶೋಧನೆ", ಲೀಲಾವತಿ ತೋರಣಗಟ್ಟಿ ಅವರ "ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸ್ವರೂಪ", ವಿಠಲರಾವ್ ಗಾಯಕ್ವಾಡ್ ಅವರ "ಡಾ॥ ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ", ಎಂ.ಎನ್.ನಂದೀಶ್ ಅವರ "ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ", ಮೋಹನ್ ಕೃಷ್ಣರೈ ಅವರ "ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ : ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧಗಳು", ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ "ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ", ಎಸ್.ಆರ್.ವಿಜಯಶಂಕರ್ ಅವರ "ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ", ಡಿ.ಅಂಜನಪ್ಪ ಅವರ "ಅಧಿಕಾರ, ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೇಡುಗಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ನಡುವೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬದುಕು", ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ,"

ಬಿ.ಎಂ.ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಬಂಧಗಳು", ಅಮರೇಶ್ ನುಗಡೋಣಿ ಅವರ "ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ", ಎಂ.ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ", ಜಿ.ಎಸ್.ಆಮೂರ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಒಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ", ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಅನಾವರಣ", ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ವೈಚಾರಿಕತೆ", ಸುಧಾಕರ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಭಾಷಾ ಸಾಫಲ್ಯ", ಹೆಚ್.ಎಂ.ಚನ್ನಯ್ಯ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಮಿತ್", ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ; ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ", ಕೆ.ಡಿ. ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ : ಪುನರ್ವಿವೇಚನೆ", ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ", ಡಿ.ಎಲ್.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಅವರ "ಆಯ್ದ ಲೇಖನಗಳು ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ", ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಅವರ "ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ" ಆನಂದ ಝುಂಜರವಾಡ ಅವರ "ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ವರೂಪ", ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಪೋಕಳೆ ಅವರ "ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳು : ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ", ತಾರಿಣಿ ಶುಭದಾಯಿನಿ ಅವರ "ಕೇಡು ಮತ್ತು ಅಂತಃಕರಣದ ರಾಜಕಾರಣ", ವೆಂಕಟಗಿರಿ ದಳವಾಯಿ ಅವರ "ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ", ಗೀತಾವಸಂತ್ ಅವರ "ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ"

ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆಗಳು

ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಭಾವ, ಪ್ರೇರಣೆ ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆಗಳು

ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆಗಳು

ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮುನ್ನುಡಿಗಳು ಮುಂತಾಗಿ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ಇದುವರೆಗೂ ಬಂದಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಭಾವ, ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅನುಸರಿಸದೇ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ವರ್ತಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಧೋರಣೆಗಳ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುವು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಶಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿ ಇದೆ. ಇದು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವವರ ಧೋರಣೆಗಳು, ಆಸಕ್ತಿಗಳು, ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಈ ಓದಿನ ಮಾದರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಶಯ ಕೇಂದ್ರೀತ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಆಶಯವು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಶಯವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಭಾವ, ಪ್ರೇರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಈ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಸಬಿತಾ ಬನ್ನಾಡಿ ಅವರ "ಅಧಿಕಾರ, ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೇಡುಗಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯ ನಡುವೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬದುಕು" ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ವಿವರಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆಗಿಂತಲೂ ಗೌಡ, ವಾಡೆ, ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪುರೋಹಿತರ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಾದಳ್ಳಿ ಸಮುದಾಯವೊಂದರ ಭೌತಿಕವಾದ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ರಾಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ ಗೌಡ, ಜಾಗೀರದಾರರ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಬದಲಾಗುವುದನ್ನು ಲೇಖನ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಮರ್ಶಕರು ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಜೀವನಕ್ರಮದೊಳಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಅಧಿಕಾರ, ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೇಡುಗಳು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಳುವ ಮತ್ತು ಅಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಅಧಿಕಾರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಕೇವಲ ನೆರಳಿಗಾಗಿ, ಚಲಾವಣೆಯಾಗದ ನಾಣ್ಯಗಳಾಗಿ, ದಾಳಗಳಾಗಿ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ದರ್ಪಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಾರೆ" ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಆತಂಕ, ತಲ್ಲಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಜನರ ಮೇಲಿನ ಶೋಷಣೆ, ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಇವೆಲ್ಲವು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ.

ಎಂ.ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ –ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಲೇಖನವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾವಯವ ಸಮಾಜವೊಂದು ಒಡೆದು ಹೋಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಾಗುವ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು, ಅದರ ನಾನಾ ಮುಖಗಳು, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಂಬಂಧದ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧದ ನಿರ್ಲಕ್ಷವನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ನಿರ್ವಚಿಸಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭ ಅಂತಃಕಲಹದಿಂದ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಸಮಾಜ ಅಂತಃಕರಣ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬೆಳೆದವರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಜನ್ಮಗತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಪಡದಯ್ಯ, ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ, ಶೇಷಪ್ಪನ ಅಂತಃಕರಣದ ಶೂನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬರುವ ಒಂದು ಮನೋಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಮೇಲಾಗುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶೂದ್ರೀಕರಣದ ಆಶಯವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿಮಣಾಳ ಕೌಮಾರ್ಯ ಭಂಗ, ನಾನಾನ ಕೊಲೆ ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ದೈವದ ಸಭೆ ಸೇರುವ ಆ ಮೂಲಕ ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರು ಆಗಬೇಕಾದವ, ಬಣವೊಂದರ ಗುರುವಾದಾಗ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ, ಮಠ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಯತ್ನದಂತಹ ಆದರ್ಶ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕಡೆ ಲೇಖನ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಾಣ್ನುಡಿಗಳು, ಗಾದೆಗಳು,

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಅರಿವಿಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ, ಹೋಳಿಗೆ, ಬಣವಿ, ಅರಳು ಈ ಪದಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಕಾಳು ಹಂಚುವುದನ್ನು ಗೌಡರ ಉದಾತ್ತತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಾದಾನನ್ನು ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಡುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಬಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಳ್ಳಿಗರು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಚಾತುರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಹೇಳದೆ ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಘಟನೆ ಊರಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಶಾದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗಗಳೂ, ಘಟನೆಗಳೂ ಹೇಗೆ ಪುಷ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿನ ಮೌಲ್ಯ ವಿವೇಚನೆ "ಕೇವಲ ತಂತ್ರದಿಂದ ಬಂದುದಲ್ಲ, ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಬುದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಚನ್ನಯ್ಯ ಹೆಚ್.ಎಂ. ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ: ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ಮಿತ್" ಲೇಖನವು ಪಾದಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳಾದ ಆ ಜನಗಳ ತಂತ್ರ, ಕುತಂತ್ರ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಭಿಮಾನ, ಒಳ್ಳೆಯತನಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗುವ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಪಾದಳ್ಳಿ ಜನರ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣ, ಜೀವನದ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವ ರೂಪಕಗಳ ವಿವರ, ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಕಾಲರಾ, ಪ್ಲೇಗಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುಜನರು ಸಾಯುವ ರೀತಿಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ಲೇಖನ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ಬರಗಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಲೇಖನ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಹಗೇವಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಲರಾ, ಪಿಡುಗು ತಲೆದೋರಿದಾಗ ಪಿಡುಗಿನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ವೈದ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರನ್ನು ತೇಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟರು. ಬೇರು ಕಣಕಣವಾಗಿ ಸವೆಯುತ್ತಾ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದ ಸಾವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಜೀವನವೇನೋ ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಆ ಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ" ಈ ಮಾತುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಗನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಚೆನ್ನನಿಗಾಗಿ ಬೇರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಒಬ್ಬನಿಗಾಗುವಷ್ಟಿದ್ದ ಬೇರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ವೈದ್ಯದ ಕುರಿತು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದಾದ ವಿಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಪಂಚ,

ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಯಾವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಕಾದಂಬರಿ ಒಂದು ಕಾಲದ, ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚಿತ್ರಿಸುವ ವಾಸ್ತವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿ ಅಧುನಿಕ ಮಿತ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖನ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆ. ಮೋಹನ್‌ಕೃಷ್ಣ ರೈ ಅವರ 'ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ : ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನವು ವಸಾಹತುಷಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಂದಿನ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯೂ ಅನುಭವಿಸಿದ ಗೊಂದಲ, ಶೋಷಣೆ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಸಾಹತುಷಾಹಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಧೋರಣೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿದ ಪಾದಳ್ಳಿಯಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂದರ್ಭದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಜಾಹಗೀರದಾರರ ವಾಡೆ, ಗೌಡರ ವಾಡೆ, ಮಠ, ಗ್ರಾಮಸಭೆ ಇವು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಕಡೆ ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾಮಲೇದಾರ, ಫೌಜುದಾರ, ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್, ಕಲೆಕ್ಟರ್, ಪೋಲೀಸ್ ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು, ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಲ್ಲಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖನ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಇದನ್ನು ಜನರು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿ ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿನ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳು, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಹಾಗೂ ನದಿ ಪ್ರವಾಹ ಇದರ ಮೂಲಕ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಬದುಕಿನ ನಾಶ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಿರುಕುಗಳು, ಜಾಗೀರದಾರರ ವಾಡೆಯ ಅಂತಃಕಲಹಗಳು, ಗೌಡರ ವಾಡೆಯ ವಾರಸುದಾರನ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಜಾಗೀರದಾರರ ವಾಡೆ ಹಾಗೂ ಗೌಡರ ವಾಡೆಯ ನಡುವಿನ ಕಲಹ, ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಹಿರೇಮಠದಲ್ಲಿ ಪಡದಯ್ಯನ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆ ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ಯೆ ಯಾಗುವುದು, ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ ಪಲ್ಲಟಗಳು, ಪ್ರಭುತ್ವದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು, ಪಾದಳ್ಳಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಗೊಂದಲಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಲೇಖನ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅವರ "ವಸಾಹತುಷಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ" ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ವಸ್ತು, ಆಶಯ ಮತ್ತು ಕರ್ತೃ ಕೇಂದ್ರೀತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು, ಮಾನವೀಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಶಿಷ್ಟ ಕುಟುಂಬದ ಗುಂಪು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳು, ಮನೋಭಾವೆಗಳು ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ, ಸಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತದಂತೆ, ಗ್ರಾಮದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಾಗೀರದಾರರ ವಾಡೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಗಾರರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಠ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಪಡದಯ್ಯನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ, ಚಿಮಣಾಳಿಗಾದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನ್ಯಾಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೀಡದೆ ಇರುವುದು, ಕಾದಂಬರಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾದಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ, ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಯಕರುಗಳು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಾಗಿ ದುಡಿದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿನ ದುಡಿಯುವ ಜನರು, ವಂಚಿತ ಜನರು ಇವರ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಧನವಾಗುವ ದುರಂತವನ್ನು ಲೇಖನ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಾರನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕೃತಿಯು ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ದೇಶಿಯದ್ದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವಿದೇಶಿಯದ್ದಾಗಲಿ ಅದರ ಮೂಲ ಗುಣ ವಂಚನೆ, ಶೋಷಣೆ. ದೇಶಿಯವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲತೆಗೊಳಗಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎಸ್.ಆರ್. ವಿಜಯಶಂಕರ್ ಅವರ "ಸಮುದಯಗಳು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ" ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಸತ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಆಸ್ಪದ ದೊರಕಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ವರ್ತಮಾನ ಜನಜೀವನದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ಇವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಭಾವಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಪುರಾಣದ ಕತೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ತಾತ್ವಿಕ ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆಯನ್ನು, ದೈವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಂಬುವ, ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ, ಎದುರಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನೈಜತೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ

ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರ ನಿಜ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಗಳ ನೈಜತೆಗೆ ಮಾನವೀಯ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೊಂದನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿ ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಮೂಲಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಒಳಚೇತನವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಈ ಮೂರು ಭಾವಕೇಂದ್ರಗಳು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಜಾತಿ, ರೀತಿನೀತಿಗಳ ಒಳಸುಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಿಡಿಯುವ ಆದರ್ಶ ಆಶಯದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ, ಚಿನ್ನಪ್ಪ, ದಾದಾ, ಯಶವಂತರಾಯ, ಗೌಡರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳು ಆದರ್ಶಮಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮುದಾಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ದೈವದ ನಂಬುಗೆ ಅದರ ನಿಜವಾದ ಅಭೀಪ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಹಾಗೂ ಆಚಾರಗಳು ಜಾತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠಗೊಳಿಸಿದವು. ಅಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದ್ದು ಅಧುನಿಕತೆ. ಈ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾದದ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಆಡಳಿತದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಹಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿಘಟನೆ. ಇಂತಹ ವಿಘಟನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದಾದಾನಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು, ಯಶವಂತರಾಯರು ಆಧುನಿಕ ಆಡಳಿತದ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹಳೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಡಿ.ಅಂಜನಪ್ಪ ಅವರ "ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪ" ಲೇಖನವು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯು ಚರಿತ್ರೆಯೊಳಗಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾ ಆಶಯ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯೊಳಗಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಎಚ್ಚರಗಳನ್ನು ಕಥನಕಾರ ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಕೃತಿ ಲಿಪಿ ಸಂಕೇತಿಕರಣಗೊಂಡ ಭೌತಿಕ ಕೃತಿಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವುದೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಸಾಹತು ಮಜಲುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಹೊಸ ಉತ್ಪನ್ನದ ಸರಕಿನ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿ ಆಸ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಶಕ್ತಿಯ ವೈರುಧ್ಯಗಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರ ಪಾತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸಿ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕನ್ನು ದುರಂತಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಚಿಮಣಾಳ ಶೀಲಭಂಗ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ನೆಪ

ಮಾತ್ರ. ಅದು ಕಾರಣವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಥನದ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಬುದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರೀತ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚಿತ್ರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿನ ಭೌತಿಕ ರೂಪಗಳಾದ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಕರಗಳು ಅದರೊಂದಿಗಿನ ಅಧಿಕಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಒಡನಾಟಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರೀತ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಾಪೂಸಾಹೇಬ, ಪಡದಯ್ಯ, ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡ ಮೊದಲಾದವರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಹುಲಿ ಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರನ್ನು ಬಾಪೂಸಾಹೇಬ ಪಡದಯ್ಯ ಸಾಕಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೇಟೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿ ಅಧಿಕಾರದ ಯಜಮಾನಿಕೆಗಾಗಿ ಹೂಡುವ ತಂತ್ರ ಪ್ರತಿತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ, ತಾಕಲಾಟ, ಆಸ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಆ ಊರಿನ ರೈತಾಪಿ, ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಅನೈತಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡುವುದು, ಮಾನವೀಯತೆಗೆ ಮೆರಗು ನೀಡುವುದು, ಕುಟಿಲತೆಗೆ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ನೀಡುವುದು ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವನ ಕೇಂದ್ರೀತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಆಂತರಿಕ ಕಾರಣಗಳು, ಬಾಹ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ಲೇಗು, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಜಡಿಮಳೆ, ಬರಗಾಲ ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆದರೆ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ಲೇಗಿಗೆ ಮದ್ದನ್ನು ನೀಡಿ ಜನರ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ ಅವರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ' ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ನಂತರ ರಚನೆಯಾದ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯೊಳಗಿನ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ, ಚಂದ್ರಿ ಮತ್ತು ಚಿಮಣಾ ಅವರ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಊರ ಚಾವಡಿ ಮತ್ತು ಶಂಕ್ರಪ್ಪಗೌಡರ ಮನೆ, ಜಹಗೀರದಾರರ ವಾಡೆ, ಪಡೆದಯ್ಯನವರ ಮಠ, ಜಂಗಮಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವಾದ ದಾದಾನ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ, ಕುಲಕರ್ಣಿ ಶೇಷಪ್ಪನ ಕಾಯ್ದೆ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರ ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷ ಬಾಹ್ಯಸಂಘರ್ಷವೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ನೋಡುವ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಶಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾ ಸಾಹೇಬನ ಮರಣದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾ ನಾನಾ ಸಾಹೇಬನ ಸಾವು ಹೃದಯಾಘಾತ ಎನ್ನುವುದು ವಾಡೆಯ ವಿವರಣೆಯಾದರೆ, ಅದು ಅಸಹಜ ಸಾವು ಎನ್ನುವುದು ಗೌಡನ ತರ್ಕ, ಅವರು ಹೆಣವನ್ನು ಶವ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಬಾವುಸಾಹೇಬ ಅದನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಸಾಹೇಬರ ಶವದ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಗಿದ್ದು ಅದು ಅಸಹಜ ಸಾವು ಎಂದು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರಿಯುವ ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ.

ಶೇಷಪ್ಪ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಊರನ್ನೇ ಒತ್ತೆ ಇಡಲಿಲ್ಲ. ಊರಲ್ಲಿ ಗೌಡರ ಶಕ್ತಿಯ ಎದುರು ಮಠದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸದಾ ಸಂಘರ್ಷ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಲಂಚ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಗ್ರಾಮ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಸಂಘರ್ಷದ ಆಟವನ್ನೇ ಆಡುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ. ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿ ರಾಜಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಬದುಕನ್ನೆ ನಾಶ ಮಾಡುವ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತಿದ ಪಡದಯ್ಯನ ಮಠದ ಆಡಳಿತ ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಚಿಮಣಾಳ ಬದುಕು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಅವಳ ಬದುಕಿಗೊಂದು ನೆಲೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರಂತರ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವ ದಾದಾನ ಹಿತಚಿಂತನೆ ಎರಡೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯನ್ನು ವೈದಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗೆ ತೊಳೆಯುವ ವೈದಿಕರು, ವೈದಿಕೇತರ ಜನಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ನದಿ ಎಂದರೆ ತಾಯಿಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇಂತದೊಂದು ದೈವಿಕ ಭಾವನೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದೆ ನದಿ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಇಡೀ ಊರನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ದುರಂತದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಿ.ಎಂ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಅವರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ" ಉತ್ಪಾದನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳು" ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಹೊಸ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ರಚನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆಸ್ತಿ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಲೇಖನ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಆಸ್ತಿ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುತ್ತಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಜಡ ವರದಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯೊಂದು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೈದಾರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಭೂಹೀನರು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನ ವಿರುದ್ಧ ಭೂ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಹೋರಾಟ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೋರಾಟ ಈ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯನೆಲೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಮರ್ಶಕರು ಕಾದಂಬರಿಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಆಕಾರವನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಗೆ ರಷ್ಯಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಪ್ರೇರಣೆ, ಭೂಹೋರಾಟ ಮೊದಲಾದ ರಾಜಕೀಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ರಚನೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಣೋಜಿರಾಯನ ಮರಣದನಂತರ ವಾಡೆಯ ಆಸ್ತಿ ಒಡೆತನದ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಒಡೆತನ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕ್ರೂರತ್ವ ಅಥವಾ ಪಶುತ್ವಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆಸ್ತಿಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಪಡದಯ್ಯನು ಮಠದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀಚ ಕಾರ್ಯಗಳು ನೈತಿಕತೆಗೆ ದಕ್ಕೆ

ತರುವಂತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯರು ಮಾಡುವ ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿ ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ಬರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆ ದೇವತೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೈವಿಕನೆಲೆಯನ್ನು ಪಡದಯ್ಯ, ಬಾಪುಸಾಹೇಬ, ಲಿಂಗಪ್ಪ, ಪುತಳಾಬಾಯಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ ಮುಂತಾದವರು ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆತನದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ವಂಚಿಸುತ್ತಾ, ಊರಿನ ಏಳಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸದೇ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುವರು. "ಗ್ರಾಮಾಯಣದ ವಸ್ತು ಹಳಯದು ಎಂಬ ಈ ಹುಸಿ ತೀರ್ಮಾನದ ವೈಚಾರಿಕತೆ ವರ್ತಮಾನದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿಯನ್ನು ಅದರ ಕರಾಳ ವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದಾಟಿಸುವ ನಯವಂಚನೆಯದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಾನವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಅದು ಕೇವಲ ಚರಿತ್ರೆಯದ್ದಾಗಿ, ಜಡವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿರಂತರ ಚಲನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಕರ ಮಾತು ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ ಅವರ 'ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಕೃತಿಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಅರಿವು ಜೊತೆಗೆ ಓದುಗನ ಕಾಲದ ಅರಿವಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಳಗಿನ ಲೋಕದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬದುಕಿನ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಪಲ್ಲಟಗಳು, ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಲೇಖನ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೊಸ ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸೋಲು-ಗೆಲುವಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತ, ನಂತರ ರಾಣಿ ಆಡಳಿತ ಇವು ದೇಶಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದರು ಈ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹುಡುಕುವ ಬದಲು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ ರಾಜಕೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರೆಂಬ ಕೆಳವರ್ಗದ ಗುಂಪಿನ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯುವ ಜಾಗೀರದಾರ ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರು ಬೇಟೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕು, ವಾಡೆಯ ಚಿತ್ರಣ, ಪಡೆದಯ್ಯನಂತ ಮಠದ ಮಂದಿಯ ಅನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ನಾನಾನ ಸಾವಿನ ನಿಜ ಸಂಗತಿಯ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ನಾನಾ ಸತ್ತಿದ್ದು ಯಾಕೆ? ಹೇಗೆ? ಯಾರಿಂದ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ದೈವದವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ನಡೆದಾಗ, ನಾನಾ ಸತ್ತದ್ದು 'ದಢೇದ ಬ್ಯಾನಿ'ಯಿಂದ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಗೌಡರು ನಂಬದೆ 'ವಿಷ ಉಣಿಸಿ' ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆಂದು, ನಾನಾನ ಹೆಣವನ್ನು ಪಂಚನಾಮೆಗಾಗಿ ದವಾಖಾನೆಗೆ ಕಳಿಸುವಂತೆ ಹಠ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ ಆದರೆ ನಾನಾನ ಸಾವು 'ವಿಷ ಉಣಿಸಿ'ದ್ದು ಗೌಡರಿಗೆ

ಗೊತ್ತಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ರೋಚಕವಾದುದು. ವಿಷದಿಂದ ದೇಹ ಹಸಿರುಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ 'ಗೌಡರು ಇದೊಂದು ಕೊಲೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.ಈ ರೀತಿಯ ಅರಿವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದು ಈ ಕುರಿತು ಲೇಖನ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಲೇಖನವು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡದೆ ನೈತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಊರ ಅಭಿಮಾನವಾಗಿದ್ದ ವಾಡೆಯ ಒಳಗಿನ ನೈತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಚಿಮಣಾಳನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಡದಯ್ಯನ ನೈತಿಕತೆಯ ಅಧಃಪತನ, ಶೇಷಪ್ಪನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಕುತಂತ್ರಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನೈತಿಕತೆಗಳು, ಮಠ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪಡದಯ್ಯನಿಂದ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ನೈತಿಕತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಕರು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ . ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ' ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ', ರಾವಬಹದ್ದೂರ್ ಅವರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ', ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇದುವರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿ.ಎಸ್.ಅಮೂರ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ, ಪರಿಸರದ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ಕುರಿತಾಗಿ, ಒಕ್ಕಲು, ಬೇಟೆ, ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಮನೆತನಗಳು ಅವರ ಜೀವನದ ವಿಧಾನ, ಮಲೆನಾಡಿನ ಆಚರಣೆಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂವೇದನ ಶೀಲನಾದ ಹೂವಯ್ಯನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆ, ವಿವೇಕಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೂವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಸೀತೆಯ ಮಧುರ ಪ್ರೇಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆದರ್ಶದ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನೇ ಬಲಿಕೊಡುವ ಹೂವಯ್ಯನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳುವ 'ವಿರಾಮ ಮೂರ್ತಿ' ಪುಟ್ಟಣ್ಣನನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗುತ್ತಿ-ತಿಮ್ಮಿ, ಮುಕುಂದಯ್ಯ-ಚಿನ್ನಮ್ಮ, ಇವರ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ 'ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಜೋಡಿ ಒಂದಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು. ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಕಾಸ ಅದರಲ್ಲೂ ನೈತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಕುರಿತಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ "ಹೂವಯ್ಯನ ಪ್ರಕೃತಿ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಕೃತಿ, ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಧಾನ, ಭಾವಮಯ, ರಾಮಯ್ಯನದು 'ಕೋಮಲ ಪ್ರಕೃತಿ' ಚಿನ್ನಯ್ಯ 'ಸಂತೋಷ ಪ್ರಕೃತಿ'ಯವನು ಚಂದ್ರಯ್ಯಗೌಡ 'ರಜೋಗುಣಿ', ಶಾಮಯ್ಯಗೌಡ 'ಸ್ವಭಾವತ ಸಾತ್ವಿಕ' ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೂವಯ್ಯ, ರಾಮಯ್ಯ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರು, ನಾಗಮ್ಮ, ಪುಟ್ಟಮ್ಮ, ವಾಸು ಅರ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತರು, ನಂಜ ಅಸಂಸ್ಕೃತ, ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಅಸಂಸ್ಕೃತಳಾದರೆ, ಗಂಗೆಯದು 'ಕುಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತದೆ" ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಿಲ್ಲ.

ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯರ 'ಆಯ್ದ ಲೇಖನಗಳು' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಕಾರಂತರ ಮಾಹಾಕಾದಂಬರಿ ಕಾಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದು, 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ'ಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಕಥೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬೆಸೆದು ಬೆಳೆದಿದೆ. ಬಡತನದ ಕೋಟಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಬೆಂದು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣವಾಗಿ ಬಾಡಿ ಬದುಕಿನ ಮರ್ಮವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕಥೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಥೆಯ ಸರಳವಾದ ನಿರೂಪಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಗವೇಣಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾ, ಅವಳ ಗಂಡ ಕೈ ಕೊಟ್ಟರು ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪಟ್ಟಣದ ಬದುಕಿನಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವುದು, ಕೆಸರು ತುಳಿಯುವುದು, ತೆನೆ ಕೊಯ್ಯುವುದು, ದನಗಳ ಶುಶ್ರೋಷೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ,ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವುದು ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯ ಅದು ಅವಳ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಬದುಕನ್ನು ಹೋರಾಟದಿಂದಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ.ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹಂಚುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಜೀವನತತ್ತ್ವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಡು ಕರಾವಳಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಬದುಕಿನ ವೃತ್ತಿಗಳ ನಾನಾ ಅಂಶಗಳ ವಿವರಣೆಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೆ ನಮ್ಮವರು ಒಳಗಾದರೂ ಹಿಂದಿನವರ ವೈದಿಕ ವೃತ್ತಿಗಿಂತ ಈ ಲೌಕಿಕ ವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯಕರವೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಕಲಿತವರು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣ ಸೇರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೂ ಕಲೆಯ ಬದುಕಿನಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗಿ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೂದಾಯದ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಪರಿಸರ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮೂಹ ಸ್ಥಿತಿ ಎನಿಸಿದೆ. ವಸ್ತು, ವಿಷಯ, ಭಾವಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಪರಿಸರಗಳು, ವಸ್ತು ಪರಿಸರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನೆಲ, ಜಲ, ವಾಯು, ಕಾಡು, ನದಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಾವಯವ ಬದುಕಿನ ಒಪ್ಪಂದವೇ ಪರಿಸರ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಲೆನಾಡಿನ ಊರುಗಳು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಜನರ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವೃತ್ತಿ ಬದುಕು, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಕಾಡು, ಬೆಟ್ಟಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಜನ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಜಿ.ಎಸ್.ಅಮೂರ ಅವರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯ ಪರಿವರ್ತನೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಹರವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬವೊಂದನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ರೀತಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶಾಶ್ವತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ ಸಮಾಜ, ಈ ಸಮಾಜದ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪರಂಪರೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ರಾಮ ಐತಾಳ, ಸರಸೋತಿ, ಪಾರೋತಿ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಶೀನ, ನಾರಾಯಣಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿಲುವು, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ನಡೆಸುವ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ನಗರ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಲಚ್ಚ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ನೈತಿಕ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅನುಭವದ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಹೊರಟರು ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಲಿ, ಪರದೇಸಿತನವಾಗಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾಗವೇಣಿ ಇಡೀ ಬದುಕನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಎದುರಿಸುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆ, ಮಗ ರಾಮನನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮದಂತೆ, ಮಾನವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆಸುವುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ವ್ಯಷ್ಟಿಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತಷ್ಟು

ಗಮನ ಸಮಷ್ಟಿಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ದೊರೆಯದೇ ಹೋದುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಾರಂತರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗುವಷ್ಟು ಹರವನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಕಾರಂತರು ಕೊಡುವ ಚಿತ್ರ ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಿನ ಜೀವಾಳವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.

ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ "ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ" ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥನ ಕ್ರಮ, ಪರಿಸರ, ನಿರೂಪಣಾ ತಂತ್ರ, ಭಾಷೆ ಕಥನ ಕ್ರಮ, ವಿನ್ಯಾಸ ವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೆ ಕ್ರಮ, ಭೂಮಾಲಿಕ ಪದ್ದತಿ, ಜಾತಿ ಪದ್ದತಿ, ವಸಹಾತುಶಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆ, ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಜಾತಿಯ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಮುಸ್ಲಿಂರು, ಕ್ರೈಸ್ತರು, ದಲಿತರು, ಬ್ರಿಟೀಷರು, ಇವೆರಲ್ಲರು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇವರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಾದ ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಸಂವಾದದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮುಖ್ಯರಲ್ಲ, ಅಮುಖ್ಯರಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವ ಕ್ರಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗೆ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಪಂಚ" ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲಚ್ಚ ಮತ್ತು ನಂದಿ ಎಂಬ ಎತ್ತುಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಚ್ಚನ ಸಿಡುಕು ಸ್ವಾಭವ, ನಂದಿಯ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವ ಮಾನವ ತಾನೂ ಪ್ರಾಣಿಯಾದರೂ ಮನುಷ್ಯತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಂತೆ ಬದುಕುವ ಅವನಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಬರುವ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತ ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೇಟೆಯ ಹಲವು ಬಗೆಗಳಾದ ಮರಸು ಬೇಟೆ, ಕೋವಿಷಿಕಾರಿ, ಕಣೆಹಂದಿಬೇಟೆ, ಕಾಡುಕೋಳಿಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೇಟೆಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಜನ್ಯ ಮಣ್ಣಿನ ಬದುಕು, ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಬೇಟೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರ್ ರಚನೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕರಗಳಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸಾರ್ ಅಹಮ್ಮದ್ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ನಿಸರ್ಗ ಸಹಜವರ್ಣನೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಬದುಕಿನ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳು ಸ್ಥಳ ಬದ್ದವಾಗಿರದೆ, ಕಾಲಬದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಜೀವನ ಕ್ರಮ, ಅವರ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಬೇಟೆ, ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗಳು, ಭೂತಗಳ ನಂಬಿಕೆ, ಪ್ರಣಯ, ಸಾಹಸ ಪ್ರಿಯತೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನವೊಂದರ ಅಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬದುಕು ಪರಿಸರದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಬದಲಾದ ಮನೋಭಾವ, ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಅಸಮತೆ, ಕಟ್ಟಳೆ, ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಷ್ಠುರತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು" ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಕಸುವು, ಪಾತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿಯ ವೈವಿದ್ಯ, ಅದ್ಭುತವೆನ್ನಬಹುದಾದ ವಾಸ್ತವತೆ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗ ಇವುಗಳ ಒಡನಾಟ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಬೈರ ಹೊಂಡ ತೋಣಿಕಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಹುಲಿ ಕಿಲಿಸ್ತರ ಜಾಕಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ವರ್ಣನೆಗಾಗಿ ಈ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ "ಮೇಗರವಳ್ಳಿಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಅಂತಕ್ಕನ ಕಾಫಿ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಾದರೂ ಏನು? ಕಾಫಿ ಹೋಟೆಲು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತೀಕ. ಅದರ ಮಗ್ಗಲಿಗೇ ಇನ್ನೊಂದು ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ತಲೆಯತ್ತುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ಕಾಣದಿರುವ ಒಂದು ಸ್ಕೂಲ್ ಕಟ್ಟಡ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾವಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಆ ನಿರ್ಜೀವ ಕಡ್ಡಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಆ ನಿರ್ಜೀವ ಕಡ್ಡಿಗೆ ನೀರಿರುವ ಜಾಗ ಕಂಡದ್ದು ಹೇಗೆ? ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ. ಅಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯಾದದ್ದೂ ಇತಿಹಾಸದ ಭಾಗ" ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಎಂದಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನಾಗಲಿ ವಿವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿಸರ್ಗದ "ಸತ್ಯದ ಬೆಲೆ ಏನು? ಅದರ ಗುಣಧರ್ಮಗಳೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಕಾದಂಬರಿ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ" ಎಂಬುದನ್ನಷ್ಟೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಾರಾಮ ಹೆಗಡೆ ಅವರ "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸಹಾತುಷಾಹಿ ಅನುಭವದ ಸ್ವರೂಪ" ಎಂಬ ಲೇಖನವು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಭಾರತೀಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ದೇಶಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಆದ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತುಷಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಗಳ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ನೈತಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಸುವಾಗಲೂ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನವೊಂದು ರೂಪತಾಳಿತು. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹೂವಯ್ಯ, ರಾಮಯ್ಯ ಇಬ್ಬರು ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ, ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆಧುನಿಕತೆ ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಶೂದ್ರ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೂವಯ್ಯನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಬ್ರಾಹಣ ಶೂದ್ರರೆಂಬ ವರ್ಣಭೇದವಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ನೂತನ ಧರ್ಮದ ಅನಾವರಣದ ಜೊತೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೀಳುತ್ತದೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವ್ಯಕ್ತರೂಪವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಕರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. "ಭಾರತೀಯರ ಅಂಧ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ." ಆದರೆ ವಿಫಲ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೂರ್ಖರಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. "ತೀರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಐಗಳ ಹಸಿರು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೀರು ಶೋಧಿಸುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಹಸಿರು ಕಡ್ಡಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ನೀರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದು ಪಾದ್ರಿಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಐಗಳಿಗೇ ನಿಗೂಢವಾಗಿದೆ. ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಚಿನ್ನಕ್ಕರ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಂಬಂಧ ಅವರಿಗೇ ನಿಗೂಢವಾಗಿದ್ದಂತೇ, ಪಾದ್ರಿಗಳು ಅರ್ಥಹೀನ ಎಂದು ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಹಸಿರು ಕಡ್ಡಿ ಪಾದ್ರಿಗಳ ಬುದ್ದಿಗೂ ನಿಲುಕದ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ." ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶಿವರಾಮು ಕಾಡನಕುಪ್ಪೆ ಅವರ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನವು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾಷಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ಭಾಷಾಸೊಗಡು, ವಿವಿಧ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗದ ಜನರ ಭಾಷೆಯ ಭಿನ್ನತೆ, ಗ್ರಾಮ್ಯತೆಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಭಾಷೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಎಂದರೆ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬಹುದೂರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಉಪಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಸೆಲೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ

ಮಲೆನಾಡಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ಥರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಯ ಭಾಷೆಗೊಂದು ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಬಂದಿರುವಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿನ ಬದುಕಿನ ವೈವಿಧ್ಯವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಊರಿನ ಚಿತ್ರಣ, ಮಳೆಯ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳಿಯರು ಬಳಸುವ ಗೊರಬು, ಕಂಬಳಿಕೊಪ್ಪೆಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೇಟೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೀರಾ ಎಲ್. ಜಿ. ಅವರ "ಗೃಹಭಂಗ, ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಭಿತ್ತಿ; ಆತ್ಮಕಥನವು ಕಲೆಯಾಗುವ ಸವಾಲು" ಲೇಕನವು ಗೃಹಭಂಗ ಹಾಗೂ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಆತ್ಮಕಥನವು ಕಲೆಯಾಗುವ ಸವಾಲಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತದೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಭೈರಪ್ಪನವರ ನಿಜಜೀವನವನ್ನು ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಶ್ವ ಪಾತ್ರವು ನಂಜಮ್ಮನ ಪಾತ್ರದ ತಾರ್ಕಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಆತ್ಮಕತೆ 'ಭಿತ್ತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ, ಗೃಹಭಂಗದ ವಿಶ್ವನಿಗೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ.

ಸಿ.ವಿ. ವತ್ಸಲಾ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ' ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಲೇಖನವು ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಗಂಭೀರ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು ತೀವ್ರ ಸಂವೇದನೆ, ಬದುಕಿನ ಅನುಭವ, ವಾಸ್ತವತೆಯ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತವೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕದಂಬರಿಯೂ ಜೀವನದ ಶೋಧನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ತತ್ವದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. 'ಗೃಹಭಂಗ' ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಾಗಿ ನೋಡುವ ಸಾಕ್ಷಿಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕಾದಂಬರಿ, ಇದು ಜೀವನದ ಮೂಲಭೂತ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳು ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಿಸರ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ಮೂರು

ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆ

೩.೧ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ : ಅರ್ಥ, ಸ್ವರೂಪ

೩.೨ ಸ್ಥಳೀಯತೆ : ಅರ್ಥ, ಸ್ವರೂಪ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ

೩.೩ ಸ್ಥಳೀಯತೆ : ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು

೩.೪ ಸ್ಥಳೀಯತೆ : ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು

೩.೫ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ : ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ – ಮೂರು

ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆ

೩.೧ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ : ಅರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಓದುಗ ವಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳದಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಮಗ್ಗುಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಭಾವಗೀತೆ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಮೊದಲಾದ ಹೊಸ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಪರಿಚಯವಾದಂತೆ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಭಟ್ಟ ಬರೆದ ದೀರ್ಘ ಗದ್ಯಕಥೆಯಾದ 'ಕಾದಂಬರಿ' ಎಂಬ ಪದವೇ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಸರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯವಾದ ದೀರ್ಘ ಗದ್ಯಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯವು 'ನವೆಲ್‌ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ನಾವೆಲ್ ಎಂಬ ಪದವು ಇಟಾಲಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ ಹೊಸದು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ 'Novella'ಗೆ ದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು, ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸದೇ ಆಯಿತು. ಕಾರಣ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾವಸ್ತು, ಸಂವಿಧಾನ, ರಚನೆಯ ತಂತ್ರ ನವೀನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಕಾದಂಬರಿ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೀವನಾನುಭವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಪ್ರಕಾರವಾಯಿತು.

> "ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು, ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ."[೧]

ಹಾಗಾಗಿ ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಕಾದಂಬರಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಜನರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜನಜೀವನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ.ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಪ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿ, ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉಗಮ, ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ, ನಗರೀಕರಣ

ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಕಾರಣವಾದವು. ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹೊರಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಂವೇದನೆಗಳು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಸತ್ವ-ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡವು. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾದಂಬರಿ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಮಿಳಿನ ಪಿಳ್ಳೈ ಅವರ 'ಪ್ರತಾಪ ಮೊದಲಿಯರ ಚರಿತ್ರಂ' ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕಾದಂಬರಿ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿರುಮಲಾರ್ಯನ 'ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಬಿನ್ನಪ', ಮುದ್ದಣ್ಣ 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ', ಕೆಂಪು ನಾರಾಯಣನ 'ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷ' ಕೃತಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷದ ಕಥನ ರೀತಿ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪವಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಬಂಗಾಳಿ, ಮರಾಠಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಓದುಗರ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರೂಪತಾಳಿದವು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ್ಪನಿಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳದೆ ವಾಸ್ತವದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಥನದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣನಾಮಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ಜನರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿಗಳು ರಾಜರನ್ನು, ಪಂಡಿತವರ್ಗವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಗಂಭೀರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾದರೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಸಮಕಾಲಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತೀರ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೂಪವಾಗಿದೆ."[೨]

ಈ ಉದ್ದರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಜನರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಲುಪಿತು.

ಕಾದಂಬರಿ ಜಗತ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ನವೋದಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. 'ಮಹಾ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ, Epic, Heroic, Classic, Great Poetry ಎಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗೆ Epic Novel, Greater Novel ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿ 'ಮಹಾ' ಆಗುವ ಪರಿ ಅದರ ವಿಷಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸಮಾಜದ, ಇಡೀ ಜನಾಂಗದ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗುವ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು, ಮಹಾ ಎಂಬುದು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

"ಮಹಾ ಎಂಬುದು ಅದರ ಗಾತ್ರವನ್ನು, ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು, ಆಂತರಿಕ ಸತ್ವಾತಿಶಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ".[೩]

ಕಾದಂಬರಿ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದರೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ವಿಭಿನ್ನವೂ, ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಆದ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಗಮನಸೆಳೆಯುವಂತಹದ್ದು. ನವರಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರಚನೆಯಾಗಿ ಓದುಗರನ್ನು ರಂಜಿಸುವ, ಹಿಡಿದಿಡುವ ಗುಣವನ್ನು ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೂ, ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದು, ಕೆಲವೊಂದು ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಲಿಯಡ್ ಮತ್ತು ಒಡಿಸ್ಸಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಕಾವ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ಇಲ್ಲವೇ ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ರಚಿತವಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ.

"ಪದ್ಯ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವೂ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವೂ ಆದ ರೂಪವಾಗಿತ್ತೋ, ಆಗ ಗದ್ಯ ಬರೆಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಗದ್ಯ ಬರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ 'ಗದ್ಯಂ ಕದೀನಾಂ ನಿಕಷಂ ವದಂತ' ಎಂಬ ಮಾತು ಬಹುಶಃ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಾಣನಂಥವನು 'ಕಾದಂಬರಿ' ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಪದ್ಯ ರೂಪದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಸವಾಲೆಸೆದಂತೆ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದ ಭಾವನೆಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ."[೪]

ಕಾವ್ಯ ಗದ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು ಅದರ ಭೌತಿಕ ಆಯಾಮವಾದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಸುದೀರ್ಘ ವಿವರಣೆಯ ಕಥಾ ಹಂದರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು. ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಕಥನಕಾವ್ಯ ಎಂಬುದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಬೃಹತ್ತಾದುದು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಸುದೀರ್ಘತೆಯೊಂದೇ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ನವರಸಗಳೂ ಇದ್ದು, ವೀರ, ಶೃಂಗಾರ, ಶಾಂತರಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳದ್ದು, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಗಾತ್ರದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಬೃಹತ್ತು ಮತ್ತು ಮಹತ್ತು ಎರಡರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವಂತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ತನ್ನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ರಚನೆಯು ವಿರಳವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಜನಮನವನ್ನು ತಲುಪಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಯಾಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಎಂದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ವರೂಪ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ.

> "ಮಹತ್ತು ಅನ್ನುವುದು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕವಿಗಳು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟು. ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂದಿನಂತೆ ಇಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದೇ ಮಹಾಕವಿಯಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ, ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಬದಲು ಇಂದು ಲೇಖಕರು, ಕವಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಮಹಾಕಾವ್ಯವೊಂದೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ".[೫]

ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಪಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.ಉನ್ನತ ವಂಶಜರನ್ನು, ರಾಜಾಧಿರಾಜರನ್ನು ಶೂರರು, ಧೀರರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಕಥೆಯ ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ, ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಉದಾತ್ತ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂಬ ಯಾವ ನಿಯಮವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಿರೂಪಿಸಿಲ್ಲ. ಮಹತ್ತು ಅನ್ನುವುದು ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕವಿಗಳು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸರಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ "ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮುಖ್ಯರಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಅಮುಖ್ಯರಲ್ಲ... ಯಾವುದೂ ಯಕಶ್ಚಿತವಲ್ಲ" ಎಂಬ ಸಾಲು ಕಾದಂಬರಿಯೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ತೋರಿದ ಸಮಾನತೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತಿ–ಮನುಷ್ಯ, ಗುತ್ತಿ–ತಿಮ್ಮಿ, ಮುಕುಂದಯ್ಯ–ಚಿನ್ನಮ್ಮ, ಐತ–ಪಿಂಚಲು, ನಾಯಿಗುತ್ತಿ, ಓಡುಹುಳು–ಮಿಂಚುಹುಳು ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಯಕಶ್ಚಿತವಲ್ಲ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲಿಲ್ಲ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತುದಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಸಮಾಜ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವೇ ಹೊರತು, ಸರಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬದುಕಿನ ಸಮಾಜದ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಹತ್ತನ್ನು ಕಂಡಿವೆ.

ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ತುಂಬ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು ಆದರೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 'ಗ್ರಾಮಾಯಾಣ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ "ಈ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ನಾಯಕನಿಲ್ಲ, ನಾಯಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಇರಬಹುದಾದರೂ, ಅವು ಜೀವನ ವಿನ್ಯಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಜನ ಸಮೂಹವೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕನೆಂದು" ರಾಮಬಹದ್ದೂರವರು ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನೋ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೋ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕರ್ವಾಲೊ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಒಬ್ಬ ಕೀಟಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ 'ಕರ್ವಾಲೊ'ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಮಂದಣ್ಣನ ಪಾತ್ರದ ಹಿರಿಮೆ, ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆ ಇಂದಿನ ನಾಗರೀಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಕವಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದೂ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ತನ್ನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಪು.ತಿ.ನ ಅವರ 'ಶ್ರೀಹರಿಚರಿತೆ', ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ', ವೀರಪ್ಪಮೊಯ್ಲಿ ಅವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ಮಹಾನ್ವೇಷಣಂ' ಮೊದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ' ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸದೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ರೀತಿ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಥರೆ, ರಾವಣ, ಊರ್ಮಿಳೆ ಮೊದಲಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ಉದಾತ್ತತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಖಳನಾಯಕಿಯ ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಮಂಥರೆ, ಕುವೆಂಪು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ "ಮಮತೆಯ ಸುಳಿಮಂಥರೆ"ಯಾಗುವ ಪರಿ, ರಾವಣನನ್ನು ಕುರಿತು "ಪಾಪಿಗೂ ಉದ್ಧಾರಮಿಹುದೌ ಈ ಬೃಹತ್ ವ್ಯೂಹರಚನೆಯೊಳ್" ಎಂಬ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವ, ಕಟ್ಟುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾಗವೆ.

> "ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ, ಅವನ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೂ, ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕವಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಸರ, ಆಶೋತ್ತರ ಹಾಗೂ ಅವರ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗೂ ಖಂಡಿತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ಬೃಹತ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂವಾದಿಯಾಗುವ 'ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ'ಗಳೂ ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', ಕಾರಂತರ

'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ', ಮಾಸ್ತಿಯವರ 'ಚೆನ್ನಬಸವ ನಾಯಕ', ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆ".[೬]

ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅವರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯಾಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಯಾವೆಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರು ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ,

"ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯೇ ಅಂಥ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ."[೭]

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳೂ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸಾರ್ ಅಹಮ್ಮದ್ ಅವರು

"೧೯೩೩ ರಿಂದ ೧೯೩೬ರ ವರೆಗಿನ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಗದ್ಯ 'ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ' "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ" ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ನೂತನ ಮಾಯಾಗವಾಕ್ಷವನ್ನು ತೆರೆಯಿತೆನ್ನಬೇಕು".[೮]

ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿ ಆ ತನಕ ರಚನೆಯಾದ ಉಳಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೊಸ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ರಮ್ಯತೆಯನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

"'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ' ಮತ್ತು 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಗದ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೊದಲ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗುವುದು. ಅವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸತ್ವವನ್ನು ವಿಫುಲವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಾಗ",[೯]

ಈ ಮೇಲಿನ ಉದ್ಧರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆ, ಆಚರಣೆ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಜನಾಂಗ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರ, ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕು, ಉಡುಗೆ–ತೊಡುಗೆ, ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಬದುಕು ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ, ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೆಣೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು. ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬುದು ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸತ್ವ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವಂತಹದ್ದು, ಅದು ಒಂದೇ ತುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವ ಸಣ್ಣಕಥೆಯಲ್ಲ ಅದು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಕಥಾನಕವಾಗಿದ್ದು, ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಹಲವಾರು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿ ಜನರ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಓದಿದ ಸಹೃದಯರು ಅದರ ಮಹತ್ತನ್ನು ಅರಿತು ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವ,

ಎಲ್ಲಾಕಾಲಕ್ಕೂ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು. ಇಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜನರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳು ಇವೆ. ಆದರೂ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವಾಗಿದ್ದು, ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಕಥಾಹಂದರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು. ಮಹತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಾದರೆ

> "ಮೂಲತಃ ಕ್ಲಾಸಿಕ್ ಎಂದರೆ 'ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ" ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆದರೆ, 'ಯಾವ ಕೃತಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆಯೋ ಅದು ಕ್ಲಾಸಿಕ್."[೧೦]

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ, ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಬೇಕೆಂದರೆ ಅದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರಬೇಕು.ಯಾವ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತಿಯಾದರೂ, ಕಲಾತೀತವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವ ಪರಿಣಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.ಒಂದು ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಂದು ಮಹಾಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ.

> "ಮಹಾಕೃತಿಯು ಒಂದು ಕಾಲದ ಇಡೀ ಜನಾಂಗದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಗಣಿ, ಅದರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಕವಿಯ ಪರಿಣತಿಯೂ ಅಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು, ಈ ಅಸಾಧಾರಣತೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನದೆಂದರೆ, ಮುಂದಿನ ಕವಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಅದೊಂದು ಬೀಳುಗಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಈ ಮಹಾಕವಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬೇಕು".[೧೧]

ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭಾ ಶಕ್ತಿಯು ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುರುಹಾಗಿ ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸಹಜಗತಿಯಲ್ಲೇ ವರ್ಣಿಸಿದೆ.ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಾಗಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರವಾಹ ಸಹೃದಯನ ಮನವನ್ನು ಕಲಕದೆ ಇರದು.

> "ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಕಾನೂರು, ಮುತ್ತಳ್ಳಿಗಳ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಭಾವ-ಪ್ರಪಂಚ ಓದುಗರ ರಸಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವಂಥದು. ಶೈಲಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹಾಗೆಯೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಭಾಷೆಯವರೆಗೆ ಶೈಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ವಸ್ತುವಿಗೆ ತೀರ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನೊಮ್ಮೆ ಓದಿ ಬಿಟ್ಟರೆ

ಸಾಕು ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯ, ರಾಗ ವಿದ್ವೇಷಗಳ ಆಳವಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಪರಿಚಯ ಓದುಗನಿಗಾಗುತ್ತ, ಕುವೆಂಪು ಬರೆದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಇದೊಂದೆ ಎನ್ನುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.”[೧೨]

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತಂದವರಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಮೊದಲಿಗರು. ಅವರ ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಾದರಿ ಬರವಣಿಗೆಯಂತಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಿದೆ. ಇಂಥದ್ದೊಂದು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ರಷ್ಯಾದ ಸಾಹಿತಿ ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರು ಬರೆದ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ, ಅನ್ನಾಕರೆನಿನಾದಂತಹ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕಾರಣವಾದವು.ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ರೀತಿ ಹೀಗಿದೆ.

“ಈವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಕೆ.ವಿ.ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರದು. ಅವರ ‘ಕಾನೂರು ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ’ ಎಂಬ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ, ವಸ್ತುವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಚರಾಚರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಮಾಡಿದ ಸಾಹವು ಅದ್ಭುತವೂ, ರಮ್ಯವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜೀವನದ ವಿವಿಧತೆಯನ್ನು, ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಹಠವು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾರಣ, ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯೆಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಇದು ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವಭಾವದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯಿತ ಧ್ಯೇಯವಾದವು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ವಾಸ್ತವ ನಿರೂಪಣೆಯ ಕಲಾತಿಶಯದಲ್ಲಿ ಈ ಆದರ್ಶದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸೇರಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯ ಮಹತ್ತಿಗೆ ಬಾದೆಯುಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗತಕ್ಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಯಬೇಕು.”[೧೩]

ಕುವೆಂಪು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪರಿಣತಮತಿಯ ಕವಿ. ಇಂತಹ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾಗಲು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಗಾಂಭೀರ್ಯತೆಯ ಆಳ, ಅವರ ನಡವಳಿಕೆ, ಭಾಷೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಆಡುಮಾತಿನ ಪರಿಮಿತಿ, ಕಾಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಗಂಭೀರ ಅವಲೋಕನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ, ನಾಗರೀಕತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ನಿಸರ್ಗದ ಕಾಳಜಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ, ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿ ಮಹಾಕೃತಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸತ್ವವನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ನಿಸರ್ಗದೊಡನೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆಪ್ತತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಹೂವಯ್ಯನಂತಹ ಆದರ್ಶವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಆದರ್ಶಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಾರವು ತುಂಬಿದ ಮಹಾಕೃತಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರ ‘ಗ್ರಾಮಾಯಣ’ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಬೃಹತ್ತಿನಿಂದಲೂ, ಮಹತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಇದು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ

ಹೊಂದಿದೆ. ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಗ್ರಾಮವೇ' ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಪಾದಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಸುಮಾರು ೬ ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಗ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತಗೊಂಡಿದೆ. 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ'ಯ ಸೊಗಡಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾನವನ ಸ್ವಭಾವದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತರಂಗದ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಕವಿದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾದಳ್ಳಿಯಂತಹ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಅವನತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಬ್ಬ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳ ವರ್ಣನೆ, ರೋಗರುಜಿನ, ನೆರೆಬರಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅವಸಾನಗಳನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸತ್ವ ಮೈದೋರಿದೆ.

ಆದರ್ಶತೆಯೆಂಬುದು ನವೋದಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದುದು ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳಿದ್ದರೂ, ಆದರ್ಶ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ನೈತಿಕತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಹೂವಯ್ಯನಂತೆಯೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣದ ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರು, ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿಯೇ ಆದರ್ಶಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದವರು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬದುಕಿನ ನಿರಂತರತೆಯ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಣ್ಣತನವನ್ನು ತೋರದೆ ಆದರ್ಶಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪಾದಳ್ಳಿ ಕಾಲರ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಾ ನೂರಾರು ಜನರು ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಚಕ್ರಾಣಿ ಎಂಬ ಬೇರನ್ನು ತೇದು ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕಾಲರ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀಡಿ, ಊರಿನ ಜನತೆಯ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಗೌಡರಾದ ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರೂ ಕಾಲರ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಹಿಂದೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಾವುದೋ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರ ನಡುವೆ ಕಲಹ ನಡೆದು ಮಾತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡತನವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರು ಮುಗಿದುಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರು ಉಳಿದಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾದರ ಚೆನ್ನನಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರ ಹೆಂಡತಿ ಮಲ್ಲನಿಗೆ ಕರೆದು 'ಮಾದಾರ ಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಚನ್ಯಾನ ಮನ್ಯಾಗ ಆ ಬೇರು ಇಸುಕೊಂಡು ಬಾ' ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಗೌಡರು 'ಹೋಗಬ್ಯಾಡಲೇ ಮಲ್ಲಾ ನನಗೇನು ಬದಕೋ

ಆಸೆ ಇಲ್ಲ, ಸಾಯೋಕಿನ್ನಾ ಮೊದಲ ಆ ಬಡವನ್ನ ಜೀವಾ ಹೊಡೆದು ತರೋ ಬೇರು ನನಗೆ ಬೇಡ' ಎಂದು ಸಾವಿನ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡತನ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

> "ಗೌಡರು ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಪರಂಪರೆಯೊಂದರ ಫಲ, ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಉದಾತ್ತತೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದು ಆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ, ಗೌಡರ ಉದಾತ್ತತೆಯನ್ನು ಗೌಡರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು."[೧೪]

ಕುರಿತು ಎಂ.ಜಿ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.ದೊಡ್ಡತನ, ಉದಾತ್ತತೆಯಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಆದರ್ಶದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರ್ಶದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಆದರ್ಶತೆ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ಯಾವ ನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ನಾಯಕ ಪಾತ್ರವೊಂದೆ ಆದರ್ಶತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಾಯಕತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸೀಮಿತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಾಯಕರಿಲ್ಲ. ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು, ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರು, ದಾದಾ ಇನ್ನಿತರ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗುತ್ತಿ (ಹುಲಿಯಾ)ಯಲ್ಲಿಯು ಆದರ್ಶತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಉದಾತ್ತತೆ, ಚತುರತೆ, ವಿಶಾಲ ಮನೋಧರ್ಮ, ಸಮಾಜದ ಉದ್ದಾರಕನಾಗುವಂತಹ ಗುಣಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಯಕ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣದೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲದ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟದ ಚಿತ್ರಣದ ಜೊತೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಂತರ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಬೃಹತ್ತು ಮತ್ತು ಮಹತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉನ್ನತ ಕೃತಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಯೆಂದು ವಿಮರ್ಶಕರೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಲು, ಅರಾಲು, ಹೊನ್ನೆಮರಗಳ ಜೊತೆ ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಮೇಳವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳು, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಭಾವನೆಗಳಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗುಲಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಮನೋಭಾವಗಳ ತುಮುಲಗಳಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆ, ಹಾಗೂ ಋತುಮಾನದ ಏರಿಳಿತದಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾರಂತರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಧೋರಣೆಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದ ಶೋಧನೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡು ಬರುವಂಥಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಕೃತಿ ದರ್ಶನದ ಜೊತೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಮಾನವನ ಜೀವನದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು

ನೆಲೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಜೀವನ ಮತ್ತು ನಗರ ಜೀವನದ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ವಿಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ' ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಬೃಹತ್ತಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೃತಿ, ತಿಪಟೂರು, ಅರಸೀಕೆರೆ, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಭಾಗದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಲದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಸೊಗಡು, ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕಾದಂಬರಿ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ನಂಜಮ್ಮನ ಹೋರಾಟದ ಬದುಕು ಓದುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂಡುತ್ತದೆ. ಪ್ಲೇಗ್ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದಾಗಿ ಆ ಪರಿಸರದ ಜನರು ನರಳಾಟ, ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ 'ದೊಡ್ಡಮನಿ' ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಒಂದು ಮಹತ್ವ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾದರೂ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳ ಬಾಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಿಂದಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್ 'ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಗಾತ್ರದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಮಹತ್ತಿನಲ್ಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು 'ಇಜ್ಜೋಡು', ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಚಿತ್ರಣವಾದರೂ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊಗ್ಗಾವಿಯ (ಬೆಳಗಾವಿ) ಸ್ಥಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಅದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ತೋಟ-ಪಟ್ಟ, ಕೆರೆ-ಕಾಲುವೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ರಮಣೀಯತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಾರತಮ್ಯ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜೀವನ ಪಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವಿನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಸಮಗ್ರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾತ್ವಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಬಹಿರಂಗವನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿ ಜೀವಂತ ಅನುಭವಗಳ ಆಗರವಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಜನಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಅಭಿರುಚಿ, ಆಶೋತ್ತರಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಸಮಕಾಲಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶದ ಹೋಮರ್ ಕವಿಯ ಇಲಿಯಡ್, ಒಡಿಸ್ಸಿ, ರೋಮ್ ದೇಶದ ವರ್ಜಿಲ್ ಕವಿಯ ಏನಿಡ್, ಡಾಂಟೆಯ

ಡಿವೈನ್ ಕಾಮೆಡಿ, ಮಿಲ್ಟನ್‌ನ ಪ್ಯಾರಡೈಸ್ ಲಾಸ್ಟ್, ಫಿನ್ಸ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಕಾಲೇವಾಲ, ಯೂರೋಪಿನ ಬೀವುಲ್ಫ್, ಕಾಳಿದಾಸನ ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ಮತ್ತು ರಘುವಂಶ, ಭಾರವಿಯ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ರಾಮಾಯಣ, ವೇದವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತ ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದವು.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕಿದ್ದ ಮಹತ್ವ ಗೌಣವಾಯಿತು. ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ಉಂಟಾಗಿ ವಸ್ತು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಗದ್ಯ ಕಥೆಗಳು ರೂಪತಾಳಿದವು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳು ಕೂಡಿ ಕಥಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು.

> "ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯದ ಬಳಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಪದ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಅದು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಕಥಾ ಪ್ರಧಾನ ಕೃತಿಗಳು, ಕ್ರಮೇಣ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದವು. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಜೀವನದ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಗದ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂದು ಅನೇಕ ಲೇಖಕರಿಗನಿಸಿತು."[೧೫]

> "ಮಹಾಕಾವ್ಯವೇ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ನಾವು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಪದ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಾಂತಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು."[೧೬]

ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಬಹುಮುಖತೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಖಾಸಗೀತನದ ವಾಸ್ತವತೆ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿ ಜೊತೆ ಸಾಗುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿ, ದರ್ಶನ, ಸಂಘರ್ಷ, ದ್ವಂದ್ವ ಪ್ರತಿಫಲನ, ವೈರುಧ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಮೇಳೈಸಿರುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಆಂತರಿಕ ಜಗತ್ತು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ನೈತಿಕ ಶೋಧನೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿ ಜಗತ್ತು ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಿಖಾಯಿಲ್ ಶೊಲೊಖೋವ್ ಅವರ "ಡಾನ್" ಕಾದಂಬರಿ, ಗಾಬ್ರಿಯಲ್ ಗಾರ್ಸಿಯಾ ಮಾರ್ಕೇಸ್‌ನ "ಒನ್ ಹಂಡ್ರೆಡ್ ಇಯರ್ಸ್ ಆಫ್ ಸಾಲಿಟ್ಯೂಡ್", ಗಾಲ್‌ಸವರ್ದಿಯ "ದಿ ಮ್ಯಾ ಆಫ್ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ", ಫೀಲ್ಡಿಂಗ್‌ನ "ಟಾಮ್ ಜೋನ್ಸ್", ಡಿಕ್ಸನ್‌ನ "ಪಿಕ್ವಿಕ್ ಪೇಪರ್ಸ್", ಥಾಮಸ್ ಹಾರ್ಡಿಯ "ದಿ ರಿಟರ್ನ್ ಆಫ್ ದಿ ನೇಟಿವ್" ಮತ್ತು "ಟೆಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಡಿ ಅರ್ಬರ್ ವಿಲ್ಲೆ", ಲಿಯೋ ಟಾಲ್ಸ್ ಸ್ಟಾಯ್‌ನ "ವಾರ್ ಅಂಡ್ ಫೀಸ್", "ಅನ್ನಾಕರೇನಿನಾ", ಡಾಸ್ಟೋವಾಸ್ಕಿ ಅವರ "ದಿ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಈರಮ್ ಝೋವ್", ಪ್ರೇಮ್ ಚಂದರ "ಗೋಧಾನ್", ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟಾಗೂರ್ ರ "ಗೋರ", ವಿ.ಸ.ಖಾಂಡೇಕರ ಅವರ "ಯಾಯಾತಿ",

ಬಾಲಚಂದ್ರ ನೇಮಾಡೆ ಅವರ "ಹಿಂದೂ ಜಗೂಣ್ಯಾಟಿ ಸಮೃದ್ಧ ಅಡಗಳ", ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ ಅವರ "ಆನಂದಮಠ" ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ಪರಂಪರೆ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಇದುವರೆಗೂ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕುವೆಂಪು ಅವರ "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ" ಮತ್ತು "ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು", ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ "ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ", ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರ "ಗ್ರಾಮಾಯಣ", ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ "ಚಿಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರ", ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ "ಗೃಹಭಂಗ", "ದಾಟು", ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್ ಅವರ "ಇಜ್ಜೋಡು" ಅಥವಾ "ಸಮರಸವೇ ಜೀವನ", ಶಂಕರ ಮೊಕೇಶಿ ಪುಣೇಕರ್ ಅವರ "ಗಂಗವ್ವ ಗಂಗಾಮಾಯಿ", ಹೆಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ "ದೊಡ್ಡಮನೆ", ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ "ದುರ್ಗಾಸ್ತಮಾನ" ಬಲ್ಲಾಳರ "ಹೆಜ್ಜೆ", "ಬಂಡಾಯ", ನಾ.ಮೊಗಸಾಲೆ ಅವರ "ಉಲ್ಲಂಘನೆ", ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರ "ಬದುಕು", ಹೆಚ್.ನಾಗವೇಣಿ ಅವರ ಗಾಂಧಿಬಂದ", ಕುಂ.ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಅವರ "ಅರಮನೆ", ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಅವರ "ಭುಜಂಗಯ್ಯನ ದಶಾವತಾರ", ಲಂಕೇಶರ "ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಕಥಾ ಪ್ರಸಂಗ", ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅವರ "ಸ್ವಪ್ನ ಸಾರಸ್ವತ", ಬೋಳುವಾರ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕುಂಞ ಅವರ "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಓಟ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿಕೊಂಡು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಶತಮಾನಗಳ ದೀರ್ಘ ಹರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯೊಂದನ್ನು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸದ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಲೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯು ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕಥೆಯೊಳಗೆ ಕಥೆ, ಕಥೆಗೊಂದು ಉಪಕಥೆಯನ್ನು ಎಣೆದು ನವರಸಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು, ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಇದುವರೆಗೆ ರಚನೆಯಾದ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ 'ಮಹಾ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಬೃಹತ್' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು "ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು 'ಮಹಾಛಂದಸ್ಸು' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಮಹಾಛಂದಸ್ಸು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯನ್ನು, ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 'ಮಹಾ' ಎಂಬುದನ್ನು 'ಬೃಹತ್'

ಮತ್ತು 'ಮಹತ್ತು' ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಗಾತ್ರದಿಂದ ದೊಡ್ಡವಲ್ಲದ, ಮಹತ್ತಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ 'ಬೆಟ್ಟದಜೀವ' ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು, 'ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ' ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇಧನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಒಡಲಾಳ' ಮತ್ತು 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ದಲಿತ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ದಲಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆ ಸಾರುವ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕರ್ವಾಲೊ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಅನುಭವ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಂದಣ್ಣನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಗಾತ್ರದಿಂದ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರು ಸಾರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಹೊಂದಿವೆ.

೩.೨ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಅರ್ಥ, ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಸ್ವರೂಪದಂತೆಯೇ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ 'ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು, ಗ್ರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇಡಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಒಳಗೊಂಡು ಇಡಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆ ಸ್ಥಾಪಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿರಂತರ ವಿಕಾಸದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಜೀವನಶೈಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಜನರ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಎಂಬ ಪದ 'ಮೂಲ ಉಗಮಸ್ಥಾನ' ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ಒಂದು ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು ನಿದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ ನಿಘಂಟುವಿನಲ್ಲಿ Indigenousne = ಸ್ಥಳೀಯತೆ, Autochthory = ಮೂಲ ನಿವಾಸಿತ್ವ, Endemism = ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ, Homelands = ತಾಯ್ನಾಡಿನ, Endemicity = ಸ್ಥಳಿಕ, Nativity = ಹುಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ವಿಮರ್ಶಕರು, ದೇಸಿಯತೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಸಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಎರಡನ್ನು ಒಂದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಸಿಯತೆ ಎಂಬ ಪದವು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ 'Native' ಪದದ ಸಮನರ್ಥಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯ 'Nasei' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು ಜನಪದ, ಜನ, ಜನನಿ, ಜನಕ, ಜಾತಿ, ಜಾತ ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ದೇಸಿ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಡು ನುಡಿಗೆ ಅಥವಾ ನಾಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ.

'Native' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಿಘಂಟುವಿನಲ್ಲಿ "ಸ್ಥಳೀಯ, ಸ್ಥಳವಂದಿಗ, ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವವನು, ನೆಲೆಸಿದ, ದೇಸೀಯ, ನಾಡಿಗ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಂದು ನೆಲೆಸಿದವರಲ್ಲದ" ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. 'Nativism' ಎಂದರೆ ಸಹಜ ಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಮನಸ್ಸು ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಾಂಶಗಳನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ಸಂವೇದನೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವುದೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ದೇಸಿ, ದೇಸಿಯತೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೇಸಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬದುಕನ್ನು ಅರಿಯುವ ರೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅದರ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದೇಸಿತನದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮತನದ ಹುಡುಕಾಟ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಮನುಷ್ಯ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ಊರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಪರಸ್ಪರರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಾಷೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಊರಿನ ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ, ಪರಿಸರ ಎಲ್ಲವುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟವಾದ, ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೊರಗಿನ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೇಸಿಗನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಆದಿಯಿಂದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ತನ್ನತನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆ, ಚಿಂತನೆ, ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಲುವು, ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಬರುವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಇರುವ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಸಾಮರಸ್ಯತೆ, ಬದುಕಿನ ರೀತಿ, ನೀತಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ದೇಸಿಯತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

> "ದೇಶಿವಾದವೆಂದರೆ, ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಗುಣ-ದೋಷಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೊರಗಿನ ಹೊಸ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿಯ ಜೀವಂತವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಹೊಸ ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಬೆಳೆಸಿ ಭಾರತೀಯವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು."[೧೭]

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಹುಟ್ಟುಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅಗತ್ಯವೂ ಹೌದು, ತನ್ನ ಸುತ್ತಲ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ ತನ್ನ ಅಸ್ಮಿತೆಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದ ಅನುಭವವು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದೇಶೀವಾದ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಒಡನಾಟದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.ದೇಶಿವಾದ ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದವಾದ Nativismಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 'ದೇಶಿ' ಮತ್ತು 'ದೇಸಿ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

> "ದೇಶಿ ಎಂಬುದು ಮೂಲತಃ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟುದಾಗಿದೆ. ದೇಸಿಯ ಬಳಕೆಯ ಹಿಂದೆ ದೇಶಿವಾದದ ಒಲವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶೀವಾದವೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ದೇಶಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೂಲತಃ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರ್ಥೈಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರೇಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ವಿಚಾರವು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ."[೧೮]

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದೇಸಿಯತೆಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಸ್ಥಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಸಿಯು ಸಹ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನೊಳಗೆ ಬೆರೆತು ಬಿಡಿಯಿಂದ ಇಡಿಯಾದ ಉನ್ನತಿಕೆಯ ನೆಲೆಯು ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ದೇಸಿಯತೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸದೇ ಒಂದು ಸಮೂಹದ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಅವರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ,

ನಂಬಿಕೆ, ರೂಢಿ–ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ನೈತಿಕತೆಯ ಗುರುತುಗಳ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಬದುಕಾಗಿದೆ.

> "ನೆಲದ ನೀರಿನ, ವಾತಾವರಣ, ಆಹಾರದ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶದ ನೈಸರ್ಗಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ."[೧೯]

ಸ್ಥಳೀಯತೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನೊಳಗೆ ಅನೇಕ ತಲ್ಲಣಗಳಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಸತ್ವದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಿಂದ ಆತಂಕಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆಯೆಂಬುದು ಕನಿಷ್ಟವಾದುದು ಎಂಬ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಧೋರಣೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಅಪಾಯಗಳು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಈ ನಡುವೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೋರಾಟಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ.ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ

> "ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ" ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಿರುವಂತೆಯೇ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನ ಒದಗಿ, ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ನಲ್ವತ್ತೈವತ್ತರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಒದಗುತ್ತದೆ."[೨೦]

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳವೂ ತನ್ನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಅದರ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯು ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬೆರೆತಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಮುಖವಾಣಿಯಂತಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಬಹಳ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ', 'ಸ್ಥಳೀಯತೆ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಒಂದು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಜನರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ:– ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡು, ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಕರಾವಳಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭೂ–ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬುದು ಸುಮಾರು ೫ ರಿಂದ ೧೦ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸಿಸುವ ಭೂಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯು ಒಂದು ಊರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಊರಿಗೆ

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸ್ಥಳ / ಊರು/ ಹಳ್ಳಿ/ ಗ್ರಾಮ ಹೀಗೆ ಕಡಿಮೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ, ನಗರಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಅದರ ಒಂದು ದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಆ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮೂದಾಯಿಕ ಚೆಲುವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯವು ಬದುಕನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಜಾನಪದ ಛಾಪು ಮತ್ತು ಛಾತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಜೀವಾಳ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಭಾಷಿಕ ಭಿನ್ನತೆ, ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯಗಳು ಇದ್ದಾಗ ಅದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೇನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ ವಿಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಊರಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆ, ಭಾಷಾ ಸೊಗಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

೩.೩ ಸ್ಥಳೀಯತೆ : ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು

ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಸ್ಥಳ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ, ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಣ ಕಣದಲ್ಲೂ ಅದು ಬೆರೆತಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಿರುವವನೇ ಸ್ಥಳೀಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು, ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯೆನ್ನುವುದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣವನ್ನು, ಅದರ ಸಾರಸತ್ವವನ್ನು ಎದೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದು. ಸ್ಥಳಿಯತೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ನೆಲಮೂಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬದುಕುವ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಕಥನವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗ ಪರವಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಬಂಧಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ದೇಸೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಸುಬುಗಳು ಇದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಜನರ ಬದುಕು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತೋ ಆಗ ಈ ಜನರ ಪರವಾದ ಯೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳು ಜಗೃತಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ಇದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ವಿರೋಧಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೊಂದು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ತೊಡಗಿತು.

ಈ ವಿಭಿನ್ನ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮವು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚರಿತ್ರೆ, ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿದೆ. ತಳ ಸಮುದಾಯಗಳ, ಆದಿವಾಸಿಗಳ, ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಓದಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಇವರ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಬದುಕಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಆ

ಮೂಲಕ ಆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಅವರ ಅಸ್ತಿರ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆ

ಸ್ಥಳೀಯ ಎಂಬ ಪದ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹದ್ದು, ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ತಮಗೆ ದಕ್ಕುವ ಕನಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

> "ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯೆಂಬುದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾವನೆ ಸಹಿತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನ ಸ್ವರೂಪದ್ದೆನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಈ ಭಾವನೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು... ಕುಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ, ಗುಡ್ಡ-ಕಾಡು, ಕಣಿವೆಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಲಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದರೊಡನೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ, ಗುಡ್ಡ-ಕಾಡಿಗೆ, ಕಣಿವೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ."[೨೧]

ಹೀಗೆ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಲೆ, ಕಾಯಕ, ದುಡಿಮೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಎಂಬ ಪದವು ಒಂದು ರಾಜ್ಯನೀತಿಯ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮತ್ತು ವಸಹತುಗಾರಿಕೆಗೆ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನವೊಂದರ ರಚನೆಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಲು ಈ ಶಬ್ದವು ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಗುಂಪು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ಗಡಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ರಾಜನೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮಟ್ಟದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯನೀತಿಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಮುದಾಯ, ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೊಂದಿದೆ. ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಂಪು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರಾಜನೀತಿಯ ಪಾತ್ರವು 'ಸ್ಥಳೀಯತೆ'ಯನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಾಜಕೀಯ ಹುನ್ನಾರಗಳು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

> "ರಾಜ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಧರ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳ ಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಖಂಡಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸರಿಪಾಲು ಕೊಡಲಾಗದ ಭೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು."[೨೨]

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳೀಯರು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಸೀಮಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿ, ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಸ್ಥಳೀಯರಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳೆಲ್ಲದರ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಳದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಆತನು ಹೊಂದಿದ ಸ್ಥಾನ–ಮಾನ ತನ್ನ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಎಂಬ ಪದವು ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು ಎಂಬ ವಾದಗಳು ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಬದುಕು, ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹುನ್ನಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಅಸ್ಮಿತೆ, ಅವರ ಉದ್ಯೋಗ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಆಯಾ ದೇಶಗಳ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಅಥವಾ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದೆ. "ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗುಂಪುಗಳೆಂದರೆ ಯು.ಎಸ್.ಎ ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಸ್ಥಳೀಕ ಅಮೇರಿಕನ್ನರು', 'ಫೆಸಿಫಿಕ್ ದ್ವೀಪ ನಿವಾಸಿಗಳು' ಕೆನಡಾದಿಂದ –'ಇನ್ಯೂಯಿಟ್ ಎಸ್ಕಿಮೊ', 'ಮಿಶ್ರ ಜನಾಂಗದ ವ್ಯಕ್ತಿ', ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಿಂದ 'ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು', ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ 'ಗುಡ್ಡದ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು', ಭಾರತದಿಂದ 'ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು', 'ಅನುಸೂಚಿತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು', ಅಥವಾ 'ಆದಿವಾಸಿ', 'ಬುಡಕಟ್ಟಿನ

ಗುಂಪುಗಳು', 'ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳು' ಹೀಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ". ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವರ ಜೀವನ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಗೆ ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಒಡನಾಟ, ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ಪರಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ದೂರದೂರುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅರಸಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೋದರು ವರ್ಗಾವಣೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬರುವ ತುಡಿತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುವಂಶೀತೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆತನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರವು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ

ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯ ಚಿತ್ರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಊರು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳು, ವರ್ಗವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಾಟ ಮಂತ್ರ, ಹರಕೆ ಮತ್ತು ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಊರಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳು, ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಅರೆಬಯಲುಸೀಮೆ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ, ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಮಳೆ, ಹೆಚ್ಚು ತಂಪಾದ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯೆಂದರೆ ಮೊದ ಮೊದಲು ಒಂದು ಮನೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತು, ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಆ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಕರಾವಳಿ ಭಾಗವು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಮುದ್ರ ತೀರ

ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವಹಿವಾಟಿನಿಂದಾಗಿ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಅಧಿಕ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೃದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದಷ್ಟು ಬಟ್ಟ ಬಯಲು, ಮಳೆಯು ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೋ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೋ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಜನರು ತತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳಿದ್ದರು ಬಿಸಿಲನಾಡಿನವರು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯದವರು, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಲಿಂಗಾಯತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕುರುಬ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಯ ಜನರು ಅವರದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಓಣಿ, ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರದ್ದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆ. ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ತರ-ತಮ, ಮೇಲು-ಕೀಳು, ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ-ನೀಚ ಭಾವನೆಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬ ತರತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿಯ ನಡುವೆ ಊಟ, ಉಪಚಾರ, ಮದುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದು ಜಾತಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಜಾತಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕಡಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಸ್ಥಳಿಯವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಎರಡೂ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗಳು ಈ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಾಮರಸ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಆಗರವೂ ಆಗಿದ್ದು, ಶೋಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹಿಂದೆ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ನರ್ತಿಸುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಊರಿನ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಪುರುಷರು ಅವರನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ದೇವದಾಸಿಯರ ಆಚರಣೆಯು ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಾಮರಸ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಶೋಷಣೆ ಎರಡೂ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯವಾದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬಗಳಾದ ದಸರಾ, ದೀಪಾವಳಿ, ಯುಗಾದಿ ಮೊದಲಾದ ನಾಡಹಬ್ಬಗಳು, ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಸೀಗೆಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಜೋಕುಮಾರನ ಹಬ್ಬ, ಬಸವನಪೂಜೆ, ತಿಂಗಳು ಮಾವನ ಪೂಜೆ, ಕೊಂತಿಪೂಜೆ, ದೈಯ್ಯದ ಹರಕೆ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳೀಯ

ಹಬ್ಬಗಳು ಭಿನ್ನವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಚರಣೆಯು ಸ್ಥಳೀಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಜೀವನಾನುಭವದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯಲು, ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಸಾರಲು ಈ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೃಷಿ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ ಕರಕುಶಲತೆ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಭಿನ್ನ ಬೇಸಾಯಕ್ರಮ, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ, ಔಷಧೋಪಚಾರದ ಕ್ರಮ, ಇಳುವರಿ, ಸುಗ್ಗಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಭಾಷಾಬಳಕೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯೆಂಬುದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತವೆ.

೩.೪ ಸ್ಥಳೀಯತೆ: ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು, ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಳಗೆ ಅದರ ಶಾಂತತೆ, ರೌದ್ರತೆ, ರಮ್ಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಟ್ಟಂದದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸವಿಯುವುದು, ಆನಂದಿಸುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ, ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುವಿಕೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಆಹ್ಲಾದಗೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕವಿಯು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯನು ಆಹ್ಲಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯನು ಆನಂದಿಸುವ ರೀತಿಗೂ, ಕವಿಯು ಕಾಣುವ ರೀತಿಗೂ ಅಗಾಧವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಸ್ಮಯ ಕವಿಗೆ 'ಆನಂದಮಯ ಜಗಹೃದಯ'ವಾಗಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಲೇಖಕನಾದವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಮೂಲತಃ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲೇ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು

ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸದಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲೇಖಕ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಮಾಜ, ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ, ಅಲ್ಲಿ ಜೀವತಳೆದ ಜನಸಮುದಾಯದ ತುಡಿತಗಳನ್ನು ಭಾವಕೋಶದೊಳಗಿನಿಂದ ಬುದ್ಧಿಕೋಶಕ್ಕಿಳಿಸಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಲದ ಪರಿಸರ, ಜನಜೀವನ ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸುವಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಸಮಾಜದ ನಿಲುವುಗಳು, ಅದರ ಧೋರಣೆಗಳು, ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟವನ್ನು ತಲುಪಿದರೂ ಲೇಖಕನ ಅಥವಾ ಕವಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಅದು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿನ ಜೀವಂತವೂ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಹಳೆಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ ಕುರುಜಾಂಗಣದ ವರ್ಣನೆ, ಪುಷ್ಪೋದ್ಯಾನದ ವರ್ಣನೆಗಳು, 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ'ದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬನವಾಸಿಯ ಬಣ್ಣನೆ, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ'ದಲ್ಲಿ, ಕಡಲಸೀಮೆಯ ವರ್ಣನೆ', ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ'ದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಾವತಿಯ ವರ್ಣನೆ', ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಮರಾಠಿ ಪದಗಳು ಇವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಮಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಾವಣಿಗೀತೆಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಹುದು. ಪಂಜೆಮಂಗೇಶರಾಯರು 'ಹುತ್ತರಿಹಾಡು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ, ಕೊಡವರ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಕೋಟಿಚೆನ್ನಯ' ಎಂಬ ತುಳುನಾಡಿನ ಜಾನಪದ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು' ಪ್ರಬಂಧ, 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ', 'ಕೊಳಲು', 'ಕದರಡಕೆ', 'ಹೊನ್ನಹೊತ್ತಾರೆ' ಮೊದಲಾದ ಕವನಸಂಕಲನಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ.

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರ 'ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೇಳದವರ ಬನವಾಸಿಯ ವರ್ಣನೆ ಕರೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರಭಟ್ಟರ 'ಹೊನ್ನಿಯ ಮದುವೆ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಡುವಣ ತೀರದ ಕಾರ್ಗಾಲದ ವೈಭವದ ವರ್ಣನೆ, ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಧಾರವಾಡದ

ಜವಾರಿ ಭಾಷೆ, ಗೋರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯಂಗಾರರ ಹೇಮಾವತಿ ತೀರದ ಚಿತ್ರಣಗಳು, ಜಿ.ಪಿ.ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರು ಕೊಡುಗಿನ ಪೂವಮ್ಮನನ್ನು ಮಡಿಕೇರಿ ಮಂಜನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಅಲ್ಲದೇ ಮಧುರ ಚೆನ್ನ, ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಶಂ.ಬಾ.ಜೋಶಿ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮೊದಲಾದವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಅಗಾಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ' ಈ ಹಿಂದಿನ ರಾಮಾಯಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದುದು. ಅದು ಜೈನರಾಮಾಯಣವೂ ಅಲ್ಲ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧ ರಾಮಾಯಣವೂ ಅಲ್ಲ, ಜನಪದ ರಾಮಾಯಣವೂ ಅಲ್ಲ, ಇವೆಲ್ಲದರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ದ 'ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು' ಬಿಂಬಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ದರ್ಶನವನ್ನು ನವರಸಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ರೀತಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಆಪ್ತವೂ ಆಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರ ನೋವು–ನಲಿವು, ಕಷ್ಟ–ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ. ಉದಾ: ವನವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದ ರಾಮ–ಸೀತೆ–ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಮೂಲಕ ಕುವೆಂಪು ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಂದಿರುವ ಹಸಿ ಸೌದೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಲೆ ಉರಿಸುವ ಸೀತೆ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಸಿಯಿಂದಾಗಿ ಕರಿಕರಡಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ನವಿರಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಒಣಗಿದ ಸೌದೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಸಿಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಉರಿಸಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಅರಿವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಕಥೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾದಂಬರಿ. ಇದು ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಅಥವಾ ದೇಸೀಯತೆಯ ನೆಲೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ', 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ರಾಮಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ', 'ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ', 'ಅಳಿದ ಮೇಲೆ', 'ಕುಡಿಯರ ಕೂಸು', ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ್ ಅವರ 'ಇಜ್ಜೋಡು', ಮಿರ್ಜಿಅಣ್ಣಾರಾಯರ 'ನಿಸರ್ಗ', ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ

'ದೊಡ್ಡಮನೆ', ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ', ಕುಂ.ವೀ. ಅವರ 'ಅರಮನೆ', ಎಚ್.ನಾಗವೇಣಿ ಅವರ 'ಗಾಂಧಿಬಂದ', ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕರ್ವಾಲೋ', 'ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ', 'ಜುಗಾರಿಕ್ರಾಸ್', 'ಪರಿಸರದ ಕತೆಗಳು' ಮೊದಲಾದ ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.

ಯಾವುದೇ ಕಾಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಮೂಲತಃ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನವೆಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಲೇಖಕ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತುವಿನ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕೃತಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಾಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬದಲವಣೆಗಳು ವಾಸ್ತವದ ಅರಿವು ಸಾಹಿತಿಯಾದವನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೃತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆ, ಪರಿಸರ, ಸಮಷ್ಠಿ ಬದುಕಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳ ದಾಖಲೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

೩.೫. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು :

ಜಗತ್ತಿನ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವನ್ನು ಓದಿನ ಮೂಲಕ, ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಉಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ, ವಿಷಯಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಜ್ಞಾನವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವವಾಗದೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಗೂ ನಡೆಯುವ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಸಾಧನವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಭವ ಜನ್ಯವಾದದ್ದೊ ಅಥವಾ ಸ್ಮೃತಿ ಜನ್ಯವಾದದ್ದೊ ಎಂಬ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದರೂ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಓದಿ ತಿಳಿಯುವುದೋ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯರ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಅರಿಯುವುದೋ ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಸಮಾನ್ಯ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರಿತು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವು ಶೋಧದ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ, ಅನುಭವದ ಜ್ಞಾನ. ಹೀಗೆ ಅನುಭವದಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಪಾರಂಪರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೂ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ಅಂತರವಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಹಂಬಲ ಅಂದಿಗೂ ಇತ್ತು, ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ಇದು ನಿರಂತರವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಜ್ಞಾನವು ಮೂಲ ಜ್ಞಾನದ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿ ಹಲವು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಸಹಾತುಶಾಹಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏಕರೂಪತೆ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ವಿದೇಶಿಯರ ಆಗಮನದಿಂದಾದ ಅನೇಕ

ಬದಲಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಗುರುಕುಲ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ರೀತಿಯ ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕಲಿಕೆಯ ಕ್ರಮವು ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಮುಕ್ತ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅನುಭವವೆಂಬುದು ಬಾಹ್ಯ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಏಕಾಏಕಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಲ್ಲ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲಿಕಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ವೇದ ಪಠಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಿನ ತಕ್ಷಣದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು, ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಲಿಕೆಯು ವಸಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೆರೆಮರೆಗೆ ಸರಿಯಿತು.

ಕಲಿಕೆಯು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದು ವಸಹಾತು ಕಾಲದ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಶಾಲೆಯೆಂಬ ವಾತಾವರಣದೊಳಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಭಾರತದ ಪುರಾತನ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ರೀತಿಯ 'ಜ್ಞಾನ ಸೃಷ್ಟಿ'ಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಬ್ರೀಟೀಷರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ಈ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾದರಿಯೇ ನಿಜವಾದದ್ದು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದರು. ನೆಲಮೂಲವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು, ಅರಿವಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು ಇದು ಓದು ಕಾಯಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಬಂದುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಮಾದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಓದು ಮತ್ತು ಕಾಯಕವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿತ್ತು. ತನ್ನ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಒಳಗೆ ಕಾಯಕ / ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನ ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಈ ಮೊದಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಅರಿವಿನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಶಾಲೆ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಕಲಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಹಾಗೆ ಇದೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವೆಂದು ಅನುಸರಿವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಭಾರತೀಯರ ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು.

ವಚನಕಾರರು, ಜನಪದರು ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಯಕದ ಮುಖೇನ ಪಡೆದ ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಚನಕಾರರು, ಜನಪದರು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಅರಿವು, ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಚನಕಾರರು ದೈವ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಕಾಯಕ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ

ನೋಡದೆ ಮೂರನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸುವ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿದರು ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿದ್ದವನಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಮೂಲಕ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ದೈವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಿಲುವು ವಚನಕಾರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ನೆಲಮೂಲದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವಂತಹದ್ದು. ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪಡೆದಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಕೌಶಲ್ಯ, ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮರು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವು ಜನಸಮುದಾಯದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜನರ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಜ್ಞಾನವು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಜನರ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ ಕ್ರಮದೊಳಗೆ ಬೆರೆತು ಹೋದ ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವು ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾಸಿಸುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುದಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕವೋ ಅಥವಾ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದಲ್ಲಿಯೋ ಪಡೆಯುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಇಡೀ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಹದ್ದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜ್ಞಾನ ಹುದುಗಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಹುತ್ತವನ್ನು ಒಡೆಯಬಾರದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಹುತ್ತ ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲವಿರುತ್ತದೆ. ಅರಳಿಮರ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಆಮ್ಲಜನಕ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಅರಳಿಮರವನ್ನು ಬೆಳಗಿನಜಾವ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಬೇವಿನ ಮರ ಪೂಜಿಸುವುದು, ಬೇವಿನ ಮರದ ಚಕ್ಕೆಯ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವುದು, ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕುವುದು, ದವಸಧಾನ್ಯ, ಕಾಳುಗಳಿಗೆ ಒಣಗಿಸಿದ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೆಡದಂತೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸಂಗ್ರಹಿಡುವುದು. ಚರ್ಮದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ರೈತನ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕೀಟನಾಶಕವಾಗಿ ಬೇವಿನ ಎಲೆ, ಬೀಜವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಬನ, ನಾಗಬನಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಪರೂಪದ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಮರಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೇ ದೇವರ ಬನವಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇವರ ಬನಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹುತ್ತಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಾಗಬನಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರ ಹಾವುಗಳು ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ

ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಹಾವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೊಳೆಹಬ್ಬ, ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ, ದೀಪಾವಳಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಯುಗಾದಿ, ವರ್ಷದ ತೊಡಕು, ಸುಗ್ಗಿಹಬ್ಬ ಮೊದಲಾದ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥವಿದೆ, ಜ್ಞಾನವಿದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಳೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಳೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಇನ್ನು ಮಳೆ ಸಾಕು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸುಖ ನೆಮ್ಮದಿ, ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಸಮೃದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ತೆನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಂಗೊಳಿಸುವಾಗ ಬೆಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಭೂಮಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ತಾಯಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೈರನ್ನು, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಹಲವು ವಿಧಧ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಭಾರತೀಯರ ವಿಶೇಷವಾದ ಹಬ್ಬ ರೈತರ ಬೆಳೆದ ದವಸ-ಧಾನ್ಯವನ್ನು ರಾಶಿ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುವುದು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಎತ್ತುಗಳು, ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು, ಕಿಚ್ಚು ಹಾಯಿಸಿ ಅವುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವುದು. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಳ್ಳುಬೆಲ್ಲ, ಕೊಬ್ಬರಿ, ನೆಲಗಡಲೆ, ಕಬ್ಬು ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವುದು ಪದ್ಧತಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬದ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುವುದರಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಣ್ಣೆ, ನೀರಿನ ಅಂಶಗಳು ಈ ಪಾದರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಳ್ಳು-ಬೆಲ್ಲ,ಕೊಬ್ಬರಿ,ನೆಲಗಡಲೆ,ಕಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ.

ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಷದ ತೊಡಕು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದೆ. ವರ್ಷದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ತಮಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗುವ, ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ, ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಆಚರಣೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಬ್ಬಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಹತ್ವಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯೇ ಗೌಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಯುವ ಸಮುದಾಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಧ್ಯೋತಕವಾದ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪರಂಪರಾಗತ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರೈತರು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ, ಮಳೆ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಬೀಜ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಬಿತ್ತನೆ ಮತ್ತು ನಾಟಿ ಮಾಡುವ

ವಿಧಾನ, ಬೆಳೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೀಟನಾಶಕ, ಔಷಧೋಪಚಾರ ಮಾಡುವುದು, ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು, ಬಣವೆ ಹಾಕುವುದು, ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡುವುದು, ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಕಣಜ ಮತ್ತು ಹಗೇವುಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ತಂತ್ರ, ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಳಸುವ ತಂತ್ರಗಳು ರೈತರು ತನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಇಲ್ಲವೇ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕಂಡು ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದು ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲೂ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಿರಂತರವಾದುದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ದನಕರುಗಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ದನಕರುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸಗಣಿ, ಗಂಜಲವನ್ನು ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು, ರಂಟೆ-ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯಲು, ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಗಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಕಣಜಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು, ಒಣಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದನಗಳಿಗೆ ಮೇವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ತಿಂದು ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾದ ಸಮೃದ್ಧಿ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕನ್ನು ರೈತರು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ತಮ ಆಹಾರ ಕ್ರಮ, ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಇದ್ದರೂ ಹಲವಾರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಮನೆಮದ್ದನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೀತ ನೆಗಡಿಯಾದಾಗ ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು, ತುಳಸಿ ಎಲೆಯನ್ನು, ದೊಡ್ಡಪತ್ರೆ ಎಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು, ಹಾಲಿಗೆ ಅರಿಶಿನ ಹಾಕಿ ಕುಡಿಯುವುದು, ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುವುದು, ಮೈಕೈನೋವಿಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು, ಶೀತವಾದಾಗ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಈರುಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುವುದು, ಅತಿಯಾದ ಕೆಮ್ಮು ಬಂದರೆ ನೀಲಗಿರಿ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು. ಕುರು ಆದರೆ ಔಡಲು ಎಲೆಯನ್ನು ಹರಳೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಕುರು ಇರುವ ಜಾಗದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದು, ಗಂಟಲು ನೋವಿದ್ದಾಗ ಹಸಿಶುಂಠಿ, ಬೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದು ಮತ್ತು ಗಂಟಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಶಾಖ ಕೊಡುವುದು ಇಲ್ಲವೆ ಉಪ್ಪಿನ ಶಾಖ ಕೊಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಮನೆಮದ್ದುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂಬಳಗಳ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ಇಂಬಳದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದು, ಇಲ್ಲವೇ ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಇಂಬಳ ಹತ್ತಿದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವುದು, ಮೈಗೆ ಗಾಯವಾಗಿ ನಂಜು ಹಿಡಿದರೆ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅರಿಶಿನ ಅರೆದು ಹಚ್ಚುವುದು, ಜ್ವರ ಬಂದರೆ ಕಾಡು ಜೀರಿಗೆ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವುದು, ಇಲ್ಲವೆ ಶುಂಠಿ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳಿನ

ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುವುದು, ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹಸೊಳೆ, ತಂಬುಳಿ, ಚಟ್ನಿ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುವುದು. ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಕುಡಿಯ ಕಷಾಯ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ, ಸೋಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ, ಸಣಲೆಸುದುಗನ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ, ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ದವಸ-ಧಾನ್ಯ, ಸೊಪ್ಪು-ತರಕಾರಿಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದವರು ದೇಸಿ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಔಷಧಗಳು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಔಷಧಿಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮೂಲತಃ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತು ಜೀವಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ, ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂರಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬಿಸಿಲು, ಚಳಿ, ಮಳೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದನು. ಬಿದಿರಿನ ಕಿಂಡಿಗಳಿಂದ ನುಸುಳಿ ಬರುವ ಚಳಿಗಾಳಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮಣ್ಣನ್ನು ಕಲಸಿ ನೆರೆಕೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ ನಂತರ ಸಗಣಿಯನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಬಣ್ಣದ ಹಾಗೇ ಲೇಪನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ, ಸೋಸಿ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು ರೂಢಿಗೆ ಬಂತು. ಹೀಗೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಒಂದೊಂದೆ ಅನುಭವದಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು.ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯವು ತನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡ ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಬೆಳೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಜನರು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಮೊದಲು ಆ ಸಂಬಂಧ ನಡೆಸುವ ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು, ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಕೂಡುಬೇಟೆ, ಮರಸುಬೇಟೆ, ಸೆಬೆಬೇಟೆ, ಸಾರಿಕೆಬೇಟೆ, ಕರೆಬೇಟೆ, ಕೋವಿಬೇಟೆ, ಬಿಲ್ಲುಬೇಟೆ, ಮೀನುಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಡ ತೋಣಕುವುದು, ಕಡು ಹಾಕುವುದು, ಹತ್ತುಮೀನು ಬೇಟೆ, ಕಪ್ಪೆಗೋಲ, ಜೇನುಬೇಟೆ, ಇರುವೆ ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಗೆ ಬಳಸುವ ಆಯುಧಗಳ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕಾಲಮಿತಿ, ಚಾಣಾಕ್ಷತೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇವು ಬೇಟೆಗಾರನ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿತು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವುದು ಬೇಟೆಗಾರನ ಜಾಣ್ಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳು ಸ್ಥಳೀಯರ ಅನುಭವದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದವಾಗಿವೆ. ಅನುಭವದಿಂದ ಪಡೆದ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರೀಕತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೆಳದು ಬಂದಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರೀಕತೆಗಳಿಗೂ ಮೂಲವಾದದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯತೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುವುದು ಮೇಲು-ಕೀಳು ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಪಡೆದುದಾಗಿರದೆ, ಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಪಡೆದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಹೊಳಹು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಮನೋಭಾವ ಬದಲಾಗಿದ್ದು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಗುಸ್ತೆವೊ ಎಸ್ತೆವಾ ಮತ್ತು ಮಧು ಎಸ್. ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರು "ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬುದು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು ಎಂಬೊಂದು ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನ ಶಿಕ್ಷಣಕಾರರು ಜಗತ್ತಿಗೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣವು ನಿಜವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಧುನಿಕವಾದದ್ದು. ಅದು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬಂಡವಾಳಯುಗದ ಜೊತೆಗೆ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಇರುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹವೆಂದರೆ ಜನರು ಸರಿಯಾದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದೇ ಸೂಕ್ತ. ಆ ಮೂಲಕ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಎಂಬ ನಿಲುವುಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿಟ್ಟು, ನೋಡುವುದು ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾನವೆಂದಾದರೆ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕೇಳುವಂತೆ 'ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವವರು ಯಾರು'? ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಹೇಳುವಂತೆ "ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಏನಾದರೂ ಒಂದಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಒಂದು ಕೆಲಸ". ಆದರೆ, ಇಂದು ಏನಾದರೂ ಒಂದಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುವುದು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರಂಕುಶತೆಯನ್ನು ಶೋಷಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಅಧೀನತೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಅದು ಬದುಕಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ನೂರಾರು ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವುದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅನುಭವಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು. ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬುದು ಜಗತ್ತಿನಿಂದ

ಕಲಿಯುವುದೇ ಹೊರತು ಜಗತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಿಯುವುದಲ್ಲ. ಇದು ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಜೀವಾನುಭವ ಹೀಗೆ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ ಕಲಿಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಪಠ್ಯಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಲಮೂಲದ ನಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಮರಳುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ ದೇಸಿ ನೆಲೆಯ ಜ್ಞಾನವು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸಿಲುಕದೆ, ಅದೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧೀನವಾಗದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದು,ಅವುಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹರಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಅನೇಕಬಾರಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ದೇಶದ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಅಪಾಯಗಳಿವೆ. ವಸಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಂತಹ ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇಂತಹ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನತನದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿವೆ.ಈ ಎಲ್ಲ ಆತಂಕಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಮರುಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇರಬೇಕು.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಕಾದಂಬರಿ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೫, ಪು.ಸಂ. ೧೫೨

೨. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಕಾದಂಬರಿ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೫, ಪು.ಸಂ. ೧೮೨

೩. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ-೨, 'ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪ', ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗೂರು, ೨೦೦೦, ಪು.ಸಂ. ೧೫೨

೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೫೪

೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೫೮

೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೫೯

೭. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ, ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ, 'ಮಹಾಕಾವ್ಯ', ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೫, ಪು.ಸಂ. ೭೮

೮. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮ್ಮದ್ ಕೆ.ಸ್. ಸತ್ವಸಂಪನ್ನರು, 'ಕುವೆಂಪು', ವ್ಯಕ್ತಿ-ಕೃತಿ ಅವಲೋಕನ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೦೮, ಪು.ಸಂ. ೯೪

೯. ಮರುಳಯ್ಯ ಸಾ.ಶಿ (ಸಂ), ಅನಿಕೇತನ, ಕೆ.ಎಸ್.ನಿಸಾರ್ ಅಹಮ್ಮದ್, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೦೫, ಪು.ಸಂ. ೫೮೪

೧೦. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ-೩, 'ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪ', ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೦, ಪು.ಸಂ. ೨೬೬

೧೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೬೭

೧೨. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತುಕೋಟಿ, 'ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ', 'ಕಾದಂಬರಿ', ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು -೨೦೦೫, ಪು.ಸಂ. ೨೩೧

೧೩. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಂ.ಜಿ. 'ಕೃತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ', 'ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', ಋಜುವಾತು ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು-೧೯೯೪, ಪು.ಸಂ. ೧೦೭.

೧೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೦೬

೧೫. ವಿ.ಕೃಗೋಕಾಕ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳು, 'ಕಾದಂಬರಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಐ.ಬಿ.ಹೆಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೮೮, ಪು.ಸಂ. ೨೧೫

೧೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೧೬

೧೭. ಗಿರಡ್ಡಿಗೋವಿಂದರಾಜು, ಸಾತತ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯತೆ, ಸ್ನೇಹಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೯೨, ಪು.ಸಂ. ೯೩

೧೮. ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆನ್ನಿ, ದೇಶಿವಾದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೯೧, ಪು.ಸಂ. ೧

೧೯. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ ಹಿ.ಶಿ. ಜಾನಪದ ದೇಶಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು-೨೦೦೮, ಪು.ಸಂ. ೧೩೧

೨೦. ಕುವೆಂಪು 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ' (ಸಂ) ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಸಿ. ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ, ಸಂಪುಟ-೨, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಲಯ, ಹಂಪಿ-೨೦೦೪, ಪು.ಸಂ.೩೬೨

೨೧. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಅಧ್ಯಯನ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ–೨೦೦೩, ಪು.ಸಂ.೪
೨೨. ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ, ಹಿ.ಶಿ. ಜಾನಪದ ದೇಶಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು–೨೦೦೮, ಪು.ಸಂ. ೨೫೩.

ಅಧ್ಯಾಯ : ನಾಲ್ಕು

ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ –ನಾಲ್ಕು

ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳು

೪.೧ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಜನರ ಜೀವನದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಆದಿಮಾನವರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು, ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಹಸಿಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಹಸಿಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೇವಲ ಆಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಚರ್ಮ, ಉಗುರು, ದಂತ, ಕೂದಲು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸತೊಡಗಿದ. ಹೀಗೆ ಬದಲಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಆಯಾಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಅದನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಮೈ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಇಂದು ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಮಾನವನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಲ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಬದುಕಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಹವ್ಯಾಸ, ಕುಶಲಕಲೆಗಾಗಿ, ಬೆಳೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಟೆ ರೂಢಿಯಾಯಿತು. ಬೇಟೆ ಕೇವಲ ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ, ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವರು ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ, ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬೇಟೆ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಾದುದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ಉದ್ದೇಶ, ಬೇಟೆಯ ತಂತ್ರ, ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬೇಟೆಯು ಸಾಹಸ, ಗೌರವ ಸೂಚಕ ನಿಯಮವನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಕೊಡಗು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ, ಯುಗಾದಿಯಾದ ಮರುದಿನ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ

ವರ್ಷದತೊಡಕು ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಕೊಡವರಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ವಿವಾಹ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ರಾಜ, ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬೇಟೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೊಗವೀರರ ಮುರಿನ ಬೇಟೆ ಆಚರಣೆ, ಕಡ್ಡಸ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ನರಿಬೇಟೆ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಮರುದಿನ ಬೇಟೆ ಆಚರಣೆ, ಹೊಗೆ ಬೇಟೆ, ಕೋಲುಬೇಟೆ, ತಂಕಣಿಬೇಟೆ, ಯುಗಾದಿಬೇಟೆ ಮೊದಲಾದ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ, ಸಿನಿಮಾನಟರು ಷೋಕಿಗಾಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡುವುದು ಬೇಟೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಬೇಟೆ ಯಾವ ಬಗೆಯದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು, ತಂತ್ರಗಳು ಯಾವುವು? ಅದರಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಗಳಿವೆ? ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ತೊಡಗಿದರೆ ಸೂಕ್ತ ಎಂಬೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಬೇಟೆಗೆ ಮುಂದಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಧೈರ್ಯ, ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಬೇಟೆಗಾರ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬೇಟೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ, ಭಯ, ಸಿಟ್ಟು, ಹಾಸ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರ ನಿರಂತರ ಅನುಭವದಿಂದ ವಿಧವಿಧವಾದ ತಂತ್ರ, ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇಟೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬೇಟೆಯಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಅಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು, ಸಂಯೋಜನೆಗಳು, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಇವು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ಬೇಟೆಯ ಅನುಭವದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳು, ನೆನಪಿನ ಚಿತ್ರಗಳು, ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಣೆ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ', 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ', ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವರ್ಣನೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಬೇಟೆಯ ಚಿತ್ರಣವೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಶಿಕಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಮೀನು ಬೇಟೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹುಲಿ, ಜಿಂಕೆ, ಹಂದಿ, ಮೊಲ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾಣಿಬೇಟೆ, ಪಕ್ಷಿಬೇಟೆ, ಮೀನುಬೇಟೆ, ಏಡಿಬೇಟೆ, ಜೇನುಬೇಟೆ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡು ಅಂದು ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಸಹಜವಾಗಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಜಿಂಕೆ, ಸಾರಂಗ, ಕಾಡುಕುರಿ, ಮುಂಗುಸಿ, ಕಡ, ಕಬ್ಬೆಕ್ಕು, ಹಾರುಬೆಕ್ಕು, ಕಣೆಹಂದಿ, ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಮುಂತಾದ ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಔಷಧಿಗಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಿಂಹ, ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಕುರ್ಕ, ಚಿರತೆ, ನರಿ, ಹಂದಿ, ತೋಳ, ಸೀಳುನಾಯಿ, ಕರಡಿ, ಹಾವುಗಳು, ಕಿರುಬ, ಚೇಳು, ಮೊಸಳೆ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ದನಕರುಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಚರ್ಮ, ಉಗುರು, ಕೂದಲು ಮುಂತಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಮನುಷ್ಯ ಪಳಗಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಅನುಭವದಿಂದ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳೆಂದರೆ,

ಅ) **ಪ್ರಾಣಿಬೇಟೆ** : ದೊಡ್ಡಬೇಟೆ, ಮರಸು ಕೂರುವುದು, ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆ, ಬಲೆ ಒಡ್ಡುವುದು, ಇಡಿಚಲು ಒಡ್ಡುವುದು, ಕಲ್ಲುಕಟ್ಟುವುದು, ಕೋವಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಸಿಡಿಮದ್ದು ಇಡುವುದು, ಹಸುರುಬೇಟೆ, ಕರೆಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆ) **ಹಕ್ಕಿಬೇಟೆ** : ಸೆಬೆಬೇಟೆ, ಉರುಳು ಗಣ್ಣಿ, ಕಣೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಮೇಣಹಾಕುವುದು, ಕೋವಿಬೇಟೆ, ಬಿಲ್ಲು ಬೇಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಕ್ಕಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇ) ಮೀನುಬೇಟೆ : ಕಡುಹಾಕುವುದು, ಹೊಂಡತೋಣಕುವುದು, ಒಡ್ಡುಕಟ್ಟುವುದು, ಕಡ್ಲು ಕಟ್ಟುವುದು, ಬಲೆಯೊಡ್ಡುವುದು, ಹತ್ತುಮೀನು ಬೇಟೆ, ಗದ್ದೆಮೀನು ಶಿಕಾರಿ, ಗದ್ದೆ ನೀರೊಡೆಯುವುದು, ಕೊಮ್ಮೆಗೋಲ ಒಡ್ಡುವುದು ಮೊದಲಾದ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಮೀನುಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ) ಇತರೆ ಬೇಟೆಗಳು : ಕಲ್ಲೇಡಿ ಶಿಕಾರಿ, ಹಲ್ಲೇಡಿ ಶಿಕಾರಿ, ಹೆಜ್ಜೇನು ಶಿಕಾರಿ, ತುಡುವೆ, ಜೇನುಶಿಕಾರಿ, ಮಿಸರಿಜೇನು ಶಿಕಾರಿ, ಚಗಳಿ ಇರುವೆ ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಬೇಟೆ ವಿಧಾನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲಿಬೇಟೆ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಧೈರ್ಯ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಹುಲಿಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮರಸು ಕೂರುವುದು, ಕೋವಿ ಕಟ್ಟುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ತಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಮರಸುಬೇಟೆ :

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜಾಕಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಮರಸು ಕೂರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕಾರಣ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಿಗೆ ಹುಲಿ ಬೇಟೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಯಾದ ಆಸಕ್ತಿ. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಕೊಂದಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದುದಿನ ಹುಲಿಯು ದನವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಕೇಳಿ ಜಾಕಿ, ಓಬಯ್ಯ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೋವಿಗಳನ್ನು ತಗೆದುಕೊಂಡು ದನದ ಶವ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆಹೊರಟರು.

> "ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹುಲಿದನವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಳು ತೋರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿನ ನೆಲದ ಹುಲ್ಲೆಲ್ಲ ನುಗ್ಗುನುರಿಯಾಗಿ ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಹುಲಿ ಹಸುವನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ನಡೆದಿದ್ದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪೊದೆಗಳೂ ಕೂಡ ಮುರಿದಿದ್ದವು. ಸಗಣಿ ನೀರು ನೀರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಚೆಲ್ಲಿದ್ದ ನೆತ್ತರು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಇನ್ನೂ ಹಸಿಹಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಓಬಯ್ಯ ಇಲ್ಲೆ ನೆತ್ತರು ಕುಡ್ಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗ್ಯಾದೆ ಎಂದನು. ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಜಾಕಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹುಲಿಯೇನು ಸಣ್ಣದಲ್ಲ! ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಅದರ ಹೆಜ್ಜೆ! ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ."[೧]

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬೇಟೆಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಹೋಗಿದೆ, ಅದರ ಗಾತ್ರ ಎಷ್ಟು, ಅದು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಅದರ ಬೇಟೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬೆಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರವೇ ಬೇಟೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲವು ಇರುವುದರಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹುಲಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲು ಹುಲಿ ಹಸುವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ

ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಹೊರಟನು. ಹೀಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಒಂದು ಕಿರುತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿದ್ದು, ಆ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಹಸುವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವ ಗುರುತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹುಲಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

"ಆಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಹೆಜ್ಜೆ ಗಮನಿಸಿ ಅದರ ಉಗುರು ನಿಂಬೆಕಾಯಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿದೆ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮರೀ ಹುಲಿ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರೀ ಹುಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಓಬಯ್ಯ ಅದರ ಸವಾಸ ಬ್ಯಾಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದನಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ ಅವರುಗಳು ಮರಸು ಕೂರಬೇಕು ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದು ಏಕೆಂದರೆ, ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹಸುವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಅದನ್ನು ನಡುಗಾಡಿಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ದು, ಹಿಂಗಾಲು ಮತ್ತು ಹಿಂದೊಡೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಉಳಿದುದನ್ನು ಮರು ಹಸಿವೆಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಟ್ಟಿತ್ತು".[೨]

ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಮೇಲಿನ ಸಂದರ್ಭ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರರು ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಮರೀ ಹುಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತುಗಳಿಂದಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಬೇಟೆಗಾರರ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸ, ಚತುರತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮರೀ ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ರಾತ್ರಿ ಮರಸು ಕೂರಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ತುಂಬಾ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದನು. ಸುತ್ತಲು ಹೆಮ್ಮರಗಳೆ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಮರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕೂರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿನು.

"ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ, ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ, ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹುಲಿ ಬಂದರೆ ಬಹುಶಃ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬರಬಹುದು. ಬಂದೇ ಬರ್ತದೆ! ಹೀಗೆ ಹುಲಿ ಬರುವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಕಗ್ಗತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಧೈರ್ಯ ಸಾಲಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ತಾನು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಚಿರತೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡನು".[೩]

ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಯುವುದು ಬೇಟೆಗಾರನ ತಾಳ್ಮೆ, ಸಹನೆ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಮೈಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಚಲನ ವಲನಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಮರಸು ಕೂತವನೆ ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.ಮರಸು ಬೇಟೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದರೆ ಬೆಳಗಿನಜಾವ, ಸಂಜೆ. ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಂಜೆಯಾಗಲು ಅರಣ್ಯದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಇಳಿಯಲು ತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಸುಲಭ.

ಬೇಟೆಗಾರರು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇಳಿದು ಬರುವುದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ಅರಿತು ಅಂತಹ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಡಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಾಯಂಕಾಲ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ. ಇಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆಗಳ, ತೋಟಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅರಣ್ಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಯಲಿನಿಂದ ಮೇಲೇರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬರಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು ಎಂದು ಅನುಭವಸ್ಥ ಬೇಟೆಗಾರರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ತಾನು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಚಿರತೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ, ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು.

> "ಅವನೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೋದವರ್ಷ ನಾನು ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿರತೆ ಹೊಡೆದಾಗ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಿತ್ತೇನು? ಕದ್ದಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಕತ್ತಲೇಲಿ ಅದರ ಕಣ್ಣೇನು ಪಳಗುಪೀತ ಹೊಳೀತಿತ್ತು. ಅದನ್ನೇ ನೋಡಿ ಗುರಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದೆ. ಗುಂಡು ಸಮಾ ತಲೀಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು"[೪].

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವದ ಬೇಟೆಗಾರರು ಹೇಳುವಂತೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು, ಸಂಜೆ, ಮುಂಜಾನೆ ಮರಸು ಕೂರುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಕದ್ದಿಂಗಳ ಕತ್ತಲೆಯ ಸಾಹಸ ಅವನ ಚತುರತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿರತೆಯ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದಿರುವುದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನು ಮರಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಕಿ, ಓಬಯ್ಯ ಉಳಿದವರು ಮರಸು ಕೂರಲು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಮರಸು ಕೂರುವುದು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಟ್ಟಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿದಿರಿನ ದಬ್ಬೆಗಳನ್ನು, ಮರದ ಗೂಟಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಕಟ್ಟುವ ಅಟ್ಟಣೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಇಲ್ಲವೆ ಒಬ್ಬರು ಕೂರುವ, ಮಲಗುವ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹಗಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಂಚರಿಸುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಬರುವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದು ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರು ಮಲಗಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರು ಎಚ್ಚರದಿಂದಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ಒಬ್ಬ ಬೆಳಕಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರೆಗೂ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪ್ರಾಣಿ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಣಿ ಮುರಿದರೆ ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಅಪಾಯ ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಲಕ್ಷವನ್ನು

ತೋರದೆ ಭದ್ರವಾದ ಅಟ್ಟಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಟ್ಟಣಿಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕೌಶಲ್ಯ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಸುರಕ್ಷತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಅಟ್ಟಣೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಂಡಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಮರಸು ಕೂರವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ. ಪೊದೆಗಳ ನಡುವೆ ಕೂರಲು ಜಾಗ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತಲೂ ಹಸುರು ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಒಡ್ಡು ಹಾಕಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಮರಸಿಗೆ ಕೂತವರು ಅಲ್ಲಾಡಬಾರದು, ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಬಾರದು, ಮೈಕೈ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಸೊಳ್ಳೆ ಕಚ್ಚಿದರು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸ್ವಲ್ಪ ಶಬ್ದವಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತವೆ. ಬೇಟೆಯೂ ತಪ್ಪಬಹುದು. ಮರಸಿಗೆ ಕೂರುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ರೀತಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತಂತೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದುದು. ಮರಸು ಕೂರುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಹುಲಿಬೇಟೆ, ಹಂದಿಬೇಟೆ, ಹಕ್ಕಿಬೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರರ ಧೈರ್ಯ, ತಾಳ್ಮೆ, ಎದೆಗಾರಿಕೆ, ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಂತಹ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆ :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವು ಮಲಗಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಸಾಯಿಸುವ ವಿಧಾನವೇ ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆ. ಸಾರಿಕೆಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಮರಸುಕೂರುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಎರಡೂ ಬೇಟೆಗಳಲ್ಲೂ ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಡಯುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಯಿಸುವುದು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಮರಸು ಬೇಟೆಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ, ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಈ ಬೇಟೆಯನ್ನ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಣೂರು ರಂಗಪ್ಪಗೌಡರು, ಹಳೆಮನೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಇವರಿಬ್ಬರು ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ದಟ್ಟಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ಕುಳುಂಡೆಯ ಪಕ್ಕದ ಹೊದರಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪುಟ್ಟ ಹುಲಿಮರಿಗಳಿದ್ದುವಂತೆ. ತಾಯಿ ಹುಲಿ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದುದು ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಮರಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಎಂದರಂತೆ...... ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕುರಿತು ಮಾತುಕತೆಯಾದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಮೂರು ಹುಲಿಮರಿಗಳನ್ನು ಕಂಬಳಿಯೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ

> ವೇಗವಾಗಿಯೆ ಹೊರಟರಂತೆ. ಅವರು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ದೂರವಾಗಿಯೆ ಸಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ಹಿಂದೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿತಂತೆ ತಾಯಿ ಹುಲಿಯ ಭಯಂಕರ ಘರ್ಜನೆ!"[೫]

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಂಗಪ್ಪಗೌಡರು ಓಡಿಹೋದರೆ, ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆದರು. ಬೇಟೆಗಾರರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧೈರ್ಯ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹುಲಿಯನ್ನು ಎದುರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಎಂಟೆದೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಹುಲಿಮರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಲಿ ತನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಯಾರಾದರು ಮುಟ್ಟುವುದಿರಲಿ ನೋಡಲು ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಅವರ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಹಜಗುಣ. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಮುಂದೆ ತಾಯಿಹುಲಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎರಗಬಹುದು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಇದ್ದರು ಕೂಡ ಹುಲಿಮರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿಯೆ ಹೆಣ್ಣುಹುಲಿ ಇವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ನುಗ್ಗಿತಂತೆ, ಜೋಡುಲ್ಲಿಯ ಎರಡು ಈಡುಗಳೂ ಒಂಟಿನಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಈಡೂ ಹಾರಿ, ಹುಲಿಗೆ ಮೂರು ಗುಂಡುಗಳೂ ತಗುಲಿ ಪಲ್ಟಿಹೊಡೆಯಿತಂತೆ! ಆದರೆ ಪೆಟ್ಟು ಅಂತಹ ಆಯಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ತೆವಳಿಬಂದೇ ಇವರ ಮೇಲೆ ಹಾರಿತಂತೆ. ಆಗ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ತನ್ನ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ತಗುಲಿಸಿದ್ದ ಉದ್ದಗತ್ತಿಯಿಂದ ಹುಲಿಯ ಮಂಡೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಬೀಳಿಸಿದರಂತೆ, ಆದರೂ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ ಒಂದು ಕೈ ಅವರ ಹೆಗಲಿನ ಬಳಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ ತಗುಲಿ, ಬಗೆದು ಹಾಕಿದಂತೆ ದೊಡ್ಡಗಾಯವಾಗಿ, ರಕ್ತ ಸುರಿದು ರಾಣಾರಂಪವಾಯಿತಂತೆ"[೬]

ಎಂದು ಐತ ಧರ್ಮುಗೆ ಅವರ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಹುಲಿ ಬೇಟೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದರೂ ಧೈರ್ಯ, ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ ಇವು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಕೋವಿ ಹಿಡಿದು ಹುಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯಂತಹ ಅಸಾಧಾರಣ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಸಾಹಸಗಳು ಸಾಧ್ಯ. ಅಚಾನಕ್ಕಾಗಿ ಎರಗಿ ಬಂದ ತಾಯಿಹುಲಿಯನ್ನು ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಇದು ಅವರಿಗಿರುವ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗ ಸಮುದಾಯದ ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯವಾದುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರರು ಅನುಭವಿಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆ, ಕೂಗು, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಹೊಂದಿದವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರರು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಚಲಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರವಿದ್ದಂತೆ. ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವಾಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಮೈಮರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಆಹಾರ ಪ್ರಿಯವಾದುದು, ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

"ಹುಲಿಗೆ ಕಿವಿ, ಕಣ್ಣು ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಹಂದಿಗೆ ಮೂಗು ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಉದುರಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಜಿಂಕೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಕಾಡುಹಂದಿ ಕಬ್ಬಿನ ಗದ್ದೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಡುಕುರಿಗಳು ಚೂರಿಕಾಯಿ, ಕಣಗಲು ಹಣ್ಣುಗಳು, ಚುಂಗೋಳಿ ಹಣ್ಣು, ಅಮಟೆ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾರುಬೆಕ್ಕು ಭತ್ತ ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಉಡ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅದರ ಕಾಲು ಕೈ ಕತ್ತರಿಸಿ ತರಬೇಕು. ಚಿಪ್ಪಿನ ಹಂದಿ ಹೊಡೆದಾಗ ಅದು ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬರಬೇಕು. ಮಳೆಗಾಲವು ಮೀನು ಶಿಕಾರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಹತ್ತಾರು ಸಂಗತಿಗಳ ಜ್ಞಾನ ಬೇಟೆಗಾರರಿಗಿರುತ್ತದೆ."[೭]

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದೇನೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರನು ಬೇಟೆಯ ಮೊದಲು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತವನಾಗಿದ್ದು, ಬೇಟೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನದ ಪ್ರಸಂಗದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಚುಹಾಕುವುದು ತುಂಬಾ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಪ್ರಾಣಿ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇದ್ದು, ಕಣ್ಣು ವಿಚಲಿತವಾಗದೆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೇಟೆಗಾರನಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಾರಿಕ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿದ್ದನು. ಯಾವುದೇ ಬೇಟೆಗೂ ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ತುಂಬಾ ಅನುಭವಿ ಮತ್ತು ಎದೆಗಾರಿಕೆಯುಳ್ಳ ಬೇಟೆಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಕಣೆಹಂದಿಯನ್ನು ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆಯ ಮೂಲಕ ಹಿಡಿಯುವ ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಣೆಹಂದಿ ಎಂದರೆ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ ಎಂದರ್ಥ. ಗುದ್ದು ಎಂದರೆ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ ವಾಸಿಸುವ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗದಂತಹ ಗುಹೆ. ಈ ಗುದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಹಳ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಗುದ್ದು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳೇ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾದ ವಾಸಸ್ಥಳ ಅಂತಹ ಗುದ್ದುಗಳಿಗೆ ಹಂದಿಗಳು ನುಗ್ಗಿದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಏನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ತರಹದ ಗುದ್ದುಗಳು ಹತ್ತಾರು ಮಾರು ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದರೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಗೆದು ತೆಗೆಯಬಹುದು. ಅಥವಾ ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಆಡುಗುದ್ದುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆಡುಗುದ್ದುಗಳೆಂದರೆ, ಆಟದ ಗುದ್ದುಗಳು ಎಂದರ್ಥ. ಅವು ಎರಡು ಮೂರು ಮಾರು ಉದ್ದವಿದ್ದು, ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಯಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ನುಗ್ಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಸರಾಗವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗುದ್ದುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಚಿಪ್ಪಿನ ಹಂದಿಗಳು ಇವು ಮಾಡಿದ ಗುದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣೆಹಂದಿಗಳು ವಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣ ದೇಹದ ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಗುದ್ದಿನ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕಣೆಹಂದಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅಪಾಯಕರವಾದ ಸಾಹಸ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಹಾಗೆ ಗುದ್ದಿನೊಳಗೆ ಹೋದ ನಾಯಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಇದೆ ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಿಪ್ಪುಹಂದಿ, ಕಣೆಹಂದಿಗಳ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಕುಳಿ ವಿಠಲ್ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರ 'ಮಂಗನ ಬ್ಯಾಟೆ' ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರ ಕಥನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣೆ ಹಂದಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಲೇಖಕರು ರಸವತ್ತಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರವಿಸಸಿತೋಟ ಅವರ 'ಮನದಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡು' ಕೃತಿಯೂ, ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಪರಿಸರದ ಕತೆ', ಉಲ್ಲಾಸ ಕಾರಂತರ 'ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ' ಕೃತಿಗಳು ಬೇಟೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಇತರೆ ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂನು ಹೆಗ್ಗಡತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣೆ ಹಂದಿಯ ಬೇಟೆಯ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಒಂದು ಉದ್ದವಾದ ಬಳ್ಳಿಕೋಲನ್ನು ಕಡಿದು, ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿಯಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದ್ದ ಗುದ್ದಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಆ ಕೋಲನ್ನು ಒಳಗೆ ತೂರಿಸಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಕಣೆಹಂದಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆಯೋ ದೂರದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೆ ಬಳ್ಳಿಕೋಲಿನ ತುದಿ ಹಂದಿಯ ಮೈಯ ಕಣೆಗಳಿಗೆ ತಗುಲಿದ ಅನುಭವವಾಗಲು ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಆ ಶುಭ ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಗುದ್ದಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಕಸಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಬೆಂಕಿಮಾಡಿ, ಹೊಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ರೂಬಿಯು ಕೂಡ ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ ಗುದ್ದು ನುಗ್ಗಿ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದು ಹಿಂದೆ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕಾಣೆಗಳ ರುಚಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ, ಪ್ರಾಣಿ ಅಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು".[೮]

ಗುದ್ದಿನೊಳಗಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ವೇಳೆ ಗುದ್ದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಗುದ್ದುಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುದ್ದುಗಳಿಗೆ ಒಣಹುಲ್ಲು, ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗುದ್ದಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಗುದ್ದಿನ ಹತ್ತಿರ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಡಿಗೆ ಅಥವಾ ಕೋವಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣೆಹಂದಿ ಇರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಭೈರ, ಸಿದ್ದ, ಹಳೆಪೈಕದ ತಿಮ್ಮ ಮೂವರೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇದ್ದ ಸೌದೆಗಳು, ಒಣಕಸ, ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡಿದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೂವಯ್ಯ, ರಾಮಯ್ಯ, ವಾಸು ಅವರು ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪುಟ್ಟನಿಗೆ ವಾಸು ಕಣೆಹಂದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಮಾರಿನಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಬಳ್ಳಿಕೋಲನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗುದ್ದಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅವರಿಗೂ ಹಂದಿಗಳ ಕಣೆಗಳ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದನು. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬಿಲದೊಳಗೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು

ತಿಳಿದ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಖಚಿತತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾದಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ತಾನು ಕಣೆಹಂದಿಯ ಇರುವನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಿರುವವರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಣೆಹಂದಿ ಹೊರಗೆ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಗುದ್ದಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಆನಿಸಿ ಹಿಡಿದನು. ಆಗ ಹೂವಯ್ಯ ರಾಮಯ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ದೂರ ನಿಂತರು.

> "ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯ ತಲೆ ಗುದ್ದಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ದೈತ್ಯನಾದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಸರಿಯದೆ, ಹೆದರದೆ ಹಿಂದೆಗೆಯದೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಮಡಿಕೆ ಮಡಿಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದನು. ಪ್ರಾಣಿಯ ದೇಹವೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಗುದ್ದಿನ ಹೊರಗಡೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದ ಶಾಸ್ತಿಯಾಗದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗುದ್ದಿನೊಳಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಣೆಗಳ ಸದ್ದು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಣೆಗಳಿಲ್ಲ. ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹಂದಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಲಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೋವಿಯ ಚೀಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಡುವನ್ನು ಈಚೆಗೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹಂದಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಕಚಕಚನೆ ಕೊಚ್ಚತೊಡಗಿದನು."[5]

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯು ಬೇಟೆಗಾರನ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣೆಹಂದಿ ಇನ್ನೇನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿವಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಕೈಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವನ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಣೆಹಂದಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕರವಾದುದು. ಮತ್ತೆ ಅದು ಗುದ್ದಿನೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ರಭಸಕ್ಕೆ ಎದುರಾಳಿಗೆ ಅದರ ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಗಳು ಸಂಭವಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ರೀತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಹಂದಿಯ ತಲೆ ನುಚ್ಚು ನುಚ್ಚಾಗಿ ಅದರ ಜೀವ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆಯೇ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವನು ತೋರಿದ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವನ ಅನುಭವಶಾಲಿತ್ವದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆಗೆಯದೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿದ್ದು ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಧೈರ್ಯ, ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಶಿಕಾರಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಶಿಕಾರಿಗೆ ಬಳಸುವ ತಂತ್ರಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿವೆ. ದೊಡ್ಡಬೇಟೆ, ಸಾರಿಕೆ ಬೇಟೆ, ಕಂದಕ ಕಡಿಯುವುದು, ಕೋವಿಕಟ್ಟುವುದು, ಸಿಡಿಮದ್ದು ಇಡುವುದು ಮೊದಲಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹಂದಿಬೇಟೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಂದಿಗಳು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ ಜಾಗವನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫ ಅಡಿ ಅಗಲ, ಹನ್ನೆರಡು ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಏಳೆಂಟು ಅಡಿ ಆಳದ ಒಂದು ಹೊಂಡವನ್ನು ತೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ತಳದಲ್ಲಿ ಚೂಪು ಮಾಡಿದ ಬಗನೆಮರದ ಗೂಟಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ಗುಂಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಬಿದಿರುತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ, ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಂದಿನಂತೆ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂದಕದ ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬಿದಿರುತಟ್ಟಿ ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹಂದಿ ಕಂದಕದೊಳಗೆ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಚೂಪಾದ ಗೂಟಗಳು ಹಂದಿಯ ದೇಹ ಹೊಕ್ಕು ಹಂದಿಗಳು ಪ್ರಾಣಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕಂದಕ ತೋಡುವ ವಿಧಾನವು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರ ಮರುಬಳಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಅಪಾಯವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹುಲಿ ಬೇಟೆಯಲ್ಲೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೋವಿ ಕಟ್ಟುವುದು :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹುಲಿ, ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಈ ತಂತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೋವಿಕಟ್ಟುವುದು ಸುಲಭದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೋವಿಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೋವಿಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಶಿಸ್ತುಕಟ್ಟುವುದು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ದಿನನಿತ್ಯ ತಿರುಗಾಡುವ ಇಲ್ಲವೇ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳು ಬರುವ ದಾರಿಯ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ಸುಮಾರು ೬ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ಗಣಜಲನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ದಾರಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ಕಂಭವನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೊಂದು ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಪ್ರಾಣಿಯ ಎತ್ತರವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೋವಿಯನ್ನು ಒಂದು ಕಂಭದ ಮೇಲೆ ಆಧರಿಸಿ ಇಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡಿ, ಕೋವಿಯ ಕುದುರೆ ಏರಿಸಿ, ಸೂತ್ರದ ದಾರವನ್ನು ಅದರ ಸಿಡಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿ ಆ ಸೂತ್ರದ ದಾರವನ್ನು ಎಡವಿದಾಗ ಅದು ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕೋವಿ ಹೊಡೆದು ಗುಂಡು ಹಾರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪ್ರಾಣಿ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಶಿಸ್ತುಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಅದು ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಮೃಗ, ಅದರ ಎತ್ತರ, ಗಾತ್ರವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಈಡು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಯ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಡಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಅಂಗುಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಕೋವಿಕಟ್ಟುವುದು ಬೇಟೆಗಾರನ

ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾದರೆ ಬೇಟೆಯೇ ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದುದು ಹೌದು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರಾದರು ಬೇರೆ ಬೇಟೆಗಾರರೋ, ಜನರೋ, ದನಕರುಗಳೋ, ನಾಯಿಗಳೋ ಕಟ್ಟಿದ ದಾರವನ್ನು ತಾಗಿದರೆ ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುಂಡು ಹಾರಿ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಕೋವಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಕಟ್ಟಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಜಾಕಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಮರಸು ಕೂರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಿಂಗಪ್ಪಗೌಡರು ಕೆಳಕಾನೂರಿಂದ ಸಾಮಾನು ಸಾಗಿಸೋಕೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಕೋವಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಮೊದಲು ಹುಲಿ ಬರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಪಶುವಿನ ಶವವಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೋವಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಂದರು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಕೋವಿಯ ಈಡು ಹಾರಿದ್ದು, 'ಢಾಂ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು. ನಂತರ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ತೋಟಾ ಕೋವಿ ಹಿಡಿದು, ಕೆಲವು ತೋಟಗಳನ್ನು ಜೇಬಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಜಾಕಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

> "ಕೋವಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ದೃಶ್ಯವು ಭಯ ಗರ್ಭಿತ ನೀರವವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಗುಂಡು ಹಾರದಿದ್ದ ಕೋವಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾಯಿಗಳು ಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಹಾದು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದವು....ಪುಟ್ಟಣ್ಣನಂತಹ ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಸಹಾಯ ಧೈರ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಗಾಯದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಅರಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ತರುಣ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವನ ತಂದೆ ಅವನನ್ನು ಹೇಡಿ, ನಪುಂಸಕ ಹೆಂಗಸು ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಬೈದಿದ್ದು, ಅವನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ರೋಷವಡಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಸಾಹಸಿ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಆಳಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಗಂಡು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೇ ಅರಿಯದಂತೆ ಹುರುಡು ಮೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಲು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಗಾಯಗೊಂಡ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಜಾಕಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಾ ಹಳುವಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟರು....ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನೆತ್ತರು ಹೆಪ್ಪುಗೆಡುವಂತೆ, ಕೈಕಾಲು ಮರಗಟ್ಟುವಂತೆ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪುವಂತೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಮಹಾಭಿಷಣದಬ್ಬರ ಅರಣ್ಯಮೌನವನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗುವಂತೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಜಾಕಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಿತು. ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿ ಭರದಿಂದ ಚಲಿಸುವಂತೆ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಹಳುವೂ ರಭಸದಿಂದ ಅಲುಗಾಡಿತು.....ಅಯ್ಯೋ ಜಾಕಿ! ಎಂಬ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿಸಿದವು. ಜಾಕಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗುರುಳಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಮೇಲೆ ಭೀಷಣಾಕೃತಿಯ ಹೆಬ್ಬುಲಿ! ಜಾಕಿಗೆ ತಲೆ ಕದಡಿಹೋಯಿತು"[೧೦]

ಈ ವರ್ಣನೆಯ ಕೋವಿ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಆಲೋಚನೆ ಇರುವ ಬೇಟೆಗಾರರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ತನ್ನ ಬೇಟೆ ತಪ್ಪಿದೆ ಎಂದು ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮೊದಲು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿದನು. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೂ ಇರಬೇಕಾದ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಹುಲಿಬೇಟೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಕೋವಿಯಿಂದ ಹುಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲೇ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಕೆಲವೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಆ ಸ್ಥಳದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಹುಲಿಯು ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಹುಲಿಗೆ ಗುಂಡಿನೇಟು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ರಕ್ತದಿಂದಲೂ, ಬಣ್ಣಗೂದಲುಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಗಾಯಗೊಂಡ ಹುಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸಹವಾಸ ಬೇಡವೆಂದು ಜಾಕಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ಯಾವುದೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ, ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಗಾಯಗೊಂಡ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅನುಭವಶಾಲಿಯಲ್ಲದವನು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಹುಲಿಯೊಂದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ್ದನು.

ಈ ಘಟನೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ ಅಜಾಗರೂಕತೆ, ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅನುಭವಿಗಳ ಮಾತು ಕೇಳದಿರುವುದು, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಜ್ಜಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈಡುಕಟ್ಟಿರುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಈಗಾಲೇ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ವಿಫಲತೆಗೂ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಕೋವಿಕಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಅದರ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೆ, ಅದರ ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ದಾರವನ್ನು ಎಳೆದು ಕೋವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೂ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನಿಗೆ ಕೋವಿಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಆತನಿಗೆ ಯೋಜನೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಕೊರತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೋವಿಕಟ್ಟುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಬೇಟೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹುಲಿಯ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ವಿಶೇಷ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹುಲಿಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಚಾಣಾಕ್ಷತನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹುಲಿಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿವೆ. 'ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರು' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಹುಲಿಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರ್ಣನೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾದಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಎಂಬುವವನು ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದಸರೆ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಅವರಿಗೆ ಬಾಪೂ ಸಾಹೇಬನಿಂದ ಹೊಸವಲ್ಲಿ, ಅಂಗಿಗಳ

ಉಡುಗೊರೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರನ್ನು ಸಾಹಸದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಗೇವಿನೊಳಗೆ ಇಳಿದು ಜೋಳ ತೆಗೆದುಕೊಡುವುದು, ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬಗಳು ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಾಗೂ ಯುಗಾದಿಯ ಮರುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಕುಸ್ತಿಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇವರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯ ದಾದಾ ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮರುದಿನವೇ ಬೇಟೆ. ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರು, 'ಕಪ್ಪು ತಿನ್ನುವ' ಜಾತಿಯ ತರುಣರು, ಮಧ್ಯಮ ವಯಸ್ಸಿನವರು ಮರುದಿನದ ಬೇಟೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು. ದಾದಾನಿಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಪ್ರಿಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಬೇಟೆ, ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಾಗೂ ಯುಗಾದಿ ಈ ಎರಡೂ ದಿನಗಳ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಾಡಿದರೂ ದಣಿಯುವವನಲ್ಲ. ಹೋದವರ್ಷ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ತಿರುಗಾಡಿದರೂ, ಒಂದೂ ಬೇಟೆ ಸಿಗದೆ, ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಸ್ತಿಬಿದ್ದು ಮರುದಿನ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಮೊಲವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ದಾದಾ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋದ ವರ್ಷ ಬೇಟೆಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಲೇ ದಾದಾ ಈ ಸಾರೆಯ ಬೇಟೆಗೆ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ಬರಲು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದ."[೧೧]

ಈ ವಿವರಣೆಯು ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೇಟೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಬೆಳೆಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆಯಲು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬೇಟೆಯಾಗಿರದೆ ಕೇವಲ ಹಬ್ಬಗಳ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು ಬೇಟೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ, ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.ದಾದಾ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಂತೆ ಯುವಕರೊಂದಿಗೆ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೊರಟರು.

> "ಮರುದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಟೆಗಾರರೆಲ್ಲ ಊರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬರಗಾಲದ ಫಲವಾಗಿ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾರೆಯ ಬೇಟೆಯ ಅಭಾವಕ್ಕೆ ಅದೂ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಎತ್ತ ನೋಡಿದರು ವಿಶಾಲವಾದ ಬಯಲು, ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನಂತೆಯೇ ಬಯಲಾಗಿ ಹರಡಿತ್ತು. ಹರದಾರಿ ದೂರ ನಡೆದರೂ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚೂರು ನೆರಳೂ ದೊರೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಟೆಗಾರರ ಜೊತೆಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆನಡೆದೇ ನಾಯಿಗಳು ದಣಿದು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಇಳಿ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅಲೆದರೂ, ಒಂದು ಚಿಗರೆಯ ಹಿಂಡು ತಪ್ಪಿಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ".[೧೨]

ಈ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಷ್ಟು ಬೇಟೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹವ್ಯಾಸವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಚರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪೊದೆಯಿಂದ ಎರಡು ಮೊಲಗಳಿದ್ದದ್ದು ದಾದಾನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲು ಮೊಲಗಳು ಹಾವನೂರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋದವು. ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳ ಜೊತೆ ದಾದಾ ಓಡಿದ. ನಾಯಿಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ದಾದಾ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ಮೊಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಲು ಕಟ್ಟಿ ಬಡಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡನು."[೧೩]

ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಯಾವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಕೇವಲ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಹುಡುಕುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಇಂತದೆ ಪ್ರಾಣಿ ಇರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಇಂತದೆ ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡಬೇಟೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡಬೇಟೆ :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾಡು ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಹಂದಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡಬೇಟೆ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇದು ದೊಡ್ಡಹಂತದ ಶಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ಕಾರು ಊರಿನ ನೂರಾರು ನುರಿತ, ಅನುಭವಿ ಬೇಟೆಗಾರರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವ ಬೇಟೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹಗಲುಬೇಟೆ, ಕೂಡುಬೇಟೆ, ಆಲುಬೇಟೆ, ಒದರುಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಾರದಿಂದಲೇ ಬೇಟೆಗೆ ಸಿದ್ದತೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕಾರಿ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ, ಬೇಟೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಒದರಬೇಕು, ಯಾವ ಯಾವ ಕಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಕೋವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆನಂತರ ಒದರುವ ಸೂಚನೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಒದರುವವರು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾ, ಶಿಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತ, ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳುತ್ತಾ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬೆದರಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಈಡುಗಾರರು ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೋವಿಯಿಂದ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಬೇಟೆಗಾರರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿ ಆನಂತರ ಅದನ್ನು ಹಸಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕುಂದಯ್ಯ, ದೇವಯ್ಯ ಹಂದಿಯನ್ನು ಹಸಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮುಕುಂದಯ್ಯನಿಗೆ ಕಾಡು ಎಂದರೆ

ದೇವರಿದ್ದಂತೆ. ಕಾಡಿನ ಮುಳ್ಳು, ಕಲ್ಲು, ಕೊರಕಲು, ಏರು, ಇಳಿತ, ಹುಲಿ, ಹಂದಿ, ಹಾವು, ಚೇಳು, ನುಸಿ ಇಂಬಳ ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ಒದಗುವ ತೊಂದರೆಯ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಹಕ್ಕಿ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಚಿಟ್ಟೆ, ಜೇನು, ಬೇಟೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಆನಂದದ ಅರಿವು ಇತ್ತು. ಕಾಡು, ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮುಕುಂದಯ್ಯ, ದೇವಯ್ಯ ಕಲ್ಲೂರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾಗ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಂದಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ 'ಹಸಿಗೆ' ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬೇಟೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಇನ್ನು ದೊಡ್ಡವರು ನಾಯಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಾಡು ಹತ್ತುವುದನ್ನು ಹುಡುಗರು ಬೆರಗಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾಡು ಅಪಾಯಕರವಾದ ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶವಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿ ಎಂದರೆ.

> "ಬೇಟೆಯಾದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಸಿಗೆ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ತೋರಿಸಿದರು ಸಾಕು, ಧನ್ಯರಾದೆವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಮನೆಗೆ ತಂದ ಹಂದಿಯನ್ನು ಅವರನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ ಮರುದಿನವೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಆ ನಿರಾಶೆಯನ್ನನುಭವಿಸಿ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಾರೆ! ಬೇಟೆ ಅಂದರೆ ಅಂಥಾ ಹುಚ್ಚು!"[೧೪]

> "....ಹಸಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡುಹಂದಿಯ ಜಂಪಿ ಸುಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಂತು. ಮೂಗಾಳಿ ಸಿಕ್ಕ ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಮೂವರು ಹುಡುಗರೂ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರು ನುಗ್ಗಿ ಓಡಿದರು. ನಾಲ್ಕಾರು ಜನರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಒಂಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಡು ಹಂದಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನಡಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಎರಡೆರಡು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೆಬ್ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ, ನಡುವೆ ಬಿದಿರುಗಳು ತೂರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಮಗ್ಗುಲಿಂದ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಯಿಸಿ, ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು, ಆಚೆಗೊಬ್ಬ ಈಚೆಗೊಬ್ಬ ಕೀಸುತ್ತಿದ್ದರು."[೧೫]

ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಬೇಟೆಯ ಅನುಭವ, ಅದರ ವಿಧಾನಗಳು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳೆಲ್ಲವು ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಟೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅನುಭವದ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದರು.ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಡುಹಂದಿಯನ್ನು ಹಸಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಗಾರರ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ಹಂದಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಬಡ್ಡೆಗಳನ್ನ ಒಟ್ಟಿ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾಡುಹಂದಿಯನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಸುಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅದರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ದಪ್ಪನೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಇವು ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡುವ ಮಿಣೆಯ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಇಂತಹ ಹೆಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಅದರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ,

ಮಧ್ಯೆದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು ಗಳುವನ್ನು ತೂರಿಸುವುದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಆಚೆಗೊಬ್ಬ, ಈಚೆಗೊಬ್ಬ ಹಿಡಿದು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದು ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿ ಹುಲಿಕಲ್ಲು, ಗುಡ್ಡದ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡುಬೇಟೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ

> "ಆ ಹುಲಿಕಲ್ಲು ಗುಡ್ಡದ ಕಾಡು ಆ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟವಾದುದೆಂದೂ ಜೀವಾಡಿಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಬೀಡೆಂದೂ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಕಡಿಪೂ ನಿಬಿಡತೆಯೂ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನದಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ 'ದೊಡ್ಡಬೇಟೆ'ಗೆ ಹೋಗುವವರು ಆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಡಿದಾದ ದಾರಿ ಕಂದರಗಳಿಂದ ದುರ್ಗಮವಾಗಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಸೋವಲು ಹಳುನುಗ್ಗಲಿಕ್ಕೇ ಕನಿಷ್ಠ ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ಜನರಾದರೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕೂರಲು ಕಡಿಮೆ ಎಂದರೆ ಐವತ್ತು, ಅರವತ್ತು ಕೋವಿಗಾರರಾದರೂ ಬೇಕಿತ್ತು".[೧೬]

ಈ ರೀತಿಯ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಸಾಮರಸ್ಯತೆ, ಪರಸ್ಪರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವ ತಾಳ್ಮೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರರು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೂ ಬೇಟೆಯ ಕಾರ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಪ್ಪಗೌಡರ ಕಳ್ಳನಾಟಾ ಪತ್ತೆಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಕಾನೂರಿನ ಆಳುಗಳು ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಕಾಣಿಸುವ ಕಾಡುಹಂದಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ನಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ.

> "ತಿಮ್ಮನ ಹೃದಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತಾಗಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ತಡ್ಡಾವೆ ಕಣ್ರೋ! ಓಡ್ರೋ! ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೆ ಹಂದಿಯ ಭಯಂಕರ ಹೂಂಕಾರ ನಾಯಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕೇಳಿಸಿತು! ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡಮಾಡದೆ ಕತ್ತಲೆಗಿರಿಯ ಸುರುದಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು...... ಶಬ್ದದಿಂದ ಹಂದಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಹೂಂಕಾರದಿಂದ ಅದು ದೊಡ್ಡ ಒಂಟಿಗನಿರಬೇಕೆಂದೂ ಊಹಿಸಿದನು. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ ನಡೆದು ಶುನಕ ಸೂಕರಗಳ ಸಮರ ರಂಗಕ್ಕೆ ಬಳಿಯಾದನು! ಹಂದಿಯೂ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಸುಡಲು ಬಂದೂಕನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ನೆಗಹಿದನು. ಆದರೆ ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಅದನ್ನೆ ಸುತ್ತುವರಿದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ".[೧೭]

ಅನೇಕ ಬೇಟೆಗಾರರು ಅಂತಹ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನೆ ಸಾಲದೆ ಗಾಬರಿಗೊಳಗಾಗಿ ಹಂದಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ತನ್ನ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡನು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಂದಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು

ಅರಿತು ಪರಾರಿಯಾಗಲು ರಭಸದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗುಂಡು ಹೊಡೆದನು. ತಕ್ಷಣ ಓಡಿಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಿಮ್ಮ ಹಂದಿ ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಓಡೋಡಿ ಬಂದನು. ಏಕೆಂದರೆ, ಪುಟ್ಟಣ್ಣನು ಇಟ್ಟ ಗುರಿ ತಪ್ಪದು ಎಂದು ಅನುಭವದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹಂದಿಯು ಸತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಗಾಯಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವ ಹುಲಿಯಾಗಲಿ, ಕಾಡು ಹಂದಿಯಾಗಲಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹಂದಿಗೆ ಗುಂಡು ತಗುಲಿದೆ ಆದರೆ, ಅಪಾಯದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿ ಓಡಿಹೋಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ರಕ್ತದ ಜಾಡನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಾಗ ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಹಂದಿ ಓಡಲಾರದೆ ನಿಂತು ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಚಾಣಾಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಣಿಯ ಚಲನವಲನವನ್ನು ಅರಿಯುವ, ಗುಂಪಿನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಯಾವ ಅಪಾಯವೂ ಸಂಭವಿಸದಂತೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಂದು ಹಾಕುವ ಪ್ರತಿಭೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಾದಳ್ಳಿಗೆ ಮಹಾರಾಜರು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜರು ಹಳ್ಳಿಯ ಬರಗಾಲ, ಪಾಳು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೆಲವನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿದರು. ಕುದುರೆಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮರಡಿಯ ದಿಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಸಾಗಿದವು. ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಚಿಗರೆಗಳ ಹಿಂಡು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವೂ ಇದ್ದು, ಬೇಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ಹಳಬರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದರು.

> "ಹಾವನೂರಿನ, ಪಾದಳ್ಳಿಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಎದುರು ಚಿಗರೆ ಹಿಂಡೊಂದು ಹಾದು ಹೋಯಿತು. ಹುಲಿಬ್ಯಾಟಿ ದಳವಾಯಿ 'ಚಿಗರೀ ಹಿಂಡು ಸಾಹೇಬರ!.... ನಾಯಿ ಬಿಡ್ರಲೆ.....' ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ, ಬೇಟೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಅವತರಿಸಿತು. ನಾಯಿಗಳು ಕೊರಳ ಸರಪಳಿಯ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದವು. ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಗರೆಯ ಹಿಂಡನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಅವು ಮರಡಿಯನ್ನಿಳಿದು ಎರೆಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು".[೧೮]

ಇಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಬೇಟೆಗಾರರ ಉಪಾಯದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಆಷಾಡದ ಜಡಿಮಳೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಎರೆಭೂಮಿ ಹಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಚಿಗರೆಗಳು ಜಿಗಿದರೆ ಅವುಗಳ ಕಾಲುಗಳೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಲುಕುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಓಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ನಾಯಿಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಭಾಗದ ಬೇಟೆಯ ರೀತಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ನುರಿತ ಬೇಟೆ ನಾಯಿಗಳು ಚಿಗರಿಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎರೆಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು, ಚಿಗರೆ

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಕಾಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ವೇಳೆಗೆ ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬೇಟೆಗಾರರ ವಶಕ್ಕೆ ಅವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಚಿಗರೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಜೀವವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಹಿಡಿಯಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಗಿಬ್ಸನ್ ಸಾಹೇಬರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಗುರಿಯ ನೇರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗಂಡೆರಳೆಗೆ ಗುಂಡು ಹಾಕುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಬೇಟೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಚಿತವಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಗರೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಕುದುರೆಯನ್ನೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರವಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಯಿಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೊಗಳುವುದರಿಂದ ಚಿಗರೆಗಳು ಬೆದರಿ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ಮುಂದೆ ಓಡುವಾಗ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳು ಸಿಲುಕಿ ಅಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ಬೇಟೆಗಾರರು ಅಡವಿಯೆ ನಡುಗುವಂತೆ ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸಿ ಚಿಗರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಹಸಿಯಾದ ಎರೆಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಚಿಗರೆ ಹಿಂಡು ಗಾಸಿಯಾಯಿತು. ಚಿಗರೆಗಳು ಓಡುವುದಾಗದೆ ಕಂಗಾಲಾದವು. ಚಿಗರೆಗಳು ಅಳವಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಾ ನಾಯಿಗಳು ರೌದ್ರ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಬಿದ್ದವು. ಬೇಟೆಗಾರರು ಬೀಸಿ ಒಗೆದ ಬಡಿಗೆಯ ಏಟು ಬಿದ್ದು ಗಂಡೆರಳೆಯೊಂದು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು".[೧೯]

ಈ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ವಿಧಾನ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮರಸುಕೂರುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಂದಂಶದಲ್ಲಿ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುಂಪು ಬೇಟೆಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅತಿ ವಿರಳ. ಬೇಟೆಯ ವಿವಿಧ ತಂತ್ರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೆ ಕಲಿತಿರುವಂತಿದೆ. ಜೇಡನಿಂದ ಬಲೆ ಒಡ್ಡುವುದನ್ನು, ಚಿರತೆ, ಹುಲಿಗಳಿಂದ ಮರಸುಕೂರುವುದನ್ನು, ಸೀಳುನಾಯಿಗಳಿಂದ ಸಮೂಹ ಬೇಟೆಯನ್ನು, ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳಿಂದ ಬಾಣ ಬಿಡುವುದನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ಎಂದು ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮಾತು ಚಿಗರೆ ಬೇಟೆಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚಿಗರೆಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು

ಕರೆಬೇಟೆ :

ಬೇಟೆಗಾರನು ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾಗೆ ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಮರಳು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕೊಲ್ಲುವ ಜಾಣ್ಮೆ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ 'ಕರೆಬೇಟೆ' ಪ್ರಮುಖವಾದುದು ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಕರೆಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರ ಆ

ಪ್ರಾಣಿಯ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಯ ಹಾಗೆ ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿ ಕೂಗುವಂತಹ ಕೌಶಲ್ಯ ಇರುವಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿಯ ಬೇಟೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರೆಬೇಟೆಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.ಕಾನೂರು ಬೆಟ್ಟದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕೋಳಿಯ ಹುಂಜವೊಂದು ಮೇಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾಗಿ ಹೇಂಟೆಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾನೂರು ಸೇರೆಗಾರ ರಂಗಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟರು ಕಾಡುಕೋಳಿಯ ಹಾಗೆ ಕೂಗಿ ಹುಂಜವನ್ನು ತಮ್ಮತ್ತ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ತುಂಬಾ ನವಿರಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

> "ರಂಗಪ್ಪ ಸೆಟ್ಟರು ತೆಕೋ ತೆಕ್ ತೆಕ್ ತೆಕ್ ! ತೆಕೋ ತೆಕ್ ತೆಕ್ ! ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಹುಂಜವು ಪ್ರಣಯಾವೇಶದಿಂದ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿ ಇಳಿಜಾರಿನಿಂದ ಉಬ್ಬಿನ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಪೊದೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಡಗಿ ನಿಂತಂತಿದೆ, ಒಂದು ಮನುಷ್ಯಾಕಾರ! ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಆ ಮಾಯಾ ಹೇಂಟೆಯ ಕರೆ! ಹುಂಜವು ಬೆದರಿ ಹಿಂತಿರುಗುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಏನೋ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದಂತಾಗಿ ಮಹಾಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಹುಂಜವು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು! ಆ ಕೋವಿಯೀಡಿನ ಸದ್ದಿಗೆ ಬೆದರಿ ಹಿಂದೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೇವಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೇಂಟೆ ತನ್ನ ಮರಿಗಳೊಡನೆ ರೆಕ್ಕೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿತು. ಇನ್ನೂ ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದ ನಳಿಗೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೇಪಿನ ಕೋವಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಕಾನೂರು ಸೆರೆಗಾರ ರಂಗಪ್ಪ ಸೆಟ್ಟರು ತಾವು ಅಡಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹೊದರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೆಗೆದು, ಹುಂಜವಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕಾತರದಿಂದ ನುಗ್ಗಿದರು. ಹುಂಜವು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು."[೨೦]

ಈ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಯುಧಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರನ ಧ್ವನಿಯ ಕೌಶಲ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಆಯುಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಅದ್ಭುತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಕಾಡುಕೋಳಿಯ ಪ್ರಣಯ ಅಭಿಪ್ಸೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಬೇಟೆಗಾರರು ಮಾಡಿದ ಅನುಕರಣೆಯ ಕೂಗಿಗೆ ಹುಂಜ ಮರುಳಾಗಿ ಬಳಿಗೆ ಬರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರನ ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಅವನ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆ :

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯ ಹಾಗೆ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾದ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಮಲೆನಾಡಿನ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತವರೂರು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಡುಕೋಳಿ, ಉಂಡುಗೋಳಿ, ಸುಟ್ಟುಗೋಳಿ, ನವಿಲು, ಕೊಕ್ಕರೆ, ಕೊಂಬದ್ದು, ಚಿಟ್ಟೆಹಕ್ಕಿ, ಕುಂಟುಪಿಳ್ಳೆ, ಹಾಡಲುಹಕ್ಕಿ, ಮುಂಗೋಟನ ಹಕ್ಕಿ, ಮಂಗಟ್ಟೆ ಹಕ್ಕಿ, ಸೊಪ್ಪುಗುಟ್ಟ (ದಾಸವಾಳ), ಮಿಂಚುಳ್ಳಿ, ದೇವರಹಕ್ಕಿ, ಕುಂಡಿಕುಣಚ, ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ, ಗೌಜುಗನಹಕ್ಕಿ,

ಹಬ್ಬುಲುಹಕ್ಕಿ, ಬಾವಲಿ, ಗೂಬೆ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ, ನೇಕಾರ, ಹಾಡುಹಕ್ಕಿ, ಸೂರಕ್ಕಿ, ಹರಟೆಮಲ್ಲ ಮುಂತಾದ ಸಸ್ಯಹಾರಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ರಣಹದ್ದು, ಕಲ್ಲಹದ್ದು, ಗಿಡುಗ, ಜೇನುಗಿಡುಗ, ಚಾಣ, ಜೇನು ಮುತ್ತುಗ, ಕಾಗೆ ಮುಂತಾದ ಮಾಂಸಹಾರಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಂಸಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಬೆಳೆಹಾನಿ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಉಪದ್ರವಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳುಒಡ್ಡುವುದು, ಮೇಣಹಾಕುವುದು, ಕಣಿ ಇಡುವುದು, ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಕೋವಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಇಡಚಲು ಒಡ್ಡುವುದು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಗಾರರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳ ವಿವರಣೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ವಾಸು, ಗಂಗ ಮತ್ತು ಪುಟ್ಟ ಮೂವರೂ ಸೇರಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೂಡುಗಳಿಗಾಗಿ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಅಜಮಾಯಿಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಪಿಕಳಾರ ಹಕ್ಕಿಯ ಗೂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಹಕ್ಕಿ ಮೂರು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕೆಂದು ವಾಸು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಮೊಟ್ಟೆ ಮರಿಗಳಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಮರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಹಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇವು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಜೊತೆ ಹಾರಿ ಹೋಗದಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪುಟ್ಟ ಗಂಗರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಆ ಪೊದೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು 'ಸೆಬೆ'ಯೊಡ್ಡಿದ್ದನು. ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ 'ಸೆಬೆ'ಗೆ ಹಕ್ಕಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದೆ. ಹೆದೆಯೇರಿದ ಧನುಸ್ಸಿನಂತೆ ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಾಗಿದ ಸಿಡಿಗೋಲಿನ ತುದಿಯಿಂದ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿಮ್ಮನೆ ನೇರವಾಗಿ ಇಳಿದಿದ್ದ ಸೂತ್ರದ ಮಧ್ಯೆ, ಉರುಳುಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲು ಸಿಕ್ಕಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದೆ ಪಿಕಳಾರ ಹಕ್ಕಿ! ಬಹಳ ಒದ್ದಾಡಿ ಬಳಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿತ್ತು....ವಾಸು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಲಗೈಯಿಂದ ಸಿಡಿಗೋಲನ್ನು ಬಾಡಿಸಿ, ಸೂತ್ರವು ಸಡಿಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಗಂಗ ಸೆಬೆಯೊಡ್ಡತೊಡಗಿದನು. ಸಬೆಯೊಡ್ಡಿ ಪೂರೈಸಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ವಾಸು ಕೈಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೆ ಅಕಸ್ಮಾತಾಗಿ ಕಣೆಯ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಡಿಯಿತು. ಸಿಡಿಗೋಲು ರಭಸದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಅವನ ಎಡಗೈಗೆ ಬಲವಾಗಿ ತಗುಲಿತು. ಹಕ್ಕಿ ತಪ್ಪಿತು."[೨೧]

ಸೆಬೆಯೊಡ್ಡುವುದು ವಿಶೇಷವಾದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರದ, ತಿನಿಸಿನ ಆಸೆ ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಉರುಳಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಈ ವಿಧಾನವು ವಿಶೇಷವಾದುದು. ತೋಟ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ, ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತಟ್ಟಾದ ನೆಲವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲೊಂದು ಐದಾರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಗಣಜನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅದರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕವೆ ಮತ್ತು ಗೂಟವನ್ನು ಒಂದು ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು, ಗಣಜಲಿನ ತುದಿಗೊಂದು ನಾರಿನ ಹುರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಹುರಿಯ

ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಒಂದು ಜಡ್ಡುಗೂಟಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದುಕಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು ಕವೆ ಮತ್ತು ಗೂಟಗಳ ಮಧ್ಯೆದಲಿ ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಗಣಜಲನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಒಂದು ಅಡ್ಡಕಡ್ಡಿ ಸಿಡಿಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಉರುಳು ಒಡ್ಡಿ ಜಡ್ಡುಗೂಟವನ್ನು ಹೂತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಭತ್ತ, ಹರಳು, ಅಕ್ಕಿ, ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕಿ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲೆಂದು ಬಂದು ಅಡ್ಡಕಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೂಡಲೇ ಉಳ್ಳ ಸಿಡಿದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಸಭೆ ಅಥವಾ ಉರುಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಮಲೆನಾಡಿಗರ ವಿಶೇಷ ಕೌಶಲವಾಗಿದೆ.ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಬೆಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಕೋಣೂರಿನಿಂದ ಹಳೆಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಲಾಗಿದ್ದ ಕಾಡಿನ ಒಂದು ಸರಳಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಒಡ್ಡಿದ್ದ ಉರುಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಸಲುವಾಗಿಯೆ ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಗುಡ್ಡ ಹತ್ತಿದನು. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತನಿಗೆ ತಾನು ಒಡ್ಡಿದ್ದ ಉರುಳಿನ ಜಾಗ ಫಕ್ಕನೆ ಗೊತ್ತು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹಳುವಿನ ನಿಬಿಡತೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹುಡುಕಿದನು. ಒಂದು ಕಡೆ ತಿಪ್ಪುಳು ಉದುರಿದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ದೊಡ್ಡ ಗರಿಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ! ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಒಡ್ಡಿದ್ದ ಉರುಳೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಹೊಂದಿ ಬಿದ್ದಿದೆ! ಉರುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟುಗೋಳಿಯ ತಲೆ, ಕಾಲು, ರೆಕ್ಕೆಯ ತುದಿ ಭಾಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಿದ್ದಿವೆ!... 'ಅಯ್ಯೋ ನಿನ್ನೆಯೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ! ಹಾಳು ನರಿಯೊ, ಮುಂಗುಸಿಯೊ, ಕಬ್ಬೆಕ್ಕೊ ರಾತ್ರಿ ತಿಂದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಕುಲನಾಶನಾಗಾಕೆ, ನನ್ನ ಉರುಳನ್ನೂ ಕಡಿದು ತುಂಡು ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ."[೨೨]

ಈ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಈಡಾಗುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ತುಂಬಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬೇಟೆಗಾರ ತನ್ನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಬೇಟೆ ಬೇರೆಯವರ ಪಾಲಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಬೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಬೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಬೇಟೆಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿಟ್ಟುಬಿಲ್ಲು :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಬೆಕಟ್ಟುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೂಲಕ, ಕೋವಿಯ ಮೂಲಕ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿಧಾನವು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಸೆಬೆಕಟ್ಟಿ ಚಿಟ್ಟುಗೋಳಿಯ ಬೇಟೆಯಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ನಂತರ

"ಚಿಟ್ಟುಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಲ್ಲುಹರಳು ಹೂಡಿ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತು, ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡತೊಡಗಿದನು."[೨೩]

ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಚಿಟ್ಟುಬಿಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಾ ಹಿಡಿದು ಬೇಟೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟುಬಿಲ್ಲನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲಿನಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಿದಿರಿನ ಆಯ್ಕೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು, ಹದವಾಗಿ ಬಲಿತ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಬಿದಿರು, ಅದು 'ವಿ' ಆಕಾರವಾಗಿರುವ ಬಿದಿರು ಕೋಲನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಗುಣವುಳ್ಳ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊಸೆದು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಬ್ಬರ್‌ನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹರಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಎಳೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಕ್ಕಿ, ಪಕ್ಷಿಯೋ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಶ್ರಮದಿಂದಲೂ, ಗಂಗ ಹುಡುಗನ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದಲೂ, ಕಾನೂರಿನ ವಾಸು ಹಕ್ಕಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ.

"ವಾಸುವು ರಜೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಬ್ಬರ್‌ಬಿಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದನು....ಬೇಟೆಗಾರ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಹೊರಸಲು ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಈಡು ಹಾರಿಸಿದನು."[೨೪]

ಹೀಗೆ ಬಿಲ್ಲು ಕೋವಿಗಳಿಂದ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬೇಟೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಏನೆಂದರೆ, ಸೆಬೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗಾತ್ರ, ಗುಣಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೆಬೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿರಬೇಕು. ಸೆಬೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಸೂತ್ರದ ನಡುವೆ ಉರುಳುಗಣ್ಣಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಕೂರಬಹುದಾದಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಣೆಯ ಕಡ್ಡಿ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದು, ಹಕ್ಕಿ ಉರುಳಿನಲ್ಲಿ, ಬಂದು ಕೂತ ತಕ್ಷಣ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಕಣೆಯ ಕಡ್ಡಿ ಸಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಸಿಡಿಗೋಲು ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಉರುಳು ಬಿಗಿದು ಹಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಸೆಬೆ ಬೇಟೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ ಬೇಟೆಗಾರನ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಜಾಣ್ಮೆ, ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯುವಂತಹದ್ದು.

ಮೀನು ಬೇಟೆಗಳು

ಮಲೆನಾಡು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೀನುಬೇಟೆಯು ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೀನುಬೇಟೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೀನು ಬೇಟೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು

ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮೀನುಬೇಟೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನದಿ, ಹೊಳೆ, ಹಳ್ಳ, ಕೊರಕಲು, ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಗದ್ದೆ, ಗುಂಡಿ, ಗೊರಸು, ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಮೀನು ಅಥವಾ ಹಳ್ಳದ ಮೀನುಗಳು ಮತ್ತು ಗದ್ದೆಮೀನುಗಳು ಎಂದು ಎರಡು ಗುಂಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೧. ಹೊಳೆಮೀನು ಬೇಟೆ:

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಮೀನು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಮೀನು, ಹಾವು ಮೀನು, ಮಲಗ, ಹರಜ, ಕುಚ್ಚಲು, ದೊಡ್ಡಹಳಲಿ, ಗೆಂಡೆಮೀನು, ಕಲ್ಲತ್ತಿಮೀನು, ಚಿಕ್ಕೆ, ಔಲ್‌ಮೀನು, ಗೊಜಲಮೀನು ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಯ ಮೀನುಗಳಿದ್ದು, ಹಳ್ಳದ ಮೀನು ಶಿಕಾರಿಗೆ ಕಡುಹಾಕುವುದು, ಒಡ್ಡುಕಟ್ಟುವುದು, ಕಡ್ಲುಕಟ್ಟುವುದು, ಗಾಳ ಹಾಕುವುದು, ಒಲೆಒಡ್ಡುವುದು, ಹೊಂಡತೋಣಕುವುದು, ತೋಟಹಾಕುವುದು ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

೨. ಗದ್ದೆ ಮೀನು ಬೇಟೆ :

ಗದ್ದೆಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಸಲುಮೀನು, ಮಳಲಿಮೀನು, ಹಳಲಿಮೀನು, ಬಾಳೆಮೀನು, ಕೊರೆಮೀನು, ರಹಿಮೀನು, ಪಚ್ಚೆಹಳಲಿ, ಅರ್ಜು, ಮುರುಗೊಡವ, ಔಲ್‌ಮೀನು, ಗೆಂಡೆಮೀನು ಮುಂತಾದವು ಮುಖ್ಯಮೀನುಗಳು. ಇವು ಸದಾ ನೀರಿರುವ ತಗ್ಗಿನಗದ್ದೆಗಳು, ನೀರುಗುಂಡಿಗಳು, ಹೊಂಡಗಳು, ಬಾವಿಗಳು, ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂಡತೋಣಕುವುದು, ಗದ್ದೆನೀರೊಡೆದು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಕೊಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ಗೋರಿ ಹಾಕುವುದು, ಕೊಳೆಹಾಕುವುದು, ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವುದು, ಹತ್ತುಮೀನು ಮತ್ತು ಇಳಿಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೀನು ಶಿಕಾರಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಬೇಟೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊಂಡ ತೋಣಕುವುದು

ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭೈರನು ತನ್ನ ಮಗ ಗಂಗನನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಕಂಬಳಿ, ಕತ್ತಿ, ಹಾಳೆಕೊಟ್ಟೆ, ಹಾಳೆ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಂಡ ತೋಣಕಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೊರಟರು.ಹೊಂಡ ತೋಣಕುವುದು ಎಂದರೆ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ತುಳುಕಿಸಿ, ಬತ್ತಿಸಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಲರು, ಹಳೆಪೈಕದವರು, ಹೊಲೆಯರು, ಮಾದಿಗರಂತಹ ತಳ ಸಮುದಾಯದ ಜನರೇ

ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಈ ಬೇಟೆಗೆ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಂಡ ತೋಣಕುವುದು ಹಸಿವು ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.ಬೈರ, ಆತನ ಮಗ ಗಂಗ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿ ಹೊಂಡ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಂದರು.

> "ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ 'ಹೊಂಡತೋಣಕಲು' ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂಡದ ನೀರು ಬತ್ತಿದಂತೆಲ್ಲ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಗ್ಗಡವಾಯಿತು. ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಡಲು ಹಾಳೆಯಿಂದ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಸೋಸಲು ಮೀನುಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನೇ ಬಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೋಚಿದರು.....ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೋಸಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ನೀರನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ, ಕೆಸರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚಟ್ಪಂಗಿ ಸೀಗಡಿಗಳು ಒದ್ದಾಡತೊಡಗಿದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಆಯ್ದು ಕೊಟ್ಟೆಗೆ ತುಂಬಿದರು.... ಹೊಂಡದಿಂದ ನೀರೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಕೆಸರು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಲು, ಬೇರು ಸಂದಿಗಳೂ ಕಲ್ಲು ಪೊಟರೆಗಳೂ ಉಬ್ಬುತಗ್ಗುಗಳೂ ತೋರಿ, ಆ ಏಲೆ ಕೆಸರನ್ನು ಹಿಸುಕಿಯೂ ಬೇರಿನ ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿಯೂ, ಕಲ್ಲಿನ ಪೊಟರೆಗಳಿಗೆ ಕೋಲುಹಾಕಿಯೂ, ತೊಳ್ಳೆಮೀನು, ಮುರುಗುಂಡು, ಗಿರಲು, ಕೊಚ್ಚಲಿ, ಕಾರೇಡಿ ಮೊದಲಾದ ಜಲಜಂತುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದರು."[೨೫]

ಈ ವಿಧಾನ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕ ಹೊಂಡಗಳಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೈರ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಆತನ ಒಡೆತನದೊಂದಿಗೆ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಂಡ ತೋಣಕುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವು ಇದೆ. ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳು ಕಚ್ಚಿದ್ದು ತಿಳಿಯದೆ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಶ್ರಮದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ಅಪಾಯಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದೆ.

ಕಡು ಹಾಕುವುದು :

ಮೀನುಗಳ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ವಿರಳ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಕಡುಹಾಕುವುದು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಾನೂರಿನ ಓಬಯ್ಯನು ಕಡುಹಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ರಹಾರದ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಹೊಳೆಯ ಹತ್ತಿರ ಓಬಯ್ಯ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮೀನುಗಳಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು. ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಆ ಹೊಳೆಯ ಮೀನುಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮೀನುಗಳೆಂದು ಪೂಜ್ಯನೀಯ ಭಾವದಿಂದ ಕಂಡು ಶೂದ್ರರು ಯಾರು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಓಬಯ್ಯ ಆ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

"ಓಬಯ್ಯ ಸುತ್ತ ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲೆಯಡಕೆಯ ಜೇಬಿನಿಂದ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದು ಸುಣ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ತಿಕ್ಕಿ ಒಂದು ಗುಳಿಗೆ ಮಾಡಿ ನೀರಿಗೆ ಎಸೆದನು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂವತ್ತು ಮೀನುಗಳು ಯಾವುದೋ ತಿಂಡಿ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಗಿದವು..... ವಿವೇಕವಿಚಾರ ಪ್ರಾಯಶಃ ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದಿತೋ ಏನೋ! ಓಬಯ್ಯ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ಎಸೆದ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣಗಾತ್ರದ ಮೀನು ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲಾಗಿ ಬಡಬಡನೆ ಒದ್ದಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿಮ್ಮಿ ದಡಕ್ಕೆ ಬದ್ದಿತು. ತಲೆವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಚ್ಚಿ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಆ ಮೀನನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಬಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಳ್ಳಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು".[೨೬]

ಓಬಯ್ಯ ಬಳಸಿದ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತುಬರಿಸುವ ಗುಣವಿರುವ ಸೊಪ್ಪು, ಹಾಗೂ ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಸಿದ ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಎರಡನ್ನೂ ಉಜ್ಜುವುದರಿಂದ ಅದರ ಗಾಟು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಓಬಯ್ಯನ ಜಾಣ್ಮೆಯ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಈ ವಿಧಾನ ಅವನಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬು ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತುತರಿಸುವಂತಹ ಸೊಪ್ಪು, ಬೀಳು, ಮರಗಳ ತೊಗಟೆಗಳನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಕದಡಿದಾಗ ಸಾಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಊರಿನ ಹತ್ತಾರು ಜನರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಶಿಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಶಿಕಾರಿಯನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಸಿದ್ಧತೆಯೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿಕಾರಿಗೆ ಮೊದಲು ಜನರು ಸೇರಿ ಕಾಡು ಮತ್ತು ತೋಟಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತುತರಿಸುವಂತಹ ಗುಣವಿರುವ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಂದು ಸಣ್ಣಗೆ ಕುಟ್ಟಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಮಾರನೆ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕದಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿಸಿಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ರಸಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದ ಮೀನುಗಳು ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಬೇಟೆಯವರು ಆ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬದಲಾಗಿ ಸೀಗೆಬೀಳು, ಕಂಗೋಡನ ಬೀಳು, ಅರೆಕಾಲ್‌ಬೀಳು, ಅಂಟವಾಳದ ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಗೊಬ್ಬರದಗಿಡ, ಕಾರೆಕಾಯಿ, ಕಳ್ಳಿಕಾಯಿ, ಮೈಲುತುತ್ತ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಬಳಸಿಯು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಹತ್ತು ಮೀನು ಬೇಟೆ ಅಥವಾ ಕೂಣಿ ಹಾಕುವುದು

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂಡ, ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬರುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿಯು ಬಿದಿರು ಇಲ್ಲವೆ ಬೆತ್ತದಿಂದ ಮಾಡುವ 'ಕೂಣಿ' ಎಂಬ ಬುಟ್ಟಿಯಕಾರದ ಸಾಧನದಿಂದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಗದ್ದೆಗೆ ಕೂಣಿ ಹಾಕುವುದು ಹಳ್ಳದ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೆಗ್ಗೂಣಿ ಕಟ್ಟುವುದು. ಈ ಮೂಲಕ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮೀನು ಬೇಟೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳು ಗರ್ಭಧರಿಸಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮೀನುಗಳು ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುವುದು ತಿಳಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೊಳೆಗಳು ಕದಡಿದ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಮೀನುಗಳು ತಿಳಿನೀರನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗದ್ದೆ, ಕೆರೆ, ಕೊರಕಲುಗಳಿಂದ ತಿಳಿನೀರು ಹಳ್ಳ, ಹೊಳೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಏರಿಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಡುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.ಹತ್ತುಮೀನು ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಮೀನು ಕಡಿಯಲು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನ ಮುಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

> “ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಾಮವಿದ್ದವರಿಗೂ ಕೂಡ ಗದ್ದೆಗೆ ಕೂಣಿಹಾಕುವುದು, ಹಳ್ಳದ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೆಗ್ಗೂಣಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಮಳೆ ಜೋರಾದ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊಂದಿ, ಲ್ಯಾಟೀನು ಮೊದಲಾದ ದೀಪ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಯಲು ಜಡ್ಡುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹತ್ತುಮೀನುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವುದು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಸದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರೂ ಬೇರೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರರಂತೆಯೆ ದುಡಿದು ದಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.”[೨೭]

> ನಾಯಿಗುತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೊರಟಾಗ, ದಾರಿಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿದ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದುಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. “ಆಗ ಎದುರು ದಡದಲ್ಲಿ ದೊಂದಿ ಲಾಟೀನುಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಕೃತಿಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಹಳೆಪೈಕದವರೆಂದರೂ ಹತ್ತುಮೀನು ಕಡಿಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಗುತ್ತಿಗೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.....ಮಳೆಯ ಅವ್ವನನ್ನೂ ತೊರೆಯ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಬಯ್ಯುತ್ತಾ ಗದ್ದೆಯಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಲೂಹೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿದನು. ಹಿಂದೆ ಕಾಣಿಸಿದ್ದ ‘ಹತ್ತು ಮೀನು’ ಕಡಿಯಲು ಹೊರಟವರ ಕೈಬೆಳಕುಗಳೊಂದೂ ತೋರಲಿಲ್ಲ”.[೨೮]

ಹತ್ತುಮೀನು ಬೇಟೆಯು ಮಲೆನಾಡಿಗರ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತ ಅನುಭವಗಮ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳೆಲ್ಲ ತತ್ತಿ ಇಡಲು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಬರುವ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿದ್ದು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮರಸು ಕೂತು ಕೋವಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮೀನುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕೂತು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಗುರಿ ಇಡುವ ಪಕ್ವತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುತ್ತಳ್ಳಿಯ ಚಿನ್ನಯ್ಯ ಕುಂಬಾರ ನಂಜನ ಜೊತೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮರಸು ಕೂತು, ನೀರಿನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅವಲು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಈಡು ಹಾರಿಸಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ದೊಡ್ಡಗಾತ್ರದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಡೆತದ ಸದ್ದಿಗೂ ಆಘಾತದಿಂದ ಇನ್ನುಳಿದ

ಮೀನುಗಳೂ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ.ನಾಗವೇಣಿಯ ಮಗ ರಾಮ ಸಮುದ್ರ ತೀರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಬರಲೆಂದು ಹೋದಾಗ

> "ಪಡುಕೆರೆ ಊರವರು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರಿಬಲೆಯ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ದೂರದಲ್ಲೇ ನೋಡಿ, ಸಮೀಪಿಸುವ ಆತುರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು. ಬಲೆಯವರು ಮೀನಿನ ಕೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ಎಳೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತನು. ಅವರು ಚೆಲ್ಲಿದ ಮೀನಿನ ರಾಶಿಯಿಂದ ಎಳೆದು ಬೀಸುವ ಕಡಲು ಹಾವುಗಳು ಮರಳಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡಲಾರದೆ ಹೊರಳಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡನು".[೨೯]

ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಂದು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಕರಾವಳಿಯ ಮತ್ಸೋದ್ಯಮದಿಂದ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮೀನುಬೇಟೆಗೆ ವಿಶೇಷವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಲೆಯನ್ನು ಬಿಸಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ರೂಢಿಗತವಾಗಿದೆ.

ಕಪ್ಪೆಗೋಲ :

ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಗಳು, ಮೀನುಗಳ ಬೇಟೆಯಂತೆ ಏಡಿ, ಜೇನು, ಇರುವೆಗಳ ಬೇಟೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಬೇಟೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಏಡಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರಕಲು, ಹಳ್ಳ, ಹೊಳೆ, ನದಿ, ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಗುಂಡಿ, ಗೊರಸು, ಗದ್ದೆಗಳ ಕಾಲುವೆಗಳು, ಗದ್ದೆ, ತೊರೆ, ನಾಲೆ, ಝರಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಗಳ ಸಂದುಗಳು ಹಾಗೂ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಏಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಡಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚು ರುಚಿಕರ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಔಷಧಿ ಗುಣವಿರುವುದರಿಂದ ಏಡಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲೇಡಿ, ಹುಲ್ಲೇಡಿ, ಹಾಲೇಡಿ ಮತ್ತು ಮುಂಡೇಡಿಗಳೆಂದು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಏಡಿಗಳಿವೆ. ಹಾಲೇಡಿ ಮತ್ತು ಮುಂಡೇಡಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೆಳ್ಳೇಡಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲೇಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹಲವಾರು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಲೇಡಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಲುಕದಡುವುದು, ಕಲ್ಲುಮಗಚುವುದು, ಹೊಲಸು ತೋರಿಸುವುದು, ಕಡು ಹಾಕುವುದು,

ಗಾಳಹಾಕುವುದು ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಹಾಕುವುದು ಅಥವಾ ಕಪ್ಪೆ ಗೋಲಿನಿಂದ ಏಡಿ ಹಿಡಿಯುವ ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಪ್ಪೆಗೋಲ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಕೋಲಿನ ತುದಿಗೆ ಮೀನು, ಕಪ್ಪೆ, ಕೋಳಿ ಅಥವಾ ಕುರಿಯ ಮಾಂಸ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಏಡಿಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಕಲ್ಲುಪೊಟರೆಗಳೊಳಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಆಸೆಗೆ ಏಡಿಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಧಾನದ ವರ್ಣನೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಮುಕುಂದಯ್ಯ ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಮೈ ಹುಷಾರಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿಗಾಗಿ ಕಾರೇಡಿ ಹಿಡಿಯಲು ಐತ ಪೀಂಚಲು ಜೊತೆಗೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

> "ಮುಕುಂದಯ್ಯ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತು, ಕಪ್ಪೆ ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.... ಅಯ್ಯ ಬನ್ನಿ, ಕಪ್ಪೆಗೋಲು ಆಗಿದೆ.... ಮೂವರೂ ಕಪ್ಪೆಗೋಲು ಹಾಕುತ್ತಾ ಸರಲಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹೋದರು. ನಾಲ್ಕಾರು ಕಾರೇಡಿಗಳೂ ಕೊಂಬುಕಾಲು ಮುರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೀಂಚಲು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಹಾಳೆಕೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿದ್ದವು."[೩೦]

ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾಡುವಂತಹ ಬೇಟೆಯ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ, ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಬೇಟೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಲರ ಗಂಗಹುಡುಗ ಕಪ್ಪೆಗೋಲನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹಲವು ಏಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದನು ಎಂಬ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪೀಂಚಲು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಬಯಕೆಗಾಗಿ ಹೂವಳ್ಳಿ ಚಿನ್ನಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಏಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ದಿನನಿತ್ಯ ಗದ್ದೆಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳೇಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸಣ್ಣಬಾಯಿಯ ಮೀನಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳು ಮತ್ತೆ ಏರಿ ಗದ್ದೆಗೆ ಹಾರದಂತೆ ಅವುಗಳ ಕೊಂಬು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ, ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಏಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೇನುಬೇಟೆ :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೇನುಬೇಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಜೇನುಹುಳುಗಳನ್ನು ಜೇನುಗೂಡಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೇನುನೊಣಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಲು ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಹೂವುಗಳಿರುವುದರಿಂದ

ಜೇನುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಕರಂದವು ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೇನು ತುಪ್ಪವು ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಜೇನುಹುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೇನು, ತುಡುವೆಜೇನು, ಕೋಲುಜೇನು ಮತ್ತು ಮಿಸರಿಜೇನು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುವಿಧಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೇನನ್ನು 'ದೊಡ್ಡಜೇನು' ಎಂದೂ ತುಡುವೆಜೇನನ್ನು 'ಮಡಕೆಜೇನು', 'ಹುತ್ತದಜೇನು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.ತುಡುವೆ ಜೇನಿನ ಬೇಟೆಯ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರವಿದೆ.

> "ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರರು ಜೇನು ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಹೆದರಿ ಓಡಿಬಂದಾಗ ಪೀಂಚಲು ಧೈರ್ಯದಿಂದ 'ತುಡುವೆ'ಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ಕೀಳುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗಳಾಗಿದ್ದಳು. ತಾನೂ ಐತನೂ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದಾಗ ಅವಳು ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡೂ ಹೆದರದೆ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿದ್ದ ತುಡುವೆ ಜೇನನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು....ನಾಯಿಗುತ್ತಿ ಆಗಾಗ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತುಡುವೆ ಜೇನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಕಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ".[೩೧]

ಜೇನುಹುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೇನು ತುಂಬಾ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ, ಬಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೂಡ. ತುಡುವೆ ಜೇನುಗಳಲ್ಲಿ ಕರಿ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಜೇನುಹುಳುಗಳೆಂದು ಎರಡು ಬಗೆ ಕರಿತುಡುವೆ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚು. ಇವು ಹೆಜ್ಜೇನಿಗಿಂತ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ತುಡುವೆ ಜೇನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮರದ ಪೊಟರೆ, ಹುತ್ತ, ನೆಲದ ಬಿರುಕು, ಕಲ್ಲುಪೊಟರೆ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ತುಡುವೆ ಜೇನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅದು ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆ ಜೇನುಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವವರು ಗೋಣಿಚೀಲ, ಕಂಬಳಿ, ಪಾತ್ರೆ, ಸೋರೆಬುರುಡೆ, ಮಡಕೆ, ಕತ್ತಿ, ಕೊಡಲಿ, ಗರಗಸ, ಹಾರೆ ಮುಂತಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೇನುಗೂಡನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟಿದರೆ ಅದರ ಬಲವನ್ನು ಸಬ್ಬಲ್ಲಿನಿಂದ ಅಗೆದು, ಮರದ ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಕತ್ತಿ ಅಥವಾ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದು, ಕಲ್ಲುಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹಾರೆಯಿಂದ ಬಿಲವನ್ನು ಅಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಜೇನುಗೂಡಿಗೆ ಬಾಯಿಂದ ಊದಿ, ಅಗತ್ಯವಾದರೆ ಮೆಣಸಿನ ಎಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಗಿದು ಅದರ ರಸವನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಉರಿಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಹುಳುಗಳು ಅರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಅರಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಿತ್ತು, ತುಪ್ಪದ ಅರಿ, ಹೂವಿನ ಅರಿ, ಹುಳುವಿನ ಅರಿಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ತುಪ್ಪದ ಅರಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಸೋಸಿ ಮಡಿಕೆ ಡಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜೇನುಬೇಟೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜೇನು ಕಟ್ಟುವ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಜೇನುಹುಳುವಿನ ತುಪ್ಪ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಬೇಕು, ಅದರ ಔಷಧಿಯ ಗುಣದ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕರ್ವಾಲೊ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜೇನು ಕಟ್ಟುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಮಂದಣ್ಣ ಕೀಟಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಕರ್ವಾಲೊ ಅವರಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಗುರುಗಿ' ಎಂಬ ಜಾತಿಯ ಹೂವಿನ ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಜೇನುಹುಳುವಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಲೇಖಕ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಾಗ ಬಾಟ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮೆಶೀನಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿದ್ದು, ಮಡಿಕೇಲಿರುವುದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿ ತೆಗೆದಿರುವುದು ಮಡಿಕೇ ತುಪ್ಪ ನೋಡೋಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಭವಸ್ತರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ನೋಡಿದರೆ ತುಪ್ಪದ ಹೊಳಪಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆ ತುಪ್ಪಕ್ಕೂ ಬಾಟ್ಲಿ ತುಪ್ಪಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಂದಣ್ಣ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋದ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಅದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆಯಂತಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಮಂದಣ್ಣ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಅದು ಗುರುಗಿ ಹೂವಿನ ತುಪ್ಪಾ ಸರ್, ಸೀ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಹಂಗೆ ಹರಳುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಡಬ್ಬಾನ ಕುದಿಯೋ ನೀರಲ್ಲಿ ಒಂದರ್ಧ ಗಂಟೆ ಇಟ್ರೆ ಮತ್ತೆ ತಾಜಾ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಆಗ್ತದೆ. ಎಂದ ಲೇಖಕರು ಅನುಮಾನಿಸಿದಾಗ ಹಂಗಿದ್ದರೆ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕಾಫಿ ಜೇನಿಂದು ತಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ವಾಪಾಸ್ ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ಇದು ನಾಕೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಳಿ ಬರ್ತದೆ ನೋಡಿ."[೩೭]

ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಮಂದಣ್ಣನಿಗಿರುವ ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅದರ ಬಳಕೆಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.ಮಂದಣ್ಣ ಜೇನುಹುಳುಗಳು, ಜೇನು ಕಟ್ಟುವ ರೀತಿ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೀಟಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಕರ್ವಾಲೋ ಅವರು ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೇನು ಸಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನೋಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಜೇನು ಸಾಕಣೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದು ಹೊಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿವೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಪಾರಂಪರಿಕಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಗಳಿ ಇರುವೆಬೇಟೆ :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಗಳಿ ಇರುವೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ತೋಟದಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಸಿ ಇವು ಕಟ್ಟುವ ಗೂಡುಗಳನ್ನು 'ಕೊಟ್ಟೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅದ್ಭುತವಾದ ಚಗಳೆ ಇರುವೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಲಸಿನಕಾಯಿಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿ ಮರದೆಲೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಬೆಸೆದು ಮಾಡಿದ್ದ ಚಗಳಿ ಇರುವೆಯ ಗೂಡುಗಳು ಕೊಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ನಸುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳು ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಕೊಂಬೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು."[೩೩]

"ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಡೊಳ್ಳುಹೊಟ್ಟೆಯ ಸೋಮ ಮರದ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದುದನ್ನು ಹೂವಯ್ಯ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಹೂವಯ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಉದ್ದೇಶ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಸೋಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊರದ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಉಪ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಶ ಸೋಮನು ಗೂಡನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿ ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಮರಿಗಳನ್ನು ಚಟ್ನಿಗೋಸ್ಕರ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಬಂದಿದ್ದನು. ಮರದೊಡನೆ ಆಲದ ಮರವನ್ನೇರಿ, ಚಗಳಿಯ ಗೂಡಿದ್ದ ಕೊಂಬೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮೊರವನ್ನು ಗೂಡಿನ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಹಿಡಿದು, ಗೂಡುಕಟ್ಟಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಕಡಿಯತೊಡಗಿದನು. ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳು ಬಳಬಳನೆ ಮೊರಕ್ಕೆ ಉದುರಿದವು. ಅವುಗಳೊಡನೆ ಹರಿದ ಗೂಡಿನಿಂದ ಗೋಧಿಯ ಗಾತ್ರದ ಬಿಳಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಗಳೂ ಬಿದ್ದುವು. ಇರುವೆಗಳು ಮೊರದಿಂದ ಹರಿದೋಡದಂತೆ ಸೋಮ ಮೊರವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಬಲಕ್ಕೂ ಸರಸರನೆ ಅಲುಗಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೊರದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಪ್ಪು ಬರಬರನೆ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳು ಉಪ್ಪಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹುಳಿಯನ್ನು ಕಾರಿಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಲವಾಗತೊಡಗಿದವು".[೩೪]

ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳು ಗೂಡುಕಟ್ಟಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡಹಲಸಿನ ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳು ಅಗಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಗೂಡು ತುಂಬಾ ಸುರಕ್ಷತೆಯಿಂದಿರುತ್ತವೆ.ಈ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ ಚಗಳಿ ಇರುವೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಉಪಾಯದಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಮೊರ, ಉಪ್ಪು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊರ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಉಪ್ಪಿನಂಶ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಒಂದು ಇರುವೆಯು ಕಚ್ಚಿದರೂ ಬೇಟೆಗಾರ ಇಡೀ ದಿನ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು 'ಚಗಳಿ ಇರುವೆ'ಯ ಕುರಿತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಚಗಳಿ ಇರುವೆಯ ವಾಸಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಗೂಡಿನ ರಚನೆ, ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ, ಸ್ವಭಾವ, ರಾಣಿ ಇರುವೆಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಮಾಜ, ಹೀಗೆ ಕೌತುಕವಾದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಿಲನಿಯಮ್ ಸರಣಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೂರು ಇರುವೆಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲೂ ಚಗಳಿ ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅರೆದು ಚಟ್ನಿ ಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ನಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ಚಗಳಿ ಇರುವೆಯೊಡನೆ ಆದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಟೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ಮನುಷ್ಯ ಇಂದು ಕೇವಲ ಶೋಕಿಗಾಗಿ, ಸಹಸ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನ, ತಂತ್ರಗಳು ಅವರ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಸಮಯದ ಅಭಾವವು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇಟೆ ಎಂಬುದು ಇಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಬ್ಬಗಳಂದು ಆಚರಣೆಯ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬೇಟೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಹಂತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆಯು ಇಂದಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಯ ಸ್ವಭಾವ, ಲಕ್ಷಣ, ಗುಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ತಂತ್ರ, ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ವಿಧಾನಗಳು ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಗಳ ಜೊತೆ ಪ್ರಾಚೀನ ತಂತ್ರಗಳ ಮರುಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೪.೨ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆ

ಕೃಷಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯು ಪಾರಂಪರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಅನುಭವ ಆಧಾರಿತ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಕೃಷಿ ನಾಡಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಗತಿ ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಯು ಹೌದು. ಕೃಷಿಕರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದೈವಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು, 'ತಾಯಿ'ಯೆಂದು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಮಾತೃ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತೀಕವೆನಿಸಿದೆ. ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಒಡಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಬೀಜವನ್ನು ವೃಕ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೆರಳು, ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಮ್ಲಜನಕ ಮತ್ತು ಆಹಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಮೂಲಸಂಸ್ಕೃತಿಯು 'ಮಾತೃ' ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶ್ರಮಮೂಲದಿಂದಲೇ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಯಸುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕ್ರಮೇಣ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತನ್ನದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ

ಪೂರಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಸೊಪ್ಪು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲವು ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹದ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಏರುಪೇರುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಮಣ್ಣಿನ ಹದವನ್ನು ಅರಿತು ಬೀಜವನ್ನು ಮೊಳಕೆ ಮಾಡಿ ಸಸಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪದ ನಾಟಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಿ ಎಂಬುದು ಕೃಷಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಸಿ ಬೆಳೆಸಿ ಮರು ನೆಡುವ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಎಂಬುದು ದೇಸಿ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಟಿ ಮತ್ತು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾಟಿ ಸೌತೆಕಾಯಿ, ನಾಟಿ ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಸೊಪ್ಪು, ನಾಟಿ ತಳಿಗಳು ಮೊದಲಾದವು. ಹಣ್ಣುಗಳು, ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿ, ಹಸುಗಳು, ಕೋಳಿ, ಆಡು ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ, ದೊರೆಯುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾಟಿ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಗುರುತಿಸುವುದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಭತ್ತವನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಮೂಲಕ ಸಸಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಗಣಿಯನ್ನು ತರಗೆಲೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ತಿಪ್ಪೆಗೊಬ್ಬರವನ್ನು, ಬೇವಿನಎಲೆ, ಬೀಜ, ಚಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ತೆಗೆದ ರಸ, ಹಸುವಿನ ಗಂಜಲ ಸೇರಿಸಿ ಕೀಟನಾಶಕವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಸದೃಢ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಪೈರನ್ನು ಕೊಯ್ಲು (ಕಟಾವ್) ಮಾಡಿ ಸಿವುಡು (ಪೆಂಡೆ) ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಣವೆ (ಕುತ್ತುರಿ) ಹಾಕುವುದು. ನಂತರ ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಕಣಜ, ಹಗೇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕಣಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವರೆಗೂ ರೈತರ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಅರೆ ಬಯಲುಸೀಮೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗವು ಭಿನ್ನವಾದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಗಳು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳವರೆಗೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದರ ನಡುವೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ, ವಿಧಾನ, ಬೆಳೆ, ಫಲ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳುಳ್ಳ ಮಾಹಿತಿಯು ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಬೆಳೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದೈವಿಕ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವ, ಪೈರು ಬೆಳೆಯುವ, ಸುಗ್ಗಿ ಸೊಬಗಿನ ಚಿತ್ರಣಗಳೆಲ್ಲವು ನವಿರಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿತಗೊಂಡಿವೆ. ರಟ್ಟಕವಿಯ 'ರಟ್ಟಮತ', ಶಿವಯೋಗಿಯವರ 'ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರದೀಪಿಕೆ', ಚಾವುಂಡರಾಯನ 'ಲೋಕೋಪಕಾರ' ಹಾಗೂ ಬಸವರಸನ 'ಶಿವತತ್ವ ರತ್ನಾಕರ' ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ರಾಘವಾಂಕರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು, ಅವರ ಕಾಯಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹಲವು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿವೆ. ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕೃಷಿ ಒಂದು ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ', 'ನೇಗಿಲಯೋಗಿ', ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ 'ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಚೊಚ್ಚಲು ಮಗ' ಕಾವ್ಯಗಳು ಅನ್ನದಾತನನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ನೇಗಿಲಯೋಗಿಗೆ ಅವನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕೃಷಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಈ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಜ್ಞಾನನೆಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಕೃಷಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ 'ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ', ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', ಮತ್ತು 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಮಲೆನಾಡಿನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃತಿಗಳು. ಮಲೆನಾಡು ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಒಕ್ಕಲುತನವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇದು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇತರ ಜಾತಿಯವರು ಕೃಷಿಯನ್ನು

ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿವರಣೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದ ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತಸಂವೇದನೆ, ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆಯ ವಿಷಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಂತರು ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿದ್ದು, ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿರುವ ಕೃಷಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕಾರಂತರು ಕುಡಿಯರ ಕೂಸು, ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ತಲೆಮಾರುಗಳು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸುವುದು. ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ನಗರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗದೆ ಮರಳಿ–ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬರುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಜೀವನಾಧಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕಥನವಾಗಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತುಂಬಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಜೀವನವನ್ನು, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳ ಬಾಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದ ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯಂತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ–ಕಾಮ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬದುಕು, ಜನಜೀವನ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಅನನ್ಯ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಃ ಕೃಷಿಕರಾಗಿದ್ದ ರಾವಬಹದ್ದೂರರು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅರೆಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಭಾಗದ ಜನರ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ, ಹವಾಮಾನ, ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು, ಕ್ಷಾಮ, ಬರಗಾಲದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಧಾನ್ಯಗಳು. ಆ ಮೂಲಕ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವೃದ್ಧಿಯಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷಿಯು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಗಳನ್ನು, ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಬಹಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ

ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಜಂಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿ, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ, ಆಹ್ಲಾದಕರ ತಂಪು ಹವಾಮಾನಗಳಿಂದಾಗಿ ಭತ್ತ, ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು, ತೆಂಗು, ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಏಲಕ್ಕಿ, ಬಾಳೆ, ಲವಂಗ, ಕಾಫಿ, ಚಹ, ರಬ್ಬರ್ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆರುಕಟ್ಟುವುದು

ಭತ್ತ ಮಲೆನಾಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭತ್ತದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಳೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಮಳೆಯ ನಂತರದ ಒಂದು ಹದವಾದ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಹಸನುಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆರುಕಟ್ಟುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

> "ವಾಸು, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಹೂವಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ತೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೇರಲು, ಪನ್ನೇರಲು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಗದ್ದೆಯ ಬಯಲಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬೈರ, ಸಿದ್ದರು ಆರು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹುಯ್ದುದ್ದರಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಗಿ ಬಿರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿದು ಮೆತ್ತಗಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೃದುತ್ವವು ಶೈತ್ಯವೂ ಹರ್ಷಪ್ರದವಾಗಿತ್ತು".[೩೫]

ಈ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ನಂತರ ಕೃಷಿಕರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ನಂತರ ಆರುಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರುಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣವೇ ಬೇರೆ. ಅದನ್ನು ರಂಟೆ, ಕುಂಟೆ ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ನೆಲ ನೀರುಕುಡಿದು ಮೆತ್ತಗಾದ ಹದವಿರಬೇಕು. ಅತಿಯಾದ ಮಳೆಯಾಗಿ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಂಟೆ ಹೊಡೆಯಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಆ ಕೆಸರು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗಿ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಮೃದುತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ರಂಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ರಂಟೆಯನ್ನು ಒತ್ತಬೇಕು. ಅತಿಯಾಗಿ ರಂಟೆಯನ್ನು ಒತ್ತುವುದರಿಂದ ಹೆಂಡಿಗಳು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮೇಲೇಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಪುಡಿಮಾಡುವ ಅಧಿಕಶ್ರಮದ ಕೆಲಸವನ್ನು ರೈತರು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಂಟೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಅಗೋಡಿ ಮಾಡುವುದು :

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹದಮಾಡಿದ ನಂತರ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವರು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಗೋಡಿ ಎನ್ನುವರು. ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ಸಸಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅಗೋಡಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಗೋಡಿಗೆ ನೆಲವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಗದ್ದೆಯ ಒಂದು ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂವರೆಯಿಂದ ಮೂರು ಅಡಿ ಅಗಲ ಎಂಟರಿಂದ ಹತ್ತು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಆಲೆ ಅಥವಾ ಮಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಭತ್ತದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಮೊಳಕೆ ಬಂದ ಭತ್ತವನ್ನು ಇದರ ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಗೋಡಿ ಕುರಿತ ವಿವರಣೆಗಳಿವೆ.

> "ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಗದ್ದೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಗೋಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾತ್ರಿದೊಂದಿ ಲಾಟೀನುಗಳು ತಲೆಗೇರಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾಸಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂದಿ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದ ಕಂಬಳಿ ಕೊಪ್ಪೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡಾಳುಗಳ ತಲೆಗೇರಿ ದುಡಿದಾಡುತ್ತಿವೆ. ಎತ್ತಿನ ಹಟ್ಟಿಯ ಉಳುಮೆಯ ಕೆಲಸದ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಜಾಕಾಲ ಮುಗಿದು ಇಸ್ಕೂಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂತಿದೆ."[೩೬]

ಈ ವರ್ಣನೆ ರೈತರು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಾಗ ನಡೆಸುವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಗೋಡಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಸಿದ್ಧತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಭತ್ತದ ಬೀಜವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದು ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಂತರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ರೈತರ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯೆಲ್ಲವು ಬೀಜವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ, ಸದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೀಜದ ಧಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬೀಜವನ್ನು ಹಗೇವಿನಲ್ಲೋ, ಕಣದಲ್ಲೋ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳನ್ನ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಗೋಣಿ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಬೀಜವನ್ನು ಆಗೋಡಿ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ ನೆನೆಸಿಟ್ಟು ಚೀಲದಿಂದ ಹೊರ ತೆಗೆದು ಮೂಲೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲದೆ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಜಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದ ನೆನೆಸಿದ ಭತ್ತವನ್ನು ಚೀಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ದಿನದ ನಂತರ ಆ ಭತ್ತ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೂ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ತುಂಬಾ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ರೈತರು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮೊಳಗೆ ಬಂದ ಭತ್ತವನ್ನು ಆಗೇಡಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬೀಜವನ್ನು ತಿನ್ನದಂತೆ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಸಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಹಳು ಕೀಳುವುದಕ್ಕೋ ಸಸಿ ನೆಡುವುದಕ್ಕೋ ಇತರ ಶ್ರಮ ಜೀವಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸ್ವಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಲಾಸಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಗೊರಬು ಸೂಡಿಕೊಂಡು ಆಗೊಮ್ಮ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಗದ್ದೆ ತೋಟಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು."[೩೭]

ನಾಟಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರುಷರು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಗೊಬ್ಬರ ಬೆರೆಸಿ ನೆಲ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಭತ್ತದ ಸಸಿ ನೆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದು :

ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹದ ಮಾಡುವುದು, ಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉಳುಮೆ ಎನ್ನುವರು. ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ರೈತನನ್ನು ರಸಋಷಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನೇಗಿಲಯೋಗಿ ಎಂದಿರುವುದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. "ನೇಗಿಲಕುಳದೊಳಡಗಿದೆ ಕರ್ಮ, ನೇಗಿಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಧರ್ಮ" ಸಾಲುಗಳು ಜಗತ್ತು ಅನ್ನ ನೀಡುವ ರೈತನ ಕಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ರೈತರು ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉತ್ತಿ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಇಡೀ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುವಲ್ಲಿ ರೈತನ ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು.ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲ ಹಿಡಿದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಬೈರ ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಸಿದ್ದನದು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಾಡು ನೇಗಿಲಾಗಿತ್ತು. ಹುಮಾ, ಚಿಗಾ, ಹಮ್, ಮ್‌ಮ್, ಚಿಗ ಚಿಗ ಚಿಗಾ ಮೊದಲಾದ ಸಂಕೇತ ಪದಗಳಿಗೆ ಎತ್ತುಗಳು ಚಲಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಕುಳವು ನೆಲವನ್ನು ಸೀಳಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಇಕ್ಕೆಲಗಳಿಗೂ ಹರಡುತ್ತಿತ್ತು. ನೇಗಿಲ ಸಾಲು ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು."[೩೮]

"ಹೂವಯ್ಯ ಪಂಚೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಂಚಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದನು ಬೈರ ತಾನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನಕ್ಕಿಯ ಕೋಲನ್ನು ಹೂವಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ದೂರ ನಿಂತನು. ರಾಮಯ್ಯನು ಸಿದ್ಧ ಉಳುತ್ತಿದ್ದ ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತನು. ಬೈರ ಉಳುವ ವಿದ್ಯೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಉಪದೇಶದ ಮಾತು ಹೇಳಿ 'ಹುಮ', 'ಚಿಗ' ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು... ನೇಗಿಲು ಬಹಳ ಒತ್ತಬ್ಯಾಡಿ ಕುಳ ಎತ್ತಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹೋಡೀದಾಂಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎತ್ತು ಬಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತ ಬೇಕಾದರೆ ಚಿಗ, ಚಿಗ, ಚಿಗ ಅಂತಾ ಹೇಳ್ತ ನೆಕ್ಕಿ ಬರ್ಲಾಗೆ ಎಡಕ್ಕೆ ತಟ್ಟಿ ಎಡಕ್ಕೆ ಒತ್ತಬೇಕಾದರೆ ಹುಮ, ಹುಮ, ಹುಮ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾ ನೆಕ್ಕಿ ಬಲಕ್ಕೆ ತಟ್ಟಿ ಎಂದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದನು."[೩೯]

ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವಾಗ ನೇಗಿಲ ಗೆರೆಗಳು ಮುಖ್ಯ ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಅದು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಬರುವಂತಹದು ಹೂವಯ್ಯ ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಕೇಳಿದಾಗ ಬೈರ ಉಳುಮೆ

ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡಲು ಈ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿ. ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಬಹಳ ಒತ್ತಬೇಡ, ಕುಳ ಎತ್ತಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹೊಡೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಿದೆ. ಇದು ಉಳುಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರಬೇಕಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಹೂವಯ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮಯ್ಯ ಓದುಬರಹ ಕಲಿಯದ ಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಬೈರರು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೃಷಿ ಅನುಭವದಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೂವಯ್ಯನಿಗೆ ನೇಗಿಲನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೈರ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಆ ಎತ್ತುಗಳು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಹೂವಯ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮಯ್ಯ ನನ್ನ ಕಂಡು ಬೆಚ್ಚಿ ಅವರು ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದಾಗ ಕ್ರಮ ತಪ್ಪಿ ಹೊರಟವು ಆಗ ಹೂವಯ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮಯ್ಯ 'ಹುಮಚಿಗ' ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೂ ಎತ್ತುಗಳು ವ್ಯವಸಾಯ ವಿದ್ಯೆಯ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ನುಗ್ಗತೊಡಗಿದವು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಪೇಚಾಟ ಕಾಗಾಟವನ್ನು ಕಂಡು ವಾಸು, ಬೈರ, ಸಿದ್ದರು ನಗತೊಡಗಿದರು. ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು.ಬೈರ, ಸಿದ್ದರು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

> "ನಡು ನಡುವೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೂಗಿ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎತ್ತುಗಳು ಇನ್ನೂ ಬೆಚ್ಚಿ ಧಾವಿಸಿದವು. ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೂವಯ್ಯನ ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲಿನ ಹರಿತವಾದ ಕುಳದ ಬಾಯಿ ಒಂದು ಎತ್ತಿನ ಕೊರಳಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ತಗುಲಿ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಡಿದಂತೆ ಗಾಯವಾಗಿ ನೆತ್ತರು ಹಾರಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೂವಯ್ಯನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೇಗಿಲನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅದುಮಿದನು. ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲು ಆಳವಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೂತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಎಳೆಯಲಾರದೆ ಎತ್ತು ನಿಂತವು...ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಈಡನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಚಲಿತವಾದ ಎತ್ತುಗಳು ಯಾವ ಹತೋಟಿಗೂ ಬಾರದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗದ್ದೆಯ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿದವು. ರಾಮಯ್ಯ ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಮರದ ನೇಗಿಲಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತು ಅವನನ್ನೂ ನೇಗಿಲನ್ನೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಅಂಚಿನೆಡೆಗೆ ಹೋದವು. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮರದ ನೇಗಿಲು ಮುರಿದು ಹೋಯಿತು. ಎತ್ತುಗಳು ಗಾಯಗೊಂಡು ಒಂದು ಎತ್ತಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ನೆತ್ತರು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೇಗಿಲು ಮುರುದು ಹೋದದ್ದೂ ಬೇಸಾಯಗಾರನಿಗೆ ಅತಿಯಾದ ನೋವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವಾಗಿತ್ತು.[೪೦]

ಈ ವರ್ಣನೆಯು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೂವಯ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೂವಯ್ಯ ನೇಗಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ವಿಧಾನ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ ಎತ್ತುಗಳು ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೂ ಹೂವಯ್ಯ ನೇಗಿಲನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು

ಮುಂದೆ ಆಗುವ ದೊಡ್ಡ ಅನಾಹುತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೇಗಿಲು ಮುರಿಯುವುದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇವೆ. ರೈತರು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು, ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಭಯ, ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಘಟನೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಮುರಿಯುವುದೆಂದರೆ ಮಹಾ ಅಪಶಕುನವೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಗಿದ್ದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹೂವಯ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಮಯ್ಯರಿಗೆ ನೇಗಿಲನ್ನು ಉಳುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ, ಭಾಷಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತಹದ್ದು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ನಂತರ ಅಗೇಡಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿವರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸರಸೋತಿ ಮತ್ತು ಪಾರೋತಿ ಇಬ್ಬರು ಕಡಲ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗದ್ದೆಯನ್ನೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವರು. ಮನೆಕೆಲಸದ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಲದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಚಾತುರ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

> "ಬಿಸಿಲು ಇಳಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ದನಕರು ಮೇಯಿಸಬಹುದು. ನದಿಯ ಕೆಸರು ಸೆಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು, ಅವರ ಸ್ವಂತ ಸಾಗುವಳಿಯ ಮೂರು ಮಡಿ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದು. ಅದೂ ಮುಗಿದಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಂತ ಅಗೇಡಿ ಇಲ್ಲವೇ! ಆ ಭತ್ತದ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳಿಗೆಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಬಹುದು."[೧೧]

ಈ ವಿವರಣೆಯು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಗೇಡಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯು ಮಡಿ ಮಾಡಿ ಅಗೇಡಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಬಹುದು, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು 'ಆಗೋಡಿ' ಎಂದು ಬಳಸಿದ್ದರೆ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಗೇಡಿ' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆ ಇದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿರುವ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಅಗೇಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಕದೆ ಇದ್ದರೆ ಮಡಿಯು ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಶೇಷ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ರೈತರು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಪಾಯವು ಎದುರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ದಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಸಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಕೊಳೆತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗಾಗಿ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿ ಸಸಿಗನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಭತ್ತದ ಕೊಯ್ಲು, ಸೂಡಿ, ಕುತ್ತುರೆ, ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡುವುದು

ರೈತನ ಕೃಷಿ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕ ಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ ತಾನು ಉತ್ತಿ, ಬಿತ್ತಿ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿ, ಸೂಡಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕುತ್ತುರೆ ಮಾಡುವುದು ರೈತನ ವಿಶೇಷವಾದ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವ, ಸೂಡಿ ಕಟ್ಟುವ, ಕುತ್ತುರೆ ಮಾಡುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಐತಾಳರು ಮನೆಯ ಅರಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಗಳೆರಡು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಕಡಲಿನ ಮೊರೆತ ರೈತನಲ್ಲಿ ಆತಂಕವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತೊಡಕು ಉಂಟುಮಾಡಿದರೂ ನಂತರ ಬೆಳೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ರೈತನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಭಾದ್ರಪದ ಕಳೆಯುತ್ತಲೇ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ತೆನೆಯು ಹೊಂಬಣ್ಣವಾಗಿ, ಸಸಿಗಳೆ ಸರಳ ಮಂಚವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯನಂತೆ ಒರಗಿದವು. ಕಮ್ಮಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು, ಬಿಳೂವ ಸಮಯ, ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲು ಕವಿದು ಗುಡುಗು ಆರ್ಭಟಿಸತೊಡಗಿತು. ಹೊಲಗಳಿಗೆ ರೈತರು ಹೋಗುವ ತನಕ ಬಿಸಿಲು; ಕತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸೂಡಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮುಗಿಲು ಕವಿದು ಜಡಿಮಳೆ ಮಿಂಚುಗಳಿಗೆ ಆರಂಭ; ಹಗಲೇ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ."[೮೨]

ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಭತ್ತದ ತೆನೆ ಬಿಟ್ಟು ಅದು ಒಣಗಿದಾಗ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿ ಸೂಡಿ ಕಟ್ಟುವುದು ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದವರ ಬದುಕಿನ ಅನಾವರಣ ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸ ಕಳೆದ ತಕ್ಷಣ ಭತ್ತದ ಕೊಯ್ಲಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಣವೆ ಹಾಕಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯೆಲ್ಲವೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಂಗಾರು ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಬಿತ್ತನೆ ಇಲ್ಲವೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡ ಮಾಡಿದರೂ ಭತ್ತ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಳೆಯು ಬಂದು ರೈತನ ಶ್ರಮವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸರಸೋತಿ ಮತ್ತುಪಾರೋತಿ ಭತ್ತ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲು ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಳೆ, ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲಿನ ಆರ್ಭಟವನ್ನು ಕಾರಂತರು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಭತ್ತದ ಕೊಯ್ಲು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ

> "ಐತಾಳರ ಮನೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸೂರನ ಹೆಂಡತಿ, ಸರಸೋತಿ, ಪಾರೋತಿಯರು ತಲೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಹೊಡೆ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಾಗ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ 'ಹೊಲಿ ಓಡಿ ಬಾ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಗೆಯಲ್ಲ ಕೊಳೆತು ಈ ವರ್ಷದ ಬೆಳೆ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಅತ್ತಂಥ ಐತಾಳರ ಮನೆಯವರು, ಭತ್ತದ ರಾಶಿ ನೋಡಿ ಹಿಗ್ಗಿದರು. ಐತಾಳರ

ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲೇ ಭತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲ. ಕೊಯ್ಲಿನ ವೇಳೆ ಬಯಲಿಗೆ ಬಯಲೇ ಉತ್ಸಾಹವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಸಲು ಕೈಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಮಳೆಯು ಶಾಂತವಾದ ದಿನದಿಂದ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ತನಕ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗಳ ಅಂಗಳದಲ್ಲೂ ಭತ್ತ ಬಡಿಯುವ ಕೆಲಸ, ಕುತ್ತರಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ, ಭತ್ತದ ತಿರಿಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ, ಜನರು ಹೊಡೆ ಮಂಚದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಭತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿ ಬರಲೆಂದು ಕೂಗಿದುದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು."[೬೩]

ಈ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಭತ್ತದ ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರ ನಡೆಯುವ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ಭತ್ತವನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನ ಸಮೇತ ಸೂಡಿ ಕಟ್ಟುವುದು ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭತ್ತ ಬಡಿಯುವುದು ವಿಶೇಷವಾದ ಕೌಶಲವಾಗಿದೆ. ಭತ್ತ ಬಡಿಯುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಕುತ್ತುರೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕುತ್ತುರೆ ಎಂದರೆ 'ಬಣವೆ', ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಮೆದೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಜೋಡಿಸಿಡುವುದು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಣವೆಯನ್ನು 'ಗೊಣಬೆ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಂದಾಪುರದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಹುಲ್‌ಕುತ್ರಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದ ಕಡೆ 'ವಾಮೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಹೀಗೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಕುತ್ತರಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನದಿ ಹಳ್ಳ ಕೆರೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಗ್ಗಿಗೆ ಮೊದಲು ಗದ್ದೆಯ ನೀರು ಹೊರಹಾಕಿ 'ಕೊಯ್ಲು' ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಯ್ಲಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ನೆರೆಯೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಣಗಿದ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೊರೆಗಳನ್ನು (ಪೆಂಡೆ) ಕಟ್ಟಿ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಕುತ್ತುರೆ' ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಗಳಿವೆ ಕೊಯ್ಲು ಆದ ನಂತರ ಕುತ್ತುರೆ ಹಾಕುವುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಭತ್ತ ಹಿಡಿದ ನಂತರ ಒಣ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕುತ್ತುರೆ ಹಾಕುವುದು ಕೊಯ್ಲು ಆದ ನಂತರ ಮಳೆಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಇದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಭತ್ತ ಇನ್ನು ಹಸಿ ಅಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಎರಡು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕುತ್ತುರೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಪೆಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಭತ್ತ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಾಲು ಆದ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಲು ಬರುವಂತೆ ಗೋಪುರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಣವೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ಬಂದರೂ ಭತ್ತ ನೆನೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ರೈತರ ಬಣವೆ ಹಾಕುವ ವಿಶೇಷ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಈ ಬಣವೆ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ ಇದೆ.

ಬಣವೆ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತ ಬಡಿಯುವ ಮೊದಲು ಕಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಭೂಮಿಯನ್ನು

ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ಭತ್ತದ ಕುಳಿಯನ್ನು ನೆಲಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕತ್ತರಿಸಿ, ನೆಲವನ್ನು ಸಮತಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಗಣಿ ನೀರಿನಿಂದ ಬಳೆದು ಅದು ಒಣಗಿದ ನಂತರ ಹೊಡೆ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಭತ್ತವನ್ನು ಬಡಿದು, ಬೇರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಭತ್ತವನ್ನು ಮೊರದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತೂರಿ, ಹೊಟ್ಟು, ಜೊಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಚೀಲಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿ ಕಣಜದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಣವೆ ಹಾಕಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ. ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಭತ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ದಾನ್ಯವನ್ನುಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಣಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭತ್ತದಿಂದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ, ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ದುಂಡಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹುಳು ಹಿಡಿಯದಂತೆ ಹೊಗೆಯಾಡುವ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಮುಡಿ ಕಟ್ಟುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದೆ.

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಇದೆ. ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಹತ್ತಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು ಹೀಗೆ ಮೊದಲಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಂದರ್ಭ ನಡೆಯುವ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾದ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ರೈತರು ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೀಜದ ಆಯ್ಕೆ, ಉತ್ತಮ ಬೀಜಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವಳಿ ಕೊಡುವ ತಳಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ, ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಣಜ, ಮುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ನಿಂಬೆವ್ವ ಸ್ಥಿತಿವಂತ ರೈತರ ಮನೆತನದವಳು ಅವಳಗಂಡ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಹಾಗೂ ಜಾಗೀದಾರರ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಲಾವಣಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಿದ್ದ."[೪೪]

ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಗೇವಿನ ರಚನೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದುದು. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಐದರಿಂದ ಎರಡು ಆಳುದ್ದ ಅಂದರೆ ಹತ್ತು ಅಡಿ ಆಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಗೇವು ಕೊಡದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೆಳಗಡೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ

ಅಗಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಗೇವಿನ ತಳವು ಎಂಟು ಅಡಿ ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಐವತ್ತು ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಜೋಳವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ನೆಲಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಡೆ ಎರಡರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಆಳ ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಗಲವಾದ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಅರ್ಧ ಅಡಿಯಷ್ಟು ಅಗಲವಾದ ಕಟ್ಟೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಾಯಿಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಳಗಡೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಜೋಳ ತುಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೋಳ ತುಂಬಿಸಿ ಬಾಯಿಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನೆಲಕ್ಕಿಂತ ನಾಲ್ಕೈದಡಿಯ ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಹಗೇವಿನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳು ನುಸಿ ಹಿಡಿಯದಂತೆ, ಮುಗ್ಗಲು ಬಾರದಂತೆ ಹಾಳಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಹಗೇವಿನ ಒಳಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಬಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಒಣಗಿದ ನಂತರ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒಣಗಿದ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಹೊರ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಇಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿಕಲ್ಲನ್ನು ತೆರೆದು ಎರಡು ದಿನಗಳು ಹಾಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಚನ್ನಾಗಿ ಗಾಳಿಯಾಡಲು ಬಿಟ್ಟು ನಂತರ ದೀಪವನ್ನು ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಗೇವಿನೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ದೀಪ ಆರಿ ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಇದೇ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣವಿದೆ. ದೀಪ ಆರಿತೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕವಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ. ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ಇಳಿದರೆ ಮನುಷ್ಯರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಆಪತ್ತು ಹೀಗೆ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೂ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ತೆಗೆದು ನೋಡಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಧಾನ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ದೊಡ್ಡ ಹಗೇದಾಗ ನಲ್ವತ್ತು ಚೀಲ ಇದ್ದುದ್ದು, ಜಾಗೀರುದಾರರು ಹುಲಿಬ್ಯಾಟೀ ಹಳಬರನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಹಗೇ ತಗಿಸಿ ಕಡಾ ತಗೊಂಡಾರು..... ಈ ವರುಸ ತಿನ್ನಾರ ಸಾಲೂವಷ್ಟು ಕಾಳು ಸಣ್ಣ ಹಗೇದಾಗ ಇದ್ದಾರ ಇರಬೇಕು.... ವಾಡೆಯ ಹಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ ಕಾಣದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜೋಳ ಸೋಮವಾರ ದಿನ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಹಗೆ ಬಿದ್ದ ಜೋಳಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು ತಿನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ದನ ತಿನ್ನದಂಥ ಜೋಳ ಕೊಟ್ಟು ಗೌಡರ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟೆ ಹತ್ತದಂತೆ ಅವರ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದದ್ದು ಪೆಚ್ಚುತನ ಎಂದು ಅನೇಕರು ತಮ್ಮನ್ನೆ ತಾವು ಹಳಿದು ಕೊಂಡರು."[೬೫]

ಈ ವಿವರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮುಗ್ಗಲು ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಜೋಳವನ್ನು ಹಂಚುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ವರ್ತಮಾನದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ, ಅದರ ಕರಾಳ ವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲುಜಾತಿ, ಕೆಳಜಾತಿಯವರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ, ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧ, ಉಳ್ಳವರು, ಇಲ್ಲದವರ ನಡುವಿನ ಉತ್ಪಾದನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಬೆಳೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇಂಗಾ, ಎಳ್ಳು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಕುಸುಬೆ, ಸಾಸಿವೆ, ಹರಳುಕಾಳು ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಎಣ್ಣೆ ತಯಾರಿಸಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ಹಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಕಡಲೆ, ಹುರುಳಿ, ತೊಗರಿ, ಶೇಂಗಾ, ಹಲಸಂದಿ, ಮಡಿಕೆಕಾಳು, ಬಟಾಣಿ ಮುಂತಾದ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ, ಅದರ ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡುವ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

> "ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಸೌತೆ ನಟ್ಟಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಭತ್ತ ಹಾಕುವ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸೌತೆಯೂ ಇರಲಿ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಸೇರಿ ಬೇಲಿ ಹಾಕಿದರಾಯಿತು. ಸುಗ್ಗಿ ಹಾಕಿದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಯನ್ನೋ, ಎಳ್ಳನ್ನೋ ಬಿತ್ತಿದರಾಯಿತು. ಕಾಳು ಸಿಗದೆ ಹೋದರೆ ಕೊಣ್ಣೆಯಾದರೂ ಆದೀತಲ್ಲ. ಸೌತೆ, ಸುಗ್ಗಿ, ಗದ್ದೆಗಳ ಬೇಲಿ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿತು. ಐತಾಳರು ಸಕುಟುಂಬ ಸಪರಿವಾರ ಸಮೇತರಾಗಿದರೆ ಏರಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಗದ್ದೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಇರಿಸಿ, ಸುತ್ತ ಅಗಳು ಇಡಲು ಮೂರು ದಿನ ಹಿಡಿಯಿತು. ಅಗಳು ಇರಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೆತ್ತ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಕುತ್ತಿ ಬೇಲಿ ಭದ್ರವಾಯಿತು. ಭತ್ತದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿಯಾಯಿತು. ಉಳಿದೆರಡು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದು, ಹುರುಳಿಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರು. ಎಳ್ಳು ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಐತಾಳರ ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು. ನನಗೆ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯೆಂದರೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರಾನ್ನ ಮಾಡಿದ ದಿವಸ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಬೇಕಾದರೆ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಕೇಳಿ ಪಡೆದರಾಯಿತೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ದೀಪ ಉರಿಸಲು ಹೊನ್ನೆಣ್ಣೆ ಇದೆ. ಕೊಣ್ಣೆ ಮಾಡಲು ಉದ್ದು ಹುರುಳಿ ಗಿಡಗಳಿಗಿಂತ ಎಳ್ಳು ಒಂದು ಏನು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸರಸೋತಿಯು ತಾಳ್ಳಿಗಾದರೂ ಬಂದೀತು ಎಂದು ಐದು ಹಾನೆಯಾಗುವಷ್ಟು ಅವಡೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿದಳು."[೬೬]

ಐತಾಳರ ಕುಟುಂಬ ಕೃಷಿಯನ್ನೆ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಇರುವ ಕಡಿಮೆ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲೆ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಸೋತಿ ಪಾರೋತಿಯರ ಯೋಜನೆ, ಶ್ರಮವೇ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ತೀರವಾಗಿದ್ದರೂ ಮಳೆಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕರಾವಳಿ, ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿನ ಸೌತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳೆದು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಡುಗೆಮನೆ ಇಲ್ಲವೆ ಅಟ್ಟದ ಜಂತಿಗಳಿಗೆ ಸೌತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಕೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸೌತೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಮಾಡುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಸೌತೆಯಿಂದ (ಸಾಂಬಾರು) ಹುಳಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಹುಳಿ, ಸಂಡಿಗೆ, ಹಪ್ಪಳ, ಗೊಜ್ಜು ಮುಂತಾದ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಬೆಳೆಯ ರಕ್ಷಣೆ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ದನ-ಕರುಗಳು, ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗದ್ದೆಯ ಸುತ್ತಲು ಬೇಲಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮುಳ್ಳಿನ ಬೇಲಿ, ಕಲ್ಲಿನ ಬೇಲಿ, ಮರದ ದಿಮ್ಮೆಗಳಬೇಲಿ ಮೊದಲಾದ ರೀತಿಯ ಬೇಲಿಗಳು ತುಂಬಾ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೇಲಿಗಳು, ತಂತಿ ಬೇಲಿಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಐತಾಳರು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ದರೆ ಏರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗದ್ದೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಇರಿಸಿ, ಸುತ್ತ ಅಗಳು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೆತ್ತಿ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಕುತ್ತಿ ಬೇಲಿ ಹಾಕುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ.

> "ಹುರುಳಿ, ಅವಡೆ, ಉದ್ದುಗಳು ಬಲಿಯುವಾಗಲಾದರೂ ಅವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಬೇಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನೆರೆ ಗ್ರಾಮದವರು ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚಿಗಾದರೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು. ಫಸಲು ಕೈಗೆ ಬರುವಾಗ ಮೂಡುಗ್ರಾಮಗಳ ಎಮ್ಮೆ, ಕೋಣಗಳು ಹೊಳೆದಾಟಿಕೊಂಡು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಬರಬಾರದೆಂದು ಬೇಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರು."[೪೭]

ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದ ಬದುಕು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಐತಾಳರು ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಸೂಯೆ, ಶತ್ರುತ್ವದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಬೇಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೋ, ಇನ್ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೊ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಗದ್ದೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬೇಲಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಐತಾಳರು ಮುಳ್ಳಿನ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೇಲಿ ಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಐತಾಳರ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಗದ್ದೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಇರಿಸಿ, ಸುತ್ತ ಅಗಳು ಇರಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೆತ್ತಿ ಮುಳ್ಳನ್ನು ಕುತ್ತಿ ಬೇಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ವಿಶೇಷ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೇಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಳೆಗಾಲದ ರೈತನಿಗೆ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯೇನು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರೈತನ ಪರದಾಟ ಹೇಳತೀರದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಭಾರತದ ರೈತನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಡುವ ಜೂಜಾಟ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರೈತನ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳ, ನದಿ, ಬಾವಿಗಳು, ಕಾಲುವೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೃಷಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾವಿ ಮೂಲಕ ಏತನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳ ಪುನರ್‌ಬಳಕೆ, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಮೂಲಕ ಅಂತರ್‌ಜಲದ ಮರುಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕರಾವಳಿ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಕೆರೆ, ಕಟ್ಟೆ, ಹೊಳೆಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡು ಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ನೀರಿನ ಹರಿವನ್ನು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲವೆ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಆಗುವುದರಿಂದ ರೈತನ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಗಳು ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಐತಾಳರ ಕುಟುಂಬ ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಗೆ ಬೇಕಾದ ನೀರನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನವನ್ನ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅವರು ನೀರನ್ನು ಮೊಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವರ್ಷ ಅದು ಪೂರೈಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಸಂಬಳಿಗೆ ನೀರೇಬೇಕು ಹಾಗೆಂದು ಸಂಬಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಚಿಮಿಣಿ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ತಂದು ಬಡಿದು, ಬಿದಿರು ದಬ್ಬೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿದರು. ಪಾರೋತಿಯು ತನ್ನ ತಿಂಗಳ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲೆ ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆದು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯರು ಸೇರಿ, ಕೆರೆಯಿಂದ ಗದ್ದೆಯ ತನಕ ನೀರಿನ ತೋಡನ್ನು ಹೊಡೆದರು."[೬೮]

ಈ ವಿವರಣೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಏತದ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ರಚನೆ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಕಾಲುವೆಯ ಮೂಲಕ ಗದ್ದೆಗೆ ತರುವಾಗ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಗದ್ದೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ದಬ್ಬೆ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ನೀರಿನ ಮಿತವ್ಯಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳು ಆಧುನಿಕ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹನಿನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬಳಕೆ (ಹಸಿರುಕಡ್ಡಿ ವಿಧಾನ)

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ದತಿಗಳನ್ನು ರೈತರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಏತನೀರಾವರಿ, ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಹಾಯಿಸುವುದು, ಬಾವಿ ಕೆರೆ, ಕಟ್ಟೆಗಳು, ಹೊಂಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೆ ಬೇಸಗೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿ ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ ಮಿಶನ್ ಸ್ಕೂಲಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಾವಿ ತೋಡಿಸಲು ಸ್ಥಳ ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ, ನೀರಿನ ಸ್ಥಾನ, ನೀರು ದೊರೆಯುವ ಆಳ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಐಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಹಸುರುಕಡ್ಡಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಒಂದು ಕವಲೊಡೆದ ಹಸುರು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಗಿಡದಿಂದ ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು... ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗಿಡದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕವಲು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮುರಿದು ತಂದ, ಐಗಳು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿರಬೇಕು. ಬಳುಕಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರು ತಾವೆ ಹೋಗಿ ಒಂದನ್ನು ಮುರಿದು ತಂದರು. ಅದು ಐತಾಳರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತು. ಐಗಳ ಆ ಬಳುಕುವ ಹಸುರು ಕಟ್ಟಿಯ ಕವಲಿನ ಎರಡೂ ತುದಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಎರಡೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಚಾಚಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಯಾವ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಕೊಳೆತ ಬೇರು ತಿನ್ನಲು ಇರುವೆ ಗೆದ್ದಲು ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಮಳೆನೀರು ಇಂಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಲದ ಮರದ ಕಳೆಗೆ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತತ್ವದ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಎರಡಾಗಿ ಕವಲಿತ್ತೊ ಆ ಕಡ್ಡಿಯ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಂಗಲವಾದದ್ದು ಮೂಲಭಾಗ ಸಮತಲವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿತ್ತು. ಐಗಳು ಮುಂದುವರೆದು ನಡೆಯತೊಡಗಿದರು. ಬಾವಿ ತೋಡಿಸಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದ ಎಡೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುವ ತಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಆ ಹಸಿರು ಕಡ್ಡಿಯ ಚಾಚಿದ್ದ ಮೂಲಭಾಗ ನೆಲದ ಕಡೆ ತನಗೆ ತಾನೆ ಬಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕಡ್ಡಿಯ ಕೊನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಐಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು... ಪಾದ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮೋಸವಿದೆ ಎಂದು ತಾವೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಹಸಿರು ಕಡ್ಡಿ ಬಾವಿ ಅಗೆಯಲು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬಾಗಲಿಲ್ಲ...... ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಐಗಳು ಹಲಸಿನ ಮರದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿ ನಡೆಯತೊಡಗಿದರು. ಹಲಸಿನ ಮರ ಸಮೀಪಿಸಲು ಹಸುರು ಕಡ್ಡಿಯ ತಲೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ, ಅದರ ತುದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಅದೃಶ್ಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಯಾರೋ ನೆಲದ ಕಡೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ

ಜಗ್ಗಿಸಿ ಎಳೆದರೋ ಎಂಬಂತೆ..... ಹಲಸಿನ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಅಗೆದರೆ ನೀರು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ![೪೯]

ಈ ವಿವರಣೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಪತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಐಗಳಿಗಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಲಸಿನ ಮರದ ಬೇರುಗಳು ಆಳವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಲದಮರದ ಬೇರುಗಳು ಕೊಳೆತು ಮತ್ತೊಂದು ಬೇರು ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಇಂಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲದ ಪತ್ತೆಗಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ 'ವೈ' ಆಕಾರದ ಒಂದು ಹಸಿರು ಕಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಅಥವಾ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳ ಸಮರ್ಪಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಚರ್ಚೆಗಳಿವೆ. ಇದೊಂದು ನಂಬಿಕೆಯೆ ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವವೇ ಎಂಬುದು ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಹಸಿರುಕಡ್ಡಿಯ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ತೋರಿದ ಅಂತರ್ಜಲದ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ತೋಡಿದಾಗ ನೀರು ಸಿಗದಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವ ಪಡೆದವರು ತೋರಿದ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಫಲತೆಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಇದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ನಿಲುಕದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದು ಅನುಭವಸ್ಥರು ಹೇಳುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪನದಿಂದ ನಲುಗಿರುವ ನದಿಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು, ನೆಲಬಾಂಬ್ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಇದರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುತ್ತ ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲದ ಹರಿವು ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಂಶಗಳು ಅಡಗಿವೆ. ಹೆಚ್ಚು ತೇವಾಂಶ ಇರುವಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳು ಬರುವುದು ಸಹಜ ಹಾಗಾಗಿ ಹುತ್ತ ಇರುವಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ತೋಡಿದರೆ ನೀರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬುದೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಅಡಿಕೆ ಕೀಳುವುದು, ಸುಲಿಯುವುದು, ಚೊಗರು ಹಾಕುವುದು

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ನಂತರ ಅಡಿಕೆ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಭತ್ತವನ್ನು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯಾದರೆ, ಅಡಿಕೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಅಡಿಕೆ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವುದು, ಅವುಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ಬೇಕಾದ ಭೂಮಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ, ಗಿಡಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಫಲವತ್ತತೆ, ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಸಿಯನ್ನು ಮರವನ್ನಾಗಿಸುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅರಿತು ರೈತರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತವಾದರೆ, ಇನ್ನು ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅಡಿಕೆ ಫಸಲು ನೀಡುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗೃತಿಯು ಅಗತ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಅಡಿಕೆ ತೆನೆಬಿಟ್ಟು, ಕಾಯಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿದು, ಬೇಯಿಸಿ, ಒಣಗಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತವು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಅರಿವನ್ನು

ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ರೈತನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು, ಅದರ ಕುರಿತಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಅಡಿಕೆಗೊನೆಗಳನ್ನು ಗಿಡಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ದೊಂದಿಕಕ್ಕಡಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರು ಆಳುಗಳು ಸೇರಿ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು."[೫೦]

ಇಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಗಿಡಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸುವ ವಿಧಾನ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿ, ನೈಪುಣ್ಯ, ಏಕಾಗ್ರತೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಒಂದು ಮರವನ್ನು ಏರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯದೇ, ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ದಾಟುತ್ತಲೇ ದಿನಕ್ಕೆ ೨೦೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ, ತನ್ನ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಗ್ಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ೫೦–೬೦ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿರುವ ಮರವನ್ನು ಏರಿ, ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ದಾಟುವ ಪರಿ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಅಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ, ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ವಿಚಲಿತರಾದರೆ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವ ಅಪಾಯಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಿ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಅಡಿಕೆ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು ಅಚ್ಚರಿ, ವಿಸ್ಮಯದ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ.ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಐತನನ್ನು ಕುರಿತು ಗೊನೆ ತೆಗಿಯೋಕೆ ಯಾರಾದ್ರೂ ಕರಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಿತ್ತು ಎಂದಾಗ,

> "ಪಿಜಿಣ ಇದ್ದಿದ್ರೆ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಆಗಿತ್ತು ಈಗ?... ಅಡಿಕೆ ಮರ ಹತ್ತೋದ್ರಲ್ಲಿ ಅವನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟೋಕ್ಕಾಗಲಿ, ಕೊನೆ ತೆಗೆಯೋಕ್ಕಾಗಲಿ"[೫೧]

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪಿಜಿಣ ಅಡಿಕೆ ಕೊನೆ ಕೀಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಮುಣನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ ದಾಟುವಾಗ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಗರಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಎಳೆದೋ ಇಲ್ಲವೆ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಬೀಸಿ ಅದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆ ಮರಕ್ಕೆ ದಾಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ, ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ದಾಟುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾದುದು.ಅಡಿಕೆ ಕೀಳುವುದೊಂದು ಕಲೆಯಾದರೆ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಲೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

> "ಅಡಿಕೆ ಕೊಯ್ಲು ಪೂರೈಸಿ, ಮನೆಯ ಕೊನೆ ತೆಗೆಯಿಸುವುದೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದ ಮನೆಯ ಒಳಗೆಲಸದ ಆಳುಗಳೂ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಅಡಿಕೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು, ಸುಲಿದು, ಬೇಯಿಸಿ, ಹರಡಿ,

ಆರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಚಿಲ್ಲರೆ ಖರ್ಚನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕದರಡಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ವಾಡಿಕೆ... ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಗೆ 'ಕದರಡಕೆ' ಹೆರಕಲು ಆಗದಿರುವಂತೆ ಆಳುಗಳಿಂದ ಅಡಚಣೆ ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದರು ಜಟ್ಟಮ್ಮ"[೨೨]

ಈ ವರ್ಣನೆ ಅಡಿಕೆ ಕೊನೆ ತೆಗೆಯುವುದು, ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವ, ಬೇಯಿಸುವ, ಹರಡಿ ಆರಿಸುವ, ಕದರಡಕೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತವು ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವ 'ಮೆಟ್ಟುಗತ್ತಿ'ಗಳಿಂದ ಚಕಚಕನೆ ಸುಲಿಯುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕೈಚಳಕ ಅವರ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವ ಭಾಗದಿಂದ ಕುಡುಗೋಲಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿದರೆ ಬೇಗ ಹೊಳಚುತ್ತದೆ, ಹಸಿಯಾದ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯ ಆದರೆ ಹಣ್ಣಾದ ಮತ್ತು ಬಾಡಿದ ಅಡಿಕೆ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಸುಲಿಯುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ, ಹಸಿಯಾದ ಮತ್ತು ಒಣಗಿದ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸುಲಿದ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಬೇಯಿಸುವುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವ, ನಿಪುಣತೆ ಪಡೆದವರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ 'ಅಡಿಕೆ ಒಲೆ' ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ತಾಮ್ರದ ಹಂಡೆಯನ್ನಿಟ್ಟು 'ಚೊಗರು' ಹಾಕಿ ನೀರು ಕುದಿಸಿ, ಕುದಿಯುವ ಆ ರಸದಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಂದು ಹದದಲ್ಲಿ ಗರಗರ ದಬ್ಬೆಸಟ್ಟುಗದಿಂದ ತಿರುಗಿಸುವುದು ಬೆಂದ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಪ್ಪರದ ಮೇಲೆ ವಾಟೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹರಡಿ ಒಣಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚೊಗರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೇರಳೆ ಮರದ ಕೆತ್ತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಸಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟ ರಸವನ್ನೇ ಅಡಿಕೆ ಬೇಯಿಸುವಾಗ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನುಬಳಸಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಚೊಗರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ಕೀಳುವ, ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಈ ಕೌಶಲ್ಯ ಕಲೆಯು ನಶಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ಅಡಿಕೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕದ್ದು ಮಾರುವ ಜನರಿದ್ದರು. ಅಡಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೋಸ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅಡಿಕೆ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿ ತಂದ ಹಸಿ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಿದು ಬೇಯಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಪು ಅಡಿಕೆ ಅಥವಾ ರಾಶಿ ಅಡಿಕೆ, ಸಿಪ್ಪೆ ಬಿಟ್ಟ ದುಂಡು ಅಡಿಕೆ ಅದು ಬೆಟ್ಟೆ ಅಡಿಕೆ. ಕೆಂಪುಗೋಟು, ಒಣಗಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಆಪಿ ಅಡಿಕೆ, ಹಸಿ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕೈದು ಸೀಳು ಮಾಡಿ ಬೇಯಿಸಿದರೆ ಅದು ಹೋಳು ಅಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ದರ್ಜೆಯ ಅಡಿಕೆಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಂಜನು ಶೇಖರಿಸಿದ್ದ ಕದರಡಕೆ ಬರಿಯ ಬೆಟ್ಟೆ, ಗೋಟು ಅಡಿಕೆ, ಡೊಳ್ಳ ಎಂಬ ಆಳು ತಂದಿದ್ದು, ಕರ್ಮೀನು ಸಾಬ್ರು ಮತ್ತು

ಪುಡಿಸಾಬು ಇವು ಬುರ್ನಾಸ್ ಅಡಿಕೆ ಎಂದು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಕಡಿಮೆ ಹಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ. ಕದ್ದಿದ್ದ ಅಡಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಬಂದಷ್ಟು ಹಣ ಬರಲೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು ಹಾಗಾಗಿ ಅಡಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಮೋಸ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕದರಡಕೆ ಎಂದರೆ ಉದುರಿಬಿದ್ದ ಅಡಿಕೆ ಕಾಯಿಗಳು ಅಥವಾ ಆರಿಸಿ ತಂದು ಹಸನು ಮಾಡಿದ ಅಡಿಕೆ ಕಾಯಿಗಳು. ಕುವೆಂಪು 'ಕದರಡಕೆ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕದರಡಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ರಚಿಸಿರುವ ಕವನವು ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನನೆಲೆಗೆ ತರುವ ಅವರ ನಿಲುವುವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಗೆ ನದಿಯ ಕೆಸರು ಬಳಕೆ

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರೈತರು ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹಸುರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ, ಸೊಪ್ಪುದಂಟಿನ ಗೊಬ್ಬರ, ತಿಪ್ಪೆಗೊಬ್ಬರ, ನದಿಯ ಕೆಸರು ಒಣಗಿಸಿದ ಗೊಬ್ಬರ ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುರಿಮಂದೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಭೂಮಿ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಗೊಬ್ಬರದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಗೊಬ್ಬರದ ಹುಳು' ಕವನ ರೈತ ಮಿತ್ರನಾದ ಇದು ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಕೆಸರನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಆ ಮೂಲಕ ಗದ್ದೆಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಸರಸೋತಿ ಮತ್ತು ಪಾರೋತಿಯರು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಇಂದು

> "ನದಿಯ ಕೆಸರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಹಾಕಬೇಕು. ಅದು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಆರಿದೊಡನೆಯೇ, ಅದನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು".[೫೩]

ಈ ವಿವರಣೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಕೆಸರು ಸಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಫಲವತ್ತತೆ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ನದಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನದಿಯ ಉಸುಕನ್ನು, ಕೆರೆಗೋಡನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ದಂಟು, ಹುಲ್ಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕೊಳೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆಗಳ ಹೂಳೆತ್ತುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಮೇಲ್ಪದರದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ-ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದು, ಸದೃಢ ದೇಹವನ್ನು

ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿ ಎಂಬ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಹಣದ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿಕೊಡುವ, ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನೀಡುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ–ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಕಡೆ ಒಲವು ತೋರಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನು. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಹೊನ್ನೆಕಾಯಿ ಎಣ್ಣೆ ತಯಾರಿಕೆ

ಮನೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು ರೈತರ ಜಾಣ್ಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನೆಮರ, ಗೋವೆಮರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ತಪ್ಪದೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೊನ್ನೆಮರದಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೊನ್ನೆಕಾಯಿಯಿಂದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ದೀಪಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದು, ಹೊನ್ನೆ, ಒಲೆಯಿಂದ ಬೀಸಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಈ ಮರದ ಜಾತಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ, ದೋಣಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಮರದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನೆಕಾಯಿಯಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆದು ದೀಪಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.ಪಾರೋತಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ

> “ಬಿದ್ದಿರುವ ಹೊನ್ನೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಒಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನಾರಿಸಲು ಹೊರಟಳು. ತನ್ನ ಸೀರೆಯ ಮೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಕಾಯನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಹಾಕಲು ಮೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತು... ದೊಡ್ಡ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಣಿಗನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆ ವರ್ಷ ಒಟ್ಟಾದ ಕಾಯನ್ನು ಗೋವಿಂದ ಮೇನಿಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ... ಮಳೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಮೇನಿಯನಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಕೊಡಬಹುದಿತ್ತು. ‘ಹಾ ಒಳ್ಳೇ ಮರೆವು ನನ್ನದು! ಫಕ್ಕನೆ ಒಳಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ಖರ್ಚಾದರೆ ದೇವರ ದೀಪ ಉರಿಸುವಾಗ ನೆನಪಾಗಿ ಯಾರ್‍ಯಾರನ್ನೋ ಬೇಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲಾ ಎನಿಸಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುದೀಪ, ಕಾಲುಗುಡ್ಡ, ತಿರುಗಾಟದ ಕೈಬೆಳಕು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೊನ್ನೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದಲೇ ಬೆಳಗಬೇಕು.”[೫೪]

ಹೊನ್ನೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಮಾಡದೆ ದಿನನಿತ್ಯ ದೀಪಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಗಾಣದ ಮೂಲಕ ತಯಾರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ವಿಶೇಷವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹೊನ್ನೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಗಾಣದ ಮೂಲಕ ತೆಗೆದು ರಥದ ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಮನೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಮರಮುಟ್ಟುಗಳು ಗೆದ್ದಲು ಹಿಡಿಯದಂತೆ ಹಚ್ಚಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೀಪ ಉರಿಸಲು, ದನಗಳ ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಲು ಈ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ

ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದೇನೆಂದರೆ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಚರ್ಮ ಸುಟ್ಟಾಗ, ಸೊಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಕಚ್ಚಿದಾಗ, ಚರ್ಮದ ನರಿಗೆಗಳು, ಮೊಡವೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಹೊನ್ನೆ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೊನ್ನೆಕಾಯಿಗಳು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆ, ಸಮುದ್ರದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಆರೈಕೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಈ ಮರದ ಕಾಯಿಯಿಂದ, ಮರದಿಂದ ಹಲವಾರು ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ

ರೈತರು ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಜೇನುಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕುರಿ-ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗಳಂತಹ ಉಪಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿದಂದಲೂ ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ದನಕರುಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೃಷಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಲೆಂದು ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಗಣಿ, ಗಂಜಲವನ್ನು ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು, ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ತಿಂದು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಹಾಲು, ಹಾಲಿನ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಮೀನು ಸಾಗುವಳಿಗಾಗಿ, ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ, ಎತ್ತುಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಲು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಚಕ್ಕಡಿ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.ಕಾರಂತರ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸೋತಿ ಮತ್ತು ಪಾರೋತಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಗೋಪಮ್ಮ ಈ ತನಕ ಐದು ಕರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾಯಿತು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಯಾರೆ ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಬಂದು, ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬೀತೆಂದು ಹೆದರಿ ಯಾರಾರಿಗೋ ಕೊಟ್ಟುದಾಯಿತು. ಈಗ ಗೋಪಮ್ಮ ಆರನೆಯ ಕರು ಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ. ಅದು ಹೆಂಗರುವಲ್ಲ, ಗುಡ್ಡ."[೨೨]

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಕೃಷಿಗೆ, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಲೆಂದು. ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಗೋವುಗಳ ಪೋಷಣೆಯ ಮಹತ್ವ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪರಂಪರಾಗತ ಉಪಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವ, ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು. ಸಂಜೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹಸುಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕುವುದು ಒಂದು ಪರಿಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡಿನ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಗುಡ್ಡತಳಿ ಎನ್ನುವರು. ಇವು ಕೊಡುವ ಹಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ, ಆದರೆ ಅದರ ಸತ್ವ ಅಧಿಕ, ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ

ಔಷಧಿಯುಕ್ತ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಹಾಲು ಔಷಧಿಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಒಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಹಸುಗಳ ತಳಿ, ಅವು ಕೊಡುವ ಹಾಲು ಎಲ್ಲವೂ ಕಲಬೆರಕೆಯಿಂದ, ರಾಸಾಯನಿಕತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅವು ಕೊಡುವ ಹಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶದ ಸತ್ವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹಸುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ರಚನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸುವ ದಿನನಿತ್ಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದನಕರುಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಪರಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಗೋವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಮನೆಯ ನೆಲ, ಅಂಗಳವನ್ನು ಸಾರಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಮಿ-ಕೀಟಗಳು, ಸೊಳ್ಳೆ-ನೊಣಗಳು ಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಗಣಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಬೆರಣಿಯನ್ನು ಒಲೆ ಉರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಗಣಿಯನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸದೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಸಗಣಿ ಅಂದರೆ ಬೆರಣಿ/ಕುರುಳನ್ನು ಇಂಧನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಗಣಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಗಣಿಯಿಂದ ಪೇಯಿಂಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಆವಿಷ್ಕಾರವೆಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಮಾಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಯು ಸಗಣಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಬೆರಣಿ ಬಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಕೇಟ್ ಮಾಡಿ ಮಾರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಧೂಪ ಹಾಕಲು ಈ ಬೆರಣಿ ಬಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಜನರು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ನಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನವೆಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಹಿಂದಿನ ಚರ್ಚೆಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಜನರ ಜೀವನಾಧಾರಕ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ರೈತರ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಕೃಷಿಯು ರೈತರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿತ್ತು. ಇದು ಕಾಲ, ದೇಶ ಬದ್ಧವಾದ ಜೀವಪರ ತತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.ಕೃಷಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಹಸಿರುಕ್ರಾಂತಿ, ಆಧುನಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಯೆಂಬ ಸೋಗುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ರೈತರು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ರೈತರು ಹಿರಿಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವಅನುಭವದಿಂದಲೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲದೆ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಮಿಶ್ರಬೆಳೆಯ ಕೃಷಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ರೈತರೇ ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರವೇ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಪಡೆದು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಹೊಂದುವ ಅವಸರದ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇದು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ದುರಂತವೇ ಸರಿ. ಕಲಬೆರಕೆಯಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಅಂದರೆ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚು ಬರುವಂತೆ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸುವುದು, ಕಾಳುಮೆಣಸಿಗ ಪಪ್ಪಾಯ ಬೀಜವನ್ನು, ಸಾಸಿವೆಗೆ ರಾಗಿಯನ್ನು, ಕಾಫಿಗೆ ಚಕೋರಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆಹಾರ ಕಲಬೆರಕೆಗಳಿಂದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೋಸ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿಕರು ನಲುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರ, ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಗಳು ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅಪಾಯಗಳಿದ್ದರೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ.

೪.೩ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು

ಮನುಷ್ಯ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಮಾನಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ದೇಹದಲ್ಲಾಗುವ ಸಣ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಬಲ್ಲದು. ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳ ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈಗ ಮನುಷ್ಯನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಏಕಾಏಕಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಆಲೋಚಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ತನ್ನ ಸುತ್ತ, ತನ್ನೊಳಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.

ಆದಿಮಾನವನು ಸಹಜವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೊದಮೊದಲು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರೂ, ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂದು ಶೋಧಿಸಲು ಹೊರಟನು. ಆಗ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಅನೇಕ ಗಿಡಮರಗಳ ಸೊಪ್ಪು, ಬೇರುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಬಳಸಿದಾಗ ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ನೋವು ಅಥವಾ ದೇಹದೊಳಗಿನ ನೋವು ಗುಣವಾದಾಗ ಅಚ್ಚರಿಪಟ್ಟು, ನಂತರ ಅದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಹೇಳುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡನು.ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವು ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಇರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದು ಅರಿಯದ ಮಾನವರು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು

ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ದೇಹಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಗಿಡ-ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರೋಗವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು.

ಸನಾತನ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಯುರ್ವೇದವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮಹರ್ಷಿ ಧನ್ವಂತರಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು, ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ, ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅನೇಕ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದೊಂದು ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯಾದರೆ, ನಾಟಿವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನಾಟಿವೈದ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ, ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಿನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮತ್ತು ಗುಣಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಟಿವೈದ್ಯರು ಯಾವುದೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿತವರಲ್ಲ. ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕರಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು, ಆತನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಎಷ್ಟೋ ಜಾತಿ ಮರಗಿಡ ಬಳ್ಳಿ, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಎಲೆ, ಬೇರುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಯಾವುದು ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಯೋಗ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯು ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೂ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಜನರು ಬಳಸುವ ಅನುಭವಾಧಾರಿತವಾದ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಅನಾವರಣಗೊಂಡ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಜನರು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ, ಭಸ್ಮ, ಕಷಾಯಗಳು, ಕೆಂಪು ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿಗಳ ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗಳೇ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ರಾಜರು ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದ್ದು, ಇವರು ರೋಗವನ್ನು ಕೇವಲ ಮಂತ್ರೋಪಚಾರಣೆಯಿಂದಲೋ, ಕೆಲವು ತಂತ್ರಗಳಿಂದಲೋ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು. ರಾಜ ರೋಗಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟರೆ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅಳಿಯುತ್ತಾ ಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಬಳಕೆ

ಆರಂಭವಾಗಿ, ಇದೊಂದು ವಂಶಪರಂಪರೆಯ ಗುಟ್ಟಾಗಿಯೆ ಉಳಿಯುವ ಆತಂಕಗಳು ಎದುರಾದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾಟಿವೈದ್ಯ ತಿಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರೆ ರೋಗ ಗುಣಪಡಿಸುವ ಸತ್ವ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಜ್ಞಾನ ನೆಲೆಗಳು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲೆ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿವರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಭೈರಪ್ಪನವರ ಗೃಹಭಂಗ, ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನೋವಿನೆಣ್ಣೆ

ದೇಹದ ಯಾವುದಾದರು ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದು ನೋವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಮೂಲಕ ಆ ನೋವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ನೋವಿಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಹೂವಯ್ಯ, ರಾಮಯ್ಯರು ಕಾನೂರಿಗೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಕಮಾನುಗಾಡಿ ಮಾವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದಾಗ ಹೂವಯ್ಯನ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ಟ್ರಂಕಿಗೆ ಬಡಿದು ಉಳುಕಿ ಬಹಳ ನೋವಾಗಿತ್ತು. ಹೂವಯ್ಯನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿತು ಜೋಯಿಸರು ಬೆನ್ನುನೋವು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಂತ್ರ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ, ತಾಯಿತ ಕಟ್ಟುವುದಾಗಿಯೂ, ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಗ್ರಹಗತಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಶಾಮಯ್ಯಗೌಡರಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಹೂವಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹೂವಯ್ಯ

> "ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೌಢ್ಯವನ್ನ ಹೇಳುವ ಬದಲು ಬೂದಿ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ, ಮಂತ್ರ ಹಾಕಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ ಇದು ಯಾವ ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವನು. ಸೀತೆ ಬಿಸಿನೀರು ತಂದಳು, ಚಿನ್ನಯ್ಯ ರಾಮಯ್ಯರು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಸೆಕೆಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಿಸಿನೀರಿನ ಶಾಖ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನೋವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಚಿನ್ನಯ್ಯ ರಾಮಯ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಹೂವಯ್ಯನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಶಾಖಕೊಟ್ಟರು. ಮದ್ದಿನೆಣ್ಣೆಯನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀವಿ ಬಳಿದರು."[೨೬]

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಐಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹತ್ತುತ್ತಿರುವುದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಐಗಳಿಗೆ

"ಓಹೋ ಮರೆತಿದೆ,ನಿಮ್ಮಕಾಲಿನ ಕುಂಟು ಇನ್ನೋಹಂಗೆ ಇದೆ?....ಉಡಿನತುಪ್ಪ ಚೇನ್ನಾಗಿ ದಿನಾಲೂ ತಿಕ್ಕಿಸಿ, ಮೇಲ್ನಿಂದ ಬಿಸಿ ನೀರು ಹೊಯ್ಸಿ ನೋಡಿ, ಹಳೇ ನೋವು ಏನಾಗ್ತದೋ?"ಎಂದು ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಕೇಳಲು ಐಗಳು "ಕುಂಟೇನಲ್ಲಾ! ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಷ್ಟೆ ನೋವು ಕೂಡ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದರು"[೫೭].

ನಿವಾರಕ ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಬಿಸಿನೀರಿನ ಶಾಖದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಜೋಯಿಸರಂತೆ ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ ಮಾಡುವ, ತಾಯಿತ ಕಟ್ಟುವ; ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ದೇಹಕ್ಕೆ ಆದ ಗಾಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುಣಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ .ಆದ ಗಾಯವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು, ಬೇರುಗಳಿಂದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೊರತು ಇಂತಹ ಮೌಢ್ಯಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವರ್ಗ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಮೌಢ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿಸಿನೀರಿನ ಶಾಖ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನೋವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ ಖಂಡ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಜೀವಕಣಗಳು ಸತ್ತಿರಬಹುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸಲು ಹೀಗೆ ಶಾಖ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ನೋವಿರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪಿನ ಶಾಖವನ್ನೋ, ಬಿಸಿನೀರಿನ ಶಾಖವನ್ನೋ ಕೊಟ್ಟು ನೋವು ನಿವಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ದೈಹಿಕ ಆಯಾಸವೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ, ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮದ್ದಿನೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮದ್ದಿನೆಣ್ಣೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರು ಅವರ ವಂಶದ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ಮಹತ್ವ

ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಬಾರ ನಂಜ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಅವಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬುಗುಡಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಕಿವಿ ಹರಿದು ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ ನೆತ್ತರು ಸುರಿದಿತ್ತು. ಅವಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ

"ಜೋಯಿಸರು ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದರು."[೫೮]

ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸೋಮನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಹೊರತಂದಾಗ ಸೋಮನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

"ಹೂವಯ್ಯ, ಪುಟ್ಟರಿಬ್ಬರೂ ಸೋಮನನ್ನು ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ, ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣನ್ನೇನೊ ತೆರೆದನು ದೃಷ್ಟಿ ಶೂನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು, ಗಾಯಗಳಿಗೆ ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆ ಬಳಿದು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿಸಿದರು".[೫೯]

ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಈ ವಿವರಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬಿನ ಆಮ್ಲಗಳು, ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ವೈರಸ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು ಮೊದಲಾದ ಹಾನಿಕಾರಕ ರೋಗಕಾರಕಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಗುಣವಿರುವುದರಿಂದ ಬಿದ್ದ, ಗಾಯಗಳಿಗೆ ನೋವಿರುವ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಲೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕಗಳು ಇದ್ದು, ಇವು ಉರಿಯೂತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೂ ಇದು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ತುರಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ವಿಶೇಷದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಉಜ್ಜಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು, ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅವಘಡಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾದಾಗ ಅಂದರೆ ದೇಹದ ಮೇಲೆ, ದೇಹದ ಒಳಗಡೆ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೆ ಸ್ಪಂಧಿಸುವುದು, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾದ, ಮೂಲಭೂತವಾದ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳಾದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ, ಗಾಯಾಳುವಿನ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳೆಂದರೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹಾವು ಕಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾವು ಕಡಿದಿರುತ್ತದೋ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಹಗ್ಗದಂತಹ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಲಗದ್ದೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬೇಲಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ಜಾಗದಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಎಳೆದು ಹೊರಗೆ ಉಗಿದು ವಿಷವನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿ ನಂತರ ಮದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಯ್ಯಗೌಡರು ಹಳ್ಳಿಯ ವೈದ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಸಾರಿ ರೋಗಿಗಳು ಸಾವಿನಂಚಿಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಮದ್ದನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಓಬಯ್ಯನ ತಾಯಿ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದು, ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯಗೌಡರು ಅಳುವುದನ್ನುಳಿದು ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿಬೂದಿಯುಜ್ಜಿದರು. ರೋಗಿಯ ಬಾಯ್ದೆರೆದು ಮದ್ದು ಹಿಂಡಿದರು. ಮಗಳಿಗೆ ಹಾಲು ತರಲು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಒಂದೇ ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದಿರಲಿಲ್ಲ".[೬೦]

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರ್ಛೆಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅರೆಜೀವವಾಗಿದ್ದು, ದೇಹದ ಜೀವಕೋಶಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದ ದೇಹದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜೀವಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಜೀವಕೋಶಗಳು ಸಾಯದಂತೆ, ಅವು ಮತ್ತೆ ಚುರುಕಿನಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಲೆಯ ಬಿಸಿ ಬೂದಿಯನ್ನು ಅಂಗಾಲು, ಅಂಗೈ, ಎದೆ, ಬೆನ್ನಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಜ್ಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿ ಉಜ್ಜುವುದರಿಂದ ಬಿಸಿತಾಗಿ ತಣ್ಣಗಾದ ಕೈಕಾಲುಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಿಸಿಯಾಗುತ್ತವೆ.ಮೂರ್ಛೆಹೋದ ವಾಸುವಿಗೆ ಪ್ರಥಮಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

> "ವಾಸು ಮೂರ್ಛೆ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಾಗ, ಹೂವಯ್ಯ ಅವನನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಜಗಲಿಗೆ ತಂದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದನು. ಬಾಲಕನಿಗೆ ಪ್ರಜೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ತಲೆಗೆ ತಣ್ಣೀರು ತಟ್ಟಿದರು. ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರು."[೬೧]

ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ, ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಆದಷ್ಟು ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಇರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತರಬೇಕು. ನೀರು ತಟ್ಟಿ, ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜೀವಕೋಶಗಳು ಚುರುಕುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸೋಮನಿಗೂ ಹೂವಯ್ಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಅವನ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಪ್ರಸಂಗವು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಉಸಿರಾಡಲು ಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಓದದೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಬಿಸಿಬೂದಿ ಹಚ್ಚಿ ಉಜ್ಜುವುದಲ್ಲದೆ, ಮೂರ್ಛೆಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಿಳಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಹಚ್ಚಿ ಅದರ ಗಾಟನ್ನು ಮೂಗಿಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುತ್ತುಗದ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯವನ್ನು

ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಶೀನಪ್ಪ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅಡಿಕೆ ಸೋಕ್ಕಿತ್ತೋ, ಎಲೆಯೊಳಗೆ ಏನಿತ್ತೋ, ಶೀನಪ್ಪ ತಲೆ ತಿರುಗಿ, ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದಾಗ ಸರಸೋತಿಯು ಮೊದಲಿಗೆ ಅಡಿಕೆ ನೆನೆಯಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸಿ, ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದುದನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಗಾಬರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಸುತ್ತ ನೆರೆದವರು ದೂರ ಸರಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಲಾವಂಚದ ಬೀಸಣಿಗೆಗೆ ಪನ್ನೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರು. ಆಗ ಶೀನನು ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು."[೬೨]

ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಾಗ ಅಡಿಕೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಚೂರುಗಳು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದಾಗ ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕತ್ತಲೆ ಬಂದು, ಮೈಯಲ್ಲ ಬೆವರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಅಡಿಕೆ ಚೂರುಗಳು ಸರಾಗವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಕ್ಕರೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಅಡಿಕೆ ಹೊರಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ವಾಂತಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೆ ಸರಸೋತಿ ಶೀನನಿಗೆ ಅಡಿಕೆ ಸೋಕ್ಕಿದಾಗ ಅಡಿಕೆ ನೆನೆಯಿಸಿದ ನೀರು ಕುಡಿಸಲು ಹೇಳುವುದು. ಈ ನೀರು ಒಗರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕುಡಿದಾಗ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಕ್ಷಣ ವಾಂತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ನೆರೆದವರು ದೂರ ಸರಿದದ್ದು, ಶೀನನಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಬರಲೆಂದು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಲ್ಲುಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ

ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ತನ್ನ ದಿನವನ್ನು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ಮುಖ ತೊಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಹಲ್ಲುಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಹಲ್ಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಗೆದರೆ ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಲ್ಲುಗಳ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹಲ್ಲುಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಐತಾಳರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜಲು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮಾವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು." ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜಲು ತೊಡಗಿದರೆ ಹದಿನಾರು ಮಾವಿನ ಎಲೆಗಳು ಬೇಕು."[೬೩]

ಈ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಹಲ್ಲಿನ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಸಮಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಬಯಲುಸೀಮೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೇವಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು

ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಗಿದು ಬ್ರೆಶ್‌ನಂತೆ ಮಾಡಿ ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಪರಿಸರದ ಕಥೆಗಳು' ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ 'ಮೂಲಿಕೆಬಳ್ಳಿಯ ಸುತ್ತ' ಎಂಬ ಕಥೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾರ ಎಂಬ ಪಾತ್ರ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಬೀಳಿನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಜಗಿದು ಬ್ರಶ್‌ನಂತೆ ಮಾಡಿ ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕಲು ಹೋದಾಗ, ಆ ಕಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಿದ ಹಲ್ಲುಗಳಷ್ಟೂ ಉದುರಿ ಹೋದವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಲೇಖಕರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಅನುಮಾನದಿಂದಲೇ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವೈದ್ಯ ಲೋಕದ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೇಜಸ್ವಿ ನಾಟಿವೈದ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಧಾನ್ಯತೆಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯ ಇಂದು ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬ್ರೆಶ್, ಅನೇಕರೀತಿಯ ಟ್ಯೂಥ್‌ಪೇಸ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ದುರಂತವೆಂದರೆ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಇದ್ದಿಲು, ಉಪ್ಪು, ಲವಂಗದಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪೇಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ಮಹತ್ವ

ಆಯುರ್ವೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಚಕ್ರಾಣಿಯು ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಕಫ ಎಂಬ ತ್ರಿದೋಷಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ಕುರಿತು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಕಾಲರ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರನ್ನು ತೇದು ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕುಡಿಸಿ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಧನ್ವಂತರಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರು ಇಡೀ ಊರಿನ ಜನರು ವಾಂತಿ, ಬೇದಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದಾಗ ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಔಷಧಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬಳಸುವುದು, ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಅಮರತ್ವ ಪಡೆಯುವ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ಔಷಧ ಗುಣವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಪರಂಪರಾಗತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರಿತು ಅದನ್ನು ಹಂಚುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಈ ಪಿಡುಗಿನ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಮೈ ತುಂಬ ಮನ ತುಂಬ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಕುಡಿಯಿರಿ, ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರನ್ನು ತೇಯ್ದು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಕುಡಿಸಿ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರು ವೈದ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಸತ್ತವರ ಮನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುವ ಕೆಲಸವು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ತಾವು ಧನ್ವಂತರಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರು

ಸಂಜೀವಿನಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿಯಬೇಕಾದ ಜೀವಗಳಿದ್ದರೆ?"[೬೪]

ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ವೈದ್ಯರಲ್ಲದಿದ್ದರು ಆ ಊರಿನ ಜನರ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಜೀವಗಳನ್ನು ಉಳಿಯುವಂತೆ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ವತಃ ವೈದ್ಯರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಾದಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಉಳಿವಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮೇಲಿನ ವಿವರದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರು (Alkaline) 'ಆಲ್ಕಲೈನ್' ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶವು ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದು ಎಂಬುದು ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ 'B-Sitosterole' ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಇದರ ಬೇರು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಯುರ್ವೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರು ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಕಫವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದಾಗ, ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗಕ್ಕೆ ಈ ಬೇರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಈ ರೋಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವಾಂತಿ ಬೇದಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಅನೈರ್ಮಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಂತಿ ಬೇದಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರನ್ನು ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಜ್ಜಿಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಸ್ತಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಉಳಿವೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ಜನರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಧನ್ವಂತರಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರು.

ಕಷಾಯಗಳ ಮಹತ್ವ

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಔಷಧಿಯ ಗುಣವುಳ್ಳ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಷಾಯಮಾಡಿ ಕುಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಜನರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಿವೈದ್ಯರ ಬಳಿಯು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅರಿಶಿನ, ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಜೀರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಕಫ, ಜ್ವರ, ಮೈಕೈ ನೋವು ಮುಂತಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಮನೆಮದ್ದುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ರೋಗ ಗುಣಪಡಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು

ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಷಾಯಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಪಡೆದ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಕಷಾಯಗಳು

ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಂಜಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ಲೇಗ್ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮೊದಲು ಜ್ವರ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

> "ನಂಜಮ್ಮ ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಣಸು, ಲವಂಗ, ತುಳಸಿ ಕಷಾಯ ಹಾಕಿ ಮಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿದಳು.... ಚಳಿ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶುಂಠಿ ಮೆಣಸಿನ ಕಷಾಯ ಕುದಿಸಿ ಕುಡಿಸಿದಳು. ಅದು ಕೇವಲ ಜ್ವರ, ಚಳಿಜ್ವರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಮಾಡಿದ ಮನೆ ಮದ್ದಿನಿಂದಾಗಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗ ರಾಮಣ್ಣನಿಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವನ ತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಳಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗಾಗಿದೆ. ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಉಪ್ಪು ಕಾಯಿಸಿ ತೊಡೆಯ ಸಂದಿಗೆ ಶಾಖ ಕೊಟ್ಟು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಗಂಜಿ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಸಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದಳು."[೭೫]

ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲೆ ದೊರೆಯುವ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವಿರುವ ಅಡಿಗೆಗೆ ಬಳಸುವ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆ ಬಳಸಿ ಜ್ವರದಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ ಅಲರ್ಜಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ತುಳಸಿ, ಕಫ, ಶೀತವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಂಜಮ್ಮ ತನ್ನ ಮಗ ರಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಟುಗಳಾದಾಗ ಉಪ್ಪು ಕಾಯಿಸಿ ಶಾಖ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೇವಲ ಜ್ವರ, ಶೀತದ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರು ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಗುಣಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುದರಿಂದ ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗ ಉಲ್ಬಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟ್ರ ಕೊಟ್ಟ ಇನ್ಜಕ್ಷನ್ ಔಷಧಿಯೂ ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಹೇಮಾದ್ರಿ ಪಾನಕ ತಂದು ಕುಡಿಸಿದರೂ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿಯಾಗಿದ್ದವರು ಪಾರ್ವತಿ, ರಾಮಣ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಕೊನೆಯ ಮಗ ವಿಶ್ವನಿಗೂ ಪ್ಲೇಗು ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪಾಠಕಲಿತಿದ್ದ ನಂಜಮ್ಮ ಅಯ್ಯನವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವನನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಒಯ್ಯಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು. ಬೇಡವೆಂದು ಶೆಟ್ಟರು ಹೇಳಿದ ಮದರಾಸು ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಲು ಕಂಪನಿಯು ತಯಾರಿಸಿದ 'ಹೇಮಾದ್ರಿ ಪಾನಕ' ಎಂಬ ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಿಯನ್ನು ತಂದು ವಿಶ್ವನಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲೆ ಕುಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ.

> "೧೮–೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಲಾದಿಮಿರ್ ಹಾಫ್‌ಕಿನ್ ಎಂಬ ರಷ್ಯಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಕಾಲರಾ ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಗು ರೋಗಕ್ಕೆ ಲಸಿಕೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿದನು. ಪ್ಲೇಗಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು ಇಲಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಡುಗನ್ನುಂಟು

> ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹರಡಿ ಮನುಷ್ಯನ ತೊಡೆ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಹಾಲ್ರಸ ಗ್ರಂಥಿಗಳ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು."[೬೬]

ಈ ಲಸಿಕೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ತನಕ ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧಗಳೇ ಜೀವ ಉಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದವು. ಪ್ಲೇಗ್ ಮತ್ತು ಕಾಲರಗಳು ಹರಡಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ ಜನರು ಊರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅನೈರ್ಮಲ್ಯ ವಾತಾವರಣ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸತ್ತು ಬೀಳುವ ಇಲಿಗಳು ಪ್ಲೇಗ್‌ನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ ದನದ ಮಾಂಸ ರಸದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗು ರೋಗಾಣುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದ ರೋಗಾಣುಗಳನ್ನು ಕಾವು (ಶಾಖ) ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದಾಗ ಅವು ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಚಕ್ರಾಣಿ ಬೇರು ದೇಹಕ್ಕೆ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಲರ ರೋಗಕ್ಕೆ ಬೇರನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮದ್ದು ಮಾಡಿ ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಸುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿನಿವಾಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಂಗಮ್ಮ ತನ್ನ ಮಗ ಹೊಸಶ್ಯಾನುಭೋಗನಾಗಿ ನೇಮಕವಾದ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯರಿಗೆ ಕೆಂಡಕ್ಕಿಂತ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಜ್ವರ ಬಂದಿತ್ತು.

> "ಗಂಗಮ್ಮ ಮಗನ ತಲೆಗೆ ಪಟ್ಟುಹಾಕಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಅರಿವೆ ಬಳಲು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ... ಚೆನ್ನಿಗರಾಯರು ಬಡಬಡಿಸಿದಾಗ ಕಂಠೀಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಅದರ ಕಾರಣ ತಿಳಿದು, ಒಂದು ಓಲೆಗರಿ ತರಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಂಡಲ ಬರೆದು ಸುರುಳಿಮಾಡಿ, ಅರಿಶಿನದ ನೂಲು ಸುತ್ತಿ ಹೊಸೆದ ದಾರ ಬಿಗಿದು, ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಅದರ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ನಿವಾಳಿಸಿ, ಘಳ್ ಎನ್ನುವಂತೆ ರೋಗಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಎರಚಿ, ಓಲೆಗರಿಯ ತಾಯತವನ್ನು ಅವರ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಈಚಲು ಪೊರಕೆಯಿಂದ ಮೂರು ಸುತ್ತು ನಿವಾಳಿಸಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಬಡಿದರು. ಗಂಗಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಲವಂಗ, ಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿಗಳ ಕಷಾಯ ಕುದಿಸಿ ಕುಡಿಸಿದರು. ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ತೆಪ್ಪಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಏಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು."[೬೭]

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯು ಜ್ವರ ಬಂದ ರೋಗಿಯ ದೇಹದ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಣ್ಣೀರಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಣೆ, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದು, ಇಲ್ಲವೆ ತಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ಅದ್ದಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನು ಒರೆಸುವುದರಿಂದ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವರಿಗೆ ಉಷ್ಣತೆ ಮೆದುಳನ್ನು ತಾಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಕನವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ರೋಗಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲು ರೋಗಿಗೆ ನಿವಾಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೊಸಬಟ್ಟೆ, ಹೊಸಬಡವೆ, ಹೊಸದನ್ನ ಹಾಕಿ

ಹೊರಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಜನರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜ್ವರ, ಮೈಕೈನೋವು ಮುಂತಾದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಪೊರಕೆಯಿಂದ ನಿವಾಳಿಸುವುದು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪನ್ನು ಬೆರೆಸಿ, ಸಾಸಿವೆಯಿಂದ ದೃಷ್ಟಿನಿವಾಳಿಸುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮುಂದುವರೆದು ಬಂದಿವೆ. ಇದು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಕಂಠೀಜೋಯಿಸರು ಮಾಟ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಗೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ನಿವಾಳಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುನ್ನೇರ್ಲುಕುಡಿ ಕಷಾಯ

ಕಷಾಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರು ಅರಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಲೆನಾಡು ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲು, ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಸ್ಯವು ಎಲೆಯು, ಬಳ್ಳಿಯು ಮರದ ತೊಗಟೆ ಬೇರುಗಳು ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ, ಟೀಯಂತಹ ಆಧುನಿಕ ಪೇಯಗಳು ಬರುವ ಮೊದಲು ತುಂಬಾ ಹಿಂದಿನಿಂದಲು ಕಷಾಯಗಳ ರೂಢಿಯಿತ್ತು. ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಕುಡಿ ಕಷಾಯ, ಕೊತ್ತುಂಬ್ರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ, ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ, ಸಣಲೆಸದುಗನ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿಗರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿವರಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಕ್ಕನು ದೇವಯ್ಯನಿಗೆ

> "ನಿಮ್ಮ ಅವ್ವರೂ ಕಾಪಿಗೀಪಿ ಮಾಡಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಕುಡಿ ಕಷಾಯ, ಕೊತ್ತುಂಬ್ರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ, ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸ... ಕಲ್ಲಯ್ಯಗೌಡರು ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವ ನವನಾಗರಿಕ ಚಾಳಿಯನ್ನು ಕುಚೋದ್ಯ ಮಾಡಿ, ತಾವು ಹಾಲು ತಯಾರಿಸಿದ ಕುನ್ನೇರಿಲುಕುಡಿಯ ಕಷಾಯವನ್ನೇ ಕುಡಿದರು. ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ... ದೊಡ್ಡಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯವರಿಗೆ 'ಏನು, ದೊಡ್ಡಕ್ಕ ಗೌಡರಿಗೂ ಕಾಫಿ ಕಲಿಸಿಬಿಟ್ಟದ್ದೀರಲಾ? ಕಾಫಿ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಉಷ್ಣ, ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಕುಡಿ ಕಷಾಯನೇ ತಂಪು, ಅದರಲ್ಲೂ ನನ್ನ ನಿನ್ಹಾಂಗೆ ವಯಸ್ಸಾದೋರಿಗೆ ಕಾಫಿ ಖಂಡಿತಾ ನಂಜು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು".[೬೮]

ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಸಿಹಿ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ದೇಹದಲ್ಲಿನ ವಾತ ಮತ್ತು ಪಿತ್ತ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ದೇಹದಲ್ಲಿನ Starch (ಸ್ಟಾರ್ಚ್)ನ್ನು Sugarಗೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಧುಮೇಹ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ

ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕುನ್ನೇರಲ್ಲು ಅನೇಕ ಔಷಧೀಯ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವುದು ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ಕುನ್ನೇರಲು ಬೀಜ ಮೂತ್ರದ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಗುಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಕುನ್ನೇರಲು ಹಣ್ಣು ವಿಟಮಿನ್ 'ಸಿ' ಕೊರತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸ್ಕರ್ವಿರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಆ್ಯಸಿಡ್‌ನ ಅಂಶಗಳಿದ್ದು, ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬೇಕಾದ Enzymes ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕಾರಿ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕುನ್ನೇರಲು ಕುಡಿ ಇದು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಟಮಿನ್ 'ಇ' ಹೀರಿಕೆಯನ್ನು ಜಾಸ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ರೋಗತರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಯಿಯ ದುರ್ಗಂಧ ಮತ್ತು ಹುಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಹತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುನ್ನೇರಲನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಮಲೆನಾಡಿಗರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಕಲ್ಲಯ್ಯಗೌಡರ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುವ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕುನ್ನೇರಲು ಕುಡಿಯ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಷಾಯಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಾದ ಎಲ್ಲ ಹಂತದವರಿಗೂ ಆರೋಗ್ಯವರ್ಧಕವಾದ ಪೇಯವಾಗಿದ್ದು, ನವನಾಗರೀಕತೆಯ ಪೇಯಗಳಿಗೆ ಸವಾಲನ್ನೆಸೆಯುವಂತಹ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ, ರೋಗ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ, ರುಚಿಕರವಾದ ಕಷಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರರಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂದಿಗೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಣಲೆಸದುಗ, ಸೊಗದೆ ಕಷಾಯ:

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ, ಸಣಲೆಸದುಗನ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

> "ಹೆಗ್ಗಡೆರಿಗೆ ಸಣಲೆಸದುಗನ್ನ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬರಲು ಮರಾಟಿ ಮಂಜಗೆ ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ದೊಳ್ಳ ಸೇಸಿಗೆ ಹೇಳಿದ, ಹೆಗ್ಗಡೇರ ಕಾಯಿಲೆ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆತ ಕೆಮ್ಮು, ಸೀತ, ಗೂರ್ಲು, ಸೊಂಟನೋವು, ಜ್ವರ, ಹಸಿಬಕ್ಕೆ, ತುರುಕಜ್ಜಿ, ಕುರು, ಆಮಶಂಕೆ, ತಲೆನೋವು, ಉಬ್ಬಸ!, ಒಂದೋ ಎಲ್ಡೊ? ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದ."[೨೬]

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ರೋಗಗಳಿಗೂ ಸಣಲೆಸದುಗ, ಸೊಗದ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಣಲೆ ಮತ್ತು ಸದುಗ ಇವೆರಡು ಸಣ್ಣ ಎಲೆಯ ಗಿಡಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಸೊಗದೆ ಬೇರನ್ನು ನಾನು ಬಳ್ಳಿ ಎನ್ನುವರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಅನಂತಮೂಲ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ HEMIDESMUS INDICUS ಎಂಬ

ಹೆಸರಿದೆ. ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಶುದ್ಧಿಕಾರಕ, ಮೂತ್ರವರ್ಧಕ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಚರ್ಮರೋಗಗಳಿಗೆ ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ ಅವಶ್ಯಕವಾದುದು.

> "ವಾಸಿಮಾಡಲಾಗದ ಚರ್ಮವ್ಯಾದಿ ಸೋರಿಯಾಸಿಸ್‌ನ ಔಷದೋಪಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದೆ."[೨೦]

ಇಂದು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ನೆಲಮೂಲದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಈ ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ಬೇರುಗಳು ಬರಿದಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಈ ಬೇರುಗಳನ್ನೆ ಕುದಿಸಿ ಕಷಾಯ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಇಂದು ಅವುಗಳು (ಫ್ಲೇವರ್) ಬಣ್ಣ, ವಾಸನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುವಷ್ಟು ಇದ್ದು ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಸುವುದರಿಂದ ರೋಗ ಗುಣಮುಖವಾಗಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸತ್ವ ಆ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ

ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜ ಕೇವಲ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಲ್ಪಡುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ರೋಗಗಳಿಗೆ ನಿವಾರಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯು ಬಳಸುವಂತಹದ್ದು. ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಂಪು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿಹುಣ್ಣು, ಅಸಿಡಿಟಿ, ಮೂಲವ್ಯಾದಿ, ಪಿತ್ತ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಉರಿಮೂತ್ರ, ಕೀಲುನೋವು, ತಲೆಸುತ್ತುವಿಕೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜ ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾಫಿ ಟೀ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕ ಪೇಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣು, ಎಲೆ, ಬೇರು, ಮರದ ತೊಗಟೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಇವುಗಳ ಬಳಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಇತ್ತೆ ಹೊರತು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಇಂತದ್ದೇ ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಬಳಸುತ್ತಾ ನಂತರ ಆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಮನೆಮದ್ದು, ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರು, ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡವರು ನೀಡುವ ಮದ್ದು, ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ

ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಗರವಳ್ಳಿಯ ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರಿಂದ ವೆಂಕಣ್ಣ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು.

> "ವೆಂಕಣ್ಣ ಒಂದು ದಿನ ಮೊಲದ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕೊರ್ಲು ಹೊಡೆದು ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಯ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಗಾಯ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಕುಂಟನ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಆ ಮೇಗ್ರೊಳ್ಳಿ ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರು ಏನೋ ಔಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಾರೆ... ಹಾಡಿ ಕಟ್ಟೇನಿ... ನೋಡ್ಬೇಕು. ಹಾಂಗ್ಯಾರೆ, ಏನಾಗ್ತದೆ ಅಂತಾ"[೭೧]

ಇಲ್ಲಿ ಕೊರ್ಲು ಎಂದರೆ ಮರದ ಬೇರುಗಳು ಗುಚ್ಚ ಎಂದರ್ಥ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೂತಿರುವ ಬೇರುಗಳ ದಿಮ್ಮೆಯನ್ನು ಅಗೆದು ಒಲೆಗೆ ಸೌದೆಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವೆಂಕಣ್ಣ ಮೊದಲ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊರ್ಲು ಹೊಡೆದು ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಯವಾಗಿ, ಆ ಗಾಯ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕುಂಟನ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಕುಂಟನ ಹುಣ್ಣೆಂದರೆ ಕುರುವಿನ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡಗಾಯವಾಗಿ ಓಡಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೂ ಪಂಡಿತರು ಔಷಧಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಯವಾದ ಆರಂಭದಲ್ಲೆ ಹೋದರೆ ಬೇಗ ಗುಣವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತಿತ್ತು. ರೋಗ ಉಲ್ಬಣವಾದ ಮೇಲೆ ಹೋದರೆ ರೋಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಈ ಔಷಧಿಗಳು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗುಣಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ತೆಂಗಿನ ಕಳ್ಳು

ತೆಂಗಿನ ಮರದಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ಕಳ್ಳು ಹೆಚ್ಚು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಗೊನೆಯ ತುದಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಯಮಾಡಿ ಅದರ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೀರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಕಳ್ಳು ರುಚಿಯಾಗಿದ್ದು, ಪುಷ್ಟಿದಾಯಕವೂ ಹೌದು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಟಮಿನ್ 'ಬಿ' ಮತ್ತು 'ಸಿ', ರಂಜಕ, ಪ್ರೋಟೀನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ನಂತರ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿವೆ. ತೆಂಗಿನ ಕಳ್ಳನ್ನು ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ತೆಂಗಿನ ಕಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಅದೊಂದು ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ತೆಂಗಿನ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತುವುದೇ ಸಾಹಸ, ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಣತಿ ಇರಬೇಕು. ಕಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ.

ಈ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಮೇಗರಹಳ್ಳಿ ಕಣ್ಣಾ ಪಂಡಿತರು ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆಯರ ರೋಗಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

> "ಧರ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಯಾತ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಆಟಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರಿಗೆ ಮರ್ಮ ರೋಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರು ಮದ್ದುಕೊಟ್ಟು ದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ

ಆಗತಾನೆ ಇಳಿಸಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಳ್ಳನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಪಥ್ಯ ವಿಧಿಸಿದ್ದರು... ನಾಗಂದಿಗೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ಏನೋ ಔಷಧಿಯ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕೌಪೀನವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿ ಬಿಚ್ಚಿ, ಕೈಯ ಅಂದಾಜಿನಿಂದಲೆ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನದ ವ್ರಣಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡರು."[೨೧]

ತೆಂಗಿನ ಮರದಿಂದ ಇಳಿಸುವ ಕಳ್ಳನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಚಲುಮರ, ತಾಳೆಮರದ ಕಳ್ಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತನ್ನು ತರಿಸುವ ಪೇಯವೆನ್ನುವರು. ಆದರೆ ತೆಂಗಿನಮರದ ನೀರ ಆಗತಾನೆ ಇಳಿಸಿದ್ದು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆನೆ ಕುಡಿಯುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಆಧುನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ತೆಂಗು ಅನೇಕ ಉಪಯೋಗಗಳ ಆಗರ, ಅಲ್ಲದೆ ತೆಂಗಿನ ನೀರದಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆಮನೆ:

ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಿ, ಮಗುವಿನ ಜನನ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಶಿಶುವಿನ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಯವರನ್ನು ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಎನ್ನುವರು. ಈ ವೃತ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸೂತಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರು ಅಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೈವ ಸ್ವರೂಪದ ವೈದ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅನುಭವಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಸಂಜೀವಿನಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ಹೆರಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ 'ಯಂಕಿ' ಎಂಬ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳಿವೆ.

"ರಂಗಪ್ಪಗೌಡರ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆರಿಗೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಹಳೆಪೈಕದ ಯಂಕಿಯನ್ನು ಬಚ್ಚಲು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇದಿರುಗೊಂಡ ತಿಮ್ಮು... ಹೆರಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಿದ್ದ ಕೆಳಗರಡಿಯ ತಟ್ಟಿಕೋಣೆಗೆ ಹೋದ ತಿಮ್ಮು ಅದರ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. ಒಳಗಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿ ಹೊರತು ಇನ್ನೇನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ದೆ ಆ ಕೋಣೆಯ ವಾಸನೆಯೂ ವಿಚಿತ್ರ ತರಹದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಮೆಂತೆ, ಬ್ರಾಂದಿ, ಮೆಣಸು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಟುತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಧೂಪದ ಪರಿಮಳವು ಮಿಳಿತವಾಗಿತ್ತು. ಕೂಸು ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಬಹು ಮೃದುಸ್ವರವಾಗಿತ್ತು"[೨೨].

ಈ ವಿವರಣೆಯು ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ಮಗು ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬಾಣಂತಿ ಕೋಣೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿ, ಹೊಸ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾತರದಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ನಡುವೆ ಪ್ರಸವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಯಾವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾಗದಂತೆ ಹೆರಿಗೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ. ಈ ಸಮಯ ನೋವು ನಲಿವು ಎರಡನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯ

ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಗುವು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಉತ್ಸಾಹದ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಎರಡೂ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು, ಆನಂದವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಗುವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಲ್ಲರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು, ಊಟ, ನಿದ್ದೆ, ಕೆಲಸ, ಆರೋಗ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀವನಶೈಲಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹಸಳೆ

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹಸಳೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಯೋಣ, ಪೀಂಚಲು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದ ಐತ ಕಾಗಿನಹಳ್ಳಿ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

> "ಪೀಂಚಲು ವಾಂತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ನಾನು ಏನುಮಾಡಲಿ, ಅಮ್ಮಾ? ಅವಳು ಬೇಡ ಎಂದರೂ ಕೇಳದೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ತಾಳೆ. ಅದನ್ನು ಇದನ್ನು ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಮರಹತ್ತಿ ಪ್ಯಾರಲ ಕಡ್ಡೇನೂ ತಿನ್ತಾಳೆ! ಅವೊತ್ತು ತ್ವಾಟದಾಚೆ ದರೆಯಲ್ಲಿ ಜೇನುಕಿತ್ತು ಮೋರೆ ಊದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳಲ್ಲಾ! ಈಗ ವಾಂತಿ ಹತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ದಿನಾ ಹೊತ್ತಾರೆ! ದಿನಾ ಬೈಗಿನ ಹೊತ್ತು ಅದೆಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗ್ತಾಳೆ,

ಮದ್ದಿಗೆ ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪು ತರಲಿಕ್ಕಂತೆ!... ನೀವಾದ್ರೂ ಹೇಳಿ, ಅಮ್ಮಾ, ಏನು ಮಾಡುವುದು ಆ ಬಾಯಿಲೆಗೆ?"[೨೪]

ಈ ವಿವರಣೆ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಎಲೆ ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು, ಇಲಿಕಿವಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ 'ಇಲಿಕಿವಿ' ಎನ್ನುವರು. ಅಲ್ಲದೆ 'ಒಂದೆಲಗ' ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪು ಹಲವು ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೇವಾಂಶವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹಸಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹತೋಟಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆ ಅರೆದು ಹಬೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಆಮಶಂಕೆ ಬೇದಿ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಖನಿಜಾಂಶಗಳು, ಅನ್ನಾಂಗಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿರು ಸೊಪ್ಪು, ತರಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇದನ್ನು ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ತಂಬುಳಿ, ಪಲ್ಯ, ಗೊಜ್ಜು, ಚಟ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಲಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ದೇಹ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ಚುರುಕಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಕಿವಿನೋವು ಇದ್ದಾಗ ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ರಸವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಪಿತ್ತಜ್ವರ ಇದ್ದಾಗ ಇಲಿಕಿವಿ ಕಷಾಯ ಸೇವಿಸುವುದು. ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಚಟ್ನಿ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಯುರ್ವೇದದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ ಎಲೆಯ ಕಷಾಯ, ಚಟ್ನಿ, ತಂಬುಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಲಗದ ತಂಬುಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

"ಇಂದು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಇಲಿಕಿವಿಸೊಪ್ಪು' ಸೇರಿದೆ. ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುಣ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಿ'ಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಂಪನಿಯೊಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯ ಸತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಟಿಕಾ ಕಾಪ್ಸೂಲುಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಗ್ರಂಥಿಗೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯ ಸತ್ವಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಲೇಹ, ಚೂರ್ಣಗಳು ಇಂದಿಗೂ

> ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿವೆ. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಈ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಯು ಹಳ್ಳಿಗಾಡು ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ."[೭೫]

ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕದ್ದು ತಮ್ಮದೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಂದು ಎದುರಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಲಗಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಹಾರದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ನಿಷೇದಗಳನ್ನು ಹೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗೆ ಒಳಗಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾಣದ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕಾಟವೆಂದು ಆರೋಪಿಸುವ, ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡದೇ ಕೆಲವು ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರಗಳು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ರಂಗಮ್ಮ ಧರ್ಮುವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಆಕೆಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಾಯಿತು. ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ದೇವರು ಕೇಳುವುದು, ಗಣ ಬರಿಸುವುದು, ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರಂತಹವರಿಂದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಔಷಧ ಕೊಡಿಸುವುದು, ಹರಕೆ ಹೊರುವುದು, ದೆಯ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೋಳಿ ಮರಿ ಆಯಾರ ಕೊಡಿಸುವುದು ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಯಿತು."[೭೬]

ರಂಗಮ್ಮನ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯವೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ ಸಫಲತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲತೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದುರ್ಬಲತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡಿಸುವವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಘಾತವಾಗುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದರು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ರಂಗಮ್ಮನಿಂದ ಅವಳ ಗಂಡ ದೂರವಾಗಿದ್ದು, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರ ನಡವಳಿಕೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಮೋನುಗಳ ಏರುಪೇರಿನಿಂದಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ದುರ್ಬಲತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಋತುಚಕ್ರದ ಸಮಯ, ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬಾಣಂತನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿತು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೇ ಆಘಾತಕರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿಡುವಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದು, ಜಗಳ-ಬೈಗುಳಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತ

ಕೇಳುವುದು, ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಕೊಡುವುದು ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬ ನಿಯಮಗಳು, ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ. ದೇವರು ಕೇಳುವುದು, ಹರಕೆ ಹೊರುವುದು, ಮುಂತಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಾಟಿವೈದ್ಯರಿಂದ ಔಷಧಿ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಶ್ಮಶಾನ ಮತ್ತು ಶವಸಂಸ್ಕಾರದಂತಹ ಅಮಂಗಲಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹುಟ್ಟುವ ಶಿಶುವಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಐತನು ಹಳೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಪೀಂಚಲುಗೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು."[೭೭]

ಈ ರೀತಿಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಇರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಮಂಗಲ ಎಂಬ ಮೌಢ್ಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ಮಶಾನ, ಶವಸಂಸ್ಕಾರದಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಇಂಗಾಲದಂತಹ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಳೆತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣಗಳಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಬೇಗ ಸೋಂಕು ತಗುಲುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಶ್ಮಶಾನ ಮತ್ತು ಶವಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಐತ ಹಳೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿಯು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಹಳೆಮನೆ ಧೂಳು, ಗೆದ್ದಲು, ಬಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲರ್ಜಿಯಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟೆಚ್ಚರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಾಣಂತನ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆ

ಬಾಣಂತಿ ಕೋಣೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು, ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಷ್ಟು ಕತ್ತಲು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ–ಮಗುವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಯಾವುದೇ ಸೋಂಕು ತಾಗದೆ ಇರಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಮೆಂತೆ, ಮೆಣಸು ಇವು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿದ್ದು, ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಶೀತ–ಕೆಮ್ಮು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮೈಕೈನೋವು ನಿವಾರಣೆಗೆ ಮೆಂತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಿರಿಯರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬಾಣಂತನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಬಾಣಂತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಣಂತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆ ಕುರಿತು ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ನಂಜಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ

ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಮೊದಲ ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಅಜ್ಜಿಯೆ ಅವಳ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂಜಮ್ಮನ ತಂದೆಯು ಮಗಳ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

> "ಬಾಣಂತನ ಅಂದ್ರೆ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಎಣ್ಣೆ ನೀರು, ಊಟಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸೌಟು ತುಂಬ ತುಪ್ಪ, ಒಳ್ಳೆ ಘಮ ಘಮ ಅನ್ನುವಂತಹ ಲೇಹ, ಇದೆಲ್ಲ ತಿಂದು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಿಕ್ಕೊಂಡು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡೋದು... ಅವಳು ಬಾಣಂತನ ಮುಗಿಸ್ಕೊಂಡು ಹೋಗೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿ ನಾಲ್ಕು ಬುದ್ದಲಿ ತುಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟುಕಳ್ಸು ಸುಖವಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಲಿ ಚಿಟ್ಟ ಹರಳು ಅರೆಸಿದ್ಯೋ, ದೊಡ್ಡ ಹರಳು ಅರೆಸಿದ್ಯೋ? ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಬಾಣಂತಿಗೆ ಚಿಟ್ಟ ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಒತ್ತಿ ಯಾರು ನೀರು ಹಾಕ್ತಾರೆ? ಶೀತವಾಗುತ್ತೆ".[೭೮]

ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಾಣಂತನದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಈ ವಿವರಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಣಂತನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವರು ಕಾರಣ ತಾಯಿ-ಮಗು ಇಬ್ಬರ ಆರೋಗ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ, ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ಬೆಂಕಿ ಕಾಯಿಸುವುದು, ಬೆಂಕಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಲೋಬಾನ ಹಾಕಿ ಮುಖ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಬೆನ್ನು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುದು, ಬಾಣಂತಿಗೆ ನೀಡುವ ಆಹಾರ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಳೆಕಟ್ಟು, ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ಸಾರು, ಅನ್ನ, ಗೋಧಿ ಕಡುಬು, ಕಡಿಮೆ ಖಾರ ಬಳಸಿ, ಹೆಚ್ಚು ತುಪ್ಪ ಬಳಸಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಬಾಣಂತನದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಲೇಹ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿಯ ಲೇಹವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಲೇಹ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ

ಲೇಹ ತಯಾರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಜೀರಿಗೆ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜ, ಒಣಶುಂಠಿ, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕೇಸರಿ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ಮರಾಠಮೊಗ್ಗು, ಅಳಲೆಕಾಯಿ, ಲಾವಂಚ, ಸಣ್ಣಹಿಪ್ಪಲ, ಜೇಷ್ಠಮದು, ಅಶ್ವಗಂದಿ, ಮಂಜಿಷ್ಟ, ಆಕಳಕರೆ, ರೇಷ್ಮಾಗಡ್ಡೆ, ಮೋಡಿಕಡ್ಡಿ, ಪರ್ಪಾಷ್ಟಕ, ವಾಲಮೆಣಸು, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಜಾಯಿಪತ್ರಿ, ಕಾಳುಜೀರಿಗೆ, ಹೊಮ್ಮೆಗಳು, ವಾಯುವಿಳಂಗ, ಗಂಟುಪರಂಗಿ, ಬಾಣಂತಿಬಾಳ, ಬಡೇಸೋಪು, ಪುತ್ರಸಂಜೀವಿಮಣಿ ಈ ೩೧ ಬಗೆಯ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹುರಿದು ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲ, ತುಪ್ಪ ಸೇರಿಸಿ ಬಿಸಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ಆರಿದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಉಂಡೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ೬೦ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಒಂದರಂತೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಖಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂದು ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮೂರುಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಬೆಳಗಿನ ಉಪಹಾರ ಸೇವಿಸಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಣಂತಿಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ಆರಿಸಿದ

ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ನೀಡುವುದು, ಮಗುವನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಇಡುವುದು, ಬಾಣಂತಿ ಕೋಣೆಗೆ ಯಾರನ್ನು ಬಿಡದಿರುವುದು. ಹಾಗೆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುವವರು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯಿಂದ ಹೋಗುವುದು ಹೀಗೆ ಪಾಲಿಸುವ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಾಯಿ-ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಗಿದ್ದವು.

ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಂತಿ ಕೋಣೆ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಐತಾಳರು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಮಗ ಲಚ್ಚನ ಆಗಮನವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ, ಆ ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳು ಮುಂದಿನಂತಿವೆ.

> "ನವರಾತ್ರಿ ಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ದಿನ ಇರುವಾಗಲೇ ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು? ಹಲಸಿನ ಹಲಗೆಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದೊಂದು ತೊಟ್ಟಿಲನ್ನು ಮಾಡಬೇಡವೆ? ಎಂಬ ಚಿಂತೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲೇ ಒಂದು ಅಂಕಣ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಮಡಲಿನ ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಶಿಶುಗೃಹ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು... ಒಂದು ಹಲಸಿನ ಮರದ ಸುಂದರವಾದ ತೊಟ್ಟಿಲು ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು... ಲಚ್ಚನ ಮೈಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಕೂಡದು, ಬಿಸಿಲು ತಾಗಕೂಡದು, ತಂಡಿಯಾಗಬಾರದು, ಕಾವು ಹತ್ತಬಾರದು ಎಂದು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದರು."[೬]

ಇಲ್ಲಿ ತಾಯಿ-ಮಗುವಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ಮಗುವಿನ ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಹಲಸಿನ ಮರದ ಆಯ್ಕೆ ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ಸುಂದರತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಲ್ಲನೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆಗಾಗಿಯೇ ಮಡಲಿನ ತಟ್ಟಿ ಬಿಗಿದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಶಿಶುಗೃಹ ಇವೆಲ್ಲವು ಐತಾಳರ ಸ್ಥಳೀಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಬಾಣಂತಿ ಕೋಣೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾದದ್ದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಐತಾಳರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗು ಲಚ್ಚನ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಈ ವಿವರಣೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ದಿನವೂ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಗುವಿನ ಮೈಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಕೂಡದು. ಬಿಸಿಲು ತಾಗಕೂಡದು, ತಂಡಿಯಾಗಬಾರದು, ಕಾವು ಹತ್ತಬಾರದು ಈ ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ತಂಡಿ, ಕಾವು ಇವುಗಳಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ಜ್ವರ, ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳು ಬರಬಹುದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಐತಾಳರಿಗಿದ್ದ ವೈದ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ನಂಜುನಿವಾರಕ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅರಿಶಿನ

ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ನೋವು ನಿವಾರಕ ಮತ್ತು ನಂಜುನಿವಾರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಗಾಯಗಳು ಆದಾಗ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆಯನ್ನು ಅರೆದು ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚುವುದು, ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂದು ಬಿಸಿನೀರು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಗಾಯ ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಇದ್ದ

ಸ್ಥಳೀಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕರಿಜೀರಿಗೆ ಕುರಿತು ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು, ಇದು ಸಾವು ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ರೋಗಗಳನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಸಕ್ಕರೆ ಕಾಯಿಲೆ, ಚರ್ಮರೋಗಗಳು, ಜಂತುಹುಳು, ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ವಾತ, ಪಿತ್ತ, ಊತ, ನೆಗಡಿ, ಏಡ್ಸ್ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸ್ತನ ಮತ್ತು ಕರುಳಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಅಸ್ತಮ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಔಷಧ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಇಷ್ಟೊಂದು ರೋಗಗಳ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾದ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಣ್ಣನ ಕಾಲಿಗೆ ಅಂಕೋಲಿ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿ ಕೀವಾಗಿ ಸಿಡೀತಿದೆ. ಅದರ ನೋವಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಧರ್ಮ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

> "ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಹೋಗೋ, ಕರಕೊಂಡು ಬಾರೋ ಅವನ್ನ, ಒಂದು ಚೂರು ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಬಿಸಿ ನೀರು ಕುಡಿಸಿ, ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದಿಸಿ ಮಲಗಿಸ್ತಾರು ಮಲಗಿಸ್ತೀನಿ, ಪಾಪ!... ಹೆಂಗಾರು ಮಾಡಿ ಕಾಲಿನ ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು, ಕೀವು ಬಿಡಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ...! ಕಾಡುಗೆ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಬಿಸಿನೀರು ಕುಡಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊದಿಸಿ ಮಲಗಿಸಿ, ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಾಲಿನ ಕೀವು ಬಿಡಿಸಿ ಒಳಗೆ ಮುರಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಂಕೋಲೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಅರ್ಧ ಚೂರನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಕಾಡುಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿದ್ದಳು."[೮೦]

ಈ ವಿವರ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆಯನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ದೇಹದ ಗಾಯಗಳ ನೋವು ನಿವಾರಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಔಷಧವಾಗಿದೆ. ಕಾಡುಗೆ ಅಂಕೋಲೆ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿದೆ. ಕೇವಲ ಚುಚ್ಚಿದರೆ ಕೀವು ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧಭಾಗ ಒಳಗೆ ಮುರಿದಿದ್ದರಿಂದ ಕೀವು ಕಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ನೋವಿಗೆ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಇತ್ತು. ಜ್ವರಕ್ಕೆ, ನೋವಿಗೆ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ನೀಡಬೇಕೆಂಬುದು ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದ ಚಿನ್ನಮ್ಮ, ಕಾಡುಗೆ ಕರಿಜೀರಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಬಿಸಿನೀರು ಕುಡಿಸಿ, ಕಾಲಿನ ಕೀವು ಬಿಡಿಸಿ, ಮುಳ್ಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅರಿಶಿಣವನ್ನುಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಗುತ್ತಿಯ ನಾಯಿ ಹುಲಿಯ ಒಂದು ಕುರ್ಕನನ್ನು

ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಎರಡರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಜಟಾಪಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

> "ಆಗ ಕಾಡಿ ಅರಿಶಿಣ, ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ಅರೆದು ಕುದಿಸಿ, ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಮದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಕುರ್ಕನ ಉಗುರಿನ ನಂಜು ಹೊಡೀತದೆ ಕಣೋ ಎಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದಳು."[೮೧]

ಈ ವಿವರಣೆ ಕಾಡು ಜೀರಿಗೆ, ಅರಿಸಿನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಕಾಡುಗೆ ಕಾಡು ಜೀರಿಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ನೀಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಡಿ ಅರಿಶಿಣನ ಮತ್ತು ಕಾಡುಜೀರಿಗೆ ಅರೆದು ಕುದಿಸಿ ಲೇಪನ ಮಾಡಲು ಮದ್ದು ಕೊಟ್ಟಳು. ಕಾಡುಜೀರಿಗೆಯನ್ನು ದೇಹದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಎರಡೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಅದರಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಅರಿಯುತ್ತೇವೆ. ಅರಿಶಿಣಆ್ಯಂಟಿಬಯಾಟಿಕ್ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹಲವು ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಔಷಧಿಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ, ಜ್ವರದಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಗಾಯಗಳಾದಾಗ ತಕ್ಷಣ ಅರಿಸಿನದ ಕೊಂಬನ್ನು ತೆಯ್ದು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಣಂತನದಲ್ಲಿ ಹರಳೆಣ್ಣೆಗೆ ಅರಿಸಿನ, ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಕುದಿಸಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಒಣಗಲು ಬಿಟ್ಟು ಆನಂತರ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಿಶಿಣದ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಅರಿತಿದ್ದು, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಇದನ್ನು ಬಳಸಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಬಳ

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ನೀರಿನ ಪಸೆ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಬಳಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕ. ಇಂಬಳವನ್ನು ಜಿಗಣೆ, ಜಲೂಕ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಉಂಬಳ, ಉಂಬಳಿ ಎನ್ನುವರು. ಜಿಗಣೆಗೆ ರಕ್ತವೇ ಆಹಾರ, ರಕ್ತ ಹೀರುವ ಮುಂಚೆ ಇಂಬಳವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಕ್ತ ಹೀರಿದ ನಂತರವೇ ಇದರ ನಿಜರೂಪ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 'ಇಂಬಳ' ಸ್ರವಿಸುವ ಜೊಲ್ಲುರಸದಲ್ಲಿ ಅರವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟದಿರುವಂತೆ ತಡೆಯುವ ಕಿಣ್ವಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಕಚ್ಚಿದ್ದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಅದು ಸರಾಗವಾಗಿ ರಕ್ತ ಹೀರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಬಳ ಕಚ್ಚಿದ ಗಾಯದಿಂದ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಐದಾರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಉರಿ, ನೋವು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂಶೋಧಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಇದರ ಕಾಟ ಎದುರಿಸಿದ ಅನುಭವಿಗಳು ಹೇಳುವ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಇಂಬಳಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಅನೇಕ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ವಿವರಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಿವೆ. ಜಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ 'ಹಸಿರುಹೊನ್ನು' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ

ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಇಂಬಳಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅನುಭವವನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಯಿ ಹುಲಿಯಾಗೆ ಇಂಬಳಗಳು ಹತ್ತಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಅವರು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

> "ನಾಯಿಗೆ ಮೂಗಿನ ಸೊಳ್ಳೆ ಒಳಗೂ ಕಟ್ಟಿರುವುದು ಗುತ್ತಿ, ಸೇಸನಾಯ್ಕನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಪ್ರತಿಭೆ ತಟಕ್ಕನೆ ಮಿಂಚಿದವನಂತೆ ಸೇಸನಾಯ್ಕನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು ಸೀತೂರು ಬಾವನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದೀಟು ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಈಸಿಕೊಂಡು ಬಾರೋ ನಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಮದ್ದ ಎಂದನು... ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ಚೂರೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಮಡ್ಡೀ ನಶ್ಯ ತಿಕ್ಕುವಂತೆ ತೀಡಿ, ಪುಡಿ ಹುಡಿ ಹುಡಿ ಮಾಡಿ, ನಾಯಿಯ ಸೊಳ್ಳೆಗೆ ಪುಸಕ್ಕನೆ ಹಾಕಿದನು... ಹುಲಿಯ ಹಾರಿ ಹಾರಿ ಕುಣಿದು ಮನೆ ಮರುದನಿ ಗುಡುವಂತೆ ಸೀನುತ್ತಾ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಮೂಲೆಗೆ ಓಡತೊಡಗಿತು... ನಾಯಿಯ ಮೂಗಿನಿಂದ ಇಂಬಳವೇನೋ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಗುತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಇಂಬಳಗಳ ಪಿಂಡಿ! ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಇಂಬಳವನ್ನು ಸಿಡಿದೊಡೆಯುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಕ್ತ ಕುಡಿದು ಕೆಂಪೇರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿವೆ! ಒಂದು ಕಡೆ ನೆತ್ತರು ಕುಡಿದು ಇಂಬಳ ತನಗೆ ತಾನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದ ತಾವಿನಿಂದ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ... ಗುತ್ತಿ ತನ್ನ ದೇಹದ ನಾನಾ ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದಲೂ ನೆತ್ತರೂ ಕುಡಿದು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಇಂಬಳಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು ಮುರುವಿನೊಲೆಯ ಕೆಂಡದ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದನು. ಅವು ಚಟಪಟ್ಟೆಂದು ಸೀದು, ಹೊಗೆದೋರಿ ಜಿನಿಗು ವಾಸನೆ ಹಬ್ಬಿತು."[೮]

ಈ ರೀತಿ ಇಂಬಳ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡಾಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನ ವಿವರದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿನಾಯಿಗೆ ಇಂಬಳ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಸೇಸನಾಯ್ಕನ ಉಪಾಯ ಅವನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅರಿವಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತು ಮಡ್ಡಿನಶ್ಯ ಎರಡೂ ಗಾಟಿನ ವಸ್ತುಗಳು ಕಟುತ್ವ ಹೊಂದಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೂಗಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಶೀನತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶೀನುಗಳು ಬಂದಾಗ ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನೆ ಕೊಡವಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಇಂಬಳಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಇಂಬಳಗಳನ್ನು ಅವನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದು ಮುರುವಿನ ಒಲೆಯ ಕೆಂಡಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿದರು ಜೀವಂತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಬಳಗಳು ಕಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಅಪಾಯವೇನು ಇಲ್ಲ, ರಕ್ತ ಕುಡಿದು ಹೊರಬಂದ ಮೇಲೆ ಗಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆದ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯರು ಅರಿಶಿಣ ಹಚ್ಚುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯನಾದ ಸುಶ್ರುತನ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಜಿಗಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ

ಇಂಬಳಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಗ್ಯಾಂಗ್ರಿನ್, ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಲೀಚ್‌ಥೆರಪಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಇಂಬಳಗಳನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮಲೆನಾಡಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವ ಇಂಬಳಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯರಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾಟಿವೈದ್ಯರು, ಪಂಡಿತರು, ಗಾಂವಟಿ ಔಷಧಿ ಕೊಡುವವರು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇಸನಾಯ್ಕನು ಮೇಗರವಳ್ಳಿಯ ಕಣ್ಣಾಪಂಡಿತರಿಂದ ಮದ್ದು ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆಯಿಳಿಸಿ ಕಾಡಿಯನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರುಗಾಣಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಕಾಡಿಯ ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ಔಷಧ ನೀಡಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಮ್ಮ ಸೇರೆಗಾರದಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಗರ್ಭಪಾತಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಮದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೆ ಅವಳು ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅಭ್ಯಂಜನದ ಮಹತ್ವ

ನಾಟಿವೈದ್ಯರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೇ ಶೀತ, ಕೆಮ್ಮು, ಜ್ವರದಂತಹ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಮನೆಮದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೈಕೈ ನೋವಿಗೆ ಎಣ್ಣೆನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಉತ್ತಮವಾದ ಪರಿಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಅತಿಯಾದ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಗ್ಲೂಕೋಸ್‌ನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳು ಬಿಗಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಸಾಜ್ ಮಾಡಿ, ಬಿಸಿ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ಬಿಗಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡು ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಣ್ಣೆಸ್ನಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಂಜನ ಎನ್ನುವರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅಭ್ಯಂಜನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ಅಭ್ಯಂಜನ' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಭ್ಯಂಜನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಂತರು 'ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರು ರಾತ್ರಿ ಅಭ್ಯಂಜನದ ನಂತರವೇ

ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅಭ್ಯಂಜನದ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರೋತಿ ಸರಸೋತಿಗೆ

> "ಸ್ನಾನ ಮಾಡು ಹೋಗು ಮಾವಿನ ಮಿಡಿ ಹೊತ್ತು ಮೈಯಲ್ಲ ದಣಿದಿದೆ. ಬಿಸಿನೀರು ಕಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಕೈ ನೋವಿಗೆ ಬಿಸಿನೀರು ಮಿಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ?... ಬಿಸಿನೀರು ಬೇಡ ಮಹಾರಾಯಿತಿ ತಣ್ಣೀರು ಮಿಂದರೆ ಈ ಸೆಕೆಗೆ ಅಯ್ಯಬ್ಬ ಅನ್ನಿಸೀತು. ಮೈ ಬಿಸಿರುತ್ತಿದೆ ಬಿಸ್ಲಲ್ಲಿ. ಅದರಲ್ಲಿ, ತಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಶೀತವಾದೀತು. ಬಿಸಿನೀರು ಬೇಡದೆ ಹೋದರೂ ಉಗುರು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಿ ಮೀಯಬಹುದು. ಈಗ ಅಂತಾ ಸೆಕೆಯೇನಿಲ್ಲ."[೮೩]

ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಮೈಕೈ ನೋವಿಗೆ ಬಿಸಿನೀರು ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಎಂಬುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ನೀರಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಹಿರಿಯರಿಂದ ಕಲಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಿಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸುವ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಹೊಸಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಾಟಿವೈದ್ಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ದಾಟಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಿರಿಯ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಲಿಯುವಂತಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮರುಶೋಧಿಸುವ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮರುಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂದು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ನಾಟಿವೈದ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಮಾರ್ಪಡು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಔಷಧಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಪೇಟೆಂಟ್ ಪಡೆದು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಹುನ್ನಾರಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನದ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಂದು ಎದುರಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ನಾಟಿವೈದ್ಯರು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಂತಹ ಮಾರಕರೋಗಗಳಿಗೂ ಔಷಧಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ರೋಗಿಗಳು ಗುಣಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ, ಮರ, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ತೊಗಟೆ, ಕಾಯಿ, ಎಲೆ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಬೀಜಗಳು, ಬೇರು ಮೊದಲಾವುಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನವು ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮಹತ್ವ ಅರಿಯುವಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಾಟಿವೈದ್ಯರು ಔಷಧಿ ಯಾವುದೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಔಷಧದ ಗುಣ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅವರ ಬಲವಾದ

ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ನಾಟಿವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಉಳಿಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ, ಬಳಸುವ, ಮುಂದುವರೆಸುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

೪.೪ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ :

ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ಆಹಾರ ಜೀವನ ಕ್ರಮವೂ ಹೌದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಆಹಾರದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣು, ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು ಮತ್ತು ಹಸಿಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಕ್ರಮೇಣ ಬೇಯಿಸಿದ ಮಾಂಸ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ. ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು ಕೆಡದಂತೆ, ನಾಶವಾಗದಂತೆ, ಹುಳು ಹಿಡಿಯದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗಧಿಪಡಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹವಾಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಂಡನು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಹಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆಹಾರವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನೀತಿ, ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ, ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ, ಋತುಮಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಒಂದು ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಹಾರ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಆಹಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆಯ

ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ.ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತುಂಬಾ ವಿರಳ.

ಅಡುಗೆ ತಯಾರಿಕೆಯು ಮಹಿಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಪೋಷಿಸುತ್ತಾ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾನವ ಕುಲವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾ, ಆಹಾರದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅವಳ ಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಎಂಬುದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದುದು. ಹಾಗಾಗಿ 'ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ'ಎಂಬಂತೆ, ರೋಗಕ್ಕೂ ಆಹಾರಕ್ಕೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ದೇಹದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಪರಂಪರೆಯು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಾರಣ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸೊಪ್ಪು, ತರಕಾರಿ, ಕಾಳುಗಳು, ಹಣ್ಣು-ಕಾಯಿ ಹಾಗೂ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಹಾರದ ಹಿತಮಿತ ಬಳಕೆ ರೋಗಬಾರದಂತೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ತಯಾರಿಸುವ ಒಂದೇ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪದಾರ್ಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದರಲ್ಲಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಜಾಣ್ಮೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಂದೇ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದುದ್ದಲ್ಲ. ಇದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಯೋಗ, ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆದದ್ದು, ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ಆಹಾರ ಅಥವಾ ಅಡುಗೆ ವಿಧಾನ ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಹೌದು.
ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವಂತೆ.

> "ಅಡುಗೆ ಅನ್ನುವುದು ಕಲೆಯೋ ವಿಜ್ಞಾನವೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನುಮಾನ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಅಡುಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ವಿಜ್ಞಾನ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಗೃಹವಿಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ."[೮೮]

ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತಾರ್ಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸುವುದು ಕಲೆಯೂ ಹೌದು, ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಹೌದು, ವಿಜ್ಞಾನವು ಹೌದು.ಆಹಾರ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರೆ, ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ವಸ್ತುವೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ವಿಧುರ ನೀತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಹಾರ ಕ್ರಮದ

ಕುರಿತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಆಹಾರವನ್ನು ಯಾವಾಗ, ಎಷ್ಟು ತಿನ್ನಬೇಕು ಎಂಬುದು ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಕವನ, ನಾಟಕ, ಆತ್ಮಕಥೆಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ವಸ್ತು ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಡೆದು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ತ್ರಿಪದಿಗಳು, ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳು ಅನ್ನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿವೆ. ಕೃಷ್ಣನ "ಅಕ್ಷಯಾಂಬರ ಪ್ರಸಂಗ," ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ನಿತ್ಯ ಅನ್ನದಾಸೋಹದ ಮಹಾಮನೆ', ಅನ್ನ, ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನೇಕ ವಚನಗಳು, ಕನಕದಾಸರ ' ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ, ಚಾವುಂಡರಾಯನ ಲೋಕೋಪಕಾರ', ೨ನೇ ಮಂಗರಸನ 'ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ', ಲಂಕೇಶರ ರೊಟ್ಟಿ, ಪ್ರತಿಭಾ ನಂದಕುಮಾರರ 'ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ', ವೈದೇಹಿ ಅವರ 'ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಹುಡುಗಿ' 'ತಿಳಿಸಾರು ಗೊತ್ತೆ' ಕವನಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಆಹಾರ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ', ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ' ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಹಾರ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ಶೋಧಿಸಿದ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಮುದ್ದೆ ಸಾರು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಮುದ್ದೆಸೀಮೆ, ಅನ್ನದ ಸೀಮೆ ಹಾಗೂ ರೊಟ್ಟಿ ಸೀಮೆ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು ಆಹಾರ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಧಾನ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಆಹಾರ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು ಜಾತಿ, ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಿಂದಲೂ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ ಇದೆ.ತಿಪಟೂರು, ಅರಸೀಕೆರೆ, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಭೈರಪ್ಪನವರ ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮುದ್ದೆ ಸೀಮೆ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಯಳಂದೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಹಿಟ್ಟು' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ, ಊಟ, ಭೋಜನ ಎಂಬ ಸಮೃದ್ಧ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ 'ಹಿಟ್ಟು ಉಣ್ಣುವುದು', ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುದ್ದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಆಹಾರವೆನಿಸಿದೆ. ದಿನವಿಡೀ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ನಂಜಮ್ಮನನ್ನು

ನೋಡಲು ಹೋದ ಚನ್ನಿಗರಾಯನಿಗೆ ನಂಜಮ್ಮನ ಅಜ್ಜಿ ಮುದ್ದೆ ಊಟ ಹಾಕಿ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭ.

> "ಅಜ್ಜಿಯೇ ಮನೆಯ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಪಳದ್ಯ, ಹಪ್ಪಳ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ತುಪ್ಪ, ಮೊಸರಿನ ಊಟ ಬಡಿಸಿತು. ಅಜ್ಜಿ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನೇ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದೂವರೆ ಮುದ್ದೆ ಹಿಟ್ಟು ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮಾಡಿದ".[೮೫]

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಉಪಚಾರ ಅದರಲ್ಲೂ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಈ ವಾಕ್ಯ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಮುದ್ದೆ ನೀಡಲು ಅಜ್ಜಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಚೆನ್ನಿಗರಾಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮುದ್ದೆ ಊಟವನ್ನೆ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿರುವುದರಿಂದ ಮುದ್ದೆ ನೀಡಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮುದ್ದೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗುವ ಗುಣಹೊಂದಿದ್ದು, ಬೇಗ ಹಸಿವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೋಟೀನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಶ ದುಡಿಯುವ ರಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.ಹಾಗಾಗಿ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುದ್ದೆ ಉಣ್ಣುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. 'ರಾಗಿ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ', 'ರಾಗಿ ಉಣ್ಣುವವ ರಾಜ' ಎಂಬ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಆಹಾರ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಬಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುವ ಧಾನ್ಯ ರಾಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಜೀವನಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಧುಮೇಹದಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಶ್ರೀಮಂತರು ರಾಗಿಮುದ್ದೆ, ರಾಗಿಗಂಜಿ, ರಾಗಿರೊಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದ ರಾಗಿಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತಾಗಿದೆ.ದುಡಿಯುವ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂರ ಊಟವೇ ನಮಗೆ ಸೊಗಸು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವದವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹಭಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಜೋಳಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಊರು ಊರು ಭಿಕ್ಷೆ ಹೋದಾಗ ಜೋಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಳದಪ್ಪಲೆ ಹುಳಿಸಾರು ತಂದು ನದೀ ದಡದ ಬಂಡೆ ತೊಳೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ, ಎಲ್ಲ ಊರಿನ ಊಟ ಮಾಡಿರುವವನಿಗೆ ಮನೆಯ ಊಟ ರುಚಿಸಲ್ಲ ಎಂದು ತಾಯಿ ಗಂಗಮ್ಮ ಹೇಳಿದಾಗ, ಅಮ್ಮಾ ಆ ಹಾಳು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಅನ್ನಾನೇ ತಿಂದು ಬೇಜಾರಾಗಿದೆ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಹಾಕಮ್ಮ. ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿಯುತ್ತೆ ಎಂದನು."[೮೬]

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಹಾರದ ವ್ಯಾಮೋಹ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಾರ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ದೂರ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಹಾರ, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಯಾವಾಗ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಅಮ್ಮನ ಕೈರುಚಿ ತಿನ್ನುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತೇವೆ. ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ ಭತ್ತ ಹಾಗಾಗಿ

ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ, ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಿರೊಟ್ಟಿ, ತಾಲಿಪಟ್ಟು, ಅಕ್ಕಿದೋಸೆ, ಪಡ್ಡು, ಅಕ್ಕಿರವೆಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಇಡ್ಲಿ, ಅಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕಡುಬು, ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದವು ಹೀಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಆಹಾರವನ್ನೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಮುದ್ದೆ ಸೀಮೆಯ ಅಪ್ಪಟ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಅಪ್ಪಣನಿಗೆ ಅನ್ನ ಬೇಜಾರುಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ಇಂದು ಜಾಗತಿಕಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ವಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಮಾಡುವ ಹುನ್ನಾರಗಳು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮುದ್ದೆ ತಯಾರಿಸುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಅದು ಅನುಭವದಿಂದ ಪಕ್ವಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಗಂಟಿಲ್ಲದಂತೆ ತಯಾರಿಸುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು, ಎಷ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುದ್ದೆ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮುದ್ದೆ ತಯಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಧಾನ್ಯಗಳು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಮುದ್ದೆ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಮುದ್ದೆ, ಅರೇಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿಮುದ್ದೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಮುದ್ದೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ದೇಶದ ಯಾವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ಸೆಳೆಯುವಷ್ಟು ಇನ್ನಾವುದೇ ಆಹಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ರೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ಊಟವು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಗಳು ರೊಟ್ಟಿ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ತಯಾರಿಸುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪಲ್ಯಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಂಬಿನೇಷನ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೂಡ ಪ್ರದೇಶದ ಹವಾಗುಣವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಗೋಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯುವ ರಾಜಸ್ಥಾನಿಯರು ಗೋಧಿಯಿಂದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಚಪಾತಿ, ರೋಟಿ, ಪರೋಟ, ನಾನ್ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿದಧ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ, ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ರೊಟ್ಟಿ, ತಾಲಿಪಟ್ಟು ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ, ಕಾಳಿನ ಪಲ್ಯ, ತರಕಾರಿ ಪಲ್ಯ, ಕಡಲೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಝುಣಕ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಚಟ್ನಿ, ಪಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ.ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ'

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಂಜಮ್ಮನ ಮೊದಲನೆ ಮಗ ರಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ತಿನ್ನಲು ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

> "ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾನು ತಿಂಡಿ ಇಲ್ದೆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೂತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಒಂದು ರೊಟ್ಟಿ, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು ಹುಡಿ ಕೊಟ್ಟ, ರೊಟ್ಟಿ ಒಳ್ಳೇ ಅಂಗೈ ಮಂದಕ್ಕಿತ್ತು....ಚನ್ನಿಗರಾಯರು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಆಚಮನಕ್ಕೆ ಸಂಧ್ಯಾ ವಂದನೆ ಮುಗಿಸಿ ಅವರೇಕಾಳಿನ ರೊಟ್ಟಿ, ಕಾಯಿಚಟ್ನಿ ಮೊಸರು ತಿಂದು ದಾರಿಗೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಮೂರು ರೊಟ್ಟಿ ಚಟ್ನಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮದುವೆಯ ಕೋಟು ಹಾಕಿ ನಾಗಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊರಟರು".[೮೭]

ದುಡಿಯುವವರಿಲ್ಲದೇ ಬಡತನವನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿ ನಂಜಮ್ಮ ಹೊಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಗಿಯಿಂದ ಗಂಜಿ, ಮುದ್ದೆ ತಿನ್ನುವಂತಾಗಿದ್ದ ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿಯೆಂದರೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಚನ್ನಿಗರಾಯರು ಸುಖದ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸದೇ ಇದ್ದು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಡತನದ ಜೊತೆಗೆ ಬರಗಾಲ, ಪ್ಲೇಗನಂತಹ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟಕ್ಕೂ ದುಸ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಂಜಮ್ಮನ ಮಗ ರಾಮಣ್ಣ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಕೊಟ್ಟ ರೊಟ್ಟಿ ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳುಚಟ್ನಿ ತಿನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಆ ರೊಟ್ಟಿ ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ.ರೊಟ್ಟಿ ಮುದ್ದೆಯ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು. ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ರೈತರು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಆಹಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೊಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ರೊಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಸರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾದ ಹದವರಿತು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ ತಯಾರಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೊಣಬೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ನಾದಿ ಒಣಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೈರೊಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೈರೊಟ್ಟಿ ತಟ್ಟುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೀರು ಹಚ್ಚುತ್ತಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ನೀರು ಹಚ್ಚಿ ತಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನೆ ಕೆಂಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವ ರೊಟ್ಟಿ ತುಂಬಾ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜೆರೊಟ್ಟಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗಿರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಅವರೇಕಾಳಿನ ರೊಟ್ಟಿ ಇದು ತುಂಬಾ ವಿರಳ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಧಾನ್ಯದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ರೊಟ್ಟಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದರ

ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುವ ಚಟ್ನಿಪುಡಿಗಳು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಾಳು, ತರಕಾರಿ, ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯಗಳು ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರೋಟೀನ್, ವಿಟಮಿನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಮಸಾಲೆ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ರೊಟ್ಟಿಗಳು, ಈರುಳ್ಳಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಕರಿಬೇವು, ಕೊತ್ತಂಬರಿಸೊಪ್ಪು, ಕಾಯಿತುರಿ ಹಾಕಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಯಾರಿಸುವ ತಾಲಿಪಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ರುಚಿಯಾದ ರೊಟ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ತಾಲಿಪಟ್ಟಿನ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಕಂಠಿ ಜೋಯಿಸರು ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಮಂತ್ರ ಮುಗಿಸಿ ಒಳಗೆ ನಂಜಮ್ಮ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಜಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಅಕ್ಕಿ ತಾಲಿಪಟ್ಟು ಬದನೆಕಾಯಿ ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿಯನ್ನು ಅಳಿಯನೊಡನೆ ಕೂತು ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದರು".[೮೮]

ಈ ವಿವರಣೆ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶಯುಕ್ತವಾದ ತಾಲಿಪಟ್ಟು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಎಣ್ಣೆಗಾಯಿ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯದ ಜೊತೆ ಸಮಾಜದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪೌಷ್ಠಿಕಯುಕ್ತ ಆಹಾರವನ್ನು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ವಾರಸುದಾರಳಾದ ಮಹಿಳೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ತೋರುವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಹಾರ, ಮಾಂಸಹಾರ ಸೇವಿಸುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲತಃ ಮನುಷ್ಯನು ಸಸ್ಯಹಾರಿ. ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ಎಂಬ ಆರ್ಗನ್ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ಸಸ್ಯಹಾರಿ ಎಂಬುದು ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾಲನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪು, ತರಕಾರಿ, ಧಾನ್ಯ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ಆರ್ಗನ್ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಯಿತು. ನಂತರ ದೇಹ ಸಸ್ಯಹಾರದ ಬದಲು ಮಾಂಸಾಹಾರ ಬೇಯಿಸಿದ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿತು. ಮಾಂಸಹಾರವಿರಲಿ, ಸಸ್ಯಹಾರವಿರಲಿ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ವರ್ಗದವರು ಸಸ್ಯಹಾರಿಗಳು, ಉಳಿದವರು ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು ಎಂಬ ನಿಲುವುಗಳಿದ್ದವು. ಈಗ ಬದಲಾದ ಕಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾವುದೇ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಆಹಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ 'ಊಟ ತನ್ನಿಚ್ಛೆ ನೋಟ ಪರರಿಚ್ಛೆ' ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟಿಯಾಡಿ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿವರಗಳು ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಮಲೆನಾಡಿಗರ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಂಸಹಾರವೆಂದರೆ ಅದು

ಕಾಡುಹಂದಿ. ಉಳಿದಂತೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಮೀನು, ಏಡಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರಾವಳಿ ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೀನನ್ನು ಆಹಾರದ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ಸ್ಯೋದ್ಯಮ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯದ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಮೀನಿನಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೀನಿನ ಹುಳಿ, ಮೀನಿನ ಭಾಜಿ, ಮೀನಿನ ದೋಸೆ, ಮೀನಿನ ಪ್ರೈ, ಒಣಮೀನಿನ ಹುಳಿ, ಒಣಮೀನಿನ ಚಟ್ನಿ ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದ ಜೀವನ ವಿಧಾನದ ಚಿತ್ರಣವಿರುವುದರಿಂದ ಮಾಂಸಹಾರ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಐತಾಳರು ಸರಸೋತಿಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕಾಗುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯ, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

> "ಶೂದ್ರರಾದರೆ ಮಳಿ-ಗಾಳಿ, ಮೀನು-ಗೀನು ಹಿಡಿದು ತರಬಹುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನ್ಮ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹಸಿರುವಾಣಿತಿಂದೇ ಸಾಯಬೇಕು ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಮೇಲೆ ಅವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸ ಬೇಡವೇ?ಎಂದರು".[೮೯]

ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಸ್ಯಹಾರವನ್ನು, ಶೂದ್ರರು ಮಾಂಸಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಮಾಂಸಹಾರ ಬಹುಜನ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಮಾಂಸದಪ್ರೋಟೀನು ತಮ್ಮ ಊಟದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಧುನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮಾಂಸಹಾರ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮೀನಿನ ಊಟ, ದನದ ಮಾಂಸದ ಊಟ, ಕೋಳಿ ಮಾಂಸದ ಊಟ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸಹಾರವನ್ನು ಸ್ವಿಗ್ಗಿ (Swiggy) ಜೋಮ್ಯೊಟೊ (Zomato) ಮನೆಗೆ ತಂದು ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾಂಸಹಾರದ ಸೇವೆನೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿವೆ.

ಸೌತೆಕಾಯಿಹುಳಿ

ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಐತಾಳರು ಎರಡನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಐತಾಳರು ಶೀನಮಯ್ಯ ಅವರು ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ದಿನವನ್ನುಶೀನ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ

> "ಹೊತ್ತು ಬೈಗಿನೊಳಗೆ ಶೀನವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹುಳಿಸಾರು, ಹಲಸಿನಬೇಳೆ, ಸೌತೆಕಾಯಿ ಹುಳಿ ತಿಂದು ಹೀಕರಣೆ ಬಂದಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಲಕಾಯಿ

ಮುದ್ದೆ, ಹುಳಿಯಂಥ ಹುಳಿಯನ್ನು ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ಕಡಲೇ ಬೇಳೆ ಪಾಯಿಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ನಾನು ಸತ್ತರೂ ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ಮರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ".[೯೦]

ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಸಾರು, ಹಲಸಿನ ಬೀಜದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಖಾದ್ಯಗಳು, ಸೌತೆಕಾಯಿ ಹುಳಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೆ ಮತ್ತು ಹುಳಿ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷವಾದುದು ಸರಿ. ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು ಮುದ್ದೆ ಮೀನುಸಾರು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುದ್ದೆ ಮೀನುಸಾರು ಬಹುಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿವೆ. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಗೆ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಈ ಓತಣ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ.

"ಐತಾಳರು ಪೌರೋಹಿತ್ಯದಿಂದ ಕಾಯಿ, ಅಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಹಸುರುವಾಣಿಯೂ ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಂಥ ಹಸುರುವಾಣಿಯದು! ಹಣ್ಣು ಸೌತೇಕಾಯಿ, ಯುಗಾದಿಯಿಂದ ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಒಂದೇ ರಾಗ ಸೌತೆ, ಸೌತೆ ಮನೆಯ ಕಂಬಕ್ಕೂ ಅದು ತೂಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ನೇಲೆಗೂ ತೂಗಿದೆ ಜಂತಿಗೂ ಅದನ್ನೇ ತೂಗಿ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ"[೯೧].

ಸೌತೆಕಾಯಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುವ ತರಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸೌತೆಕಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ತರಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿನ ಸೌತೆಕಾಯಿಯನ್ನು ಅಡುಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಪೂರ್ವ ನಂತರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತರಕಾರಿ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಜನರು ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಸೌತೆಕಾಯಿ ಬೇಗ ಹಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೆಡದಂತೆ , ಕೊಳೆಯದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಗೆ, ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಜಂತಿಗಳಿಗೆ ಸೌತೆಕಾಯಿಯನ್ನು ನೇತುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟರೆ ಬೇಗ ಕೊಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಹಿರಿಯರು ಹೀಗೆ ನೇತುಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಸೌತೆಕಾಯಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೌತೆಕಾಯಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಿಗೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಬೆರೆಸಿ ಒಣಗಿಸಿಡುವ ಮೂಲಕ ಹುಳು ಹಿಡಿಯದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿದ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಳುಗಳಿಗೆ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸೊಪ್ಪಿನ ಖಾದ್ಯಗಳು

ಸೊಪ್ಪು ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಖನಿಜಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದು. ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ನಮಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ

ಅಲ್ಲಿನ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮನೆಯ ಹಿಂದೆ, ಮುಂದೆ, ಗದ್ದೆ ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ, ಬೇಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೊಪ್ಪನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೊಪ್ಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಔಷಧ ಗುಣವನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಅನುಭವದಿಂದ ಈ ಸೊಪ್ಪು ಇಂತಹ ರೋಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಸೊಪ್ಪುಗಳೆಂದರೆ ಹರಬೆಸೊಪ್ಪು, ದಂಟಿನಸೊಪ್ಪು, ಕರಿಬೇವು, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಪಾಲಕ್ ಮೊದಲಾದವು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಕೃಷಿಯತ್ತ ಯುವಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೂರಾರು ಜಾತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಸಮಾಜದ ಜನಜೀವನವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಮಹತ್ವ, ಜನರು ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವವಿಧಾನವನ್ನುಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆ, ಗರಗನ ಕುಡಿ, ಚಕ್ತೆಸೊಪ್ಪು, ಗುಡ್ಡದ ದಾಸವಾಳ, ಹೊಳೆದಾಸವಾಳ, ಒಂದೆಲಗ(ಇಲಿಕಿವಿ), ದಂಟಿನಸೊಪ್ಪು ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ,

> "ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅರವತ್ತು ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು, ನೂಲೆಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ 'ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅರ್ಧ ಅಡಿಯಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಅಡಿಗಳವರೆಗೂ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮುಳ್ಳು ಮುಳ್ಳು ನೂಲೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಬುಡದ ಗೆಣಸು ಅದನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಸುಲಿದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಿದ್ದಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಣಂಬಲಿ, ಕೆಸುವಿನ ಕೊಟ್ಟೆ ಹಿಟ್ಟು, ಕೊಚ್ಚಲಿ ಮೀನಿನ ಪಲ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಕ್ಷಬೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ".[೨]

ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆಯಾ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಅರವತ್ತುಜಾತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯದಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಸಿಗುತ್ತದೆ. ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿ

ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಿನ್ನುವ ಸೊಪ್ಪು ಯಾವುದೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಕುಡಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಮುರಿಯುವ ವಿಶೇಷ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹಿರಿಯರು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಪ್ಪುಗಳೆಂದರೆ ಚಗಟೆಸೊಪ್ಪು, ಹರವೆಸೊಪ್ಪು, ಉರಗಸೊಪ್ಪು, ಮುಳ್ಳುಹರವೆ, ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆ, ಗೋಳಿಹರವೆ, ಗಣಿಕೆಸೊಪ್ಪು, ಪಸರೆಸೊಪ್ಪು, ಗುಳ್ಯಂಡೆಸೊಪ್ಪು, ಮಳಿಸೊಪ್ಪು, ಹಾಲೆಸೊಪ್ಪು, ಅಮಟೆಸೊಪ್ಪು, ಗದ್ದೆಮಾವು, ಚೀಣಿಕಾಯಿ ಬಳ್ಳಿ ಚಿಗುರು, ಕಾನುಬಾಳೆ, ಕೊಳಕ, ಹುಣಸೆಸೊಪ್ಪು, ಕೆಂಜಿಗೆಸೊಪ್ಪು, ಗೆಣಸಿನ ಸೊಪ್ಪು, ಕಲ್ಲು ಗುರುಜೆ ಸೊಪ್ಪು, ಹಿಟ್ಟಿನಕುಡಿಸೊಪ್ಪು, ಕರಕಡ್ಡಿಸೊಪ್ಪು, ಅಡಕೆಸೊಪ್ಪು, ಕೊಟ್ಟಿನ ಗುರುಜೆ, ಸಾರಿನ ಸೀಗೆಕುಡಿ, ತಡಗುಣಿ ಚಿಗುರು, ನಲ್ಲಿಕುಡಿ ಚಿಗುರು, ಹೊನಗಾಲ ಸೊಪ್ಪು, ಹೊನೆಗೊನೆಸೊಪ್ಪು, ಕಾರೇಸೊಪ್ಪು, ಕನ್ನೆಸೊಪ್ಪು, ಕಿರುನಗಲ ಸೊಪ್ಪು, ನುಗ್ಗಿಸೊಪ್ಪು, ಅಗಸೆಸೊಪ್ಪು, ಕಿರಕಸಾಲೆ ಸೊಪ್ಪು, ಮೆಂತೆಸೊಪ್ಪು, ಕುಂಬಳಸೊಪ್ಪು, ಪಾಲಕಸೊಪ್ಪು, ಬಿಳಿಬಗ್ಗರವಾಟ, ಕೆಂಪುಬಗ್ಗರವಾಟ, ಒಂದೆಲಗಸೊಪ್ಪು, ಕಾಡುನುಗ್ಗೆಸೊಪ್ಪು, ಕಾಡಂದಗ, ದ್ಯವನದ ಸೊಪ್ಪು, ಪುಂಡಿಸೊಪ್ಪು, ಬಸಲೆಸೊಪ್ಪು, ಕಳ್ಳೆಸೊಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಲ್ಯಮಾಡಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬಳಸುವುದು ಹತ್ತರಿಂದ ಹದಿನೈದು ಬಗೆಯಾ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬದ ಸಮಯದಲ್ಲಾದರೂ ಅರವತ್ತು ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಗುರುತಿಸಿ ತರುವುದರಿಂದ ಆ ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಮಹತ್ವ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಸ್ಯಪ್ರಭೇಧಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಯವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಪರಿಚಯದಲ್ಲಿವೆ. ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಔಷಧೀಯ ಗುಣ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶತೆಯೊಂದಿಗೆ ರುಚಿಕರವಾದ ಆಹಾರವು ಹಲವು ಮಣ್ಣಿನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಪರಿಚಯಿಸಿವೆ. ಭೈರಪ್ಪನವರ ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಗೊನೆಸೊಪ್ಪು, ಕೊಮ್ಮೆಸೊಪ್ಪು, ದಂಟಿನಸೊಪ್ಪು ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

> "ನಂಜಮ್ಮ ವಾಸಪ್ಪನವರೊಡನೆ ಕಾಗದ ಕಳಿಸಿದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಂತರ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ಯಾಮಭಟ್ಟರು ಒಬ್ಬರೇ ಬಂದರು ಆಗ ತೋಟದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಗೊನೆಸೊಪ್ಪು ಕಿತ್ತು ತರಲು ಗಂಗಮ್ಮ ಹೋಗಿದ್ದಳು".[೩]

ಹೊನ್ನಗೊನೆಸೊಪ್ಪು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಸೊಪ್ಪಾಗಿದೆ. ಈ ಸೊಪ್ಪು ಬೆಳೆಯಲು ಅಧಿಕ ನೀರಿನ ಒರತೆ ಬೇಕೆಂಬ ಯಾವ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ತೇವಾಂಶವಿದ್ದರೂ ಈ ಸೊಪ್ಪು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ನಂತರ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೊನ್ನಗೊನೆ ಸೊಪ್ಪು 'ಸಿ' ವಿಟಮಿನ್ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಣ್ಣಿನ ದೃಷ್ಟಿದೋಷವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದುದಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆಸಾಲು, ತೋಟದ ಅಂಚು,ಕೆರೆಯದಡ, ಕೆರೆಯ ಅಂಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹೆಸರುಕಾಳಿನ ಜೊತೆ ಬೇಯಿಸಿ, ಪಲ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾರು ಮಾಡಿ ಮುದ್ದೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುವ ಚಿಂತೆ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗಿಲ್ಲ. ಪೇಟೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೂ ಈ ರೀತಿಯ ಅಪರೂಪದ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಸಿಗದಂತಾಗಿವೆ.ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ನಂಜಮ್ಮನ ಜಾಣ್ಮೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಮನೆಯ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾ, ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

> "ಈಗೀಗ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಸೇರುರಾಗಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಊಟವೂ ಆಗಬೇಕು, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ದಂಟಿನ ಸೊಪ್ಪು, ಬದನೆಕಾಯಿ, ತಿಂಗಳುಹುರುಳಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.....ಚಿಕ್ಕೆಗೌಡ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಸರ್ವಕ್ಕನು "ಕಂಚಿನ ಗಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಆರಿದ ಮುದ್ದೆ ಕೊಮ್ಮೆಸೊಪ್ಪಿನ ಮಶಪ್ಪು ಸಾರುಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕಿದಳು".[೯]

ಈ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಂಟಿನಸೊಪ್ಪು ಅಧಿಕ ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮುದ್ದೆಯಂತಹ ಗಟ್ಟಿ ಆಹಾರದ ಜೊತೆ ದಂಟಿನ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ ತಿನ್ನುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಮ್ಮೆಸೊಪ್ಪು ವಾತಪಿತ್ತದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ಆಯರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಯುರ್ವೇಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಮ್ಮೆಸೊಪ್ಪಿಗೆ ಪುನರ್ನವ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಯಾವುದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಸುವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಕೆಸುವನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಸುವಿನ ಕೊಟ್ಟೆ ಕಡುಬು, ಕೆಸುವಿನ ಚಟ್ನಿ, ಕೆಸುವಿನ ಪತ್ರೊಡೆ, ಕೆಸುವಿನ ಪಲ್ಯ ಹೀಗೆ ವಿಧವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಸುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅನುಭವವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಸುವಿನ ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಪಾರೋತಿ ಸರಸೋತಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆಂದು ಅಡುಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟು ಹೇಳುವ ಮಾತಿದು.

> "ಮಳೆಗಾಲ ಬಂತೆಂದರೆ ಹಲಸಿನ ದಾನಿ, ಗೆಣಸಿನ ಗಡ್ಡೆ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವವರಿಗೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಯಾವ ಮಣ್ಣಿಗೆ? ಎಂದು ಪಾರೋತಿ ಹೇಳುವಾಗ ಸರಸೋತಿ ನೀನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಉದ್ದನ್ನು ಅರೆದು ಕೆಸುವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಕುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಚಟ್ನಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ರುಚಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಏನು ಮಣ್ಣೋ?. ಕಾವಲಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಚಟ್ನಿ ಹಚ್ಚಿದರೆ ತನ್ನಂತೆ ಬಾಯಿಗೆ ರುಚಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಊಟವಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ?. ಉದ್ದು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಸುವಿನ ಸೊಪ್ಪಿನ ಚಟ್ನಿಯನ್ನು ದ್ವಂಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು".[೯೫]

ಈ ವಿವರಣೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ವಿವಿಧ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.ಕೆಸುವಿನ ಚಟ್ನಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕೆಸುವಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಿವೆ ಕಾಡುಕೆಸು, ಊರುಕೆಸು, ಗೆಡ್ಡೆಕೆಸು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೆಸು ಯಾವುದೆಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಕಾಡು ಕೆಸುವಿನಿಂದ ಅಡುಗೆ ತಯಾರಿಸಿ ತಿಂದರೆ ಬಾಯಿ ಕಡಿತ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೆಸುವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಕೆಸುವನ್ನು ಏಕೆ ತಿನ್ನಬೇಕು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಬೇಕು, ಹೇಗೆ ತಿನ್ನಬೇಕು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಸುವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕರಿಕೆಸು, ಕೆಂಪು ಕೆಸು, ಮರಕೆಸು, ಹಾಲು (ಬಿಳಿ)ಕೆಸು, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿದಥ ಕೆಸುಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕರಿಕೆಸುವನ್ನು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚಂಡಿ ಎನ್ನವರು. ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆ, ಕಾಂಡ, ಗಡ್ಡೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಸುವಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಪತ್ರೊಡೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಉದ್ದನ್ನು ಸೇರಿಸಿಯೂ ಚಟ್ನಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆಯಿಂದ ಬೊಂಡಾ, ದೋಸೆ, ದಂಟಿನಿಂದ ಹುಳಿಯನ್ನು, ಗಡ್ಡೆಯಿಂದ ಹಪ್ಪಳ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ರುಚಿಕರವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಸುವಿನ ಗಡ್ಡೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಹುಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ವಿವರಣೆ ಹೀಗಿದೆ.

"ಸುಬ್ರಾಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಸೌತೆ ಬೀಜದ ಸಾರು, ಹಲಸಿನ ದಾನಿಯ ಪಲ್ಯ, ಕೆಸುವಿನ ಗಡ್ಡೆಯ ಹುಳಿಗಳಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೇಲೋಗರಗಳ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ."[೯೭]

ಬಹುಜನರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಅರಿವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯವಾದದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.ಮಲೆನಾಡಿನ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಅಣಬೆ,ಕಳಲೆಇವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಸ್ಥಳೀಯರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.ಅಣಬೆಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಗುತ್ತಿ ಹಲಸಿನಮರದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲ ನೀರುಗಳನ್ನು, ಹೆಂಡ ಕರಿಮೀನು ಚಟ್ನಿಯನ್ನೋ ಕಳ್ಳು ಸ್ವಾರ್ಲು ಮೀನನ್ನೋ,ಕಡೆಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯನ್ನೊ ಸವಿದೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು......ಒಳ್ಳೆಯ ಎಳೆ ಕಳಲೆಮುರಿದು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು....ಅಣಬೆಯ

> ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಅಳಿಬಿ, ಹೆಗ್ಗಾಲಳಿಬಿ, ಚುಳ್ಳಳಿಬಿ, ಕಾಸರ್ಕನಳಿಬಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು".[೯೭]

ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲಸನ್ನು ನಿತ್ಯ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲಸು ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಲವಾರು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು. ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಹಲಸಿನ ಬೀಜ ಹುರಿದು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ವೀರ್ಯವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ರಕ್ತಹೀನತೆ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೃದಾಯಾಘಾತ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯುವಿನಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಇದು ಮದ್ದು ಎಂದು ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಹಲಸನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಯಾವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರು ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಚಿಪ್ಸ್, ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನಿಂದ ದೋಸೆ, ಗಾರ್ಗಿ, ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಚಟ್ನಿ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲಸಿನ ಚಾಕಲೇಟ್, ಹಲಸಿನ ಫೇಡಾ, ಹಲಸಿನಿಂದ ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್ ನಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಗೆ ಮರುಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಲಚ್ಚ ರಜೆಗೆಂದು ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ

> "ಇವತ್ತಿನ ಹರಿವೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹುಳಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ? ಅವನಿಗೋಸುಗ ಗಾರಿಗೆ, ಉಂಡಲಕ್ಕು ಮಾಡಿತಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೇ ಮಗನನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಯಿ, ಅಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಅರೆದು ದುಣಿದು ಗಾರಿಗೆ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಉಂಟಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಳು".[೯೮]

ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಶೇಷ ತಿನಿಸುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹರಿವೆಸೊಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಗಾರಿಗೆ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಉಂಟಲ್ಲು ಇವು ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ತಿನಿಸುಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಬಹುದು. ಹರಿವೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹುಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹರಿವೆಸೊಪ್ಪು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಹರಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹರಿವೆ, ಕೆಂಪು ಹರಿವೆ, ದಂಟಿನ ಹರಿವೆ, ಮುಳ್ಳಿನ ಹರಿವೆ ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಯ ಹರಿವೆಗಳಿದ್ದು, ನಿತ್ಯ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬಳಸಿ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸದೃಢ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಇದು ಅನೇಕ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಖನಿಜ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಜೀರ್ಣ, ಬಾಯಿಹುಣ್ಣು , ರಕ್ತಸ್ರಾವ ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ, ಬಾಣಂತಿಯರಲ್ಲಿ ಎದೆ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಳ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಔಷಧೀಯ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ ಈ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂಡವಾಳಶಾಹೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಲುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಸೊಪ್ಪು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಇಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನ :

ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆಂದು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೆಡದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು "ಮಣ್ಣಿನ ಜಾಡಿ" ಯಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ಬಗೆಯ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾವಿನಮಿಡಿ, ಮಾವಿನಹೋಳಿನ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ನಿಂಬೆಕಾಯಿ, ಆಮಟೆಕಾಯಿ, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಕಂಚಿಕಾಯಿ, ಚವಳಿಕಾಯಿ, ಟಮೋಟೊಕಾಯಿ, ಶುಂಠಿ,ಅಂಬೆಹಳದಿ ಮುಂತಾದ ನೂರಾರು ಬಗೆಯ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರೂಡಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಹಾಕುವ ವಿಧಾನದ ಕುರಿತು ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಾಕಲು ಅನುಕೂಲ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಐತಾಳರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮಾವಿನ ಮರಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಂದಾದರೂ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಬಂದೇ ಆಗಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲು ಕವಿದು, ಅವರ ಅರಾಲಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾವಿನ ಮಿಡಿ ಕಾಣಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ ಆದರೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚಿ ಉಣ್ಣುವುದೇನನ್ನು! ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೌತೆಕಾಯಿಅಡುಗಾಯಿ ಮಾಡಿಯಾಯಿತು. ಅದೂ ಮುಗಿಯಿತು ಹೆಬ್ಬಲಸಿನ ಅಡುಗಾಯಿಯಾಯಿತು. ಅದೂ ತಿಂದು, ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂತು ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಸೆಕೆಗಾಲ ಕಳೆಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಿತ್ತು".[೯೯]

ಈ ವಿವರಣೆ ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಯ ಕೊರತೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೋಡ ಕವಿದ ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಇಬ್ಬನಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬನಿ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಮಾವಿನ ನೆನೆ (ಮಾವಿನ ಹೂವು) ಉದುರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಯಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೆಬ್ಬಲಸಿನ ಅಡುಗಾಯಿ, ಸೌತೆಕಾಯಿ ಅಡುಗಾಯಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಅಡುಗಾಯಿ' ಎಂದರೆ ಬೇಯಿಸಿದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಎಂದರ್ಥ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ತುಂಬ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶುಂಠಿ, ಟಮೋಟೊಕಾಯಿ, ಕ್ಯಾರೇಟ್ (ಗಜ್ಜರಿ), ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಸೌತೆಕಾಯಿ, ಹಲಸಿನಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುದಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ

ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾವಿನಕಾಯಿ, ನಿಂಬೆಕಾಯಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಮಳೆಗಾಲ, ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕೆಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.ಇದನ್ನು ೬ ರಿಂದ ೮ ತಿಂಗಳು ಕೆಡದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಯ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಹಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಮಾವಿನ ಮಿಡಿ ಹೆಡಿಗೆಗಳು ಕಣ್ಣಮುಂದೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವನ್ನುಕೆರೆಗೆ ಒಯ್ದು ತೊಳೆದು, ಚವಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರವಿಯಾಯಿತು. ಮಿಡಿ ಹೆಡಿಗೆಗಳಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಮಗ್ಗಲು ಆದೀತು.... ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗೆ ಉಪ್ಪು ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ತಂದಾಗಬೇಕೇ? ಹೊಳೆನೀರನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ ರದ್ದು ಮಾಡಬೇಕೆ?.... ಮರು ದಿವಸವೆಲ್ಲ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯ ಕಾರುಭಾರ. ಸಮ್ಮನೆ ಅಂಗಡಿ ಉಪ್ಪಿಗೆ ದಂಡವನ್ನು ತೆರುವುದು ಬೇಡವೆಂದು ಹೊಳೆನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಉಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ಯೋಚನೆ ಹೊರಟಿತು. ಆದರೆ ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಗಳು ಕಣ್ಮುಂದೆಯೇ ಇರುವಾಗ ಈ ಯೋಚನೆ ಸಮವಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋಚಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ತಂದು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಿದ ಉಪ್ಪಿಗೇ ಸಂಚಕಾರವಾಯಿತು. ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಗೆ ಉಪ್ಪುಹಾಕಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಸರಸೋತಿಗೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಅರ್ಧಯೋಚನೆಯೇ ತಲೆಯಿಂದ ಕಳಚಿದಂತಾಯಿತಂತೆ. ಪೂರ್ಣ ಯೋಚನೆ ಕಳಚುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಮೆಣಸು, ಸಾಂಬಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ ಬಳಿಕವೇ ಸರಿ".[೧೦೦]

ಈ ವಿವರಣೆಯು ಉಪ್ಪನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲೆ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಾಕುವ ಮೊದಲು ಮಿಡಿಯನ್ನು ಉಪ್ಪಿನ ಜೊತೆ ನೆನಸಿಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಡಲತೀರದ ಜನರು ತಾವೇ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಉಪ್ಪು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದ ಕೆಲಸ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಾವಿನ ಮಿಡಿಯನ್ನು ಉಪ್ಪಿನ ಜೊತೆ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ತೆಗೆದು ನೋಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನೋಡುವುದರಿಂದ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಿಡಿಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪ್ಪಿನ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮಿಡಿಗಳನ್ನುತೆಗೆಯದಿದ್ದರೆ ಉಳಿದ ಮಿಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟ ಮಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮಸಾಲೆ ಹಾಕಿ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಇನ್ನು ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಹೋಳುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾವಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒರೆಸಿ ಹೋಳುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಜಾಡಿಗೆ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಾಡಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಡಬ್ಬಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಬೇಗ ಕೆಡದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಹುಳಿಗಾಯಿ ಆಗಿರಬೇಕು. ಮೈಲುತುತ್ತ(ಕಾಪರ್ ಸಲ್ಫೇಟ್), ಹಾಲುತುತ್ತ (ಜಿಂಕ್ ಸಲ್ಫೇಟ್), ಕ್ರಿಯೋಸೋಟು(ಪಿಕ್ಲಿಂಗ್) ಮೊದಲಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ದ್ರಾವಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು 'ಊಂಡಿಕೆ' ಎನ್ನುವರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ

ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲು ಕಂಪನಿಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಟೇಸ್ಟಿಂಗ್ ಪೌಡರ್‌ನಂತಹ ರಾಸಾಯನಿಕಯುಕ್ತ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಗೂ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಎಲ್ಲ ಮಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯ ರುಚಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು. ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ 'ಸಿ' ವಿಟಮಿನ್ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಲರಸ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಒಂದಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಗುಣ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪಿನ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದರೆ ರಕ್ತದೊತ್ತಡವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಆಗಬಹುದು. ಕಡಿಮೆ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಬಳಸಬಹುದು.ಒಟ್ಟಾರೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಭಾರತೀಯರ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಹಪ್ಪಳ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ

ಮಳೆಗಾಲ, ಚಳಿಗಾಲಕ್ಕೆಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಬೇಸಿಗೆಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ಹಪ್ಪಳ–ಸಂಡಿಗೆ ತಯಾರಿ ಒಂದು ಸಂಭ್ರಮದ ಆಚರಣೆಯಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮದುವೆ, ನಾಮಕರಣ, ಜಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಿದ್ದರಂತೂ ನೆರೆಹೊರೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಹಪ್ಪಳ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಹಪ್ಪಳ ತಯಾರಿಸುವುದೆಂದು ಕಾಣುವ ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಗುಂಪಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ, ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆಯಂತಹ ಲಾಭವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಹಪ್ಪಳದ ತಯಾರಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಹಪ್ಪಳಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಾಳು, ಗಡ್ಡೆ, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಯಾರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಐತಾಳರ ತಂಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆಂದು ಹಪ್ಪಳ ತಯಾರಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

"ಗೆಣಸು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹಪ್ಪಳವಾಗಬೇಕು, ಹಾಗೆಯೆ ಉದ್ದು, ಅವಡೆಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಹಪ್ಪಳ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಿತ್ತಲಿನಿಂದ ಬಂದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಗತಿಕಾಣಿಸಬೇಕು. ಅವನ್ನು ಉದ್ದಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಸಂಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಗೇಡಿ ಕೆಲಸ ತೊಡಗುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗೂ ಒಂದು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅನುಕೂಲ..... ಅವಲಕ್ಕಿಯೂ, ಉದ್ದಿನ ಹಿಟ್ಟು ತಯಾರಾಗಿಯಾಯಿತು. ಹಪ್ಪಳಗಳನ್ನು ಹಣಿದು, ಸಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಸಾಯಂಕಾಲದೊಳಗೆ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ".[೧೦೧]

ಮೇಲಿನ ಈ ವಿವರಗಳು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಹಪ್ಪಳಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಗೆಣಸಿನ ಹಪ್ಪಳ, ಉದ್ದಿನ ಹಪ್ಪಳ, ಅವಡೆ ಎಂದರೆ ಅವರೆಕಾಳಿನ ಹಪ್ಪಳ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಸಂಡಿಗೆ, ಅವಲಕ್ಕಿ ಹಪ್ಪಳ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಹಪ್ಪಳಗಳನ್ನು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸುವ ಆರಂಭಿಕ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾದರೆ ಅಷ್ಟೂ ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆಯೂ ನಷ್ಟವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹದವರಿತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಉದ್ದಿ, ಅಂದೇ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗಿಸಿ, ಮರುದಿನವೇ ಬೆಂಕಿಶಾಖಕ್ಕೆ ಕಂದಿಸಿ ಹುಳುಹಿಡಿಯದಂತೆ, ಮುಗ್ಗಲು ಬರದಂತೆ ಹಿಂದೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಡಬ್ಬಿಗಳು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಡಬ್ಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವಂತಾಗಿದೆ.

ಹಪ್ಪಳ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವ ವಿಧಾನ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ.ಅದನ್ನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡುಮಾಡಿ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವಸಾಹುತುಷಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಹಾರವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಹಪ್ಪಳ, ಸಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರ ನಾಗರೀಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರುವಂತಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮಾಣ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಪ್ಪಳ-ಸಂಡಿಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳು ಇಂದೂ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದೇ ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಹೆಸರು ಗಂಜಿ

ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಋತುಮಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆಯುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ, ದವಸ-ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಬಳಸಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಬೇಸಿಗೆಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ತಂಪಾಗಿಸುವ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾರೋತಿ ಉಪಚರಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಕಾಫಿ ಕಾಣದ ದಿನಗಳವು ಪಾರೋತಿಯು ಒಂದಿಷ್ಟು ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಗ್ಗರಿಸಿ, ನಂತರ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಳು. ಹೆಸರು ಬೇಳೆ ತಂಪೆಂದು ಅದನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ, ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಗಂಜಿ ಮಾಡಿದ್ದಳು.... ಶೀನನು ಐತಾಳರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಮಾವಿನ ಎಲೆ ಸೇವೆ ನಡೆಸುವ, ಬೇಗ ಮುಖ ತೊಳೆದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೆಸರು ಗಂಜಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕುಡಿದರೆ, ಆ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದನು.... ಹೆಸರು ಗಂಜಿಯಾದರೆ ಅದು, ಮೊಸರು ಅವಲಕ್ಕಿಯಾದರೆ ಅದು.... ಅವಲಕ್ಕೀ.... ಮೊಸರೇ ಇರಲಿ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ನಿನ್ನೆಯೆಲ್ಲ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ನಡೆದು, ನೀರು ಕುಡಿದೇ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ಅವಲಕ್ಕಿ ಮೊಸರನ್ನು ತಿಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ತಂಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಚಾವ ಹೊತ್ತಿನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹೆಸರು ಕಡೆದು ಬೆಲ್ಲ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು; ಹೆಸರು ನೀರು ನೋಡಿ ಬಿಸಿಲಿನ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅಮೃತ".[೧೦೨]

ಈ ವಿವರಣೆಗಳು ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಪಾಯಸ, ಹೆಸರುಗಂಜಿ, ಮೊಸರು ಅವಲಕ್ಕಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಸರು ಬೇಳೆಯು ದೇಹದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ದೇಹವನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡುವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಕಾಳಿನಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರೋಟೀನ್, ಫೈಬರ್, ವಿಟಮಿನ್ಸ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ, ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಅಂಶಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಮೊಳಕೆ ಭರಿತ ಹೆಸರುಕಾಳಿನಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ನೆನೆಸಿದ ಕಾಳು ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ತೂಕ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಹೃದಯದ ಆರೋಗ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಸರುಬೇಳೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲ, ತುಪ್ಪ, ಎಲಕ್ಕಿ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಗೋಡಂಬಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ತಂಪಾಗಿಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಹೆಸರುಬೇಳೆಯಿಂದ ಪೊಂಗಲ್, ಬೇಳೆಬಾತ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೆಸರುಗಂಜಿ, ಮೊಸರವಲಕ್ಕಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ. ಹೆಸರುಬೇಳೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿರು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ದಣಿದ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಂಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಪಾನಕಗಳ ಸೇವನೆ

ಬೇಸಿಗೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹದಲ್ಲಿನ ನೀರಿನ ಅಂಶವನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಸೂರ್ಯನಕಿರಣಗಳು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ದೇಹಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ನೀರನ್ನು ಸದಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ರಾಗಿ ಅಂಬಲಿ, ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಗಂಜಿ, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು, ಹುಣಸೆಹಣ್ಣಿನ ಪಾನಕಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿರುಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ದಣಿದ ದೇಹಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪಾನಕಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಬೆಲ್ಲದಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿಯಂತಹ ರೋಗಗಳನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡುವುದು, ಹಸಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ದಾಹವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ದೇಹವನ್ನು ತಂಪಾಗಿರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಪಾನಕಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಪಾನಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬೆಳಲಹಣ್ಣು, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಶುಂಠಿ, ಸೌತೆಕಾಯಿ, ಜೀರಿಗೆ, ಖರ್ಜೂರ, ರಾಗಿ, ಹೆಸರುಕಾಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಾನಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಚೀನಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ, ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಪಾನಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣನೆಗಳಿವೆ.ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾನಕದ ಕುರಿತ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗಮನಿಸೋಣ.

> "ದಣಿದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಂದಂಥ ಮಹಾನಿಯರಿಗೆ ಮೆಣಸು, ಏಲಕ್ಕಿಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾನಕವನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಪಾನಕದಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದ ಒಬ್ಬರು ಈ ಸೆಕೆ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾನಕಕ್ಕೆ ಸಮನಾದದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ ವಾಸ್ತೇವ ಗುರಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಡೌಲಿಗೇನೋ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಬೆಹಣ್ಣುಹಾಕಿ ಪಾನಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಕ್ಕರೆ ಏನು ಮಣ್ಣು ತಂಪು? ಬೆಲ್ಲದ ತಂಪು ಅದಕ್ಕುಂಟೇ? ಅಂದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಡಲೇಬೇಳೆ ಹೂರಣದ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು".[೧೦೩]

ಈ ವಿವರಣೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾನಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಲ್ಲದ ಪಾನಕ ಹೆಚ್ಚು ರುಚಿಕರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದುದು. ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಆಲೆಮನೆಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೈಗಾರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆರಂಭವಾಗಿ, ಸಕ್ಕರೆಯ ಬಳಕೆಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತವಾಯಿತು. ಕಾಫಿ, ಟೀ, ಪಾಯಸ, ಪಾನಕ ಮುಂತಾದ ಸಿಹಿ ಪಾನೀಯ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲದ ಬದಲಾಗಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನೇ ಬಳಸತೊಡಗಿದರು.

ಆಲೆಮನೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ತುಂಬ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಗಾಣಗಳು, ಗಾಣಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಎತ್ತುಗಳು, ಗಾಣದಿಂದ ತೆಗೆದ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು, ಅದನ್ನು ಕುದಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳು, ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ದಿಗಿದಿಗಿ ಎಂದು ಉರಿಯುವ ಒಲೆಗಳು ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲನ್ನು ಹುಟ್ಟು (ಮೇಕು) ಬಳಸಿ ತಿರುಗಿಸುವ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಆಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕೃಷಿಗೆ

ಪೂರಕವಾದ ಸ್ಥಳಿಯ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸುಂದರ, ಅಷ್ಟೇ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದ ಕಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಧುಮೇಹದಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಹತ್ತಿರವು ಸುಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅದರ ಬಳಕೆ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದು, ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಖಾದ್ಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಧುಮೇಹದಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಕ್ಕರೆ ಬಿಳಿಬಣ್ಣ, ಹರಳಾಗಿ ಬರಲು ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯ ರೋಗಗಳಿಂದ ಬಳಲುವಂತಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿಯು ಜನರು ಬೆಲ್ಲದ ಬಳಕೆಯ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಕ್ಕರೆ ಬೆಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಹದ ಬಹುಪ್ರಧಾನವಾದ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು. ಆದರೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲ ಜನರ ನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಕ್ಕರೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಆಲೆಮನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸದೇ, ಹಸಿಹಸಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿ, ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರಮದಮೂಲಕ ಕಾಯಕ ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಹಸಿದು ತಿನ್ನುವ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವು ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶ, ಜೀವಸತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಬದಲಾದ ಜೀವನಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ ಹಸಿವು ಆಗದಿರುವುದು,ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದು, ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಧವಿಧದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯರಿರುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಬಾಳೆಎಲೆ, ಮುತ್ತಗದ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆಪೆಟ್ಟೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತಹವು. ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದವು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ನಶಿಸಿ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರೆಂದರೆ ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ, ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು, ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ಮಗು, ಇಬ್ಬರೂ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ವಹಿಸುವವರಾದರೆ ಊಟಕ್ಕೆಂದು ಆಧುನಿಕ ರೆಸಿಪಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸುವ 'ಇನ್‌ಸ್ಟಂಟ್' ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಮಯ ಉಳಿಸಿ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ತಯಾರಿಸುವ ಅಡುಗೆ ಬೇಡವಾಗಿ

ಹೊರಗಡೆಯ 'ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್' ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವಸರದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ದಾಸರಾಗಿ, ರೆಡಿಮೆಡ್ ಫುಡ್, ಫಾಸ್ಟ್ ಫುಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ಗುಟ್ಟು 'ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರದಲ್ಲಿದೆ' ಎಂಬ ಜಾಗೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ದೇಸಿ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ವಿವರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

೪.೫ ಕರಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ

ಕರಕುಶಲತೆ ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಕರಕುಶಲತೆ. ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಮೂಡಿ ಬರುವ ಹಲವು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡಿಸುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೈಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವುದೇಕರಕುಶಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಮಡಿಕೆಗಳು, ಈಚಲು ಗರಿಗಳಿಂದ, ತೆಂಗಿನಗರಿಗಳಿಂದ, ಗೀಕಿನ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೆಣೆಯುವ ಚಾಪೆ, ತಟ್ಟಿಗಳು, ಹಿಟ್ಟುಂಡೆ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಪರಿಕರಗಳು, ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು, ಪಿಂಗಾಣಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಕಸೂತಿ, ಹಸೆಚಿತ್ರಗಳು, ಗೊಂಬೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಮರದ ವಸ್ತುಗಳು, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಕನ್ನಡಿ ಕಲೆ, ನೆಯ್ಗೆ, ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಚಿತ್ರಗಾರಿಕೆ, ರಥದ ಕೆತ್ತನೆ, ಮನೆ ಚಪ್ಪರ, ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟುವ ಶೈಲಿ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತನೆ, ರಂಗೋಲಿ, ಜನಪದರ ಕಾಷ್ಟ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮುಂತಾದವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕರಕುಶಲತೆಯು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಬದಲಾಗಿ ಅದೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾಗಿ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜೀವನಾಧಾರದ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಕರಕುಶಲತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜಾಣ್ಮೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದು ಜೀವನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಕರಕುಶಲತೆಯು ಒಂದು ನಾಡಿನ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಬದುಕುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಸ್ಮಯಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದು ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ 'ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯತೆ'ಗಳು ನಾಗರೀಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ಆಯಾ ಜನಾಂಗದ ಹಿರಿಯರು ಆ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಯುವ ಜನತೆ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ದೂರಸರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕರಕುಶಲತೆ ನಶಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕಗಳ ನಡುವೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ

ಹೊಸರೂಪ, ಹೊಸಶೈಲಿ, ಹೊಸಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಏನು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಕರಕುಶಲ ಜ್ಞಾನದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಆಧುನಿಕರು, ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನವರ ಭಿನ್ನರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತಂದು ಲಾಭಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹುನ್ನಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕರಕುಶಲತೆ ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ ಕಸುಬುಗಾರಿಕೆ ಆಗಿತ್ತು. ಜಾತಿಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದ ಈ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯನೆಲೆಗೆ ಬರಲು ಆಧುನಿಕತೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾದರೂ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಉದ್ಯಮಗಳು ವಾಣಿಜ್ಜೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಲೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ, ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯ ವಾರಸುದಾರ ಕಲೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲಗಳಿಂದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಕುಶಲತೆಯು ಅಲ್ಲಿನ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶೈಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಈ ಕೆಲಸಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮರುಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಉಳಿವಿನ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಂದು ಎದುರಾಗಿದೆ.

ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕರಕುಶಲತೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಜನಪದ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗ, ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನವನ್ನೇ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಪ್ರಧಾನವಾದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕರಕುಶಲತೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರದೇಶದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಜೀವನಾಧಾರ ಅಥವಾ ಉಪಜೀವನ ಆಧಾರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಂಕೀರ್ಣ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯತೆಬೇಕು. ಅದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂಬುದೆ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕಲಾನೈಪುಣ್ಯತೆಯು ಅನುಭವ ಮತ್ತು

ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವಂತಹುದು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ', ಭೈರಪ್ಪನವರ 'ಗೃಹಭಂಗ, ರಾವಬಹದ್ದೂರ ಅವರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ' ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕಲಾಜ್ಞಾನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಣಗೋಲು, ದಬ್ಬೆಸಾರ, ತಡಬೆ

'ಉಣಗೋಲು' ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಅಡ್ಡಗೋಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೇಟಿನ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಉಣಗೋಲನ್ನು ಕಂಡು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಗೇಟ್‌ನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಗೇಟ್‌ಗಳು ಬಂದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಉಣಗೋಲು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಣಗೋಲನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉಣಗೋಲಿನ ರಚನೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಮರದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮನಾದ ಎರಡು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಮರದ ಅಥವಾ ಬಿದುರಿನ ಉದ್ದವಾದ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಗೆ ಬರುವವರು ಮೇಲಿನಿಂದ ಒಂದೊಂದೇ ಕೋಲನ್ನು ತೆಗೆದು ದಾಟಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು. ಒಂದು ಮನೆಯೆ ಒಂದು ಊರು ಆಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮನೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಮನೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದ ಕೈತೋಟವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಉಣಗೋಲನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಣಗೋಲನ್ನು ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ ತೋಟದ ಮೇಲೆ ತಡಬೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಏರಿ ಇಳಿದು, ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಸಾರದ ಮೇಲೆ ತಡೆಹಳ್ಳವನ್ನು ಉತ್ತರಿಸಿ, ಮನೆಯೆಡೆಯ ಕಾಣದ ಬೇಲಿಯೊಡ್ಡಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಉಣಗೋಲನ್ನು ಸರಿಸಿ, ಸಿಂಧುವಳ್ಳಿ ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು".[೧೦೪]
>
> "ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ ಅಂತಕ್ಕನ ಮನೆಯ ಉಣಗೋಲು ತೆಗೆದು ದಾಟಿ ಹೋದನು.ಅಂತಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಚೀಂಕ್ರಸೆರೆಗಾರನು ತಾನೆ ಉಣಗೋಲಿನವುಗಳನ್ನು ಕಂಬದ ತೂತುಗಳಿಗೆ ನೂಕಿ ಹಾಕಿ ಭದ್ರ ಮಾಡಿದನು."[೧೦೫]
>
> "ಹೂವಳ್ಳಿ ವೆಂಕಪ್ಪನಾಯಕರ ಮನೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ, ಅವರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲು ಇರಲಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಉಣಗೋಲು ಇತ್ತು. ಉಣಗೋಲಿನವುಗಳೂ ಜಜ್ಜರಿತವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದವು."[೧೦೬]

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಧರಣೆಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮನೆಯಲ್ಲೂ ಉಣಗೋಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಉಣಗೋಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಡಬೆ, ದಬ್ಬೆಸಾರದ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡಿನ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗಲು ತಡಬೆಯಂತಹ ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ, ಕಳ್ಳರಿಂದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಈ ತಡಬೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಈ ರೀತಿಯ ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ನದಿ, ಹಳ್ಳಗಳನ್ನು ದಾಟಲು ದಬ್ಬೆಸಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ಮರದ ದಬ್ಬೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೇತುವೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಈ ಕುಶಲತೆ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸವಾಲನ್ನು ಹಾಕುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಉಣಗೋಲು, ತಡಬೆ, ದಬ್ಬೆಸಾರ ಇವುಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತುಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯರ ಜ್ಞಾನ ಇವು ಇಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕಲ್ಲು, ಕಬ್ಬಿಣ, ಸಿಮೆಂಟ್, ಮರಳು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗೇಟ್, ಬೇಲಿ, ಸೇತುವೆಗಳ ಗಟ್ಟಿತನದ ಮುಂದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕರಕುಶಲತೆ ಮಂಕಾದರೂ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಪಡುಗಳನ್ನು ಇಂದು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈಚಲುಚಾಪೆ, ಗೀಕಿನಚಾಪೆ

ಚಾಪೆ ಮನೆ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಗೆಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಚಾಪೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಾಪೆ ತಯಾರಿಸಲು ಹುಲ್ಲು, ಈಚಲು, ತೆಂಗಿನಗರಿ, ಗೀಕಿನಹುಲ್ಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಂದವಾಗಿ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಚಾಪೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಐತಾಳರು ಭಾವನಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹಸಿ ಓಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ದಿಂಬಿಗೆ ತಲೆ ತಾಗಿಸುವುದರೊಳಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತೆ ಎಂದು ತಾವೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಯ್ದ ಚಾಪೆ, ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ಜಮಖಾನವನ್ನು ಹಾಸಿದರು. ಭಾವರಾಯನಿಗೆ ಮಲಗಿದ್ದೊಂದೇ ಗೊತ್ತು ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿತ್ತು."[೧೦೭]
>
> "ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟೆಲ್ಲವೂ ಅವಳು ಕೂತಿದ್ದ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು."[೧೦೮]

ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಅಂಗಡಿಯವನು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಕೊಳೆಕೂತು ಮಾಸಲು ಬಣ್ಣವಾಗಿತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವಾಯಿತು."[೧೦೯]

"ಕುಳುವಾಡಿ ಸಣ್ಣನ ಬಿಡಾರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೊನೆಮಗ ಒಂದು ಗೀಕಿನ ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕಂಬಳಿ ಹೊದೆದು ಮಲಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ"[೧೧೦]

"ದೊಡ್ಡಬೀರ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎಡವಿಬಿದ್ದು ಪೆಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಎರಡನೆ ಮಗ ಪುಟ್ಟಬೀರ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗೀಕಿನ ಚಾಪೆಹಾಕಿ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದನು."[೧೧೧]

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳು ಈಚಲು ಚಾಪೆ, ಗೀಕಿನ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದುನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಗೀಕಿನ ಹುಲ್ಲು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆ ಬದುಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆರೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಿ, ಹುಲ್ಲುನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೈಯಿಂದ ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈಚಲುಗರಿ, ತೆಂಗಿನಗರಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಿತೆಗೆದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಚಾಪೆಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಮರುಬಳಕೆಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂರಕವಾದ ಈಚಲು ಚಾಪೆಗಳು ಇಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಕರಾವಳಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಮಂದಲಿಗೆ ಎಂದೂ ಕೂಡ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಡಲು, ಮಡಲಿನ ತಟ್ಟಿ, ತಟ್ಟಿಗೋಡೆ

ಮಡಲು ಎಂದರೆ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಗರಿಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದು ಮಾಡಿದ ವಸ್ತು. ಮಡಲನ್ನು ಚಪ್ಪರಗಳಿಗೆ, ಮನೆಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ರೈತರು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮಡಲನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಲನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

"ಅಪ್ಪಯ್ಯ ದಬ್ಬೆ ಹೆಣೆದು ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ್ದ ಗೋಡೆಯ ಬೆಳಕಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟು ಕೂಗಿದಳು ಪುಟ್ಟಿ."[೧೧೨]

"ಅಲ್ಲಿ ಆತನು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತೆಂಗಿನ ಸೋಗೆಗಳನ್ನು ಮಡಲಾಗಿ ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದನು."[೧೧೩]

"ಸೇಸನಾಯ್ಕನ ಮನೆ ಏಳೆಂಟು ಅಂಕಣದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಸೋಗೆ ಹೊದಿಸಿದ್ದನು. ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆ ಹಾಕಿದ್ದನು ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಜೇಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಿದಿದ್ದನು"[೧೧೪] "…..ಸಿಂಭಾವಿ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಒಕ್ಕಲುಗಳಾಗಿದ್ದ ರಂಗ ಪುಟ್ಟ ಇವರ ಮನೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಗುಡಿಸಲುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಬಿಳಿಹುಲ್ಲು ಹೊಂದಿಸಿದ್ದರು. ಅಡಿಕೆ ದಬ್ಬೆಯ ತಟ್ಟಿಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು."[೧೧೫]

ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳು ಅಡಿಕೆದಬ್ಬೆ, ಬಿದಿರಿನದಬ್ಬೆಗಳಿಂದ, ತೆಂಗಿನಗರಿಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದು ಮಾಡಿದ ಮಡಲಿನ ತಟ್ಟಿಗಳು, ತಟ್ಟಿಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನುಸುಳಿ ಬರುವ ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಕಲಸಿ ಮೆತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸಗಣಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಳಿದು ಅದನ್ನು ಒಣಗಲು ಬಿಟ್ಟು ನಂತರ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದರ ಮೂಲಕ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದರು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಸಿದನು. ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕ್ರಮಗಳ ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮರುಜೋಡಣೆಗೊಂಡಿವೆ.

ಪತ್ತಾಸು

ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪತ್ತಾಸು, ಮಂದಲಿಗೆ, ಹೊಡೆಮಂಚ, ಕಾಲುದೀಪ, ಬಾಗಿಲುಗಳು ಈ ಎಲ್ಲ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಡಗಿ ವೃತ್ತಿಯವರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ತಯಾರಿಸಿದ ಮರದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಗುಡಿಕಾರರು ಸುಂದರವಾದ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ವಿವರ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಆಚಾರಿಮನೆಯ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಲಸಿನ ಮರವಿದೆ, ಅದು ಡೊಂಕು ಬೆಳೆದು ಹಲಗೆ ಸಿಗಿಯಲು ಬರಬಾರದು ಅದರ ಮುಂಡವನ್ನು ಕಡಿದರೆ ಘನವಾದ ಒಂದು ಪತ್ತಾಸು ಆಗಬಹುದು ಎಂದನು. ಐತಾಳರು ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರು."[೧೧೬]

ಪತ್ತಾಸು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತೆರೆದ ಬಾಯಿವುಳ್ಳ ಇದು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ಇದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಂದಲಿಗೆ

ಮಂದಲಿಗೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಂದಲಿಗೆ ಎಂದರೆ ಚಾಪೆ, ಒಬ್ಬರೆ ಕೂರುವ ಚಾಪೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹತ್ತಾರು ಜನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ದೊಡ್ಡ ಚಾಪೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂದಲಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗೃಹಭಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಅವರು ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣಾ ಜೋಯಿಸರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಬಂದವರು ಮಂದಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕೂತರು."[೧೧೭]

ಚಾಪೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಹುಲ್ಲು, ಈಚಲು, ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವ ಕಸುಬುಗಾರಿಕೆಯು ನಶಿಸಿಹೋಯಿತು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಾರ್ಪೆಟ್, ಮ್ಯಾಟ್, ಕುರ್ಚಿ, ಸೋಫಾಗಳ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಬಳಸುವವರೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

ಹೊಡೆಮಂಚ

ಭತ್ತದ ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಭತ್ತವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಹೊಡೆಮಂಚ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತದ ಪೈರನ್ನು ಕುತ್ತರೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೊಡೆತದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಭತ್ತ ಕೆಳಗೆ ಉದುರುತ್ತದೆ. ಹೊಡೆಮಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

> "ಹೌದು ಐತಾಳರೇ, ಆ ಶಾಲೆಯವರ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಹೊಡೆಮಂಚ ನನಗೂ ತಂದು ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೊಡೆಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಮಾಷೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಅದೇನು ದಶಾವತಾರದ ಆಟವೇ?[೧೧೮]

ಹೊಡೆಮಂಚ ರೈತರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಕೃಷಿ ಪರಿಕರವಾಗಿದೆ. ಹೊಡೆಮಂಚವನ್ನು ಮಾದರಿ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹೆಣೆದು ತಯಾರಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ಮೂರು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಅಗಲವಿರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಟ್ಟು ತೆನೆಯನ್ನು ಮಂಚದ ಕಾಲಿನಂತೆ ಇರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಈ ಹೊಡೆಮಂಚವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ತೆನೆ ಹೊಡೆದಾಗ ಭತ್ತ ಕೆಳಗೆ ಉದುರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಭತ್ತವನ್ನು ರಾಶಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಕೊಯ್ಯುವ, ಬಡಿಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಂತ್ರವೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಹೊಡೆಮಂಚದಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಕಾಲುದೀಪ

ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲುದೀಪವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಾಲುದೀಪ ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬಡಗಿಗಳು ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುದೀಪದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

> "ಐತಾಳರೂ, ಶೀನಪ್ಪ ಮಯ್ಯನೂ ಎದುರು ಬದುರು ಮುಖಮಾಡಿ ಹರಟೆಗೆ ಅನುವಾದರು. ನಡುವೆ ಹೊನ್ನೆಣ್ಣೆಯ ಕಾಲುದೀಪ ಕುರುಡು ಕುರುಡಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಐತಾಳರು ಈ ದೀಪಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆಯೂ ಇಲ್ಲವೇ? ಎಂದರು."[೧೧೯]

ಕಾಲುದೀಪ ಎತ್ತರದ ದೀಪವಾಗಿದ್ದು, ಮನೆಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಹರಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಣತೆಗಿಂತಲೂ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಕಾಲುದೀಪಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಲಸಿನ ಮರದ ಬಾಗಿಲು

ಹಲಸಿನ ಮರದಿಂದ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ವಿಶೇಷ. ಹಲಸು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಮರವಾಗಿದ್ದು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿತ ಮರದಿಂದ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು, ಕಿಟಕಿ ಚೌಕಟ್ಟು ತೊಲೆ ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹಡಗುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಹಲಸಿನ ಮರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲಸಿನ ಮರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಕುರಿತು ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

> "ಬಾಗಿಲಿಗೆ ನೆಗಲಿನ ಬಾಯಿ, ಕಮಲದ ಹೂ, ಗಿಳಿಜೋಡು, ಇವನ್ನು ಕೆತ್ತದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದನು. ಕೆಲಸ ಮಜೂರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೆಚ್ಚಾದೀತು ಎಂದರೆ, ಅದೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದು ಬೇಡ. ನಾನು ಗಂಟಿಲ್ಲದ ಹಲಸಿನ ಮರ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಬೆಣ್ಣೆ ಕೆತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಚಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತದೆ ಎಂದು ರಂಗುಮಾಡಿದನು."[೧೨೦]

ಜೋಯಿಸರು ಮಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗುವಿನ ತೊಟ್ಟಿಲು ಮಾಡಿಸಲೆಂದು ಬಡಗಿಯನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಹಲಸಿನ ಮರದಿಂದ ಬಾಗಿಲು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಾಗಿಲು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಜಾಣ್ಮೆ ಅನುಭವವು ಅಗತ್ಯವಾದುದು.

ಓಲೆಕೊಡೆ, ಗೊರಬು

ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಓಲೆಕೊಡೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೊರಬು ಮತ್ತು ಓಲೆಕೊಡೆ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಪರಿಕರಗಳು. ಓಲೆಕೊಡೆ ಮತ್ತು ಗೊರಬುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

> "ಜನರು ಸಿಕ್ಕಿದ ಚಂಪೆ ಚೂರು, ಗೊರಬು, ಓಲೆಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು...ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ಸವಾರಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಊರನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊರಟಿತು. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಓಲೆ ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು."[೧೨೧]

ಓಲೆಕೊಡೆ ಮತ್ತು ಗೊರಬು ಮಳೆ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಓಲೆಕೊಡೆಯನ್ನು ತಾಳೆಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚು ತಂಪಾದ ಆಹ್ಲಾದಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರಗಳನ್ನು ಇದರಿಂದ

ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಎಲೆಯನ್ನು ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ 'ಪನೆ', ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀತಾಳೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗೊರಬನ್ನು ಧೂಪದ ಎಲೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗೊರಬಿನ ರಚನೆ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಒಣಗಿದ ಈಚಲು ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತ್ರಿಭುಜಾಕೃತಿಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಬೆನ್ನಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ತಲೆ, ಬೆನ್ನು, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯದೆ ಬೆಚ್ಚಗಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಲೆನಾಡಿಗರು ನಂತರ ಗೊರಬು ಮತ್ತು ಓಲೆಕೊಡೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಗೊರಬು ಸುಮಾರು ೧೦ಕೆಜಿ ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೊತ್ತ ರೈತರು ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಹಾಳಾಗದಂತೆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೊಗೆ ಹೋಗುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತೂಗಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಗೊರಬುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ಕಂಡುಬಂತು. ಬಿದಿರಿನ ಗೊರಬಿನಲ್ಲಿ ಈಚಲು ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಬದಲು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹೊದಿಕೆ ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗೊರಬು, ಓಲೆಕೊಡೆಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಗೊರಬಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಗಳು, ಕೊಡೆಗಳು, ರೈನ್‌ಕೋಟ್‌ಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹ್ಯಾಟ್‌ಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿವೆ. ಜನರು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಬಳಕೆ ಬರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾವಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಗೊರಬು, ಓಲೆಕೊಡೆ, ಅಡಿಕೆಹಾಳೆ ಟೊಪ್ಪಿ (ಮುಂಡಾಳೆ) ಇವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆ (ಊಟದ ಎಲೆ), ಅಡಿಕೆ ಪೆಟ್ಟೆ

ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯನ್ನು ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಊಟದ ಎಲೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ತೆಂಗಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲು ಚುಚ್ಚಿ ಊಟದ ಎಲೆಯನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ. ನಂಜಮ್ಮ ಮನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದುತಂದು ಎಲೆಹಚ್ಚಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

> "ತಿಮ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ದ್ಯಾವರಸಯ್ಯನವರ ಪಕ್ಕದ ಒಂದು ಮನೆಯವರು ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆ ಹಚ್ಚಿಸಿ ಪಿಂಡಿ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಳು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಪಟೂರಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾರಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ನಂಜಮ್ಮ.... ರಾಮಸಂದ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯನ್ನು ಚೋಳೇಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡದ ಹತ್ತಿರದ ಮರಳಿಹಳ್ಳದಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಮೂರು ಮೈಲಿಯಾಗುತ್ತೆ. ಚೋಳೇಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡವಿರುವುದು ಅವರ ತೌರೂರು ನಾಗಲಾಪುರದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಲ ಮುತ್ತುಗದ

ಎಲೆಯ ಕಾಲವಾದ ಪಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸ ಬಂದಾಗ ಅವಳು ಎಲೆ ತರಲು ಹೊರಟಳು... ಸರ್ವಕ್ಕ ಹೇಳಿದಳು, ನಂಜಮ್ಮಾರೇ ಹೆತ್ತತ್ಯಪ್ಪಿಗೆ ಮಕ್ಳುನ್ನ ಹ್ಯಾಂಗ್ಯಾದ್ರೂ ಸಾಕ್ಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಜನರಹಂಗೆ ಎಲೆ ಹಚ್ಚಾಕೆ ನಮ್ಗೆ ಬರಾಕಿಲ್ಲ ನೀವು ನನ್ನ ಕುಂಡ್ರುಸ್ಕಂಡ್ ಏಳ್ಕೊಡಿ. ಕಲ್ಕತ್ತೀನಿ ಈ ವರ್ಷದಿಂದ ನೀವು ಎಲೆ ತರಾಕೆ ಚ್ವಾಳನಗುಡ್ಡದ ಆಳ್ಳುಕ್ ಓಗೂವಾಗ ನನ್ನೂ ಕರ್ಕಂಡ್ ಓಗಿ! ಮರದಿಂದ ಸರ್ವಕ್ಕ ದಿನವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಒಂದು ಎಲೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಂಚೀಕಡ್ಡಿ ಹೇಗೆ ಸೀಳಬೇಕು ಎಲೆಯ ತೊಟ್ಟು ಮುರಿದು ಹೇಗೆ ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ ಜೋಡಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಸೇರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾದ ಒಂದು ಗುಂಡುಕಲ್ಲು ಏರಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ದುಂಡಗಿರುವ ಎಲೆಯನ್ನೆ ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಳ ಎಲೆಯ ತೇಪೆಕೊಟ್ಟು ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಚ್ಚುವುದನ್ನು ಕಲಿತಳು. ಹೀಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೈ ಕುದಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ಬ್ಯಾಗ ಬ್ಯಾಗ ಆಗುತ್ತೆ! ಎಂದು ನಂಜಮ್ಮ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು."[೧೨೨]

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆ ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯ ಪತ್ರಾವಳಿ ಹಚ್ಚುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಊಟ ಮಾಡಲು ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆ, ಬಾಳೆಎಲೆ, ಕಮಲದ ಎಲೆ, ಹಲಸು, ನೇರಳೆ, ಮಾವಿನಎಲೆ, ಅತ್ತಿಮರದ ಎಲೆಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪತ್ರಾವಳಿ, ದೊನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ.ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆನ್ನು ತಟ್ಟೆಯಾಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

"ಕಂಠೀ ಜೋಯಿಸರು ಹಿತ್ತಲು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರು ಸೇದಿ ಎರಡು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರು ಹೊಯ್ದುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರು. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕಂಚಿನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೈ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಪಂಚೆ ಉಟ್ಟರು. ದೇವರಗೂಡಿನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಕರಟದಿಂದ ಸಾದನ್ನು ತೇಯ್ದು ನಡುಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತರು. ಒಂದು ಸೇರಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ ಬಾಣಂತಿಗೆ ಆಗಿ ಮಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಮೊದಲು ಅಡಕೆಪಟ್ಟೆಯ ತುಂಬ ಹುಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಅನ್ನವು ಮೂರೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಕಲಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದರು."[೧೨೩]

ಈ ವಿವರಣೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಊಟದ ಎಲೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಬಳಕೆ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಳೆಎಲೆಯನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸುವುದು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವೆಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ

ಬಾಳೆಎಲೆಗೆ 'ಬಳ್ಳಿ ಹಾಕುವುದು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿಕೆ ದಬ್ಬೆಗಳ ಅಟ್ಟ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಅಡಿಕೆ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ದಬ್ಬೆಗಳನ್ನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಅಟ್ಟ ನಿರ್ಮಿಸಲು, ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ, ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಬೇಲಿ ಹಾಕಲು, ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಕೆ ದಬ್ಬೆಗಳ ಅಟ್ಟದ ಕುರಿತು ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

> "ಕಂಠೀ ಜೋಯಿಸರು ಸೀದಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಬಾಗಿಲು ಹಿಂಭಾಗದ ಒರಳಿನ ಹತ್ತಿರ ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ಒನಕೆಯನ್ನು ಬಲಗೈಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅಡಿಕೆ ದಬ್ಬೆಗಳ ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಏಣಿಯನ್ನು ಎಡಗೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಏಣಿಯನ್ನು ಸೂರಿಗೆ ಒರಗಿಸಿ ಹಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದವರೇ ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಒನಕೆಯಿಂದ ಹಂಚನ್ನು ಬಡಿಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು."[೧೨೪]

ಈ ವಿವರಣೆ ಕಂಠೀ ಜೋಯಿಸರ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಬದುಕಿನ ರೀತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಪರಿಕರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ದಬ್ಬೆಗಳ ಅಟ್ಟ, ಬಿದಿರಿನ ಏಣಿ, ಒನಕೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕರಕುಶಲತೆಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಸೂತಿ

ಕಸೂತಿ ಕಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ, ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಸೂಜಿ ದಾರಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕಸೂತಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲೆಗೆ ದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಸೂತಿ ಕಲೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಸೂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರವಿದೆ.

> "ಅಪ್ಪಣ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟವರು ಕಡೂರು ಸೀಮೆಯ ನುಗ್ಗೀಕೆರೆ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ಯಾಮಭಟ್ಟರೆಂಬ ಪುರೋಹಿತರು, ಗಂಗಮ್ಮನ ತೌರಾದ ಜಾವಗಲ್ಲಿನ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಈ ಗಂಡಿನ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಅವರೇ ಬಂದು ನೋಡಿ ಮದುವೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿದರು. ಇರುವವಳು ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಮಡಿಹುಡಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕಸೂತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲದೆಲೆಯ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಸಹ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದರೆ ತುಂಬ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಹುಡುಗಿಯೇ."[೧೨೫]

ಕಸೂತಿಕಲೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಇರುವ ಮುಖ್ಯ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ನೈಪುಣ್ಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ

ಸೌಂದರ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಕಸೂತಿ, ಕಲೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಕಸೂತಿಕೆ ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಪಡಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ಇದೆ. ಕೈಯಿಂದ ಹಾಕುವ ಕಸೂತಿ ಕಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತ ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಸೂತಿ ಅಥವಾ ಎಂಬ್ರಾಯ್ಡರ್ ಕಲೆಯು ನವೀನ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಗರಿಗೆದರುತ್ತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರ ಕಲೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಇಂದು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಸೆಣಬಿನ ಹಗ್ಗ

ಸೆಣಬು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಸಸ್ಯದ ನಾರು. ಇದನ್ನು ಹಗ್ಗವಾಗಿ ಹೆಣೆಯಲು ಮೊದಲು ನೂಲನ್ನ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಾರು ಹೊಳಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ನಾರಿನಿಂದ ಹಗ್ಗ, ಗೋಣಿಚೀಲಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೆಣಬಿನ ಹಗ್ಗ ಹೆಣೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ.ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಒಂದು ದಿನ ಊರಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಸಂಜೆ ಗದ್ದೆಯಂಚಿನ ಮೇಲೆಯೂ ರಾಮ ತಕಲಿಹಿಡಿದು ನೂಲುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಬಚ್ಚಿ ಅಯ್ಯ, ಇದೇನು! ನೀವು ಬಲೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕಳು. ಏನೆಂದೆ? ಎಂದು ದಾರ ಹೊಸೆಯುವ ಕಸುಬು ನಮ್ಮ ಮೊಗೇರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೆಣಬಿನ ನಾರು ಹಿಡಿದು ಹೊಸೆದು ಬಲೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಎಂದಳು."[೧೨೬]

ಈ ವಿವರ ಸೆಣಬಿನ ನಾರು ಹೆಣೆದು ಬಲೆ ತಯಾರಿಸುವ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸೆಣಬು ಇಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ರೂಪು ತಾಳಿದೆ. ಮೊದಲು ಹಗ್ಗ ಹೆಣೆದು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲುಕಟ್ಟಲು, ಹಾಲು ಮೊಸರಿನ ಮಡಿಕೆ ಇಡಲು ಎತ್ತರದ ನಲುವು, ಹೊರಸು ಕಟ್ಟಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೋಣಿಚೀಲಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು ಸೆಣಬು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗಳು, ಕನ್ನಡಿಗಳು, ಗೋಡೆಯ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ರಷ್ಯಾದ ಒಂದು ಉದ್ಯಮ ಸೆಣಬಿನಿಂದ ಬೂಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಫ್ಯಾಷನ್ ಲೋಕವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದೆ. ಸೆಣಬು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ನಶ್ಯದ ಬುರುಡೆ

ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಗಾಟು ಪದಾರ್ಥ ಸೇರಿಸಿ ನಶ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟು ಬೇಕಾದಾಗ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಶ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

"ನಶ್ಯದ ಮಡಿ ಬುರುಡೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ ಕಾಯಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಗೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ದಂಟಿನ ಬೂಚು. ಈಗ ಮುಂದಿರಿಸಿದುದು, ತಾವು ಹೋಗಿ ಬರುವಲ್ಲಿಗೆ ವಯ್ಯುವ ನಸ್ಯದ ಬುರುಡೆ, ಪಿಂಗಾಣಿ ಬುರುಡೆ ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಕೀಲಿಗೂ ಸುಂದರ ಕಿರೀಟವಿತ್ತು. ಬುರುಡೆಯ ಗಾತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಚಾಪೆಗೊಂದು ಅಲಂಕಾರವೆಂಬಂತೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು."[೧೨೭]

ನಶ್ಯದ ಬುರುಡೆಯಾಗಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ ಒಣಗಿದ ಕಾಯಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ ಕಾಯಿಗೆ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪಿನ ದಂಟನ್ನು ಬೂಚಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರು ಹೀಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಂತರು ಪಿಂಗಾಣಿ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರದ ಬುರುಡೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿನಿವಾರರು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕುಸರಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಸೇಕಲ್ಲು

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಐಗಳು ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಾ

"ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರಬಹುದು, ಕಡಿಸಿದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತೇಗದಮರದ ಮುಂಡು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನೇ ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದ ಒಂದು ಕಾಡುಕಲ್ಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಇದನ್ನೆ ನೋಡಿ, ಮಸೇಕಲ್ಲು ಅಂತಾರೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ಕತ್ತಿ ಮಸೆದೂ ಮಸೆದೂ ಹ್ಯಾಂಗೆ ನುಣ್ಣಗಾಗ್ಯದೆ ನೋಡಿ! ಸಿಕಾರಿಗೆ ಹೋಗೋರು, ಮರಾ ಕಡಿಯಾಕೆ ಹೋಗೋರು, ಎಲ್ಲಾರು, ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪ, ಅಜ್ಜ, ಮುತ್ತಜ್ಜನ ಕಾಲದೋರು ಎಲ್ರೂ ಕತ್ತಿ ಮಸೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ... ನಾನೂ ಮಸೆದಿದ್ದೆ; ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನೂ ಮಸೆದಿದ್ದ... ನಾವೆಲ್ಲ ಹೋಗ್ತೀವಿ, ಈ ಕಲ್ಲು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಮಕ್ಕಳು, ಗಿರಿಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಾನೂ ನೋಡ್ತಾ, ಇಲ್ಲೇ ಹೀಂಗೇ ಕೂತಿರ್ತದೆ!"[೧೨೮]

ಕರಕುಶಲತೆ ಕಸುಬುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ನಾಗಾಲೋಟದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪಥದೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಡಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಕರಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಬಿದಿರು ದಬ್ಬೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಂಚನ್ನು ಸೂಡಿ/ದೊಂದಿ ಎನ್ನುವರು. ಇದರ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳಿವೆ. ಲಾವಂಚದ ಬೀಸಣಿಕೆ,

ಬಿದಿರುಬಿಲ್ಲು, ಕಮಾನುಗಾಡಿ, ಕಾಲುದೀಪ, ಇಮ್ಮಣಿಚೀಲ, ಪಂಚಪಾತ್ರೆ, ಚಿಟ್ಟುಬಿಲ್ಲು, ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸುವ ಅನೇಕ ಸಾಧನಗಳು. ಬೇಟೆಗೆ ಬಳಸುವ ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಂಸವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಲು ಬಳಸುವ ಕೊಚ್ಚುಕೊರಡು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳು ಇವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ಜೀವನದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲತೆ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳ ಬಳಕೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಾ ಕರಕುಶಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕಿದ್ದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಜಾತಿಯಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಮ್ಮಾರಿಕೆ, ಚಮ್ಮಾರಿಕೆ, ಗಾಣಿಗೆ, ನೇಕಾರಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಮೇದಾರಿಕೆ, ಬಡಗಿ (ವಿಶ್ವಕರ್ಮ), ಚಿನಿವಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರ ಬದುಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಆದರೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳದೆ ಹೋದವು. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಹಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦ ಪು.ಸಂ. ೨೫೮

೨. ಅದೇ ಪು.ಸಂ.೨೫೯

೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೬೦

೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೬೦

೫. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫ ಪು.ಸಂ. ೨೬೭

೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೬೭

೭. ರಾಮಣ್ಣ ಯು.ಎಸ್. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಬೇಟೆ, ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ (ಸಂ), ಗ್ರಾಮೀಣ ಬೇಟೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೦, ಪು.ಸಂ. ೨೨

೮. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦ ಪು.ಸಂ. ೩೬೨

೯. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೬೪

೧೦. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦ಪು.ಸಂ. ೨೬೮

೧೧. ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧. ಪು.ಸಂ. ೨೧೮

೧೨. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೧೮

೧೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೧೯

೧೪. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು. ಸಂ. ೪೧೯

೧೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೪೧೯

೧೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೫೬–೫೭

೧೭. ಕುವೆಂಪು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೧೩೦

೧೮. ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೧, ಪು.ಸಂ. ೩೬೩

೧೯. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೬೪

೨೦. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೪೦

೨೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ.೫೮–೫೯

೨೨. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೧೨೫–೨೬

೨೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೨೬

೨೪. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೫೫,

೨೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ ೧೮೪

೨೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೦೯

೨೭. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೯೦

೨೮. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೪–೭

೨೯. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೩೦೮

೩೦. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೩೮–೧೩೯

೩೧. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. ಕರ್ವಾಲೋ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು ೧೯೮೦, ಪು.ಸಂ. ೧೧-೧೨

೩೨. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೦ ಪು.ಸಂ. ೨೮೦

೩೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೮೧

೩೪. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೭೦ ಮೈಸೂರು ಪು.ಸಂ. ೧೮೨

೩೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೫೬೧

೩೬.ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೫೫೨

೩೭. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೮೨

೩೮. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೮೩

೩೯. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೮೫

೪೦. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧ ಪು.ಸಂ. ೮

೪೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೮

೪೨. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೯

೪೩. ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೧, ಪು.ಸಂ. ೧೪೦

೪೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ಪು.ಸಂ. ೧೪೦, ೧೯೮

೪೫. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧ ಪು.ಸಂ. ೩೬, ೨೭

೪೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೭

೪೭. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೭

೪೮. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೩೦೨-೩೦೪

೪೯. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೭೧೨

೫೦. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೧೨

೫೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೭೪

೫೨. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸ.ಬು.ಬೆಂ. ೨೦೧೧ ಪು.ಸಂ. ೭೮

೫೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೭

೫೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೨

೫೫. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೨, ಪು.ಸಂ. ೧೦೪

೫೬. ಕುವೆಂಪು,ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿಮದುಮಗಳು,ಉದಯರವಿ,ಪ್ರಕಾಶನ,ಮೈಸೂರು, ಪು.ಸಂ. ೪೮೯.

೫೭. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ,೧೦೫

೫೮. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೯೫

೫೯. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೧೯

೬೦. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೧೮

೬೧. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧, ಪು.ಸಂ. ೪೩.

೬೨. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೪೩

೬೩.ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧ ಪು.ಸಂ. ೧೭೬

೬೪. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್., ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೦ ಪು.ಸಂ. ೨೬೬-೨೬೭

೬೫. ಶಂಕರ ಪಿ.ಎಸ್. ಡಾ. ವೈದ್ಯವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.ಸಂ.೨೨೧

೬೬.ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್. ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೩೯

೬೭.ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೨೮೬-೩೯೧

೬೮.ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೪೯-೩೪೭

೬೯.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಜಾಲ, ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ (ಸಂ). ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು (ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ), ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೪, ಪು.ಸಂ. ೩೪೫

೭೦. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೪೬.

೭೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೧೮-೩೧೯

೭೨. ಕುವೆಂಪು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೨೬೯

೭೩. ಕುವೆಂಪು ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೪೬೯

೭೪. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕಜಾಲ, ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು (ವಿಮರ್ಶಾಲೇಖನಗಳು ಸಂಕಲನ), ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೪, ಪು.ಸಂ. ೩೪೫.

೭೫. ಕುವೆಂಪು ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೨೬೯

೭೬.ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨೫೦

೭೭.ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್.ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೦ ಪು.ಸಂ. ೩೯.

೭೮. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೯.

೭೯.ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೬ ಪು.ಸಂ. ೮೬.

೮೦. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ಪು.ಸಂ. ೩೨೩

೮೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೩೯೮

೮೨. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೫-೧೬

೮೩. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೬, ಪು.ಸಂ. ೪೩.

೮೪. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರತೇಜಸ್ವಿ, ಪಾಕಕ್ರಾಂತಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಸನ, ೨೦೧೯. ಪು. ಸಂ. ೫-೬

೮೫. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್ , ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೪, ಪು.ಸಂ.೩೧

೮೬.ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೮೭

೮೭. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೯೭, ೩೦

೮೮. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೩

೮೯. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೬, ಪು.ಸಂ.೭

೯೦. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೮೯

೯೧. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೯೧

೯೨. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೩೫೨

೯೩. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್, ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೪, ಪು.ಸಂ.೧೦೦

೯೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೮೯

೯೫. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೬, ಪು.ಸಂ. ೪೩ – ೪೪

೯೬.ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೧೩.

೯೭.ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ, ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೫೧.

೯೮. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೬ ಪು. ಸಂ. ೧೪೭

೯೯.ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೦

೧೦೦. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೪ – ೪೫

೧೦೧. ಅದೇ ಪು. ಸಂ.೬೫ , ೮೪

೧೦೨. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೬೭

೧೦೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೯೮ – ೯೯

೧೦೪. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೯೪

೧೦೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೬೭

೧೦೬. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೦

೧೦೭. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್, ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೪ ಪು.ಸಂ. ೧೧೩

೧೦೮. ಶಿವರಾಮಕರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೫, ಪು.ಸಂ. ೮೩

೧೦೯. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೩೦

೧೧೦. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶ, ಮೈಸೂರು ೧೯ ಪು.ಸಂ. ೧೭೬

೧೧೧. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೯೪

೧೧೨. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೬೭

೧೧೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೯೫

೧೧೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೦೯

೧೧೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೧೦

೧೧೬. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್. ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೨೩

೧೧೭. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೯೩

೧೧೮. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೪, ಪು.ಸಂ. ೮೬

೧೧೯. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೪ ಪು.ಸಂ. ೧೩೫

೧೨೦. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೮೩

೧೨೧. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೨, ಪು.ಸಂ. ೧೯೦

೧೨೨. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್. ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೦ ಪು.ಸಂ. ೧೪೩-೧೪೪

೧೨೩. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೭೨

೧೨೪. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೭೧

೧೨೫. ಅದೇ ಪು.ಸಂ. ೪೩

೧೨೬. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ೨೦೧೬ ಪು.ಸಂ. ೩೪೩

೧೨೭. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್. ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾ ಪು.ಸಂ. ೮೦-೮೧.

೧೨೮. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ. ೨೮೯

ಅಧ್ಯಾಯ : ಐದು

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಅಧ್ಯಾಯ – ಐದು

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಆಹಾರ, ಉಡುಗೆ–ತೊಡುಗೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯಿಂದ ಕಾಣುವ ನಿಲುವು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಸರ್ವಜನಾಂಗದ ಶಾಂತಿಯ ತೋಟ'ವಿದು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಅರೆಬಯಲುಸೀಮೆ ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶವು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಳರಚನೆಗಳಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಇರುವ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜನ–ಜೀವನ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಲುವು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯತೆಯ ಧೋರಣೆಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷಿ, ಆಹಾರ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ, ಕರಕುಶಲತೆ ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಅದರ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚನೆಯಾದ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದರೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಕಾನೂರುಹೆಗ್ಗಡತಿ','ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ', ರಾವಬಹದ್ದೂರರ 'ಗ್ರಾಮಾಯಣ', ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ಗೃಹಭಂಗ',ಮಿರ್ಜಿಅಣ್ಣಾರಾಯರ 'ನಿಸರ್ಗ', ಕುಂ. ವೀ ಅವರ 'ಅರಮನೆ', ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಒಡಲಾಳ', 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ', ಎಚ್.ನಾಗವೇಣಿ ಅವರ 'ಗಾಂಧಿಬಂದ' ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆ,ತಿಪಟೂರು, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅರೆಬಯಲುಸೀಮೆ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಕುಂದಾಪುರ, ಮೈಸೂರು, ಯಳಂದೂರು ಹೀಗೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಇರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆ, ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ಸಾಮ್ಯತೆ, ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವಾಯುಗುಣ, ಮಣ್ಣಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಪರಿಸರ, ಜನಜೀವನ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ಆಹಾರ, ವೈದ್ಯ, ಕರಕುಶಲತೆ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫.೧. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನದ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಾದ ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವ, ಜಾತ್ರೆಗಳು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದು, ಅವನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಇವು ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಹಬ್ಬಗಳು ಮನುಷ್ಯನೇ ರೂಪಿಸಿದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ, ಹಬ್ಬಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ, ಅವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ, ಋತುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ನೈತಿಕಪ್ರಜ್ಞೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯತೆ, ಸಮುದಾಯದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮತೋಲನೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹಬ್ಬಗಳು ತನ್ನ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತದಂತಹ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆವುಳ್ಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮದು ವಿವಿಧ ಮತ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಜಾತಿಯವರ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಹಬ್ಬಗಳೆಂದರೆ, ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ:– ಯುಗಾದಿ, ರಾಮನವಮಿ, ವಸಂತ ನವರಾತ್ರಿ, ಚಿತ್ರಾಪೂರ್ಣಿಮಾ, ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯ, ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ಪಂಚಮೀ, ದವನದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ವೈಶಾಖ ಪೂರ್ಣಿಮೆ, ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ:– ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಮಣ್ಣೆತ್ತಿನ ಅಮಾವಾಸೆ, ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಪುಣ್ಯಕಾಲ, ಆದಿ ಶುಕ್ರವಾರ (ಆಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿ) ಗಾಳೀಪಟದ ಹಬ್ಬ, ವರ್ಷಋತುವಿನ ಹಬ್ಬಗಳೆಂದರೆ:– ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ, ಶ್ರಾವಣ ಶನಿವಾರ, ಮಂಗಳಗೌರಿ, ನಾಗರಚೌತಿ, ಪಂಚಮೀ, ಸಿರಿಯಾಳ ಷಷ್ಠೀ, ಶ್ರಾವಣ, ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮೀ, ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ, ಗಣೇಶಚತುರ್ಥಿ, ಋಷಿ ಪಂಚಮೀ, ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭಪೂಜೆ, ಅನಂತನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಭಾದ್ರಪದ ಬಹುಳ, ಶರದೃತುವಿನ ಹಬ್ಬಗಳು:– ನವರಾತ್ರಿ, ಸರಸ್ವತಿಪೂಜೆ, ದುರ್ಗಾಷ್ಟಾಮಿ, ಮಹಾನವಮೀ, ವಿಜಯದಶಮಿ, ಸೀಗಿ

ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ನೀರು ತುಂಬುವ ಹಬ್ಬ, ನರಕಚತುರ್ದಶಿ, ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿ, ತುಳಸಿಹಬ್ಬ, ಕಾರ್ತಿಕ ಪೂರ್ಣಿಮ, ಕಾರ್ತಿಕ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸೆ, ಹೇಮಂತಋತುವಿನ:– ಹಬ್ಬಗಳು, ಹನುಮಜಯಂತಿ, ಎಳ್ಳಮಾವಾಸೆ, ಧನುರ್ಮಾಸ, ಬನದಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಶಿಶಿರ ಋತುವಿನ ಹಬ್ಬಗಳು:– ರಥಸಪ್ತಮಿ, ಮಾಘಪೂರ್ಣಿಮೆ, ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ, ಕಾಮನಪಾಡ್ಯ, ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬ ಹೀಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಮತಪಂಥಗಳ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರು ಆಚರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾತಿ ಉಪಜಾತಿಗಳಿರುವಂತೆ, ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯನೆಲೆಗೆ ಗೋಚರವಾಗದಂತೆ ಕುಲದವರು ಮಾತ್ರ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಗಳೂ ಇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳು ಕೃಷಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದು, ರೈತನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ಕತೆ, ಐತಿಹ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿವೆ. ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರದ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿದ್ದು. ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ರಾಶಿ ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳು ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಮಣ್ಣೆತ್ತಿನ ಅಮಾವಾಸೆ, ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ದೀಪಾವಳಿ, ಸುಗ್ಗಿ ಹಬ್ಬ, ಯುಗಾದಿ ಮುಂತಾದವು ರೈತರು ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿವೆ, ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ, ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳೂ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ.

ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ' ಹಬ್ಬದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

> "ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹಬ್ಬ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಕೊಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹಸುರಾದ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ಹೊಡೆ ಹೊರಡಲು ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಮುಂಬೆಳಸಿನ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲ್ದೆನೆಗಳೂ ಮೂಡಿರುತ್ತವೆ, ಮಳೆಗಾಲದ ಜಡಿಮಳೆಯೂ ಇರದೆ, ಬೇಸಗೆಯ ಉರಿಬಿಸಿಲೂ ಇರದೆ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಕಳಮಶ್ರೀಯ ಪೂಜೆ, ಹಬ್ಬದ

ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ 'ಅರವತ್ತು' ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನೂ, ನೂಲೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನೂ ತರುತ್ತಾರೆ. ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ 'ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರು........ ಅರ್ಧ ಅಡಿಯಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಅಡಿಗಳವರೆಗೂ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಳ್ಳು ನೂಲೆಬಳ್ಳಿಯ ಬುಡದ ಗೆಣಸು ಅದನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಸಿಪ್ಪೆಸುಲಿದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯಿದ್ದಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ನುಣ್ಣಗೆ ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಣಂಬಲಿ, ಕೆಸುವಿನ ಕೊಟ್ಟೆ ಹಿಟ್ಟು, ಕೊಚ್ಚಲಿ ಮೀನಿನ ಪಲ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಹಬ್ಬದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ 'ದೊಡ್ಡಬೇಟೆ' ಸೇರಿದಾಗ 'ಶಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ' ಅದರ ಪ್ರಕಾರವೂ ಇರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ 'ಕಳಮಶ್ರೀ'ಗೆ ಜೈನ ಮೇಲೋಗರಗಳನ್ನೆ ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಉಷಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭತ್ತದ ಪೈರನ್ನೂ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಕರ್ಪೂರ, ಗಂಧ, ಜಾಗಟೆ, ಗಂಟೆ, ಆರತಿಗಳಿಂದ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಳಮಶ್ರೀಯ ಆರಾಧನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕಲೋಪಾಸನೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಜಡ ಜಗತ್ತೂ ಸಸ್ಯಾದಿಗಳೂ ತತ್ವತಃ, ಚೈತನ್ಯವೇ ಆದುದರಿಂದ ವಂದನೀಯ ಎಂಬುದು ಆ ಪೂಜೆಯ ಅವ್ಯಕ್ತಭೋಧೆ".[೧]

ಈ ವಿವರಣೆ ರೈತರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೋರುವ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಶ್ವಯುಜ ಶುದ್ಧ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೆಂದು ಪೈರುಹೊತ್ತು ನಿಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ ಅಥವಾ ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ತುಂಬುಗರ್ಭಿಣಿ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ನೆರವೇರಿಸುವ ಸೀಮಂತದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಅಪ್ಪಟ ಪರಿಸರದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಾಚರಣೆ ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಹಲವು ಭಿನ್ನ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿ ಪೂಜಿಸುವ ಕ್ರಮ, ಹಬ್ಬದಡುಗೆಯ ವಿಶೇಷ ವಿಧಗಳು, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಪೂಜೆ ಎಲ್ಲವೂ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಯ ಪೂಜೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆಸ್ಥೆ, ಗೌರವ, ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು, ಹೊಲ-ಗದ್ದೆ-ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ರೈತರು ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭತ್ತ, ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು ಮೊದಲಾದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸೀರೆ, ಕುಪ್ಪಸ ತೊಡಿಸಿ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವ ಜೊತೆಗೆ ವಿಧ ವಿಧವಾದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಎಡೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು ಮುಚ್ಚುವ ಮೂಲಕ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ರೈತರ ಗ್ರಾಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಬಳ(ಚಿನ್ನಿ)ಕಾಯಿಯಿಂದ ಸಿಹಿಗಡಬು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ

ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೂ ಆ ಕಡುಬು ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ದಂತಕಥೆಗಳು ಇವೆ. ಬದುಕಿನ ಸಂಪತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಭೂಮಿ, ಬಳುಕುವ ತೆನೆ, ಅಡಿಕೆ ಹಿಂಗಾರವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ, ಸ್ಮರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಪರಿಸರದ ಪ್ರತಿಅಂಗವೂ ಪೂಜ್ಯನೀಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ರೈತನು ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ತೋರುವ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಜೊತೆಗಿನ ಬದುಕು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ವಿವರಿಸುವ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಒಕ್ಕಲಿಗರೆ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು, ಕೃಷಿಯೆ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಳಮಶ್ರೀಯ ಪೂಜೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದುದು, ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೂವಯ್ಯ, ರಾಮಯ್ಯ,ವಾಸು, ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಬೇಲರ ಬೈರ, ಸಿದ್ಧ ಇವರೆಲ್ಲರು ಒಂದುಗೂಡಿ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ೬೦ ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನುತರುತ್ತಾರೆ.ಈ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಔಷಧೀಯ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ್ದು, ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಈ 'ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ' ಈ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷತೆ.

ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ 'ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೬೦ ಬಗೆಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸೊಪ್ಪು ತರಲು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು, ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ, ಸೊಪ್ಪುಕೊಯ್ಯುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೇವಲ ೧೦ ರಿಂದ ೧೫ ಜಾತಿಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಂದು ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ' ಸೊಪ್ಪುಗಳ ಔಷಧಿಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಯೋಗ, ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಳ್ಳೆ ನೇರಳೆ, ಕುನ್ನೇರಲು, ಸೀಬೆ, ಅರಮಾರಲು, ಮತ್ತಿ, ಹೊನಾಲು, ಸೊಂಟಮುರುಕ, ಪರಗಿ, ಅಮಟೆ, ನಲ್ಲಿಕುಡಿ, ಇಲಿಕಿವಿ ಮುಂತಾದ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ತರುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗದ, ವಿಷಕಾರಿಯಾದ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಳೆಗಾರಲು, ಆಡುಸೋಗೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ಊಟದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಶಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಟಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಾತ್ರೆಯ ಬದಲು ವಾರಕ್ಕೆ ೨-೩ ಸಲ ಬೆರಕೆ ಸೊಪ್ಪು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಮಗು ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೊಪ್ಪಿನಸಾರು ಊಟಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶರೀರ ಹಗುರವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಳು, ಬೇಳೆ, ಮಾಂಸದ ಆಹಾರದಿಂದಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಭಾರವಾಗಿ ಮಂಕುತನ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೆರಕೆಸೊಪ್ಪಿನ ಸಾರು ಊಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ

ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ, ಶರೀರ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದು ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸೊಪ್ಪು ಕೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ರಮವಿದೆ. ಸೊಪ್ಪಿನ ಕುಡಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುರಿಯಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಉಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಜೀವನದ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ಜ್ಞಾನದನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ನೂಲೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಬುಡದ ಗೆಣಸನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ, ಸಿಪ್ಪೆ ಸುಲಿದು ಒಳಗಿನ ಭಾಗವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಅಣಂಬಲಿ, ಕೆಸುವಿನಕೊಟ್ಟೆ ಹಿಟ್ಟು, ಕೊಚ್ಚಿಲಿ ಮೀನಿನ ಪಲ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುರಗಿ, ಕುಚ್ಚು , ಮುರಗೋಡು, ಅವ್ಲ, ಕೆಮ್ಮೀನು, ತೊಳೆಮೀನು, ಕೊಚ್ಚಿಲಿ, ಸೀಗಡಿ, ಗಿರ್ಲು ಮುಂತಾದ ಮೀನಿನ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಲಿ ಮೀನಿನ ಪಲ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಋತುಮಾನಕ್ಕೆ, ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯು ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆಹಾರ ಅದರ ಮಹತ್ವ ಸಾರುವ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಕಳಮಶ್ರೀ' ಆರಾಧನೆ ವಿಶೇಷವಾದುದು. "ಕಳಮಶ್ರೀ" ಎಂದರೆ ಭತ್ತ, ಇದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆ, ಈ ಧಾನ್ಯದ ಪೂಜೆಯೆ 'ಕಳಮಶ್ರೀ' ಪೂಜೆ. 'ಕಳಮಶ್ರೀ' ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮೇಲೊಗರವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಜೈನ ರಾಜರುಗಳು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ಆ ಪದ್ಧತಿ ನೆಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಸಾತ್ವಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೈನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಮಾಂಸಾಹಾರ ಎರಡನ್ನೂ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಆಚರಣೆ ಕೃಷಿಕರು ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲೆ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾವದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಮೌಢ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬೆವರುಸುರಿಸಿ ದುಡಿಯುವ, ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ, ಗೌರವಿಸುವ ದೈವಮೂಲದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಂದಿಗೂ ಅನುಸರಣೀಯವಾದುದು. ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನದಂದು ಎಡೆ ಇಡಲು ತಯಾರಿಸುವ ಬುಟ್ಟಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಹೆಣೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಬಳಿದು, ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಾರ ಬಿಡಿಸಿ ನೈವೇದ್ಯದ ಬುಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಸಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 'ಭೂಮಣ್ಣಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯರ ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಿಳಿಹಸೆ, ಕಪ್ಪುಹಸೆ, ಕೆಂಪುಹಸೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿದು ಕಾಂಕ್ರಿಟ್ ಸಿಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ, ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ, ಅಲ್ಲಿನ

ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗುವ, ದೊರೆಯುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವರದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆ ಭೂಮಿಯ ಸಂಪದ್ಭರಿತತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ, ಪೂಜಿಸುವ ಆರಾಧಿಸುವ ನಿಯಮವಾದರು, ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯು ಬದುಕಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಕಾರ ನೀಡುವ ಸಂಪತ್ತು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

> "ಎಳ್ಳು ಅಮಾಸೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು, ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬಿಗಿದು ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚರಗ ಚಲ್ಲಲು ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು."[೨]

ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಪೈರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಈ ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ.ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಚರಗ ಚಲ್ಲುವ ಹಬ್ಬವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆಯಂತೆ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು ಅಮಾವಾಸೆಯಂದು ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸುವ ಅಡುಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಸಜ್ಜೆರೊಟ್ಟಿ, ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿ, ಎಳ್ಳು-ಶೇಂಗಾ ಹೋಳಿಗೆ, ಕರಿಗಡಬು, ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ, ಬಜ್ಜಿ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಚಟ್ನಿಗಳು ಹೀಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಭೂತಾಯಿಗೆ ಸೀಮಂತ ಮಾಡುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಾಗಿ ಐದು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವುದು, ನಂತರ ಚರಗವನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆನೀಡು ಎಂದು ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಶೇಷ. ಈ ರೀತಿ ಚರಗ ಚಲ್ಲುವ ವಿಧಾನ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಂದು ರೈತರು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಳ್ಳಾಮಾಸೆ ಹಬ್ಬದಂದು ಮುಂಗಾರು-ಹಿಂಗಾರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಳೆ-ಬೆಳೆ ನೀಡುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಬಡತನ,ಸಿರಿತನ ಯಾವ ಬೇಧಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮರಸ್ಯತೆಯಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕಾರು ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಭರತಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬರುವುದು ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ. ರೈತರು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಆರಂಭಿಸಲು ಮೊದಲು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿಕರ ಮೊದಲ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಕಾರು ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬ' ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಬರುವ ಹಬ್ಬ ಎಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನ ಕಾಯಕದ ಆರಂಭವೂ ಹೌದು, ಈ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಕೃಷಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು, ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಪೂಜಿಸುವ

ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿಗೂ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧ, ಅವುಗಳ ಫಲವತ್ತತೆ, ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಎತ್ತುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ, ಅವುಗಳ ಆಹಾರ, ಸಾಕುವ ಕ್ರಮ ಇವೆಲ್ಲವು ರೈತನಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತ ರೈತರು ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಬ್ಬಗಳು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಎತ್ತುಗಳ ಮೈ ತೊಳೆದು, ಕೊಡುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಬೇಸಿಗೆ ಕಳೆದು ಮುಂಗಾರು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

> "ಮರುದಿನವೇ ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಎಂದಿಲ್ಲದ ಉತ್ಸಾಹ ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗು ಮಾಡದೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಊರಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಜನರ ಉತ್ಸವಪ್ರಿಯತೆ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ಹುಟ್ಟಿದ ಈರ್ಷ್ಯೆ ಕಾರಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆಗೊಂದು ಬಣ್ಣವಿಟ್ಟವು, ಶಂಕರಪ್ಪಗೌಡರಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಊರೇ ಬಂದು ನೋಡುವಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಷವೂ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುರಿಯಬಾರದೆಂದು ಗೌಡತಿಯ ಆಸೆ, ಊರಿಗೇ ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆ ತೆಗೆಸುವುದು ಗೌಡರ ಮನೆತನದ ಅನುವಂಶಿಕ ಸೊತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವರ್ಷ ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ತಯಾರಿ ಜೋರಿನಿಂದ ನಡೆದಿತ್ತು........ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹೊಸೆದು-ಹೊಸೆದೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಗಳೂ ದಡ್ಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದೂ ಕಾಣದಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರದ ಕೊಂಬುಚೇರುಗಳನ್ನೂ ಜರತಾರಿಯ ಜೂಲಗಳನ್ನೂ ರೈತರ ಎತ್ತುಗಳು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ಈ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ ಗೌಡರ ಪರಿವಾರದವರು ತಮ್ಮ ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹಟ ತೊಟ್ಟರು...... ಗೌಡರ ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ಈ ವರ್ಷ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಜನರಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು......ತಮ್ಮ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಈ ವರ್ಷ ಕರಿಹರಿಯಬೇಕೆಂದು.....ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹ ಬಂದಂತಾಯಿತು....ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೈಲುಸೀಮೆಯ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೌಡರ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಕರಿಹರಿಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ ಆದರೆ ಪಾದಳ್ಳಿ ಮೊದಲು ಸಂಸ್ಥಾನವಿದ್ದು ಈಗ ಜಾಗೀರದಾರರ ಹಳ್ಳಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಕರಿಹರಿಯುವುದು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿತ್ತು.... ಕರಿಹರಿಯಲು ರೈತರ ಎರಡು ಕೆಂಪು ಬಿಳಿ ಎತ್ತುಗಳು ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಬೇವಿನ ದಂಡೆಯಿಂದಲಂಕೃತವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದವು.... ಕರಿಹರಿದ ಮೇಲೆ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ವಾಡೆಗೆ ಒಯ್ಯದೆ ಗೌಡರ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು."[೩]

ಈ ವಿವರಣೆ ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮಹತ್ವ, ಎತ್ತುಗಳ ಕರಿಹರಿಯುವುದು ಪರಂಪರೆ, ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸುವ ರೀತಿ ಎತ್ತುಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕ ಘನತೆಗಳು, ಬಯಲುಸೀಮೆ ಗೌಡ, ಪಟೇಲರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಎತ್ತುಗಳ ಕರಿಹರಿಯುವ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕರಿಹರಿಯುವುದು ಇದೊಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮುಂಗಾರು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಓಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಗಾರು ಹೆಸರಿನ ಎತ್ತು ಮೊದಲು ಬಂದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಶುಭವನ್ನು ಹಾಗೂ ಹಿಂಗಾರು ಹೆಸರಿನ ಎತ್ತು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯು ಶುಭದ ಸಂಕೇತ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಮಳೆಯು ರೈತರ ಬದುಕಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಮಳೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಬೆಳೆಯ ಸಮೃದ್ಧತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಿನ ಸಮೃದ್ಧತೆಯು ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗಾಗಿಯೆ ಹೊಸದಾಗಿ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಳೆಯ ಹಗ್ಗಗಳಿದ್ದರೂ ಹೊಸತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಹೊಸತನದ ಮನಸ್ಥಿತಿ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಾರನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು, ನಾರನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಕೃಷಿಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ.

ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಬಯಲುಸೀಮೆಯಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ, ಕಿಚ್ಚುಹಾಯಿಸುವ, ಕರಿಹರಿಯುವ ಆಚರಣೆ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾತಿ ಹಬ್ಬದಂದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಿಚ್ಚುಹಾಯಿಸುವುದು ದನಕರುಗಳ ಚರ್ಮರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕಾರಂತರು 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕಾರುತಿಂಗಳು ಮಳೆಯನ್ನು ತರುವ ನಟ್ಟಿಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿರುವುದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರು ಅರಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಹೋಳಿಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆ ಭಾರತಾದ್ಯಾಂತ ನಡೆಯುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಬ್ಬ ಹೋಳಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಉತ್ತರ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸದೊಂದು ಆಯಾಮಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಚಳಿಗಾಲ ಮುಗಿದು ವಸಂತ ಋತು ಆರಂಭವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಐತಿಹ್ಯಗಳಿವೆ, ಹೋಳಿ

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಕಾರುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬದ ನಂತರ ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷವೂ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಲರಾ ರೋಗದಿಂದ ಅನೇಕ ಜನರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಉತ್ಸಾಹವೆಲ್ಲ ಅಡಗಿಹೋಗಿತ್ತು, ಕಾಮನ ಹಬ್ಬ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಯಾರಿಗೂ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

> "ಅಗಸೆಯ ಮುಂದೆ ಕಾಮದಹನಕ್ಕಾಗಿ ಕಳವಿನಿಂದ ತಂದೊಟ್ಟಿದ ಪರ್ವತ ಪ್ರಾಯದ ಕುಳ್ಳಿನ ರಾಶಿ ಈಗ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಏನೋ, ದನ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು ಬೊಬ್ಬೆ ಇಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಒಡಕು ಗೋಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಬೈಸಿಕೊಂಡು, ತಂದು ಹಾಕಿದ ಕುಳ್ಳಿನ ರಾಶಿ ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ.... ಅಗಸೆಯ ಮುಂದಿನ ಊರ ದೊಡ್ಡಕಾಮಣ್ಣನಿಗೆ ಸರಿರಾತ್ರಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವುದು ನಡೆದು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯ ಕಾಮನಿಗೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿ ಆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತಂದ ಮೇಲೆ ಅಗಸೆಯ ಮುಂದಿನ ಕಾಮನದಹನ ನಡೆಯಬೇಕು..... ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಪಾರ್ವತೆವ್ವ ತನ್ನ ಮಗ ಶಿವಪ್ಪಗೌಡನಿಗೆ, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಉಪವಾಸವಿರಲು ಹಚ್ಚಿದಳು ದಾದಾ ಹಾಗೂ ಅವನ ಗೆಳೆಯರು ಕೂಡಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಮೊಟ್ಟೆಕುಳ್ಳು ಕೂಡಿಸಿ ಅಗಸೆಯ ಮುಂದೆ ತಂದೊಟ್ಟಿದ್ದರು, ರಾತ್ರಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಮನ ಪ್ರಜಾವಿಧಾನವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಜನರೆಲ್ಲ ಹಲಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಲೆಗೇರಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ತರಲು ಹೋದರು...... ಮರುದಿನ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಓಕಳಿ; ಎದುರಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಶಂಕವಾದ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಸಗಣಿರಾಡಿಯನ್ನು ತೂರಿ ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪಾದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಸಣ್ಣವರು, ದೊಡ್ಡವರೆನ್ನುವ ತಾರತಮ್ಯ ಗೌರವ-ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಶಗಣಿರಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊತ್ತೇರಿದಂತೆ ದೊಡ್ಡವರನ್ನೆ ಹಿಡಿದು ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಹರಕು ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ತಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮೊರ-ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಛತ್ರ ಚಾಮರಗಳ ಅಪೂರ್ವ ವೈಭವದೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಮೆರವಣಿಗೆಗಾರಂಭವಾಯಿತು."[೪]

ಈ ವಿವರಣೆ ಕಾಮನಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಹಂತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಮನನ್ನು ಸುಡಲು ಕುಳ್ಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು, ಓಕಳಿ ಆಡುವುದು, ಸಗಣಿ ರಾಡಿಯನ್ನು ಮೈಗೆ ಎರಚುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ, ಕುಳ್ಳು ಸಗಣಿಯನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು,ಓಕಳಿ ಅರಿಶಿನ ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವುದು, ಬಣ್ಣದ ಬದಲಾಗಿ ಸಗಣಿ ರಾಡಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಆದರೆ ಇಂದು ರಾಸಾಯನಿಕಯುಕ್ತ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹೋಳಿ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಬ್ಬ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರದೇಶದ ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷ ಕಥನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಹೋಳಿಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಅನುವಂಶಿಕ ಘನತೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹೊಲಗೇರೀಯಲ್ಲಿಯ ಕಾಮನಿಗೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿ ಆಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತಂದ ಮೇಲೆ ಅಗಸೆಯ ಮುಂದಿನ ಕಾಮದಹನ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಜಾತಿಯ ಸಮಾನತೆಯ ನೆಲೆಯ ಶೋಧ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬ ಸಣ್ಣವರು–ದೊಡ್ಡವರು, ಶ್ರೀಮಂತ–ಬಡವ, ಮೇಲ್ಜಾತಿ–ಕೆಳಜಾತಿ ಬೇಧಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಸಗಣಿರಾಡಿಯನ್ನು ತೂರಿ, ದೊಡ್ಡವರನ್ನೆ ಹಿಡಿದು ಕತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ, ಹರಕು ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ತಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೊರ, ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಛತ್ರ ಚಾಮರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ರಾಜತ್ವದ ಅದ್ದೂರಿತನವನ್ನು ಅಣಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನವಾಗಿತ್ತು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಬದುಕಿನ ಮಹತ್ವ ಸಾರುವಂತಿದೆ.

ಹಬ್ಬಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ, ಹಬ್ಬಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬ ಕೇವಲ ಹಬ್ಬವಲ್ಲ, ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ ತಿನ್ನುವುದು ಬದುಕಿನ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ 'ದೊಡ್ಡಮನೆ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬದ ವರ್ಣನೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹಬ್ಬಗಳಾಚರಣೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ, ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕ, ಪ್ರಕೃತಿಪೂರಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದವು. ಇಂದು ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲವಾಗುವ ಆತಂಕಗಳು ಎದುರಾಗಿವೆ.

ಹಬ್ಬಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಇಂದು ಹಬ್ಬಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ನಗರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯದ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಾಗಾಲೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಹಣದ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಸಮಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ, ಹಬ್ಬಗಳು, ಜಾತ್ರೆಗಳು ನೀಡುವ ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಆಚರಣೆಯಡೆಗೆ ಒಲವು ತೋರುವ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿರುವುದು

ಆತಂಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚರಣೆಗಳತ್ತ ಯುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೫.೨: ಸ್ಥಳಿಯ ಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಸ್ಥಳಿಯತೆಯು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ, ಇಲ್ಲವೇ ನಮ್ಮದೇ ನೆಲದ ಜೀವನದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳಿಯತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಮೂಲ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸದೇ ಒಂದು ಸಮೂಹದ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ, ನೈತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅನಾವರಣವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳಿಯವಾಗಿ ಬದುಕುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಪಡೆಯುವ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅನುಭವ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಜನರ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಸಮುದಾಯದ ಹಕ್ಕಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಅವರದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ, ಆಹಾರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯರ ಜೀವನ ಕ್ರಮದೊಳಗೆ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಇಡೀ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಜೀವನಕ್ರಮದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕನ್ನು, ಸ್ಥಳೀಯರ ಬದುಕಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದು, ಅವು ಹಲವಾರು ಸಾಮ್ಯಾತೆ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆರಂಭದ ಹಂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತ, ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಆರುಕಟ್ಟುವುದು, ಅಗೇಡಿ ಮಾಡುವುದು, ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿ ಜನರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಗೊರಬು, ಓಲೆಕೊಡೆ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕರಗಳು ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯಾತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗೆ ಮೊದಲು ಬರುವ ಕಾರು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

"ಕಾರು ತಿಂಗಳು ತೊಡಗಿತು ಮಳೆ ಸುರಿಯ ತೊದಗಿತು, ನಟ್ಟಿ ತೊಡಗಿತ್ತು....... ಜನರು ಮಳೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು...... ಚಂಪೆಚೂರು, ಗೊರಬು, ಓಲೆ ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊರಟರು ಸ್ವಂತ ಅಗೇಡಿ ಇಲ್ಲವೇ! ಆ ಭತ್ತದ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಳಿಗೆಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಬಹುದು..... ಅವರು ಅಗೇಡಿಯಿಂದ ಭತ್ತದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತರುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಮೆಲ್ಲಗಾಯಿತು...... ಐತಾಳರು ಹೆಂಡತಿ, ತಂಗಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಗೇಡಿಗೆ ಇಳಿದರು ಮೂವರು ಹೆಂಗಸರು, ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತ ಅಗೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತರು ಸೂಡಿಮಾಡಿ ಎಸೆದರು"[೫]

ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಅಗೇಡಿ ಮಾಡುವುದು, ನಟ್ಟಿಕಾರ್ಯ, ಮಳೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಪರಿಕರಗಳ ಬಳಕೆ, ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಂಬಳಿಗೆಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತು ಈ ವಿವರಣೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.ಈ ಪರಿಕರಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ 'ಆರು ಕುಟ್ಟುವ' ಮೂಲಕ ನೆಲವನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಕಾನೂರಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೈರ ಸಿದ್ದರು 'ಆರುಕಟ್ಟಿ'ದ್ದರು ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹುಯ್ದುದ್ದರಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಗದ್ದೆಗಳೆಲ್ಲ ನೀರು ಕುಡಿದು ಮೆತ್ತಗಾಗಿದ್ದುವು..... ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು 'ಆಗೋಡಿ' ಸಿದ್ದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ".[೬]

ಆರುಕಟ್ಟುವುದು ಎಂದರೆ ಹೊಲವನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಆರುಕಟ್ಟುವುದು ಎಂಬ ಪದ ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ರೈತರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪದವಾಗಿದೆ. ಹೊಲವನ್ನು ಹದಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ 'ಆರುಕಟ್ಟು'ವುದು ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಆಗೋಡಿ' ಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ನಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನ ಆಗೋಡಿ ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ, ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಗೇಡಿ' ಎಂದು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆರುಕಟ್ಟುವುದು, ಅಗೇಡಿ ಮಾಡುವುದು ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭದ ಕಾಲ ಇದು ರೈತರಲ್ಲಿ ಸಂತಸ ತರುವಂತಹ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆ. ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ,ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿವೆ

"ಕಾರು ತಿಂಗಳು ಮೊದಲಿಗೆ ವಿಶಾಲ ಕೆರೆಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಡುವಣ ಬಯಲು, ನಟ್ಟಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಹಸುರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ."[೭]

"ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಈ ವರ್ಷ ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಂದಿಯನ್ನು ಹಾಡಲಿಲ್ಲ, ರೈತರಿಗೆ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರೆ-ಹಸ್ತಾ ಮಳೆಗಳೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟವು."[೮]

ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕಾರು ತಿಂಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದ ರೈತರಿಗೆ ಕಾರು ತಿಂಗಳು ಸಂತಸವನ್ನು ತಂದರೆ, ಬಯಲುಸೀಮೆಯ

ರೈತರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯಾಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಾಗಿ ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡು-ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮೃದ್ಧ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ರೈತರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೋ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೋ ಅನುಭವಿಸುವ ಅತಂತ್ರ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸುವಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರುಹುಣ್ಣಿಮೆ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ಮಳೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯು ರೈತರ ಮುಂದಿನ ಕೃಷಿ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರೆ-ಹಾಸ್ತಾ ಮಳೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಳೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದಷ್ಟು ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ, ಉತ್ತರಿ ಮಳೆ ಬೀಳದಿದ್ರೆ ಹೆತ್ತವ್ವ ರೈತನನ್ನು ತೊರೆದಂತೆ, ಉತ್ತರೆ ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುರಿದರೆ ಮನೆತುಂಬಾ ಕಾಳು ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಮುಂಗಾರಿನ ಉತ್ತರೆ ಮಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದರೆ ರೈತರು ಅಗತ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಸ್ತಾ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಹಿಂಗಾರಿನ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಅಕ್ಕಡಿ, ಕುಸಬಿ, ಕಡಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ರೈತನ ಬದುಕಿನ ಜೀವಾಳ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಘರ್ಷದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಇರುವ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಹವಾಗುಣ, ಮಣ್ಣು, ಪರಿಸರ, ನೀರು, ಮೊದಲಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳು, ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು ಈ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮು ತನ್ನ ಮಂಜತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಮಂಜತ್ತೆ ಊರಿನ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ

> "ಆಗ ಧರ್ಮು ಎಲ್ಲ ಚಂದಾಗಿದಾರೆ ಮಂಜತ್ತೆ.... ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಂದ ಐತಗೆ ಸೊಲ್ಪ ಬೆಲ್ಲ ನೀರು ಕೊಡತ್ತೆ, ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ."

ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಬೆಲ್ಲ ನೀರು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಬೆಲ್ಲ ನೀರು ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗದ ವಿವರಣೆ ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲೂ ಗಮನಿಸೋಣ.ಲಚ್ಚನನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಕುರಿತು ಐತಾಳರ ಮನೆಗೆ ಐಗಳು ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ

> "ಸರಸೋತಿ ಬೆಲ್ಲನೀರು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಐಗಳು ಮಠದ ಪಾಠ, ಶಿಸ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ, ಎದುರಿಗೆ ತಂದಿರಿಸಿದ್ದ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಂದು, ನೀರನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಏನು? ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ನಿಮ್ಮ

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮಾಣಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ? ವಿಜಯದಶಮಿಗೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದವರ್ಯಾರೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಎಂದರು."[೧೦]

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ವಿವರಣೆಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಮೊದಲುಬೆಲ್ಲ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಜೀವನಶೈಲಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ ಬಾಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೆಲ್ಲ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪದ್ಧತಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಸಿಹಿ ತಿಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಕುಡಿಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಖನಿಜಾಂಶಗಳು ದೊರೆತು ದೇಹ ಚುರುಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಕ್ರಿಯಾಶಿಲತೆಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ ಬೆಲ್ಲನೀರು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು, ಕೈಗಾರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ಸಕ್ಕರೆ ನೀರು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಣೆಗೊಂಡಿತು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ನೀರನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ನಶಿಸಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಪೆಪ್ಸಿ, ಕೊಕೊಕೋಲಾ, ರಸ್ನಾ ಮುಂತಾದ ರಾಸಾಯನಯುಕ್ತ ತಂಪುಪಾನಿಯಾ ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ನಗರದವರನ್ನ ಮಾತ್ರ ಆವರಿಸದೇ ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸುವ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾನಕಗಳು, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಷಾಯಗಳು ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದ್ದು, ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕ ಪಾನಿಯಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಆರ್ಗ್ಯಾನಿಕ್ ದೇಸಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಎಂಬ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಬಣವೆ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನಗಳ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ವಿವರಿಸಿವೆ. ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬಳಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಣಜ, ಹಗೇವು, ಪಣತ, ಪತ್ತಾಸು ಮುಡಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಇವುಗಳ ರಚನೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಹಗೇವಿನ ರಚನಾವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹಗೇವಿನ ಕುರಿತ ಚಿತ್ರಣ ಮುಂದಿನಂತೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ನಿಂಬೆವ್ವಾ ಸ್ಥಿತಿವಂತ ರೈತ ಮನೆತನದವಳು ಅವಳ ಗಂಡ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಹಾಗೂ ಜಾಗೀರದಾರರ ಹೊಲಗಳನ್ನು ಲಾವಣಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಿದ್ದ....ದೊಡ್ಡ ಹಗೇದಾಗ ನಾಲ್ವತ್ತು ಚೀಲ ಇದ್ದದ್ದು ಜಾಗೀರುದಾರರು ಹುಲೀಬ್ಯಾಟೀ ಹಳಬರನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಹಗೇ ತಗಿಸಿ ಕಡಾ ತಗೊಂಡಾರು.....ಈ ವರುಸ ತಿನ್ನಾಕ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಕಾಳು ಸಣ್ಣ ಹಗೇದಾಗ ಇದ್ದರ ಇರಬೇಕು.....ವಾಡೆಯ ಹಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ ಕಾಣದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜೋಳ ಸೋಮವಾರ ದಿನ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿತು....ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷ ಹಗೆಬಿದ್ದ ಜೋಳಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ತಿನ್ನುವ

> ಸ್ಥಿತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ದನ ತಿನ್ನದಂಥ ಜೋಳ ಕೊಟ್ಟು ಗೌಡರ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟೆ ಹತ್ತದಂತೆ ಅವರ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದದ್ದು ಹೆಚ್ಚು"[೧೧]

ಈ ವಿವರಣೆ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಹಗೇವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಜೋಳ ಮೂರುವರ್ಷಕ್ಕೆ ತಿನ್ನಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಜೋಳ ಸಣ್ಣ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಕ್ಕಾಗುವಷ್ಟು ಜೋಳ ದೊಡ್ಡ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಜೋಳವನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುಗ್ಗಲು ಹಿಡಿದು ಮನುಷ್ಯರಿರಲಿ ದನವೂ ತಿನ್ನದಂತೆ ಕೆಟ್ಟವಾಸನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲೂ ಹಗೇವಿನ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ನಂಜಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗ ಪಟೇಲ ಗುಂಡೇಗೌಡರ ಬಳಿ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ರಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು

> "ಅವ್ವಾ, ನನ್ನ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿರಾ ರಾಗಿ ಇದೊಂದು ವರ್ಷ ಮಳೆಯಾಗದಿದ್ರೂ ಮನೆಯೋರ್ಗೇ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಆಯ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜಮ್ಮೇನಳ್ಳಿ ಬೀಗರ ಮನೇಲಿ ಒಂದು ಕಾಳು ಇಲ್ವಂತೆ ಬಂದ್ ನಾಕ್ ಖಂಡುಗನಾದ್ರೂ ಬೇಕು ಅಂತ ಏಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ರು, ಕೊಡಾಹಂಗಿಲ್ಲ, ಬಿಡಾಹಂಗಿಲ್ಲ; ಹಂಗಾಗೈತಿ ನಿನ್ನ ರಶೀತಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ರೇ ದುಡ್ಡು ತಗಾ, ಈ ವರ್ಷ ರಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದರು......ಕುರುಬರಳ್ಳಿಯ ಪಕ್ಕದ ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿಯ ಚಿಕ್ಕತಮ್ಮೇಗೌಡರು ಇಲ್ಲೂ ಹಗೇವು ಕಿತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರು ಕಿತ್ತಿದ್ದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಗುಂಡೇಗೌಡರು ಐದು ಪಲ್ಲ ರಾಗಿ ತೆಗೆಸಿಕಳಿಸಿದರು"[೧೨]

ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಹಗೇವಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿ, ಒಣಗಿದ ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿ ಧಾನ್ಯಗಳು ಕೆಡದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು, ರೈತರು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಹಗೇವಿನ ರಚನೆ ರೈತರ ಜಾಣ್ಮೆ, ಕೌಶಲ್ಯ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಹಗೇವಿನ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿವೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಅರೆಬಯಲುಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಹಗೇವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯು ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು, ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಮಳೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಕಣಜವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾದಲ್ಲಿ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮುಡಿ, ಪತ್ತಾಸುಗಳ ಬಿದುರಿನ ಗೂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಕರಗಳು, ಕೃಷಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನತೆ, ಸಾಮ್ಯಾತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳು ರೈತರ ಜೀವನಾಡಿ. ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾದ

ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ, ಕಮಾನುಗಾಡಿಗಳ ವಿವರವಿದೆ. ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಕೃಷಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯ ರಚನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ, ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾಗಿಸಿಗುವ ಮರಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಡಗಿ ವೃತ್ತಿಯವರು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ಕೌಶಲ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳಾದ ಗಾಲಿಗಳು,ಅಚ್ಚು,ನೊಗ, ಕೀಲು, ಕಣಗೆ, ಗುಂಭ, ಉದ್ದಿಗೆ, ಹಲ್ಲು, ಗಂಧಟಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗಗಳು ವಿಶೇಷ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಅಪ್ಪಟ ದೇಸಿ ಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ. ಗಾಡಿಯ ಬಿಡಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹೆಸರು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಪದಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳು, ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭಗಳು, ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಮಾನುಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ, ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿವೆ, ಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಟೈರ್‌ಗಳನ್ನು, ಮರದ ಹಲಗೆ, ಬಿದಿರು, ಅಡಿಕೆದಬ್ಬೆಗಳ, ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಮರುಹೊಂದಂಣಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇನ್ನು ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೋಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟಾನುಭವ ದಿನನಿತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಜಾತ್ರೆ, ಭೂಮಿಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಎಳ್ಳುಅಮಾವಾಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳುವುದು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಕಾಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಜೀವನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನ ಕಲ್ಪನೆ, ವಿಚಾರಗಳು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತುಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯರವಿ, ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೦, ಪು. ಸಂ. ೩೫೨-೩೫೩.

೨. ರಾವಬಹದ್ದೂರ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧, ಪು.ಸಂ. ೨೧.

೩. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. ೨೧೨

೪. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. ೨೮೮–೨೯೦.

೫. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೯, ಪು.ಸಂ. ೨–೩.

೬. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ೧೯, ಉದಯರವಿ, ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ಪು.ಸಂ. ೧೮೨.

೭. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. ೨೭.

೮. ರಾವಬಹದ್ದೂರ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧, ಪು.ಸಂ. ೨೧.

೯. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಪು.ಸಂ.೨೬೪.

೧೦. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ. ೨೬.

೧೧. ರಾವಬಹದ್ದೂರ್, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ೨೦೧೧, ಪು.ಸಂ. ೧೪೧–೧೪೨.

೧೨. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್, ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ. ೧೯೦ .

ಅಧ್ಯಾಯ : ಆರು

ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶ

ಅಧ್ಯಾಯ – ಆರು

ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶ

ಆಧುನಿಕತೆ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪಲ್ಲಟಗಳು, ಅನುಸಂಧಾನ, ವೈರುಧ್ಯಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಹೊಸತು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸುವುದಾದರೆ ಇದು ಎಲ್ಲಾಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಧಿಯ ನಂತರದ್ದು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನಗಳು, ಹೊಸಚಿಂತನೆಗಳು, ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಸೃಜನಶೀಲತೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಹೊಸತು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಇದು ಎಲ್ಲಾಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ, ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ, ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ಪಲ್ಲಟಗಳು ಎಂದು ಅರಿಯಬಹುದು ವಿಶಾಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಂಬಂದಿಸಿದ್ದು, ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆನಿಂತು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ, ಹಸಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತಿಂದರೆ ರುಚಿಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಅವನ ಆಲೋಚನೆಯು ಆಧುನಿಕತೆಯೆ ಆಗಿದೆ. ಮರದ ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದವನು ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಧುನಿಕತೆಯೆ ಎಂದು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ ಜೈವಿಕ ವಿಕಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಭೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸವೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಕಾಲವೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಹೊಸಚಿಂತನೆ, ಹೊಸಬದುಕು, ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಆಧುನಿಕತೆ ಆಗಿದೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಾದ ಪ್ರಾನ್ಸ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿತ್ತೇವೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆದ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರೀಕರಣಗಳ ಉಗಮ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ, ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಮಾದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ, ಮುದ್ರಣ, ನವಸುಶಿಕ್ಷಿತ ವರ್ಗ, ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಜಾಗತೀಕರಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆಯ ನೆಲೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೊಸತನಗಳು

ಕಾಲಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ನಮ್ಮ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದವು.

ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಭಾವವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ಆಹಾರ, ವೈದ್ಯ, ಕರಕುಶಲತೆ, ಹಬ್ಬಗಳು, ಮದುವೆ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ, ಆದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು, ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಿಲುವು ಅನುಸಂಧಾನ, ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಾಲವು ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಆತಂಕದಿಂದ ನೋಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಅದೊಂದು ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬ ವಾದಗಳಿವೆ. ಹೊಸತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಕಾಲಕ್ಕೂ ಇರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕತೆ ಹಳತು ಮತ್ತು ಹೊಸತುಗಳ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿದೆ, ಜಾಗತೀಕವಾಗಿ ಏರ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೂಡತೊಡಗಿದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರಭಾವ, ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ, ಈ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚನೆಯಾದ ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆರಂಭವಾದದ್ದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನವೋದಯ ಕಾಲದ ನಂತರದ ಕಾಲದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶ, ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ.

೬.೧ ಯಂತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರವೇಶ

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೊಸ ಆಯಾಮವೊಂದನ್ನು ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದುವರೆಗೂ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯೆ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ

ಜನರಲ್ಲಿ 'ಬೈಸಿಕಲ್' ಎಂಬ ನವೀನ ವಾಹನ ಸುಧಾರಿತ ಆಧುನಿಕತೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದದು. ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಯಂತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯ, ಕುತೂಹಲ, ಭಯ, ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಹೊಸತನದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆತಂಕದಿಂದ ನೋಡುವ ವಿವರಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನವಿರಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಇದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವಿವರವಾದರೂ ಅನುಭವಗಮ್ಯವಾದುದು. ಬೈಸಿಕಲ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಬರದೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ 'ಬೀಸೆಕಲ್ಲು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.ಬೈಸಿಕಲ್ ಸವಾರಿ ನೋಡಲು ಜನರು ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ ಹಕ್ಕಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

> "ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಪಾದ್ರಿ ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ ಉತ್ಸಾಹಿ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ ದೇವಯ್ಯನಿಗೆ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಕಲಿಸಲು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಾರ್ತೆ ವಿವಿಧ ರೂಪ ಧರಿಸಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ, ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿಯ ಹಕ್ಕಲಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತ್ತು. ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಯೇ ಅಪೂರ್ವವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಆಗಿದ್ದ ಆಕಾಲದ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಬೈಸಿಕಲ್ ಎಂಬ ವಿದೇಶಿಯ ಪದವು ಆ ಹೆಸರಿನ ವಸ್ತುವೂ ಅದರ ಸವಾರಿಯೂ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸದೃಶವಾಗಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ....."[೧]

ಈ ಸುದ್ದಿ ಹಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಿನ ಊರುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹರಡಿತು. ಯಂತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಣುವ ತವಕ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಈ ವಿವರ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿತು. ಹೊಸ ವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರವೇಶವೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಳಿಸುವ ನಿಲುವು ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು, ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ.ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳು ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸನ್ನ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು

> "ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ದ್ವಂದ್ವ, ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದ್ದು ಹೌದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಹೌದು ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇಡೀಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸರಳೀಕರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಹಳತೂ ಕೂಡ ಹಳತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಛಂದವಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಹಳತು ಸೋಲುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಪುರಾತನ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಗುಲಾಮರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ"[೨]

ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತಾ, ಗ್ರಾಮಜೀವನದ ಅನನ್ಯತೆ, ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದ ವಿಚಾರಗಳು, ಹಳತು ಮತ್ತು ಹೊಸತುಗಳ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕತೆ ನಮ್ಮ ದೇಸಿಯತೆಯ ಬೇರುಗಳನ್ನೇ ಅಳುಗಾಡಿಸಿದೆ ಈ ದೇಸಿ ಬೇರುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

"ಯಂತ್ರನಾಗರಿಕತೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷು, ಚಾಂಚಲ್ಯ, ಉದ್ವೇಗ, ವೇಗ! ತಾನು ಎಂದೋ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಬಂದ ಆ ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿಯಾದ ಪ್ರಪಂಚ ಮತ್ತೆ ಬಹುದೂರದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಕ್ಷಣದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯ್ತು. ನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂಬರಿಯುತ್ತಿರುವ, ದಿನದಿನವೂ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೊರಗಣ ವಿಶಾಲ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಾದರು, ಆ ಬೈಸಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಸವಾರ ಹೂವಯ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಗವಾಕ್ಷದಿಂದೆಂಬಂತೆ ಕಾನೂರು ಮುತ್ತಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಕುಚಿತ ಬದುಕಿನಿಂದ ಹೊರಲೋಕದ ಬಿತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರಿತು ಪಟ್ಟಣದ ಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಕಾಡು ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಾತಿಥಿಯಾಗಿ ತೋರಿತು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಾದ ಆ ಚಂಚಲಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಲೋಕವು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ದಾಳಿಯಿಡುವ ಮೊದಲು ಮುನ್ನಟ್ಟಿದ ರಣಚಾರನಲ್ಲವೆ ಆ ಬೈಸಿಕಲ್ ಸವಾರ."[೩]

ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಸವಾರನೊಬ್ಬನು ಇಳಿಜಾರಿನ ಕಚ್ಚಾ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಮುಗ್ಗರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವಿದು. ಈ ಸವಾರನನ್ನು ಕುವೆಂಪು 'ಆಕ್ರಮಣಶೀಲವಾದ ಚಂಚಲಮಾನ ನಾಗರಿಕ ಲೋಕವು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ದಾಳಿಯಿಡುವ ಮೊದಲು ಮುನ್ನಟ್ಟಿದ ರಣಚಾರ'ನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. 'ಬೈಸಿಕಲ್'ನಂತಹ ಯಂತ್ರ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎತ್ತಿನಗಾಡಿಗಳ ಮಹತ್ವ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಿವಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾದ್ರಿ ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ ದೇವಯ್ಯನಿಗೆ ಬೈಸಿಕಲ್ಲನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಂಡರು ಈ ಪ್ರಸಂಗದ ವರ್ಣನೆ ತುಂಬ ನವಿರಾದ ಅನುಭವದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮರುಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

"ಗುತ್ತಿ ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿನ ಚಕ್ರದ ಟಯರನ್ನು ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿ, ಗಾಡಿ ಚಕ್ರಕ್ಕಿರುವಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಳಿ ಇಲ್ಲದೆ ಏನೊ ಮೆತ್ತಗಿರುವಂತಿರುವ ಕರಿವಸ್ತು ಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸೋಜಿಗ ಪಡುತ್ತಿದ್ದನು 'ಕಾಳಿಂಗನ ಹಾವು ಸುತ್ತಿದ ಹಾಂಗಿದೆಯಲ್ಲಾ? ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲ, ಆತಂಕದಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಪ್ಪಿ ದೇವಯ್ಯ ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದನು ನಂತರ ಬಚ್ಚನಿಂದ ಒಂದು ಬಿದಿರುಗಳುವನ್ನು ತಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಗಳುವನ್ನು ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿನ ಹ್ಯಾಂಡ್ಲಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದು ಸುತ್ತಿದರು. ಗಾಡಿಯ ನೊಗಕ್ಕೆ ಎತ್ತುಕಟ್ಟುವಂತೆ ಆಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಮೂರು ಮೂರು ಜನರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಈಗ ಸೈಕಲ್ ಬೀಳುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ."[೪]

ಸೈಕಲ್ ಕಲಿಕೆಯು ಮೋಜಿನ ಮತ್ತು ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸೈಕಲ್ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಮಾಡುವ ಮೊದಲ ಹಂತ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಸೈಕಲ್ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಪ್ಪಿ

ದೇವಯ್ಯ ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದ ನಂತರ ಬಿದಿರುಗಳುವನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಗುತ್ತಿಯ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳಿಯ ಪರಿಕರಗಳಾದ ಬಿದಿರಿನ ಗಳು, ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೈಕಲ್ ಬೀಳದಂತೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದ ವಿಶೇಷವಾದ ಜ್ಞಾನಮಾದರಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಹಿಂದಿನ ಗಾಲಿಗೆ ಇನ್ನು ಎರಡು ಚಿಕ್ಕಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸೈಕಲ್ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್‌ಗೆ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದು ನಗರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು, ಗ್ರಾಮೀಣವಲ್ಲದ್ದು, ಅದು ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಜಗತ್ತು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದುದು, ಪ್ರಗತಿಪರವಾದುದು, ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಿಂದಲೇ ಬಂದದ್ದು ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದುವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಪಂಪನಿಗಿಂತ ರನ್ನನ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ. ವಚನಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವೈಚಾರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಆಧುನಿಕವೆನಿಸುತ್ತವೆ, ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಾಲವು ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಆತಂಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ವಾದಗಳಿವೆ ಆದರೆ ವಸಾಹತೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು, ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಳುಕುಹಾಕಿತು. ಬದುಕಿನ ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಸ್ಕೂಲು, ಹೊಟೇಲು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್, ಕ್ಲಬ್, ಕೋರ್ಟು, ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳು, ವಾಹನಗಳು ಮೊದಲಾದವು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧುನಿಕತೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತವೆ.ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠೆಯ ವೀರಾನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಶಂಕರಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಗೆ ಕಿಲಿಸ್ತರ ಪಾದ್ರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ಅವರೊಡನೆ ಸಹಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ವಿಲಾಯಿತಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಲಾಟೀನು, ಬೈಸಿಕಲ್ಲು, ತೋಟಾ ಕೋವಿ, ಸೀಮೆ ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ಕ್ರಾಪು, ಹ್ಯಾಟು, ಬೂಟ್ಸು ಇತ್ಯಾದಿ... ತಿರುಪತಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳಗಳ ದೇವರ ಕಾಣಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮನೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕುಲಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವ ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಜುಗುಪ್ಸೆ!"[೫]
>
> "ಪಾದ್ರಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣಗೌಡರು ನವನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರ ಉಡುಪು, ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಉಡುಪು ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಯಾವ ಉಡುಪನ್ನೂ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ ಕ್ರಾಪು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು ಗೀರಿನ ಶರಟು, ಕರಿಯ ಕೋಟು ಹಾಕಿ, ಕೆಂಪಂಚಿನ ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆ ಉಟ್ಟು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅತ್ತಕಡೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವಲ್ಲದ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಮದಾದ, ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಮೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಒಂಟಿಗಳು ಮಾಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆತನು ಗೌಡರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವು ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವು."[೬]

"ನಾಗರೀಕತೆಗೆ ಸುದುಷ್‌ಪ್ರವೇಶ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೊಂಪೆಯ ಕಾಡುಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮೇಗರವಳ್ಳಿಯ ಕರ್ಿಮೀನ್ ಸಾಬರ ಕುದುರೆಯ ಆಗಮನವೆಂದರೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಯೆ! ಆ ಅಪೂರ್ವಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಮಹತ್ತಾದ ಅದ್ಭುತಾನುಭವ.....ಕರ್ಿಮೀನ್ ಸಾಬರು ನೀರುಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ದಿನಸಿ, ಒಣಮೀನು ಮುಂತಾದ, ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿ, ಕಡಲೆ, ಉತ್ತುತ್ತೆ, ಓಲೆಬೆಲ್ಲ, ಕರ್ಜೂರ, ಮಿಠಾಯಿ ಬತ್ತಾಸು, ಬೆಂಡು ಮೊದಲಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದರು"[೭]

ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾ ಜನರು ಈ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋದರು. ದೊಂದಿ ಅಥವಾ ಸೂಡಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಲಾಟೀನು ಬಳಕೆ ಬಂದಿತು, ಬೇಟೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಬರ್ಚಿಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತೋಟಾಕೋವಿ ಬಳಸುವಂತಾಯಿತು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವು. ಕರ್ಿಮೀನ್ ಸಾಬರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಲಿಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿದ್ದು, ಹಣದ ಹರಿವು ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವಹಿವಾಟು, ಹಣದ ಚಲಾವಣೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಂತಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ನವೀನ ವಸ್ತುಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೆ ಈಡು ಮಾಡಿದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕು, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಮಹತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ, ನವನಾಗರಿಕತೆ, ಮತಾಂತರ ಮುಂತಾದವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ವಿವರ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

"ಬೈರ ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು, ಸಿದ್ದನದು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದ ನಾಡು ನೇಗಿಲಾಗಿತ್ತು."[೮]

ಕೈಗಾರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಕೃಷಿ, ಮನೆ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಬಳಕೆ ಬರುವಂತಹ ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲನ್ನು ಬಳಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಜುಗಾರಿಕ್ರಾಸ್' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಗರವಳ್ಳಿ ಅವಸಾನದ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಬುಟ್ಟಿ, ಕುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೇದಾರರ ಕರಕುಶಲತೆಗೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬೂತದಿಂದ

ಹೇಗೆ ಹೊಡೆತ ಬಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲಗಳ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಬಿದಿರಿನ ಕುಕ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕುಲಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವಂತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಿ ಮಾನವನು ಅನಾಗರೀಕತೆಯಿಂದ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಕಡೆ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾ ಭೌತಿಕ, ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದನು. ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆನಿಂತು ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಆ ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಮೂಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು ತಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಗುಡಿಸಲು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ನಂತರ ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಗಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದ ಆದರೆ ಬಿದಿರಿನ ಕಿಂಡಿಗಳಿಂದ ನುಸುಳಿ ಬರುವ ಚಳಿಗಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ಮಣ್ಣಿನ ನೆರಕೆಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸಗಣಿ ಅಥವಾ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತನ್ನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಪಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಈ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ದತ್ತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಪರಿಕರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಸ್ಥಳೀಯರಿಂದಲೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದುವುದರಿಂದ ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

> "ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೋಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಗೆ ಓಡ್ಲು ಹಾಕಿದವರು ಯಾರು ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಮನೆಯವರೇ ಕಡಲು ಗಾಳಿಗೆ ಓಡ್ಲು ನಿಲ್ಲಲಾರದು ಎಂಬುದು ಊರವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.....ಶೀನಪ್ಪನಿಗೆ ಹಂಚಿನ ಮಾಡು ಹಾಕಿ ಮೆರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆಯು ಬಲವತ್ತರವಾಯಿತ್ತು.....ಮನೆಯ ಮುಂಗಡೆ, ಬಡಗು ಮುಖವಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಚಾವಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು, ಚಾವಡಿಯ ಪಂಚಾಂಗ, ಗೋಡೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನವೇ ಆದರೂ ಕಂಬಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹಲಸಿನ ಮರದಿಂದ ಹನುಮಾಚಾರಿಯ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕೆತ್ತಿಸಿ ಮೇಲೆ ಓಡ್ಲು ಹೊದೆಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲವಾಯಿತು"[೯]
>
> "ಆ ಹಾಡ್ಯದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾರಮ್ಮನ ಗುಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಓಡುಹೆಂಚು ಕಿತ್ತುಹೊದಿಸಿ, ಗೋಡೆಗೆ ಕೆಂಪು ಬಿಳಿಯ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಜೇಡಿಗಳ ಪಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು,"[೧೦]
>
> "ಮೇಗರೊಳ್ಳಿ ಪೇಟೆಯ ಬೀದಿಯ..... ಆ ಕಡೆ ಈಕಡೆ ಹುದುಗಿದಂತಿದ್ದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಓಡುಹಂಚಿನ ಮನೆಗಳು."[೧೧]
>
> "ಹೌದು ಕಣೋ! ನೋಡು, ಅದೇ ಹೊಳೆದಂಡೇಲಿ ಕಾಣ್ತಾ ಇದೆಯಲ್ಲಾ? ದೊಡ್ಡಮನೆ? ಅರ್ಧ ಮಂಗಳೂರು ಹೆಂಚು, ಅರ್ಧ ಓಡು ಹೆಂಚು ಹೊದಿಸಿದ್ದು? ಅದೇ ಕಲ್ಲೂರು ಸಾಹುಕಾರ‍್ರ ಮಂಜಭಟ್ಟರ ಮನೆ ಕಣೋ!"[೧೨]

"ಮನೆಕಟ್ಟುಸ್ತಿದೀಯಾ ಮೊದ್ಲೇ ಗೊತ್ತಿದ್ರೆ ನಾನು ಒಂದಿಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಡ್ತಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಹಂಚೇ ಹಾಕುಸ್‌ಭೌದಾಗಿತ್ತು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಸೋಗೆ ಹೊದಿಸಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೆಂಚು ಹಾಕೋದೆ?"[೧೩]

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಹಂಚಿನ ಮನೆಗಳ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಓಡ್ಲು, ಹುಲ್ಲು ಹೊಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಗಾಳಿಗೆ ಹಾರಿಹೊಗುವುದು, ಬೆಂಕಿ ಕಿಡಿ ತಗುಲಿದರೆ ಮನೆಯೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸ್ಥಳೀಯರು ಹೆಂಚುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋದರು. ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು ಗೃಹಭಂಗದಲ್ಲಿ ನಂಜಮ್ಮ ಗಂಡಾಳಿನ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹೆಂಚು ಹೊದಿಸಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಗಂಡಾಳುಗಳು ಕಲಸಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ತಾನೆ ಕೈಲಿ ತೆಗೆದು ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವಳು. ಅವಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾದುದು. ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ವಸ್ತುಗಳು, ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಜ್ಞಾನ, ಈ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬದುಕು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿಯಿತು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಓದುಗರು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

೬.೨ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಆಧುನಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಹೊಟೇಲು, ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ಕ್ಲಬ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಪೌಜುದಾರರು, ಮಾಮಲೆದಾರರು, ಶಾನುಭೋಗರು, ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಮನೆಮದ್ದು, ನಾಟಿವೈದ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾಡಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದರು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಲೆನಾಡಿಗರ ಮನೆಮದ್ದುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಂತಹ ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಜನರು ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ ಹುಲಿಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜಾಕಿ ಇಬ್ಬರು ಹುಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ್ದ, ಆದರೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಜಾಕಿಯನ್ನು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದರು.

"ಜಾಕಿಯನ್ನು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಹೊಳೆಯಾಚೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿ ರಾಮರಾಯರ ಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.....ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ತಪ್ಪಿತು. ಡಾಕ್ಟರು ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ಹಾಕಿದರು ಸೂಜಿಮದ್ದನ್ನೂ ಹಾಕಿದರು, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಡಾಕ್ಟರು! ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳ ಕೊಟ್ಟರು."[೧೪]

ಗ್ರಾಮಾಯಾಣ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

"ನಾನಾನ ಸಾವಿನ ವಿಚಾರ ಅನುಮಾನ ಹುಟ್ಟಿಸಿದಾಗ ಗೌಡರು ನಾನಾನ ಶವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗಲೇ ಬೇಕು, ಇದು ಸಹಜ ಸಾವಲ್ಲ, ಮೈಯಲ್ಲ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣವಾಗಿದೆ, ಅದರ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲು ದಾವಾಖಾನಿಗೆ (ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ) ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಪುತಳಾಬಾಯಿಯು ಶವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ದಾವಾಖಾನೆಗೆ ಕಳಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಗೌಡರು ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು"[೧೫]

ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಂಜಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ಲೇಗು ರೋಗ ಬಂದಾಗ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಪ್ರಸಂಗದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ,

"ನಂಜಮ್ಮ ಅಯ್ಯರೊಡನೆ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಡರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿತ್ತು, ಡಾಕ್ಟರರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಡಾಕ್ಟರ್‌ರು ಬೀಗದ ಕೈ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಂದು ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಗಾಡಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೇಳಿದರು; ರೋಗ ಇಷ್ಟೋಂದು ಬಲಿಯೊ ತನಕ ಯಾಕೆ ಸುಮ್ನಿದ್ರಿ?"[೧೬]

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯರ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೂ ಮನೆಮದ್ದು, ನಾಟಿವೈದ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯರು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ 'ಆಸ್ಪತ್ರೆ'ಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವಂತಾಯಿತು.ಬಹುಬೇಗ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಔಷಧಪದ್ಧತಿಗೆ ಮಾರುಹೋದರು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಯಾವ ಕಾಯಿಲೆ, ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಹೇಗೆ ಗುಣಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರಗಳ ಶೋಧನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವೈದ್ಯ ಮಾದರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿ ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿಗೆ ತಲುಪುವಂತಾಯಿತು. ದುರಂತವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು, ಅವರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ಮಾಹಿತಿಪಡೆದು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮರುಜೋಡಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ನಂಬಿಕೆ, ಅಪನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷದ ನಡುವೆ ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಂಡಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಸ್ಯಪ್ರಪಂಚ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯು ಜನರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೆಣಕುವಂತಾಯಿತು. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ

"ಆಗಿನ ಮೇಗರವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಸ್ಕೂಲು, ಷಾಪು, ಹೊಟೇಲು, ಮಿಲ್ಲು ಯಾವುವು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮಲೆಯಾಳಿಯ ವೈದ್ಯರಾದ ಕಣ್ಣಾ ಪಂಡಿತರಿದ್ದರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯವರಾಗಿದ್ದ ಕರಿಮೀನು

> ಸಾಬರು ಅಂಗಡಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಒಂದು ಕಳ್ಳಿನ ಅಂಗಡಿಯೂ ಇದ್ದು ಆಟ ಊಟ ಕೂಟಗಳಿಗೆ ಒಂದು ತೆರನಾದ ಕ್ಲಬ್ಬೂ ಆಗಿತ್ತು. ಸೆಟ್ಟಿಗಿತ್ತಿ ಅಂತಕ್ಕನ ಮನೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಟೇಲೂ ಆಗಿತ್ತು"[೧೭]
>
> "ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ, ದೇವಯ್ಯ, ಅನಂತಯ್ಯ ಮೂವರೂ ಅಂತಕ್ಕನ 'ಹೊಟೇಲ್' ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ನಡೆದರು. ಅದನ್ನಾಗಲೇ 'ಓಟ್ಲುಮನೆ' ಎನ್ನ ತೊಡಗಿದ್ದರು ಜನ."[೧೮]

ಈ ಹೊಟೇಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು, ಅದುವರೆಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನರು ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ, ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಕಾಫಿಯ ಪರಿಚಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಪಾದ್ರಿ ಜೀವರತ್ನಯ್ಯ ಅಂತಕ್ಕನಿಗೆ ಕಾಫಿ ಪುಡಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಕಾಫಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೊಟೇಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನೇಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಹೊಟೇಲ್‌ಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಮನೆಯ ಅಡುಗೆ, ಅಮ್ಮನ ಕೈರುಚಿ ಎಂಬ ಭಾವಾನಾತ್ಮಕತೆ ಹೊಟೇಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಕ್ಷೀಣವಾಗತೊಡಗಿತು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಭಾವಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟಭರಿತ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಸ ಮಾರ್ಪಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿಬದಲಾಯಿತು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಂತೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮನೆ ಅಡುಗೆಯ ರುಚಿಯನ್ನು ಜರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಗ್ರಾಹಕರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಅನೇಕ ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಅಮ್ಮನ ಕೈರುಚಿ, ಅಜ್ಜಿಯ ಹಾಗೆ ಒಳಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಮಸಾಲೆಪುಡಿಗಳು ಎಂಬ ಜಾಹಿರಾತಿನ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿಸಲಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಬಹು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಲೇಬೇಕು.ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಶೀನಪ್ಪನ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಂತ ಹೊಟೇಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡತೊಡಗುತ್ತಾರೆ

> "ಶೀನಮಯ್ಯ ಹಿರಿಯ ಹುಡುಗರು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸೇರಿದ ಆರೆಂಟು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ನಾಲ್ವರು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸೇರಿದರು, ಅವರ ಬಳೇಪೇಟೆಯ ಹೊಟೇಲು ಬಲಿತ ಬಳಿಕ ತರಗುಪೇಟೆ, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆಗಳಲ್ಲೂ ಕಿರಿಹೊಟೇಲುಗಳನ್ನು ಮರಿಹಾಕಿತು"....ಶೀನನ ಮಗ ಒರಟನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಐತಾಳರ ಮಗ ಲಚ್ಚನು ಓದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಏನು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೊಟೇಲನ್ನು ನಡೆಸಿದನು"[೧೯]

ಹೊಟೇಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಮುಯ್ಯಾಳುಗಳ ಮೂಲಕ ಕೊಡು–ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯರ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

"ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಲೆಂದೇ ಗ್ರಾಮಗಳ ಕುಯ್ಲು, ನಾಟಿ, ಕಣ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಕಮ್ಮಾರರು, ಕುಂಬಾರರು, ಬಡಗಿಗಳು, ಹಜಾಮರು, ಗಾಣಿಗರು ಇಡೀ ವರ್ಷ ತಾವು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರೈತರಿಂದ ಕಾಳು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೇ ಸುತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತೆ ಹೊರತು ಗ್ರಾಮದಿಂದಾಚೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಈಗಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವು ನಗರದತ್ತ ಹರಿದು ಹೋದೀತೆ ಹೊರತು ನಗರದಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳತ್ತ ಖಂಡಿತಾ ಅಲ್ಲ"[೨೦]

ಕೃಷಿ, ಆಹಾರ, ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ, ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಣವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸಂಕೇತವಾದ ಪರಂಪರಾಗತ ಜ್ಞಾನ, ಸ್ಥಳೀಯರ ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಬದುಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆ, ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಪರಸ್ಪರರು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಮನೋಭಾವ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿರುವ ದುರಂತತೆ ಎದುರಾಗಿದೆ.

೬.೩. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ

ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಾರಂಪರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಎರಡು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ'ಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಕಾರಂತರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂಬುದು ಒಂದು ವರ್ಗದ ಸ್ವತ್ತಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಐಗಳ ಶಾಲೆಯ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿವೆ.

"ಈಗಿನ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಾರಾಯಣ ಐಗಳು ಪಾಠ ಹೇಳಿದ್ದರು. ನಾರಾಯಣ ಐಗಳ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತಾರು ಪ್ರಸಂಗಗಳು ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ. ಅವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷ ತೊಳಲಾಡಿದ ಯಾವನಿಗೂ, ಹತ್ತು ಇಲ್ಲವೆ ಹನ್ನೆರೆಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನಾದರೂ ಕಲಿಸದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಗ್ಗಿ, ದಸ್ತಾವೇಜು, ನೋಟುಗಳ ಒಕ್ಕಣೆ, ತಾಳೆಗರಿ ಬರಹ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದೇ ತೀರಬೇಕು. ಶಾಲೆಯವರಂತೆ ಸ್ಲೇಟು, ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬರಹವನ್ನು ಬರೆದು ಶಾರದೆಯ ಕುಲಗೆಡಿಸಲಿಲ್ಲ.....ಐತಾಳರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ

ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.....ಶಂಕರ ಐಗಳ ಪೆಟ್ಟಿನ ಹೆದರಿಕೆಗೆ ನಮ್ಮ ಲಚ್ಚ ನಾಲ್ಕೇ ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರನು...ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ತಾಳಮದ್ದಳೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಆಯುಷ್ಯ ಸಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ....ಮಲ್ಪೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ....ಅವನಿಗಿಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು"[೨೧]

ನವೋದಯ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶದ ವಿಸ್ತಾರತೆಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ವಸಾಹತು ಕ್ರಮ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ವಸಾಹತು ಪೂರ್ವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ 'ಐಗಳ ಮಠ' ವೆಂಬುದು ಮೇಲು ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಸಲು ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ದೇವಭಾಷೆ' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತ್ರವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. 'ಇಂಗ್ಲೀಷ್' ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ದುಡಿಯುವುದನ್ನು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹೊಟೇಲಿನ ಮೂಲಕ ದುಡಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ವಿರೋಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಪರಂಪರೆಯ ಜೊತೆಗಿನ ಗಾಢ ಸಂಬಂಧದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತು ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳು, ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಜ್ಞಾನದ ಮಾನದಂಡವಾಗಬಾರದು.

ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಭರವಸೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮರ್ಯಾದೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಐಗಳ ಮಠಗಳು ಮುಚ್ಚುವಂತಾಯಿತು ಈಗಾಗಲೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದು ಕೋರ್ಟು, ವಕೀಲಿವೃತ್ತಿ, ಪೊಲೀಸ್‌ಸ್ಟೇಷನ್, ಪೊಲೀಸ್ ವೃತ್ತಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಪೌಜುದಾರರು, ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ರು, ಹವಲ್ದಾರರ, ಅಮಲ್ದಾರರು, ಶಿರಸ್ತಾರರು, ಹೆಡ್‌ಗುಮಾಸ್ತೆ, ಹೋಬಳಿ ಗುಮಾಸ್ತೆ, ಜವಾನ ಈ ರೀತಿಯ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ವಸಾಹತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವೃತ್ತಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರವೇಶದ ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನಂತೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಗರವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಶನ್ ಇಸ್ಕೂಲನ್ನು ತೆರೆದಾಗ

"ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಐಗಳು ಅನಂತಯ್ಯನವರನ್ನೆ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು...ಊರಮನೆಯವರನ್ನೆ ನೇಮಿಸುವುದರಿಂದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಿಲಸ್ತರ 'ಇಸ್ಕೋಲ್ಮನೆ'ಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ....ಸ್ಕೂಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ....ಓದುಬರಹ ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಅಂತಕ್ಕನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮಿಶನ್ ಇಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು. ಅದುವರೆಗೂ 'ಓಟ್ಲುಮನೆ'ಯಾಗಿದ್ದ ಅಂತಕ್ಕನ ಮನೆ 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದು."[೨೨]

ಸ್ಥಳಿಯರನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತಾಂತರ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವು ಫಲಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆಂಬುದು ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಈ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಲಿಕೆಯು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಕಾರಂತರ ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ರಾವಬಹದ್ದೂರರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಯ ಕ್ರಮ ಎನ್ನುವುದು ಆದರ್ಶವುಳ್ಳ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ತಲ್ಲಣಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ರೂಪಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಗಣೀತಿಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಗಣಿತದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ತವಾದದ್ದನ್ನು ಭೌತಿಕವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ನಿಖರವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಮೌಢ್ಯ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಅಮೂರ್ತವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳುಳ್ಳ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲೂ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಗುರುತಿಸುತ್ತವೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಕರ್ವಾಲೋ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮಂದಣ್ಣ, ಮೂಲಿಕೆಬಳ್ಳಿಯ ಸುತ್ತ ಕಥೆಯ ಮಾರ, ಎಂಗ್ಟನ ಪುಂಗಿ ಕತೆಯ ಎಂಗ್ಟ, ಪ್ಯಾರ ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪರಂಪರೆಯ ಅಥವಾ ಅರಿವಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

'ಪರಿಸರದ ಕತೆ' ಕಥಾಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ 'ಎಂಕ್ಟನ ಪುಂಗಿ' ಕತೆಯ ಹಾವಾಡಿಗ ಎಂಕ್ಟನು ಹಾವು ಹಿಡಿಯುವ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತೇಜಸ್ವಿ ಸಂಶಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರು ಪಡೆದ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವೈಚಾರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಚಿಂತನೆಗಳಾದ ವಿಚಾರವಾದ ಮತ್ತು ಅನುಭವವಾದಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ವಿಚಾರಗಳು ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಪುಂಗಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಾವು ಹಿಡಿಯುವ ಎಂಗ್ಟನ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಗುರುತಿಸುವ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕತೆ ತಾನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂದೇಹದಿಂದಲೇ ನೋಡುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಮೌಢ್ಯವೆಂದು

ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ತರ್ಕ, ವಿಚಾರ, ವಿಜ್ಞಾನದಾಚೆ ಎಂಕ್ಟ, ಮಾರ, ಮಂದಣ್ಣನ ಜ್ಞಾನದ ನಿಲುವು ನಿಂತಿರುವುದು ತರ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ ಜೀವನಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಐಗಳ ಮಠದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇವಲ ವೈದಿಕ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಐತಾಳರಿಗೆ ಮಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಕನಸು ಮೊಳೆತು ಅದು ಚಿಗುರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಮಗನ ವರ್ತನೆಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಂಡು ಐತಾಳರು ಅವನ ಮದುವೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ

> "ಲಚ್ಚ, ಬಾ ನನ್ನ ಜತೆಗೆ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ, ಸಂತೆ ನೋಡಿದ ಹಾಗೂ ಆಯಿತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಹಾಗೆ ಮೂಗುಹಿಡಿದು ಕುಳಿತರೆ ಏನು ಬಂದೀತು ಎಂದರು, 'ಬೇಡ' ಎನ್ನುವ ಸಾಹಸವಿಲ್ಲದೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಅವನು ಅನುಸರಿಸಿದನು ಒಂದು ದಿವಸವೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆನಡೆದು ಕುಂದಾಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾಯಿತು ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಪ್ಪನಂತೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಊರಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದದ್ದೂ ಆಯಿತು, ಆದರೆ ಕಾಲುನೋವಿನಿಂದ ಚೇತರಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಬೇಕಾಯಿತು. ಅಂತು ಮದುವೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ನಂಟನಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಕಲಿತ ಮಕ್ಕಳು ಇಷ್ಟು ಬೆಪ್ಪಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ."[೨೩]

ಈ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮನೆಯವರು ಯಾರು ನೀರಿಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಲಚ್ಚ ವಕೀಲನು ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯವು ಆತನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದಿಗೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಧಿಕ ಅಂಕ ಪಡೆಯುವ, ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಸುವ ದಾವಂತದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಪಾಠವಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಬ್ದಾರಿಯು ಇಲ್ಲದೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಯುವ ಜನಾಂಗದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಅನೇಕ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ವಿವರಗಳು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಬಗನಿ ಮರಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಕ ಹಾಕುವುದು ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಲಿಸ್ತರ ಮಾರ್ಕನೆಂಬುವನ ಹೆಸರು, ವೃತ್ತಿ ಎರಡನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅವನ 'ಹೆಸರು' ಸಹ ಆಧುನಿಕತೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲೆ ಸಾಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವೆಂಕಣ್ಣನ ಹೆಂಚಿನ ಮನೆ, ಮಿಷನ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಅಂತಕ್ಕನ ಹೋಟೇಲು – ಕಾಫಿ ಹೋಟೇಲು, ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ ಮನೆಗೆ ಕಾಫಿ ಪ್ರವೇಶ, ಲಾಟೀನು, ಹಿಲಾಲು ದೀಪಗಳು, ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರದ ಮಿಷನರಿಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ.

"ಆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೊಂಪೆಯ ಕಾಡಿಗೆ ಆಗ ಹೊರಲೋಕದ ಸುದ್ದಿ ಸಂಪರ್ಕವೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಲು ಶುರುವಾಗಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಅಂಚೆಯ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬರತೊಡಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಪಾದ್ರಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಂದೆರೆಡು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಆಗಾಗ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಹಳೆಯವಾಗಿದ್ದ ಮಿಷನರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಂದರೂ ಅವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ".[೪]

ಸುದ್ದಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಗೆ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದವು. ಸುದ್ದಿ ತಲುಪಿಸಲು ಬಳೆಗಾರರಿದ್ದರು, ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ 'ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಟ್ಟೆ'ಯ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಸರ ಕಳೆಯಲು ಗೋಷ್ಠಿಗಳು, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆಯಲು, ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಸಹಾಕಾರ ಪಡೆದು ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಬೇಡವೆಂದಲ್ಲ. ಅವರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿ, ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೆ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು, ಜಾತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ತಪ್ಪು. ಆಧುನಿಕತೆ ಹೊಸ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹವನ್ನು, ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು, ಜಾತಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು, ಸಮಾಜದ ಕೀಳು ಕಲ್ಪನೆ, ನಡವಳಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಸೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಮುಗ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಹೊರಗಿನ ಶಕ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಹೊಸತು, ಹೊಸತನಗಳ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯು ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತು.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಪ್ರಸನ್ನ, ದೇಸಿ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ, 'ಯಂತ್ರಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ' ೨೦೦೫ ಪು. ಸಂ.೨೫

೨. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೮೫. ಪು.ಸಂ.೧೫೨

೩. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ,ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೭೦. ಪು.ಸಂ.೨೮೩-೨೮೪

೪. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ೧೯೮೫. ಪು.ಸಂ.೧೫೬

೫. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. ೪೬೭

೬. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.೧೫೬

೭. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.೩೭೦.

೮. ಕುವೆಂಪು ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಪು.ಸಂ. ೧೮೨.

೯. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೬. ಪು.ಸಂ.೯೨.

೧೦. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಪು.ಸಂ.೫೫೭.

೧೧. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. ೬೬೮.

೧೨. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.೪೨೪.

೧೩. ಭೈರಪ್ಪ, ಎಸ್.ಎಲ್, ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೦. ಪು.ಸಂ.೩೩೮

೧೪. ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦. ಪು.ಸಂ.೨೯೧.

೧೫. ರಾವಬಹದ್ದೂರ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧,ಪು.ಸಂ.೨೮೨

೧೬. ಭೈರಪ್ಪ, ಎಸ್.ಎಲ್, ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೧೯೭೦, ಪು.ಸಂ.೨೮೨.

೧೭. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.೩೨೪.

೧೮. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.೩೦೭.

೧೯. ಶಿನರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೬. ಪು.ಸಂ.೧೧೯.

೨೦. ಪ್ರಸನ್ನ, ದೇಸಿ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ, 'ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳುವಳಿ' ಮತ್ತು ದೇಸಿ ಚಳುವಳಿ ಭಿನ್ನವೇ?, ಪು.ಸಂ.೨೪.

೨೧. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೬.ಪು.ಸಂ.೧೨೯.

೨೨. ಅದೇ,ಪು.ಸಂ.೧೩೦.

೨೩. ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು , ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ಮೈಸೂರು,೧೯೮೫, ಪು.ಸಂ.೬೯೦-೬೯೧.

೨೪. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ಏಳು

ಸಮಾರೋಪ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳು

ಅನುಬಂಧ

- ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಕುರುಹುಗಳು
- ಗ್ರಂಥಋಣ

೧. ಮೂಲ ಆಕರಗಳು

೨. ಪೂರಕ ಆಕರಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ – ಏಳು

ಸಮಾರೋಪ

"ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ರಾವಬಹದ್ದೂರ, ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಕುರಿತು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಅವು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಭಿನ್ನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು', 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ', 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ', ಗ್ರಾಮಾಯಣ', 'ಗೃಹಭಂಗ' ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಒಳವಿವರಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಗೋಂಡಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನ ಜೀವನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ಆಹಾರ, ವೈದ್ಯ, ಕರಕುಶಲತೆಯಂತಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ವಿಷಯವಸ್ತುವಿನ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನಿತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ, ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳ,ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರಚನೆಯಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳೀಯತೆಯು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳ ಅರ್ಥವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳು, ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ವಿಧಾನ, ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆ,

ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ, ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತಿಕೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅನನ್ಯತೆ, ತನ್ನತನದ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಕುರುಹುಗಳೆಲ್ಲವು ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಜನಪದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ಜೀವಂತಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳಿಯ ಜ್ಞಾನವು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ನೆಲ ಮೂಲದ ಜ್ಞಾನವು ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನಡುವಳಿಕೆಯು ಆಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯಜ್ಞಾನ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದುದು, ಆದರೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಪಿಮುಷ್ಠಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಸಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು, ಚಳವಳಿ, ಹೊರಾಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿವೆ, ನಡೆಸುತ್ತಲೆ ಇವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸಂವೇದನೆ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಆದ ಪ್ರಭಾವ, ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಸಿಯತೆಯ ಬೇರುಗಳನ್ನೇ ಅಳುಗಾಡಿಸಿದೆ, ಹಾಗಾಗಿ ದೇಸಿಬೇರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎದುರಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸಾಹತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನಗೊಂಡ ದೇಸಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವಪರಿಣಾಮಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ, ಮರುಜೋಡಣೆಗೊಳ್ಳುವ, ಹೊಸಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ನಡೆಸಿದ ವಾಗ್ವಾದಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕತೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮುಖ್ಯ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸತ್ವದ ಸಮೃದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ರಚನೆಯಾದ ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳು ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬದುಕಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ ಕ್ರಮ,

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿವೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಮಹತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗಳೆ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಬೇಟೆ, ವೈದ್ಯ, ಆಹಾರ, ಕರಕುಶಲತೆ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ. ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು ಸ್ಥಳೀಯರ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿರುವ ಭಿನ್ನತೆ-ಸಾಮ್ಯತೆ-ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ರೈತನ ಕೌಶಲ್ಯ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಆತಂಕಗಳು, ವೈರುಧ್ಯಗಳು, ಕೃಷಿ ಜೊತೆಗಿನ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿವೆ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡಿತಿ, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಕಾರಂತರ ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ ರಾವಬಹದ್ದೂರ ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಭೈರಪ್ಪನವರ ಗೃಹಭಂಗ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕೃಷಿಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನದ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆರುಕಟ್ಟುವುದು, ಅಗೇಡಿ ಮಾಡುವುದು, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಮುದ್ರದ ಕೆಸರು ಮಣ್ಣನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದು, ನಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಸಂಬಳಿಗೆಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಕುವುದು, ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು, ಕುತ್ತರಿ ಮಾಡುವುದು, ಭತ್ತದ ತಿರಿಕಟ್ಟುವುದು, ಹಗೇವಿನ ರಚನೆ, ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ರೀತಿ ಮೊದಲಾದ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳು ನಶಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳ ಸಮಕಾಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ, ಮನೆಮದ್ದುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಣ, ಮಲೆನಾಡಿಗರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ, ಕುನ್ನೇರ್ಲು ಕುಡಿಯ ಕಷಾಯ, ಸೊಗದೆ ಬೇರಿನ ಕಷಾಯ, ಇಲಿಕಿವಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಹಸಳೆ, ಸಣಲೆ-ಸದುಗ ಮೊದಲಾದ ಔಷಧಿ ಗುಣವಿರುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕಗಳು, ಪ್ಲೇಗ್ ರೋಗಕ್ಕೆ ಚಕ್ರಾಣಿಬೇರನ್ನು ಮದ್ದಾಗಿ ಬಳಸುವ ದೇಸಿ ವೈದ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯ

ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾಟಿವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯರ ಮನೆಮದ್ದು, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಪನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿದ್ದ ವೈದ್ಯ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಾವು 'ಶೋಧಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ' ಎಂದು ಪೇಟೆಂಟ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು, ಸಮುದಾಯದ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಪಾರಂಪರಿಕ ಜ್ಞಾನವಾದ ಬೇಟೆಯ ಅನೇಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮರಸು ಕೂರುವುದು, ಕೋವಿಕಟ್ಟುವುದು, ಕಂದಕ ತೋಡುವುದು, ಕಪ್ಪೆಗೋಲ, ಕರೆಬೇಟೆ, ಹೊಂಡ ತೋಣಕುವುದು ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳು ಬೇಟೆಗಾರರು ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರನ ಸಮುಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಕುಶಲತೆ, ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಿಂದ ರೂಪಿತವಾದುದು ಕರಕುಶಲತೆ. ಗ್ರಾಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲತೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಗ್ರಾಮಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಗಾಣಿಗರು, ಚಮ್ಮಾರರು, ಕಮ್ಮಾರರು, ಕುಂಬಾರರು, ಬಡಗಿಗಳು, ಹಜಾಮರು, ಮೇದಾರರು, ನೇಕಾರರು ಮುಂತಾದವರು ತಯಾರಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ಈ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂಬುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಜ್ಞಾನ ನಶಿಸುವಂತಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯರ ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಒಗ್ಗುವಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನವೀನ ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಚರ್ಚೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಕಾದಂಬರಿ ಸಹಜವಾಗಿ ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಾದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿವೆ. ಯಂತ್ರಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ವಿಸ್ಮಯ, ಕುತೂಹಲ, ಭಯ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆ, ಹೊಸ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ರೀತಿ, ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ-ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರವೇ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಹುನ್ನಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ದೇಸಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾದದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಸಂಕೇತವಾದ ಪರಂಪರಾಗತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಸಿಯುವ ಆತಂಕಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯು ವಸಾಹತೀಕರಣ, ಕೈಗಾರೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು, ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಳುಕು ಹಾಕಿತು, ಬದುಕಿನ ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಸ್ಕೂಲು, ಹೊಟೇಲು, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ಕ್ಲಬ್, ಕೋರ್ಟು, ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳು ಮೊದಲಾದವು ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಲ್ಲಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಆಧುನಿಕತೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಅನುಭವಾಧಾರಿತ ಜ್ಞಾನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಮೌಢ್ಯ ಎಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ತರ್ಕ, ವಿಚಾರ, ವಿಜ್ಞಾನದಾಚೆಗಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯರ ಚಾವಡಿ, ಪಂಚಾಯಿತಿಕಟ್ಟೆ, ಗೋಷ್ಠಿಗಳು, ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳು, ಬೀದಿನಾಟಕಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ, ಭೌತಿಕವಾಗಿಯೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿತು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಓಲೆ ಕೊಡೆ

ಓಲೆ ಕೊಡೆ ತಯಾರಿಕೆ

ಗೊರಬು

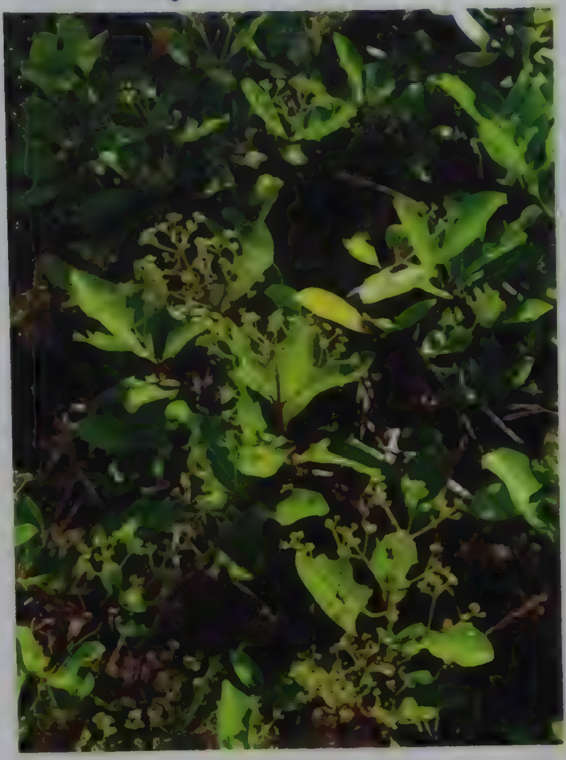
ಹೊಸ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಗೊರಬು

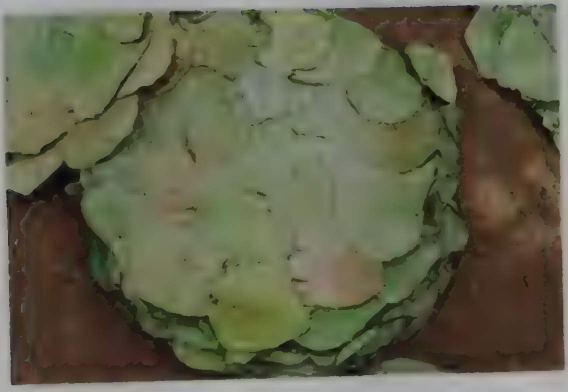
ಸಣಲೆಸೆದುಗ

ಕುನ್ನೇರಲು ಕುಡಿ

ಮುತ್ತುಗದ ಎಲೆಯ ಪತ್ರಾವಳಿ

ಮಡಲು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿರುವುದು

ಪತ್ತಾಸು

ಉಣಗೋಲು

ಅಡಕೆ ದಬ್ಬೆ ಅಟ್ಟ

ಕಣಜದ ಚಾಪೆ

ಕೊಟ್ಟು ಕೊರಡು

ಕಾಡು ಜೀರಿಗೆ

ಕಹಿ ಜೀರಿಗೆ ಹೂವು
ಬೀಜವಾಗುವ ಹಂತ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಮೂಲ ಪಠ್ಯಗಳು

- ಕುವೆಂಪು, ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦
- ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೮೫
- ಭೈರಪ್ಪ, ಎಸ್.ಎಲ್, ಗೃಹಭಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೦
- ರಾವಬಹದ್ದೂರ್, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೧
- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು – ೨೦೧೬

೨. ಪೂರಕ ಪಠ್ಯಗಳು

- ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ(ಸಾ), ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ಅಶೋಕ ಟಿ.ಪಿ (ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ ಅವರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ') ಪುಸ್ತಕ ಸಂಖ್ಯೆ, ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಮನೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ೨೦೧೪.
- ಆಮೂರ ಜಿ.ಎಸ್–ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ:ಕಾದಂಬರಿ, ಶ್ರೀ ಹರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೯೪.
- ಇನಾಂದಾರ್ ವಿ.ಎಂ 'ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು', ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೮.
- ಉಜ್ಜನಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್, ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ. ೨೦೧೦.
- ಉದಯಕುಮಾರ್ ಆರ್ (ಸಂ), ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೆಲವು ಚಿಂತನೆಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿ.ವಿ. ೨೦೦೮.
- ಕಾಶಿವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ (ಸಂ), ಉಪಾಯನ ಕೃತಿಕರಂಡ, ಕೆ. ಸಾವಿತ್ರಿ, 'ಕಾನೂನು ಹೆಗ್ಗಡತಿ', ಶ್ರೀಕುವೆಂಪು ಸನ್ಮಾನ ಸಮಿತಿ, ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು ೧೯೬೯.
- ಕೀರ್ತಿನಾಥಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು–೨೦೧೫.
- ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೮ (೯ನೇ ಮುದ್ರಣ)

- ಕುವೆಂಪು, 'ನೆನಪಿನ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ', ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು. ೨೦೧೦
- ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಸಿ.ಪಿ. 'ಚಿಂತನ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ನಾಗಾರ್ಜುನ ಎಂಟರ್ ಪ್ರೈಸಸ್.
- ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಸಿ.ಪಿ. ಸಂಕಲನ, ಚೇತನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೩.
- ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಎಂ.ಜಿ ಕೃತಿಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಋಜುವಾತು ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೪.
- ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪರೈ, ಪಣಾಜೆ, ಈಡೊಂದು ಹುಲಿಯೆರಡು, ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಮಂಗಳೂರು ೧೯೭೯.
- ಕೇಶವ ಶರ್ಮ ಕೆ, ವಸಾಹತುಕಾಹಿ ಅನುಭವ: ಬಹುರೀತಿಯ ಸಂವಾದಗಳು, ಪೂರ್ಣಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ೨೦೧೧.
- ಖಂಡೋಬಾ ಪಿ. ಕೆ–'ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾದಂಬಂಗಳ ಜಾನಪದೀಯತೆ', ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು–೧. ೧೯೯೯
- ಗಣಪತಿಗೌಡ, ಗ್ರಾಮ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ. ೨೦೧೧.
- ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಸಮಗ್ರವಿಮರ್ಶೆ ಸಂಪುಟ–೨, ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೧.
- ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಸಾತತ್ಯ, 'ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಶಿಯತೆ', ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೯೩.
- ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಕಾದಂಬರಿ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ತಂತ್ರ, ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೧.
- ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುಂದ್ದಿ (ಸಂ) ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೪.
- ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುಂದ್ದಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು. ೧೯೮೯.
- ಚಂದ್ರಪ್ಪಗೌಡ ಎಚ್. ಖ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಸ್ತ್ರವೈದ್ಯದ ಕಾಮಿಲೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೧೦.
- ಚಂದ್ರಪೂಜಾರಿ ಎಂ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕುವೆಂಪು ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೧೬.
- ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿ ದಿ. ಈಗಳ ಸಾಧ್ಯ, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೧೦.

- ಚನ್ನೇಶ್ ಟಿ.ಎಸ್. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಮಾನವ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ. ಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ಜವರೇಗೌಡ ದಿ (ಸಂ) 'ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳು', ಸುವರ್ಣಸಂಚಯ, ಕನ್ನಡ, ಅಧ್ಯಯನ– ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ ೧೯೭೭.
- ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಜಿ. ಆರ್. ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ. ಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ದತ್ತಾತ್ರಿ ಎಸ್. ಚಿಂತಿಸುರೈತ, ಶ್ರೀ ಅವಧೂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ೨೦೦೮.
- ದಿವಾಕರ ನಾ (ಅನು), ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ದಲಿತರು, ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ ೨೦೧೩.
- ದೇಜಗೌ (ಅನು), ಅನ್ನಾಕರೆವಿನ, ನರೇಶ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೧.
- ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್, 'ಆಫ್ರಿಕನ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ' ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ. ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಾಯನ, ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ೨೦೦೪
- ನಾಯಕ್ ವಿ. ಎನ್, 'ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯ ಡಿ.ಎಲ್. ಆಯ ಲೇಖನಗಳು, ಮುತ್ತಮ್ಮಡಿ ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೭.
- ನಾಗಭೂಷಣ ಡಿ. ಎಸ್, 'ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ', ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೭
- ನಾಗಭೂಷಣ ಡಿ.ಎಸ್, ರೂಪರೂಪಗಳನ್ನು ದಾಟಿ (ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ), ನೆಲಮನೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೩.
- ನಾಗಭೂಷಣ ಎಚ್.ಎಸ್. ಎಲ್ಲೆಮೀರಿ, (ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ), ಸೃಷ್ಟಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೭.
- ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿ ಜಿ.ಎಲ್. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ೧೯೮೩.
- ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ. ಅನ್ಯಜ್ಞಾನ ಶಿಸ್ತುಗಳು ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿವೇಕಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೨.
- ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ. 'ಕನ್ನಡ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ಮಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ ಮಂಗಳೂರು ೧೯೮೭.
- ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ ಬೇರು, ಕಾಂಡ, ಚಿಗುರು, ವಿವೇಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳುರು ೧೯೯೭.

- ನಾಗರಾಜ್ ಡಿ.ಆರ್. 'ಸಂಸ್ಕೃತಿಕಥನ' (ಸಂ) ಅಗ್ರಹಾರ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೨.
- ನಾಗವೇಣಿ ಎಚ್. ಗಾಂಧಿಬಂದ್, ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ ೧೯೯೯.
- ಪ್ರಕಾಶ್ ಎಂ.ಎಸ್. 'ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆ' (ಗ್ರಾಮೀಣ ಬೇಟೆಗಳು; (ಸಂ) ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ), ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೦.
- ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಕೆ (ಅನು) ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿಯಸವಾಲು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೩.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ. ಪಿ 'ಸಹಜಕೃಷಿ', ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೩.
- ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ. ಪಿ 'ಪಾಕಕ್ರಾಂತಿ', ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೨೦೧೬.
- ಪ್ರಸನ್ನ, ದೇಸಿ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ, ಬಂಟಿದನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಾಗರ ೨೦೦೫.
- ಪ್ರಸನ್ನ, ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳಚೋಣ ಬನ್ನಿ, ಒಂಟಿದನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ ೨೦೦೯.
- ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಜೆ. ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಡೆದು ಬಂದದಾರಿ, ಪ್ರಸಾರ ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ ಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ಬಾಳಾಸಾಹೇಬ ಲೋಕಾಪುರ (ಸಂ), ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ ಒಳನೋಟಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೧.
- ಮರುಳಯ್ಯ ಸಾ. ಶಿ (ಸಂ), ಅನಿಕೇತನ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಲೇಖನಗಳು ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೫.
- ಮಂಜುಳಾ ಬಿ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೂಪಶಾಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭರಣಿಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊಸಪೇಟೆ ೨೦೦೬.
- ಮಲ್ಲಣ್ಣ ಶಂಕರಣ್ಣ ನಾಗಾರಾಳ, ಒಣ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಪ್ರಸಾರ ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ಮಹದೇವಪ್ಪ ಎಂ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ. ಹಂಪಿ ೨೦೧೭.
- ಮಾಲಿನ್ಯ ಮಲ್ಯ (ಸಂ) ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ ವಾಙ್ಮಯ ವೃತ್ತಾಂತ, ಎಸ್.ಬಿ.ಎಸ್ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ಸ್.
- ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ, ಕಥಕಳಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ. ೨೦೧೦. ಮೋಹನ್ ಎಸ್. ನಾಗಾರಾಧನೆ ಪರಂಪರಡ. ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕ. ವಿ. ವಿ ೨೦೧೦.
- ರಮೇಶ್ ಸ. ಬೆ ಶಿಕಾರಿ ಪರಂಪರೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ. ಹಂಪಿ ೨೦೦೩.

- ರವಿಕುಮಾರನ (ಸಂ), ಕದಳೀವನ ಕಂರ್ಪೂರ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೯.
- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ಪ್ರತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೦.
- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ಕತ್ತಿಯಂಚಿನ ದಾರಿ, ಅಭಿನವ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೬.
- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ತನ್ನತನದ ಹುಡುಕಾಟ, ಅಂತಃಕರಣ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ೨೦೧೧.
- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ಮರದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ ಹಂಪಿ ೧೯೯೯.
- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ (ಸಂ) ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ ಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆನ್ನಿ, ದೇಶಿವಾದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೯.
- ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಕೆ. ಬಿ. ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈ. ವಿ. ವಿ ೧೯೭೧.
- ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ. ಆರ್, ಆಖ್ಯಾನ–ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (ವಿಮರ್ಶಾಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ), ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೧
- ರಾಮಚಂದ್ರೇಗೌಡ ಹಿ. ಶಿ, 'ಜಾನಪದ ದೇಶಿ', ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಮೈಸೂರು ೨೦೦೪.
- ರಾಮಪ್ಪ ಗೌಡ ಎಸ್. ಕಡಿದಾಳು, ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು.ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಅಧ್ಯಯನದ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ. ವಿ ಹಂಪಿ ೨೦೦೩.
- ವಸಂತಕುಮಾರ್ ತಾಳ್ತಜೆ, ಶಿವರಾಮಕಾಂತ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೩.
- ವಿ ಕೃ ಗೋಕಾಕ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳು' ಐ.ಬಿ.ಎಚ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೮೮.
- ವೀರಣ್ಣದಂಡೆ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಪ್ರಜ್ಞೆ
- ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ ಹೆಚ್. ಎಸ್ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಶಾಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಂಡಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಸ್ಕಿ, ೨೦೧೩.
- ವಿವೇಕ್ ರೈ ಬಿ.ಎ., ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು: ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಮಂಗಳೂರು ವಿ ವಿ ೧೯೮೭.
- ವಿವೇಕಾನಂದ ಟಿ. ಎಸ್, ಹುಲಿಯ ಪಂಚರದೊಳಿಲ್ಲ, ಓಂಕಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೪.

- ಶಂಕರ್ ಪಿ. ಎಸ್. ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೧
- ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಸಿ.ಎಸ್ (ಸಂ) ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿ ವಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ೨೦೦೪.
- ಶಿವರಾಮ ಕಾಡನ ಕುಪ್ಪೆ, 'ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ', "ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ", ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೩.
- ಶಿವಕುಮಾರ ಕಾರೇಪುರ (ಸಂ), ಗ್ರಾಮಮುಖಿ (ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನಾ ಬರಹಗಳು", ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೇದಿಕೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೪.
- ಶಿವರಾಮಯ್ಯ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂದರ್ಭಕೋಶ, ಕಲಾಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೦.
- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ (ಸಂಗ್ರಹಾನುವಾದ), 'ಭಾರತದ ಪರಿಸರ' ದ್ವಿತೀಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ, ೧೯೮೭.
- ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, 'ನಾಡು, ನಿಸರ್ಗ, ಪರಿಸರ', ಮಾಲಿನಿ ಮಲ್ಯಬಿ (ಸಂ) ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಲೇಖನಗಳು ಸಂಪುಟ–೨, ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಮಂಗಳೂರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ೧೯೯೫.
- ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. ಚದುರಿನ ಚಿಂತನೆಗಳು ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಮೈಸೂರು ೨೦೦೦.
- ಶಿವರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಸಿ ಸೋಮಶೇಖರ್ ಎಸ್.ವೈ (ಸಂ), ಕುವೆಂಪು, ವಿಚಾರ ಧಾರೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ ವಿ ಹಂಪಿ ೨೦೦೪.
- ಶಿವರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಸಿ (ಸಂ), ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರಗದ್ಯ–೨, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ ವಿ ಹಂಪಿ ೨೦೦೪.
- ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಡಿ, ಪರಿಸರ ಪಾಲನೆ, ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೩.
- ಶಿವಾನಂದ ಕರ್ಕಿ,ಖಾನೇಷುಮಾರಿ, ಧ್ವನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೬
- ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗೆ (ಸಂ) ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕು.ವಿ.ವಿ ೧೯೯೮.
- ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೂಡಿಗೆ, ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ ಸಿ.ಎಸ್(ಸಂ), ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿ. ವಿ. ಶಂಕರಘಟ್ಟ ೨೦೧೦.
- ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ (ಸಂ), ಗ್ರಾಮಾಯಣ ಸಮಿಕ್ತೆ, ಸಮಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦.
- ಶ್ರೀಪಡ್ರೆ, ಹನಿಗೂಡಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು ೨೦೦೧.

- ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವೈದ್ಯ, ಹಳ್ಳಿಬಂತ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಧಾರವಾಡ ೨೦೦೪.
- ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿ. ವಿ ೧೯೭೪.
- ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್ (ಸಂ) ಕಿರಿಯರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕನ್ನಡ ವಿ ವಿ ಹಂಪಿ ೧೯೯೪.
- ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ, ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೫.
- ಸುಮಂಗಲಾ ಎಸ್, ಮುಮ್ಮಿಗಟ್ಟಿ, ಭುವಿಯೊಂದೇ ಭವಿಷ್ಯ ಒಂದೇ, ಕಿರಣ್ ಬುಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯುಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೯.
- ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್, ವಿಮರ್ಶೆಯ ದಾರಿಯಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಕ್ ಏಜೆನ್ಸಿ, ೧೯೯೪.
- ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್ ಎಸ್.ಎಲ್ ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸುಂದರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಸೋಮಣ್ಣ, ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣೆಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿ ವಿ ಹಂಪಿ ೨೦೧೦.
- ಹರೀಶ್ ಬಿ. ಬಿ (ಸಂ), ಶಂಕರ ಮೊರಾಶಿ ಪುಣೇಕರ ಸಮಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ–೧, ಮಹತಿ, (ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ
- ಸಾಹಿತ್ಯ–ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ತೌಲನಿಕ ಚಿಂತನೆ) ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೨.
- ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ್, ಚಿನ್ನದಗರಿ, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಚಿನ್ನದಗರಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಕನ್ನಡ
- ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿ ವಿ ೧೯೭೪.
- ಹೆಗಡೆ ಎಂ. ಈ (ಸಂ) ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ೧೯೯೪, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೬೬೬.
- ಮುಗಳಿ ರಂ. ಶ್ರೀ ಸಾಹಿತ್ಯೋಪಾಸನೆ, ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಅಖಿಲಾ ಏಜೆನ್ಸಿಸ್ ಮೈಸೂರು ೧೯೯೧.